

יו״ל לרגל יובל שנים ליסוד הישיבה

"שיתחדש המלוכה שלו... שלא יזוז ממנו
ומבניו ומבני בניו מעתה ועד עולם".

(ממכתבו של הרה"ק רבי זאב וולף מטשרני אוסטראה זי"ע
לתלמידו כ"ק בעל "אהבת שלום" זי"ע)

מלכות
ויזניץ

יו"ל לרגל יובל החמישים
ליסוד הישיבה הק' בגרוסווארדיין
ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2026

רכז המערכת: מנחם מנדל אייזנברג

חברי המערכת: הרב יהושע כהן, הרב חיים שרגא נייהוז, שלמה יוסף אוביץ - עורך ירחון "אז נדברו", שבח גרינפלד, מיכל דסקל, אלימלך אדלר, נפתלי בר"ד בייגל.

כתיבה ועריכה: שלום מאיר וולך

©
כל הזכויות שמורות
למוסדות ויזניץ בארה"ק

עיצוב ביצוע והפקה: ***"חיש הפקות"***
רבי עקיבא 15 בני ברק טל: 03-796607, 701448

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו

בחרדת קודש ויראת הכבוד ובלב גואה על גדותיו, מגישים אנו
את איחולינו וברכתינו קדם אבינו רועינו עטרת ראשינו מאיר עינינו

כ"ק מרן אדוננו מורנו ורבנו שליט"א

לרגל התוועדות העולמית ליובל חמישים שנה
מהקמת הישיבה הק' בגרוסווארדין

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א לרוות שפע נחת מתלמידיו ומכל אנ"ש
ולהמשיך בעבודת הקודש בהרבצת תורה וחסידות כחפצו הטהור
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גו"צ בק"א.

המאחלים בקידה מול פני הקדש

מנחם מנדל אייזנברג

שלום מאיר וולך הרב יהושע כהן הרב חיים שרגא נייהוז

שלמה יוסף אוביץ שבח גרינפלד מיכל דסקל

אלימלך אדלר נפתלי בר"ד בייגל

מערכת "ספר היובל"

אף אנו מתכוונים כנגד המברכים ומאחלים

לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

שימשיך בעבודת קדשו להדריך את בני העדה הק' בעקבות הרועים בדרכי רבוה"ק,
לרוות רוב נחת ולראות דורות ישרים יבורכו מכל תלמידיו כבניו עבגי"צ בב"א

כעתירת

יעקב שטרן פישל ברנדויין

"חיש הפקות"

מפיקי ומו"ל ספר יובל זה

מבוא

לאור הכרזתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על הכינוס העולמי של כלל חסידי ויזניץ הי"ו, כדי להודות ולהלל להשי"ת לרגל מלאת יובל שנים מאז יסוד הישיבה הקדושה על ידו בעיר גרוסווארדיין, אשר קמה ושוקמה מחורבותיה בארץ הקודש. התקיימה בה ברכתו של כ"ק הס"ק בעל אהבת ישראל זי"ע "שתתקיים עד לביאת הגואל"... וחרף החורבן הנורא לא כבה נרה. מתוך האפר קמה וגם ניצבה לשם ולתהלה על ידי כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע ולאחר מכן ע"י כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע, לחיותנו כהיום הזה, בהנהגתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המכוון דרכה מאז ועד עתה.

לרגל הכינוס, הרינו מגישים בפני ציבור אנ"ש הי"ו ביום שמחתם ספר זה. קראנוהו בשם "מלכות ויזניץ", על פי מכתבו הידוע של הרה"ק רבי זאב וולף מטשרני אוסטרהא לתלמידו כ"ק בעל אהבת שלום זי"ע מייסד שושילתא דדהבא דא: "שיתחדש המלוכה שלו... שלא יזוז ממנו ומבניו ומבני בניו מעתה ועד עולם".

ברכה זו על חידוש המלוכה והמשכתה עד עולם, חלה גם על הישיבה הקדושה מכח ברכתו של כ"ק הס"ק זי"ע. וכשם שזכינו לחגה של הישיבה עד לעולמו של יובל כן נזכה לראותה בפריחתה ובשגשוגה מעלה מעלה בהנהגת כ"ק מרן עט"ר שליט"א בהכוונתו ובהדרכתו עד עולם, עד כי יבא שילה בב"א.

*הספר מחולק לחמשה מדורים. הראשון שבהם והחשוב מכולם, הוא המדור **"אורח צדיקים כאור נוגה"**, ובו נקבצו מאמרות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהשמיע בפני בני הישיבה הי"ו בפתיחת זמני הלימודים,ועוד. הם לוקטו וסודרו לפי נושאים מרכזיים אותו תובע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ובהם הוא מדריך את בני הישיבה. לאורם הם מתחנכים ובעקבותיהם הולכים. כל המבקש לעמוד על רוחה של הישיבה, איפיונה ודרכה, יעיין בדרישותיו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בנושאי תורה ויראה, שמירת הסדרים וניצול הזמן, וידע מה היתה כוונת רבינו שליט"א כאשר יסד את הישיבה הקדושה לפני יובל שנים, ועל מה הוא עמל במסירות נפש עד לעצם היום הזה.*

*המדור השני, **"עולמו של יובל"**, סוקר עולם מלא של יובל שנים. למעשה, כמה עולמות. העולמות שחרבו ואינם למן יסוד הישיבה בויזניץ ובגרוסווארדיין, והעולם שנבנה מן המסד על ידי כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע ולאחר*

מכן ע"י כ"ק מרן בעל האמרי חיים זי"ע בארץ הקודש, תחת הנהלתו ובראשותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, עד בא העדה הקדושה והישיבה הקדושה אל המנוחה ואל הנחלה בקריה ובמוסדותיה.

*במסגרת ההתכנסות העולמית, נערכת הכנסת ספר תורה ברוב עם ובהדרת מלך, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, לבית המדרש הגדול "אהבת ישראל". ספר תורה זה נכתב לבקשת הרבנית תליט"א לעילוי נשמת הוריה ואחיה זצ"ל, הי"ד. לזכרם הוקדש כאן מדור בשם **"בית צדיקים"**, ובו סקירה על שושלת בית דעעש עד להגה"צ רבי חיים מנחם מענדל וביתו, זצ"ל הי"ד, הוריה של הרבנית תבלח"א, ואחיה הבחור רבי יחזקאל שרגא זצ"ל, הי"ד.*

*המדור הרביעי, **"בשנת היובל הזאת"**, יסקר את מוסדות החינוך של ויזניץ, שבקריה ומחוצה לה, בארץ ובעולם.*

*המדור החמישי, **"יברך את "בית ישראל"**, הוא מדור הברכות לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מייסד הישיבה ומאיר נתיבה עבג"צ בב"א, ולישיבה - ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר".*

כשם שאינה דומה שמיעה לראיה, כך אינה דומה התרשמות מקריאת מאמר או כתבה לראיית החיים ולהתרשמות בלתי אמצעית. אינה דומה קריאת דברי קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשמיעת הדברים היוצאים מן הלב הטהור ונכנסים אל הלבבות. אינה דומה סקירה, ואפילו מצולמת, לראיית מאות התלמידים בחורי החמד השוקדים על תלמודם בחשק ובהתלהבות ולשמיעת קול התורה הבוקע ועולה מהיכליה. דלה העט מלתאר את המראות ודלה המצלמה מלהנציח את האוירה. אין בכח ספר זה להיות אלא בנותן טעם, כמראה מקום, בבואה של בית חיינו. בית שמגדלין בו תורה ותפלה, בית מלוכת ויזניץ.

המערכת

פתיחת זמן הלימודים בישיבה"ק

חורף תשכ"ג

ע"י כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמרי חיים" זי"ע

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. ידועה היא אמרתו של הרה"ק ר"ר ברוך ממעזבוז זי"ע שאמר מה טוב ומתוק הנך עולם הזה לזה שאינו שקוע בך ומה רע ונוקם הנך להשקוע בך, ועפי"ז אפי"ל, לך לך מארצך פירש"י ז"ל להנאתך ולטובתך ר"ל, שתצא מהארציות-מהגשמיות וזה יהיה להנאתך ולטובתך כי טובה גדולה היא לאדם כשאינו משוקע בתאוות וחמדות עוה"ז, וממולדתך ומבית אביך - עזוב את תרח וחבריו והוי גולה למקום תורה וזהו אל הארץ אשר אראך, א"ל הארי"ז גימ' ישיב"ה, לך לישיבה (עיין יומא כ"ח ע"ב מימיהם של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם), ושם תראה איך מיגעים עצמם יומם וליל בתורה ועבודת השי"ת ואז ימאס לך לרדוף אחר תענוגי עוה"ז הכלים ונפסדים, ארי"ז רומז לתורה ע"ד המובא מהאריז"ל עה"כ אמת מארץ תצמח דאמי"ת נוט' א'לף מ'אתים ת'שעים וארי"ז נוט' א'לף ר'יש צ'דיק חושבנא כדין כחושבנא דדין - אמת רומז לתורה - תורת אמת, הארי"ז עם הצ' פשוטה אמר אבי הק' זי"ע גימ' שב"ת קד"ש, זהו שאמר השי"ת לאברהם אבינו ע"ה ברח לך מתרח וכל כת דיליה ולך אל הארץ לישיבה אשר שם תוכל לקנות תורה אהבת התורה, התמדת התורה וחיות התורה ותראה איך צריך לנהוג בשב"ק, להרגיש טעם בשב"ק ולא שיהיה רק יום מנוחה, אלא יום עילאי, יום של התרוממות הנפש לשמו יתברך, תורה ושבת קשורים זב"ז כי שישו ב'שמחת ת'ורה ר"ת שב"ת, ואז יהי' אל הארץ אשר אראך - אראה לך ארציות שכן כשרה שלא צריכים לפרוש ממנה מכל וכל רק צריכים להכניעה שהיא תהיה האמצעי לעבודת השי"ת כפתילה המעבירה את האש והיא האמצעי לנר הדולק כי א"א לפרוש לגמרי ממאכל ומשתה ושינה וכדו' כי בלעדיהם א"א ללמוד ולעבוד השי"ת רק צריכים לנצל הדברים הגשמיים בכוונה כזו שעל ידם יוכלו לעבוד השי"ת ואז אשר אראך אראה פניך לא אסתר ממך.

מכתב כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לתלמידי הישיבה הק'

י"ט מנחם אב תשמ"ה
פה סט מוריץ, שווייץ

שלומים מרובים לכם אהובי תלמידי בחורים היקרים
והמצויינים בתורה וחסידות ומדות טובות ובעבודת השי"ת,
ה' הטוב יאריך ימיכם ושנותיכם בטוב ובנעימים,
תלמידי ישיבתינו הק'.

אחדשה"ט בידידות ואהבה.

היות שהנכם מתכוננים בעזהשי"ת לנסוע לש"ק ראה, שבת ר"ח אלול, לציון הק' של התנא האלקי רשב"י זי"ע ועכ"י, כדי להתעלות ולהרגיש קדושת שבת בדרגא גבוהה, בלב טהור ובשמחה דקדושה באהבה ואחוי וריעות. והנני מאד מתגעגע להיות עמכם בצוותא חדא. ולשמוח עמכם ביחד בזמירות שירות ותשבחות לכבוד שמו יתי, ותזכרו גם אותי שם לטובה שאזכה לעבוד השי"ת ביראה ושמחה ואהבה. בקדושה וטהרה. אכי"ר.

מעומק לבבי אבקשכם שאתם תקבלו על עצמיכם בל"נ תביעה כללית מכם להתעלות בכל שטח של עבודת השי"ת, הן בתורה, תקבלו על עצמיכם ללמוד שעות רצופות בלי הפסקה בדיבורי חול, הן בתפלה. לא לדבר מראש התפלה עד סופה. להרגיל א"ע בזה. הן במדות טובות שבין אדם לחבירו, להרחיק א"ע מדבר שקר כמטחוי קשת. בזה תלוי הרבה עבודת השי"ת, וגם ליזהר מאד מהלבנת פני חבירו, שזה דבר חמור מאד, וזה הוא תכלית החיים בעולם השפל הזה. להתעלות כמעלות רמות כמעט מעט, ולעשות נחת רוח להשי"ת באהבה ויראה ושמחה, בטהרת וקדושת האברים, ואז תזכו ל"עולמך תראה בחייך ואחריתך לחיי עוה"ב".

ש'בת ר'אש ח'דש ר"ת שח"ר, להתחיל משנות הנעורים, שח"ר רומז לימי הבחרות, (ע' ב' אמרי חיים" של כ"ק אאמו"ר זצללה"ה זי"ע ועכ"י, עה"פ אם עלה קרבנו מן הבקר פ' ויקרא), בק"ר הוא אותיות בקר להתחיל להתעלות משנות הבחרות. והנני מברככם מקרב לבבי שתזכו ללמוד בהתמדה רבא ובחשק ואהבה. בקדושה וטהרה בהתרוממות הנפש. ותרגישו קדושת שבת בכל רמ"ח אברים, ואז טוב לכם בזה ובבא. אכי"ר.

כי"ד ידידכם ואוהבכם.
החפץ בטובתכם בלו"נ
ומצפה לישועת כלל ישראל בבנין ביבמ"ק בב"א.

ואורח צדיקים כאור זוגה

מדבריו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לפני בני הישיבה

בתורת ה' חפצו

האור החיים הקדוש מבאר את הפסוק "ושמחת בכל הטוב" (דברים כו, יא), שאין טוב אלא תורה (כמ"ש באבות פ"ו מ"ג), "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, **כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם**", עיי"ש.

רואים אנו, שבתורה הקדושה טמון כל הטוב שבעולם - אבל מהאדם נדרש שיגש אל הלימוד בשמחה: "ושמחת בכל הטוב"!

"ושמחת בכל הטוב" הר"ת בגימטריא "אחד". על ידי השמחה בתורה הקדושה יזכה להיות מקושר לאחד יחיד ומיוחד. כי אין די בלימוד בהתמדה בלבד, אלא יש להגיע למדרגה של רעב וצמאון לתורה הקדושה. "זאת התורה אשר צוה ה' לאמר", "לאמר" עה"כ בגימטריא "רעב". לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע אל דברי ה'. **בחור הבא לישיבה ללמוד תורה, עליו לבא בשמחה רבה, על שהוא זוכה ללמוד תורה!** כמו שמובא באור החיים הקדוש עה"פ "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה" (דברים ז, יב) אין והיה אלא לשון שמחה, "שצריך שילמוד התורה בשמחה ולא בעצבון, כי דברי תורה אסורים לאבל... "פקודי ה' ישרים משמחי לב". והוא אמרו "והיה", השמחה תהיה לך, "עקב תשמעון". ופירוש עקב שכר עסק התורה תשמחהו... עוד רמז למה שאמרו בספר הזוהר וז"ל: דלית חדוותא קמי קודשא בריך הוא כשעתא דישראל משתדלי באורייתא. והוא אומרו "והיה" סתם שמחה כללית למלא עולם!" עכלה"ק.

"והיה" רומז לשם הוי"ה ב"ה. כאשר יגעים בלימוד התורה הקדושה זוכים לגרום שמחה ונחת רוח לפניו יתב"ש, והתורה משמחת גם אותו "ומרוממתו על כל המעשים" (אבות פ"ו מ"א) - מגביהה אותו ומנשאת אותו, ואין מאושר ממנו! "**תורה נקראת חיים**" (אדר"נ לד, י)!

כל התחלות קשות

אמנם, ההתחלה קשה היא. כמו שביאר באור החיים הקדוש את הכתוב "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה" וגו' (דברים יא, כו), על פי משל חז"ל בספרי, לאחד שהיה יושב על פרשת דרכים ומזהיר את הבריות שדרך זו שנראית בתחילתה יפה ונפלאה הריהי מלאה בורות ומהמורות בהמשכה, וסופה מבוי סתום. והדרך השניה הנראית קשה ומשובשת הופכת בהמשכה לדרך המלך וסופה שמביאה אל המטרה. אף משה רבינו ע"ה שזכה לשני העולמות, חכם גיבור ועשיר (שבת צב.) ומאידך גיסא היה בשמים, בעולם העליון, לכן אמר "ראה", בלשון

יחיד, כולכם שוים בראיה זו ש"אנכי" שהכרתי את שני העולמות יכול להעיד שאני "נותן לפניכם היום ברכה" וגו'. למרות ש"היום" אין הברכה נראית טובה כל כך, כי זוהי דרך קשה ומייגעת, יכולים אתם לסמוך על עדותי שבאמת טובה היא, ואין חיים אלא עמה, "את הברכה אשר תשמעון"!

הנמשל היא תורת ה'.

*יגיעת התורה אינה מהדברים הקלים. "אין התורה נקנית אלא במי שהוא ממית עצמו עליה" (ברכות סג:) אבל על כך גופא אמרו **"מה יעשה האדם ויחיה - ימית את עצמו"** (תמיד לב.), כי בכך קונה הוא חיים! ולא חיים נצחיים בלבד, אלא חיי העולם הזה! "למיימינים בה אורך ימים, וכל שכן עושר וכבוד!" בבחינת "עולמך תראה בחייך" (ברכות יז)!*

קנין תורה

שנינו בריש מסכת קדושין, האשה נקנית בג' דרכים וקונה את עצמה בב' דרכים, וכו'. ונראה לפרשו על פי דרך המוסר.

*הנה אמרו חז"ל (סוכה נב.) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, בנסותו להכשילו במחשבה דיבור ומעשה כנגד רצונו יתברך. ואמרו (בקדושין ל:) שהקב"ה אומר להם לישראל: בני! בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין. אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו. ואמרו: אם פגע בך מנוול זה - משכהו לבית המדרש. אם אבן הוא - נימוח. אם ברזל הוא - מתפוצץ. **הרי, שלימוד התורה הוא התבלין והעצה כנגד היצר הרע.***

*אולם, בתורה כשלעצמה אין די. שהרי אמרו (חגיגה טו:) שהיו גדולים בתורה ותורתם לא הגנה עליהם, משום שטינא היתה בלבם ותורתם נשארה מן השפה ולחוץ. התנאי שהתורה תהיה תבלין ליצר הוא, שילמד בכסיפה וגעגועים ולא כמצות אנשים מלומדה. "הוא יפתח לבנו בתורתו", **לפתוח לב לתורה וללמדה מתוך חשקות ושמחה, חיות והתלהבות. שנפשו תערג ותצמא לתורה.***

וזהו שאמרו "האשה", הרומז על התורה (כמ"ש בקדושין ל:), "נקנית" הוא קנין התורה, כמו שאמרו (תענית כו:) עה"פ "ביום חתונתו" - זה מתן תורה, וכן לכל יחיד ויחיד כמ"ש (ברכות נז.) עה"פ "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", אל תקרי מורשה אלא מאורסה.

*והיינו, כיצד התורה הופכת לקנין עצמי לאדם, עד שיש בכחה להיות לתבלין ליצר, הדרך האחת היא "בכסף", לשון כיסופין וגעגועים, כמו "נכסוף נכספתי". לימוד התורה בחשק עז. ועוד: "בשטר". שטר עה"כ בגימטריא "שיר". על פי מאמרם ז"ל (מגילה לב.) "א"ר יוחנן, כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם" (יחזקאל ב, כה). ללמוד את התורה הקדושה **בשירה ובזמרה, עם ה"גמרא-ניגון".** אין לכם מושג, תלמידי אהובי, כמה הנאה נגרמת לי בהכנסי לבית המדרש ובשמעי את קול ניגון הגמרא הערב, **כמה תענוג ומתיקות גלום בו!** והדרך השלישית היא "בביאה",*

בגימטריא "חי", היינו חיות התורה, ההיפך מעצלות וכבדות הבאים מלימוד בלא חברותא, לימוד בלא חיות (שמדה כנגד מדה אמרו עליו בברכות סג: עה"פ "חרב על הבדים" (ירמיה נ, לז) על תלמידי חכמים שיושבים בד בבד, ביחידות, ועוסקין בתורה ע"ש).

חשבון הדינר והפרוטה

באלו ג' דברים: חשקות התורה, לימוד בשפה ברורה ובנעימה קדושה, ובחיות והתלהבות, נקנית התורה באדם.

עצה נוספת יש לרמז בתיבת "ביאה" שהוא אתוון של "אביה", היינו שיתבונן האדם בעת לימודו מיהו אביה מחוללה של התורה הקדושה, הלא הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. ולא זו בלבד שנתנה לנו, אלא אמרו חז"ל "כביכול נמכרתי עמה" (שמות רבה לג), משל למלך שהשיא את בתו יחידתו ואמר: לפרוש הימנה איני יכול, וקוב"ה ואורייתא חד. **כמה חייבים אנו להודות ולהלל לשמו יתברך** על שזכינו ללמוד בתורתו תורת ה' ולהתדבק בו על ידה!

ממשיכה המשנה ומפרשת, "בכסף" - היינו, מהי העצה לזכות לכיסופין ולחשקות התורה, "בית שמאי אומרים בדינר ובשוה דינר".

יחשוב האדם לנפשו, אילו היו מניחים לו ללקוט דינרי כסף שעה אחת, הלא היה מנצלה עד תום ולא היה עומד לפוש כלל. קל וחומר לדברי תורה ש"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהלים קיט, עב), ו"כל חפציך לא ישוו בה" (משלי ג, טז) - **כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד מן התורה** (ירושלמי ריש פאה) - על כל פנים לא יגרע ערכה חלילה מהבלי העולם!

"בית הלל אומרים, בפרוטה ובשוה פרוטה". שהרי אף אם האדם לא הגיע לדרגה זו להעריך דברי תורה כדינרי זהב, הלא יודע הוא בעצמו שהיה טורח ללא לאות לאסוף אפילו פרוטות נחושת, וכיצד לא יחשיב את התורה הקדושה אפילו כפרוטות דלות?!

עוד ירמזו דברי בית הלל על מה שאמרו ז"ל עה"פ "עיני כסיל בקצה הארץ" (משלי יז, כד), השוטה הזה נכנס לבית המדרש ורואה כל התורה, אומר בלבו מתי אגמור לזה, ומיד נרתע לאחוריו. אבל החכם אומר אלמוד שתי הלכות היום ושתי הלכות למחר (ויק"ר יט) וכן מעיד הכתוב "לא בשמים היא" (דברים ל, יב) ואפשר להתקרב אל התורה הקדושה צעד אחר צעד אם רק יתקדמו בהתמדה. זהו שרומזים בית הלל: "בפרוטה ובשוה פרוטה", על דרך שאמרו "פרוטה לפרוטה מצטרפת לרכוש גדול" (סוטה ח:) **דף היום ודף למחר "וקובץ על יד ירבה"** (משלי יג, יא. ע"ז יט.). אמנם אף אות אחת של תורה ערכה לא יסולא בפז, אבל אות ועוד אות, דף ועוד דף, מביאים לידי ידיעת התורה. **כל גדולי ישראל הלכו בדרך של "יגעת - ומצאת"** (מגילה ו:) עד שהגיעו לרום דרגתם.

הדלקה עושה מצוה

חכמינו ז"ל אמרו (שבת כג) שההדלקה עושה מצוה, ולא הנחה עושה מצוה. באר זאת אבי הקדוש זי"ע שהכוונה היא שיש לעשות את המצוות ב"הדלקה", בהתלהבות, **מיט א ברען**, ולא ב"הנחה" ובהזנחה, **נישט נאך - גילאזט**. ע"כ דב"ק.

והנה נר החנוכה רומז לאור התורה, כדאיתא בספה"ק. והתורה נמשלה לשמן. כשם שאם מכניסים טיפה של מים לכוס מלאה שמן הריהי דוחה מפניה טיפה של שמן, כך אין התורה וההבלים דרים כאחד ואם האדם מכניס דברי הבל למוחו הריהו גולל אור מפני חושך. רק אם "הדלקה עושה מצוה", שהוא מדליק את ה"תורה אור" בהתלהבות, אז "ולא הנחה" - "ולא" בגימטריא "הבל", מזניח הוא ממילא את ההבלים ומתנתק מהם לגמרי, כמו שהעיד הרמב"ם שאין כל ההרהורים וההבלים שולטים אלא בלב פנוי מן החכמה.

אחד היסודות בעבודת הבורא, בלימוד התורה הקדושה, קשור בשמחה. באמירת הלל אומרים "זה היום עשה ה', נגילה ונשמחה בו" (תהלים קיח, כה) **מי שזוכה לשמחה, הרי תורתו ותפלתו, החלק אלוק ממעל שבו מתעלה**, והוא יכול להתעלות מעלה מעלה!

"זה" בגימטריא "אוה", שהרי אמרו שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד לגאולה (כמ"ש בתנחומא תצא יא) כמש"נ "כי יד על כס י-ה" (שמות יז, טז). שחסר האות א' מן הכסא ואותיות ו"ה מן השם, ונאמר "אוה למושב לו" (תהלים קלב, יג), יש להתפלל שאותיות אלו יוחזרו וישובו למקומן. כדי להגיע לכך, הרי "היום עשה ה'". "עשה" אתוון "שעה", שכל שעות היום יהיו קודש לעבודת הבורא יתברך שמו. "היום" במס"ק עה"כ בגימטריא "טוב", אין טוב אלא תורה (אבות פ"ג מ"ו), שינצל את כל היום כולו להתמדה בתורת ה'. ובתנאי ש"נגילה ונשמחה בו", שילמד מתוך חשק ושמחה. כי **ללא שמחה עלולים ליפול לשטויות והבלים!**

מדברי הגמרא (ברכות ו:) נמי משמע שיש קשר הדוק בין שמחה לתורת ה', כמאמרם ז"ל כל המשמח את החתן זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות. כי **מדת השמחה מביאה לידי אהבת תורה ודביקות הבורא.**

הזמנה מילתא

הראשונים במסכת סנהדרין (דף מז.) הביאו את שיטת הרמ"ה, שבדבר שגופו קדוש הרי לכולי עלמא הזמנה מילתא היא. כגון המעבד עור לתפלין וכדומה, אסור להשתמש בו לדבר חול. וכן פסק הרמ"א (או"ח סימן מב ס"ג).

תלמיד הישיבה הקדושה הרי מכין את עצמו ו"מזמין" את כל איבריו ללימוד התורה הקדושה, והוא מלא בשאיפה להתעלות בתורה הקדושה ובעבודת הבורא מתוך חיות והתלהבות דקדושה. "הזמנה" במס"ק בגימטריא "הוי"ה", מכין הוא את כל איבריו להתעלות ולהתקרב אל השי"ת, להתמיד בתורה ולזכך את איבריו

בקדושה ובטהרה למען יוכל לצאת מקליפת היצר הרע. ובזה כולי עלמא מודים שהוא "דבר שגופו קדוש", שהרי אין קדושה גדולה יותר מהקב"ה ותורתו. לכן ההכנה וההזמנה לכך בודאי "מילתא היא". ברם, אין להסתפק ב"הזמנה" בלבד, אלא יש להמשיך בכל זמן הלימודים באותה הרגשה ושאיפה אשר בה החל ביום הראשון ללימודים.

ובדין הוא, שהחשק וההתמדה לא יועמו ולא יפחתו. שהרי נצטוינו ש"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" (פס"ז ואתחנן ו, ו). ולא רק בגלל הציווי, אלא שבאמת כך הוא! בני אדם אוהבים לשמוע חדשות ולהוטים הם לקרוא עתונים ולהיות מעודכנים. אבל הרי תורתנו הקדושה מלאה בחדשות. כי הלא "ארוכה מארץ מדה, ורחבה מיני ים" (איוב יא, ט). ויכול האדם לעסוק בתורה יומם ולילה, כל ימיו ושנותיו, וללמוד כל הזמן דברים חדשים ובלתי ידועים לו עד כה, לחדש "חדשות" ונצורות. לכן מוטל עליכם חוב קדוש לשקוד על דלתות התורה עוד ועוד. וכשיגעת - מצאת, ויצאו מכם גדולי תורה בקדושה ובטהרה לטוב לכם כל הימים!

בפלפול התלמידים

לימוד בחיות ובחשק, בהתלהבות ובחום, הריהו לימוד בפלפול ובעמקות, כמו שדרשו (קדושין ל:) עה"פ "לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער" (תהלים קכז, ה), וכמו שאמרו עה"פ "את והב בסופה" (במדבר כא, טו) שאפילו נעשו אויבים זה לזה בלמודם אינם זזים עד שנעשים אוהבים (קדושין ל:). כמו שמצינו בחז"ל (ב"מ פד.) שלאחר פטירת ריש לקיש הצטער ר' יוחנן מאד ושלחו אליו את ר' אלעזר בן פדת לפקח את צערו. כל דבר שהיה ר' יוחנן אומר, אמר לו ר' אלעזר תנא דמסייע לך. כעס ר' יוחנן ואמר, כאשר ריש לקיש היה חי היה מקשה על כל דבר מדברי כ"ד קושיות, ואני הייתי משיב כ"ד תירוצים, וכך היה הלימוד יוצא מבורר - ואתה אומר לי תנא דמסייע לך? רואים אנו שהחריפות והפלפול מביאים לבירור וזיקוק, כמ"ש על תלמידי חכמים שמחדדים זה את זה בהלכה.

אולי יחשוש מישהו פן לא יהיה הפלפול אמת לאמיתה של תורה, על כך איתא בבני יששכר (חנוכה נר מצוה מאמר ג אות יא) על מאמרם ז"ל (שבת כב:) "כבתה אין זקוק לה", מדוע באמת הקלו כל כך בנר חנוכה שלא לחזור ולהדליקה. ותירץ, שנר חנוכה רומז לתורה אור, ורמזו בכך למעלת התורה על שאר חכמות. דבשאר החכמות אם לא ירד לעמקן של דברים ולא הגיע למסקנה הנכונה לא העלה כלום בידו וכל יגיעתו היתה לריק. אבל בחכמת התורה אף אם לא כיוון אל האמת הרי אמרו ז"ל (ירושלמי סוף ברכות) כל פטטיא בישין ופטטיא דאורייתא טבין. ועל זה אמרו (ברכות כח:) אנו עמלים והם עמלים, הם עמלים ואינם מקבלים שכר,היינו על העמל כשלעצמו, אלא רק על תוצאותיו, ואנו עמלים ומקבלים שכר אף על העמל. וזהו שבא לרמז באמרו "כבתה אין זקוק לה", שאפילו אם לא כיוון את ההלכה עד שרבים יאותו לאורה, וסברתו נסתרה, אין זקוק לה אלא יש לו שכר כאילו כיוון אל האמת.

ודאי שיש לשאוף רק אל האמת, שהרי "תורה - אמת כתיב בה" (ברכות ה:) אבל עכ"פ רואים אנו שהעיון והפלפול מעלתם גדולה עד מאד, וכל אחד בכחו לפלפל כפי השגתו בתורה. העיקר שישקיע בזה את מוחו ולבו, ואז יהיו כל איבריו משועבדים להקב"ה ותורתו, כמ"ש (סנהדרין קה.) רחמנא לבא בעי.

ואחד היסודות בלמוד בעמקות ובהבנה, עד שיהיו דבריו מיוסדים על אדני האמת ומשנתו תהיה ברורה, הוא לעיין בכל דבר במקור הדין, ואז תהיה לו תמונה נאמנה וחיה לנגד עיניו. לא להסתפק בלימוד שלחן ערוך ומגן אברהם, אלא ללמוד טור ובית יוסף. וכשנאמר "עיין שם", הרי זו הוראה לעיין שם. כך מתבררים ומתלבנים דברים, ודברי תורה שעניים במקומם עשירים במקום אחר, בבחינת בא זה ולימד על זה, ואז יצליחו בלמודם.

גמילות חסד ברוחניות

התורה נקנית בפלפול התלמידים ובדקדוק חברים. יש כאן דגש לא על הפלפול והדקדוק בלבד, אלא גם על לימוד התלמידים והחברים יחדיו. הגמרא אומרת (שבת כא:) "מדליקין מנר לנר", וכן נפסקה ההלכה (או"ח תרע"ד ס"א). וביאר בספה"ק בני יששכר (מאמרי חנוכה, נר מצוה מאמר ג' אות ט"ז) שבכל החכמות כאשר החכם ילמד מחכמתו לאחרים תרד ותתמעט חשיבותו אם ירבו חכמים כמותו. אך לא כן בחכמת התורה אלא אדרבה ככל שיוסיף תלמידים כך יתרבה כבודו ותפארתו ומכל שכן שלא תתמעט חשיבותו. אלא כמדליק מנר לנר, שהראשון אינו חסר כלום.

מה נמלצו דברים אלו לבחורים היושבים באהלה של תורה, שמוטלת עליהם החובה להדליק מנרם ולהאיר לחבריהם, לעזור איש לרעהו בלימוד התורה ולסייע לו כשהוא מתקשה בלמודו. אבי הקדוש זי"ע אומר ש"נס חנוכה" בגימטריא "צדקה". נס חנוכה רומז כידוע על אור התורה ויש לשלבה עם צדקה. וצדקה אינה דוקא בגשמיות אלא אף - ובעיקר - בענינים רוחניים. כמאמר הגמרא (סוכה מט:) עה"פ "יותורת חסד על לשונה", וכי יש תורה של חסד ותורה שאינה של חסד, אלא תורה ללמדה זו תורה של חסד. "הדבק במדותיו" אמרו חז"ל (שבת קלג:) וזוהי מצות עשה מדאורייתא של "אחרי ה' אלקיכם תלכו" (כמ"ש בסוטה יד:) ובהקב"ה הן נאמר "סומך ה' לכל הנופלים". פעמים רבות אפשר למנוע את נפילת החבר על ידי עידוד וסיוע בלימוד.

כל אחד חונן בכשרונות משלו. מי שזכה וחוננוהו מן השמים בכשרונות מעולים מחובתו לסייע לבחורים שכשרונותיהם חלשים ממנו. "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת", (אבות פ"ב, מ"ח) לסייע לזולת זה נכלל במצות גמילות חסד. הגם שאין זה דבר קל, אבל בכל מצוה יש קשיים בקיומה ולפום צערא אגרא, ואי אתה בן חורין להפטר ממנה.

ובספה"ק איתא, שחסד ברוחניות הוא דבר שאין למעלה הימנו. כי חסד גשמי אין לו אלא מקומו ושעתו, וכשהכסף יתם - כלתה הטובה. אבל הסיוע ברוחניות מקנה לנתמך קנין נצחי, כמ"ש "דעת קנית - מה חסרת" (נדרים מא.), ולא רק לו אלא גם לדורותיו אחריו. וזאת אפשר לרמז בפסוק: "ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו"

(בראשית ד, ח), "קין", מלשון קנין, והדעת הרי היא הקנין האמיתי. ואם בעל הדעת והכשרון קם והולך אל "הבל", אל חברו השקוע בהבלים, ולומד אתו בחברותא ונהיה ל"אחיו", וגורם לו להתקרב ולהתדבק בבוראו - "אחיו" עה"כ בגימטריא הוי"ה - על ידי כך הריהו מכניסו לגבולות הקדושה ומסיר מעליו את כל הצער והעגמת נפש, ונעשה "ויהרגהו" - "וי הרגו", להרוג את הצרות, ואין לך גמילות חסד גדולה מזו.

והנה רש"י כתב (ברכות ה: ד"ה סמוך) שיש להזהר להתפלל בהשכמה, ושלא ללמוד קודם התפלה. וכתבו שם תוס' "ולא ידעתי מנא ליה", כי בפשטות האיסור הוא לעשות מלאכה לפני התפלה, והלימוד אדרבה הוא הכנה לה. והמשיכו בתוס', "אבל ראיה דשרי ללמוד קודם, דלקמן (דף יד:) אמרינן דרב מקדים ומשי ידיה ומברך ומתני פירקיה, וקרי קריאת שמע כי מטא זמן קריאת שמע". וזוהי קושיא אלימתא על דברי רש"י. וכתב הבני יששכר לתרץ, שרב היה לומד עם תלמידיו - וזהו גדר של חסד שאין גדול ממנו, וזוהי ודאי הכנה לתפלה שהרי אמרו שר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר "אני בצדק (בצדקה) אחזה פניך, אשבעה בהקיץ תמונתך" (ברכות ל:). אין חסד גדול מ"תורת חסד"!

בנין האדם והעולם

הגמרא אומרת (ברכות סד.) שתלמידי חכמים נקראו בנאים, אל תקרי בנייך אלא בונייך. מה בונים התלמידי חכמים בלימודם? אלא, הלא אמרו חז"ל (סנהדרין יט:) שהמלמד בן חברו תורה כאילו ילדו, ואם כן האדם הלומד בעצמו יוצר ובונה את עצמו בנין שלם, בנין עדי עד. וכן אמרו בגמרא (סנהדרין צט:) עה"פ "ועשיתם אתם" - כאילו עשאו לעצמו. וכן פירש בספה"ק נועם מגדים (פי נח) את הפסוק "ולשם יולד גם הוא אבי כל בני עבר" (בראשית י, כא), שמלבד היותו אבי כל בני עבר הרי הוליד "גם הוא", גם את עצמו. בדרך זו יבואר גם מה שנאמר "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים" וגו', פירש"י תולדותיהם של צדיקים מצוות ומעשים טובים, היינו שבזה הם מולידים ויוצרים את עצמם ובניינם!

זקני הקדוש האהבת שלום זי"ע מבאר את דברי חז"ל (יומא יט:) עה"פ "ודברת בם" - ולא בדברים בטלים, שהת"ח קרויים בנאים ויש להם ללמוד כך שמלימודם ייבראו עולמות חדשים. וזהו "ודברת ב"ם" - נוטריקון "מעשי בראשית", ולא בדברים בטלים, היינו שלימודו לא יהיה בטל ועקר רח"ל. לכך יוכל להגיע אם ילמד בקדושה ובטהרה, בשמירה יתירה על איבריו. שאם לא כן, לא יפעל מאומה בלימודו. ואפשר לומר שבדבריו מרומז דבר נוסף, שהרי האדם הוא עולם קטן, וגם את עצמו הוא בורא על ידי לימודו.

אם הלימוד יהיה מת ועקר, תורה בלא דחילו ורחימו דלא פרחת לעילא (תקו"ז י), ולא יפעל על האדם ועל העולמות כולם, ייתבע האדם על כך!

שנינו במסכת קידושין (ח:) מנין לבעל חוב שקונה משכון, שנאמר "ולך תהיה צדקה" (דברים כד, יג), אם אינו קונה, צדקה מנין. ונראה לבארו על דרך הרמז, שכל עבודתנו היא לפעול לאוקמי שכינתא מעפרא לאחר

שבעוונותינו התמשכנה (ע' רש"י עה"פ אלה פקודי המשכן) וזוהי הצדקה שעושים עמה, כמו שמצינו שהשכינה הק' התגלתה אל החבריא קדישא ובשרה להם שבזכות עסקם בתורה גרמו לה להתנער מעפרה, כמ"ש בשל"ה הק' בסדר ליל שבועות. לכך זוכים על ידי קנין תורה, היינו לימודה ביראת שמים, כמו שאומרת הגמ' (שבת לא.) שיראת שמים היא התנאי לתורה, ונמשלה למפתחות החיצוניים שבלעדיהם אין להכנס בשערי תורה. אך "אם אינו קונה" אם אין לו קנין זה של תורה ודעת שהוא הקנין האמיתי כמ"ש "דעת קנית מה חסרת", ו"זקן" הוא זה שקנה חכמה (קידושין לב:) כי רק זה הוא הקנין האמיתי - הרי "צדקה מנין", איך יצטדק בעולם העליון?!

תבלין ליצר

עיקר ההתקרבות להשי"ת היא בתורה, ובכחה לחלץ את האדם מכל תאוות העוה"ז, ומכל הגשמיות שהוא שקוע בה. כפי שאמרתי לרמז בפסוק "ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ" (ויקרא כה, כד) "ארץ" במספרו הוא אלף מאתים תשעים שהוא ר"ת "אמת", תורה - אמת כתיב בה, כדכתיב "אמת קנה ואל תמכור" (משלי כג, כג, וכמ"ש ברכות ה:), וזהו "בכל ארץ אחוזתכם", בכל הארציות שאתם שקועים בה, בכל התאוות הגשמיות, הדרך להגאל מהם היא על ידי לימוד תורת אמת.

אם הקב"ה מעיד ש"בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קדושין ל:), הרי שזהו התבלין וזוהי הרפואה. חז"ל דרשו (שם) את הפסוק "הלא אם תטיב שאת" (בראשית ד, ז), אם אתם עוסקים בתורה אי אתם נמסרים בידו, ביד היצר הרע. "תטיב" רומז לתורה, אין טוב אלא תורה (אבות פ"ג מ"ו), ואז - "שאת", מלשון הרמה והגבהה, תתעלו מעלה מעלה לרום המעלות. לאפוקי מאותם הסוברים שיוכלו להנצל מכבלי היצר הרע גם ללא תורה - לא ולא! בורא כל העולמים שברא את היצר הרע ומכיר את דרכי פעולתו מעיד שרק על ידי התורה הקדושה ניתן להתגבר עליו!

אמנם, ישנה עוד עצה, והוא מה שאמרו ז"ל טוב תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון (אבות פ"ב מ"ב). והיינו, שיגיעת דרך ארץ, מסחר ומשא ומתן, יש בכחה למלא את כל מחשבות האדם עד שמצד אחד לא יוותר במוחו מקום להתעלות בתורה, וכמ"ש עה"פ "לא מעבר לים היא" (דברים ל, יג), לא תמצא לא בסוחרים ולא בתגרנים (עירובין נה.), אבל מאידך גיסא יגיעה זו אינה מותירה גם מקום למחשבות טורדות והיא משכחת עוון. אבל ב"ה בחור צעיר אין לו כהיום הזה טרדות פרנסה ודאגות מסחר, ואין לפניו אלא דרך אחת להשכיח עוון, רק על ידי התורה הקדושה יוכל להשתחרר מכבלי היצר. ואם אינו שקוע בתורה, חלילה, הרי היצר הרע הוא מיד "מחותן" והדלת פתוחה לפניו לרווחה!

בכך בארו תלמידי הבעש"ט הק' את הנאמר בתפלת שבת, "טובים מאורות שברא אלקינו, יצרם בדעת בבינה ובהשכל, כח וגבורה נתן בהם להיות מושלים בקרב תבל."

כי היצר הרע רב תחבולות הוא. בעוד שלאנשים פשוטים הוא ניגש להדיחם לעבירות בגלוי, הרי שלצדיקים

ולבני תורה הוא מציע מצוות כביכול, ומנסה להטעותם ולרמותם שלא יבינו את עומק מזימתו ויפלו ברשתו. וזהו "טובים מאורות שברא אלקינו", המאורות הם אותם הצדיקים המאירים לעולם (כמ"ש בסנהדרין קא.) והקב"ה בראם (כמ"ש בסוטה כב. בראת צדיקים וכו', וביומא לח: עמד הקב"ה ושתלן בכל דור) ומעלתם היא ש"יצרם", היצר הרע שלהם, הוא "בדעת בבינה ובהשכל", ניגש להכשילם בערמה רבה. מהי העצה היעוצה? "כח וגבורה נתן בהם", הקב"ה נתן בהם כח לגבור על יצרם "להיות מושלים", מושלים ביצרם (כמ"ש בב"ב עח: עה"פ על כן יאמרו המושלים) - "בקרב תבל" לצאת לקרב כנגד היצר הרע עם התורה הקרויה תבלין ליצר (כמ"ש בקדושין ל:)!

התנאי ההתמדה

ויש לנו לדעת, שהתורה היא תבלין ליצר רק בתנאי שילמדוה תדיר ובהתמדה, וכמו שאמרו (קדושין ל:) "כל זמן שהרטיה על בשרך - אין המכה מעלה נומי". כי החובות הלבבות אומר על היצה"ר "אתה ישן לו והוא ער לך", ומנצל כל דקה של רפיון.

ברצוני להבהיר, שהדור הצעיר כמעט ואינו יודע מהי התמדה אמיתית. התמדה פירושה שעות של לימוד ביגיעת המחשבה וברציפות המוח.

היו יהודים שהתיישבו במוצאי שבת ליד הסטענדער ללמוד - ולפתע מצאו את עצמם ביום ראשון, כשלראשם עטור השטריימיל! הם לא חשו שעבר עליהם לילה שלם מרוב שיקועם בעיון הלימוד, בסוגיא עם הראשונים והאחרונים!

פעמים רבות אני מהרהר מתוך חיל ורעדה, כיצד השואה האיומה שניתכה על עמנו לא אימללה רק את הדור הקודם כי אם גם אותנו. היא קטעה אותנו מן הדור שלפנינו. הצעירים לא זכו לראות את בני הדור הקודם. ואינני מתכוון דווקא לאדמורי"ם ולרבנים שבו, אלא ליהודים הפשוטים והתמימים. אותם יהודים, שכאשר עמדו להתפלל בערה בם אש העבודה, וכל מצוה שעשו היתה בחמימות והתלהבות, בכל רמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם!

עד עצם היום הזה - ישנם יהודים בקרייתנו שבשעה שתיים אחר חצות הלילה הם כבר קמים מיצועם ועולים לבית המדרש, ללמוד ולומר תהלים. הגם שאף הם קרוצי חומר וזקוקים לשינה, אבל בשעה זו אינם יכולים להשאר במטתם. מצעירותם הורגלו לכך, ובקרבם בוערת עבודת הבורא. לכן אין הם זקוקים למעורר. במרמרוש היו יהודים רבים כאלו. הם קמו מוקדם משנתם, באשמורת הבוקר נחפזו לטבול במקוה וללמוד תורה. התלמידי חכמים לנו בעמקה של הלכה ולמדו גמרא, אחרים למדו משניות או אמרו תהלים. התפלה שבאה לאחר מכן, היתה תפלה שלאחר הכנה ראויה!

לפני מספר שבועות היה אצלי יהודי שאביו היה מלא וספוג בתורה ובחסידות. הוא העיד בפני, שמעולם לא

ראה את אביו הולך לישון, ומעולם לא ראהו לקום ממיטתו!

אנו רואים לנגד עינינו את שרידי הדור הזה, והם מהוים עבורנו ספר מוסר חי לראות וללמוד כיצד יהודי צריך לנהוג בכל אורחותיו. אך יש לנו לדעת, שהם בבחינת "אשרי זקנותם שלא ביישה את ילדותם" (סוכה נג.), כי הם התחילו בעבודתם בימי הנערות וגם כי הזקינו לא סרו ממנה. ומאחר שדורנו דור יתום הוא, עלינו להוסיף אחריות זו לחשבון נפשנו, להקים ולהעמיד דור חדש כדוגמת הדור הקודם!

כדונג נמסו

זו הדרך היחידה להתגבר על היצר הרע. כמו שאמרתי, העצה כנגד חטא עץ הדעת הוא להתגבר בעץ התורה (כמ"ש ערכין טו:), ודעת זה סדר טהרות (כמ"ש שבת לא.), היינו ללמוד תורה בטהרה.

משום כך, כאשר שאל בן דמא את ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מה אני ללמוד חכמה יוונית, אמר לו "והגית בו יומם ולילה" כתיב, צא ובדוק לך שעה שאינה יום ואינה לילה (מנחות צט:) כי היצר הרע ער לך בכל רגע ובכל שעה, ואסור להתרפות אפילו לרגע אחד.

ושמעתי מאיש נאמן בארצות הברית, שפעם התפלפלו ביניהם שני אנשים האם מי שנותן בזמן הזה מתנות כהונה מקיים מצוה או לא. מהרש"ם מבערזאן זצ"ל שמע את פלפולם, ואמר להם שיעיינו בדרכי משה בהלכות מזוזה. הם חשבו שזקנה קפצה עליו, שכן מהו הקשר בין מתנות כהונה להלכות מזוזה. למחרת שאל אותם האם כבר עיינו שם. ראו שיש דברים בגו, עיינו שם וראו שהדרכי משה מביא כבדרך אגב שאם נותן בזמן הזה מתנות כהונה קיים מצוה. התפלאו כיצד זכר דרכי משה זה, והוא סיפר להם שכבר חזר על טור בית יוסף ארבע מאות פעמים, והראה להם שבגליון השלחן ערוך שלו מצויין בכל פעם מתי התחיל ומתי סיים. וזה לא היה לפני כמה מאות שנים, אלא ממש לפני המלחמה. כשמסתכלים בתשובותיו נדהמים מהבקיאות הנוראה בראשונים ואחרונים שהכל היה אצלו כמונח בקופסה.

אם ילמדו כך, בהתמדה והתלהבות, בבחינת "שונה פרקו מאה פעמים ואחד" (חגיגה ט:), ובפרט כשמתקשר בלימודו עם האחד יחיד ומיוחד, יתישו את כח היצר הרע ויזכו לקדושה. ובזה חשבתי לבאר את הכתוב "הרים כדונג נמסו מלפני ה'" (תהלים צז, ה), "הרים" רומז ליצר הרע כמאמרם ז"ל (סוכה נב:) צדיקים נדמה להם כהר. כל הבלי העולם הזה ופיתויי היצר כדונג נמסו, יתבטלו ואינם - "לפני ה'", כאשר האדם מתקרב להשי"ת, תורתו ועבודתו יתי"ש.

"סדר המערכת"

על חשיבות הסדר

שמירת הסדר, זהו יסוד החיים. בין בגשמיות ובין ברוחניות. מי שהוא מסודר, הוא אדם "חי". ומי שאינו מסודר - לעולם אין לו פנאי לשום דבר. לימודו אינו מסודר, זמני השינה והקימה אינם מסודרים, הוא עיף ויגע וחייו מתנהלים בערבוביה ובשממון.

סדר, פירושו, שכל דבר נעשה במקומו ובזמנו. למן הקימה בבוקר, וכל סדר היום שבעקבותיה. לכל דבר קבוע זמן, והוא מחייב כל אחד. לא רק הקימה וסדרי התפלות והלימוד, אלא גם השינה בלילה. הגוף זקוק לשינה ולמנוחה, והחכם עיניו בראשו והוא יודע שעליו לעלות על יצועו בזמן כדי שיוכל לקום בבוקר כראוי. ו"כראוי", אין פירושו לקום מבעוד מועד בלבד, ללימוד שלפני התפלה. משום שבחור ההולך לישון בשעה מאוחרת אף אם יקום בזמן - יהיה עייף וראשו מעורפל.

בזה יבואר מדוע המחבר כתב בתחלת הלכות השכמת הבוקר "יתגבר כארי לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר" והרמ"א מוסיף ש"בשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב". וכבר תמהו מה ענין הדרכת השינה להלכות השכמת הבוקר. והסבירו בספה"ק שכוונת הרמ"א היא להבהיר ולהזהיר שהשכיבה והקימה קשורים אהדדי, ומי שרוצה להשכים כראוי חייב לעלות על יצועו כראוי. ובכלל זה שמירת העתים, כל דבר בעתו ובזמנו.

תחבולות היצר

*ישנם כאלו המאחרים ללכת לישון כאילו מרוב התמדה ותשוקה ללימוד התורה הקדושה. עליהם לדעת, שזוהי אחת מתחבולות היצר ושכרם יוצא בהפסדם. כי בשעות מאוחרות אלו אין המוח צלול, והמחשבה מעורפלת. **ענין שיש להתיגע עליו זמן רב באישון לילה יובן בבהירות בשעה קלה בבוקר.** נמצא שהמאחר לעלות על יצועו לוקה בכפלים. בלילה הוא לומד מתוך עיפות, ולמחרת ילמד מתוך עיפות. כל זה נובע מהתחכמות כנגד סדרי הישיבה ומאי הקפדה על סדרים נאותים. וכמובן, אין צריך לומר אם אינו לומד בשעות אלו ומבטל זמנו לבטלה בלילה, שמלבד איסור ביטול תורה הריהו הורס בידים את יום המחרת.*

כל זאת, אם המאחר ללכת לישון יקום בזמן. אך אם עקב זאת יאחר לקום הרי הוסיף חטא על פשע, וכל יומו הוא שרשרת של אי סדר מתמשך.

הכלל העולה מדברנו, שכל בחור יקבל על עצמו לשמור בהקפדה על סדר נאות, הן על סדר פרטי בחייו והן על סדרי הישיבה. יכול אני להבטיחכם נאמנה, כי אחת הערובות להיות לגדול בתורה וביראה היא ההקפדה על הסדר. ואם תאבו ושמעתם, ייטב לכם בזה ובבא.

תירוצי שוא

שמירת הסדר היא האמצעי לניצול הזמן כדבעי. גדרי הזמן הם מחייבים ומוכרחים. כי מי שמאחר לתפלה, נאלץ להתפלל תפלה בהולה וחטופה. תפלה כזו אינה יכולה להיות עם מוח ולב, וכעבודת התפלה כך עבודת כל היום כולו.

מי שהשמירה על גדרי הזמן אינה יקרה בעיניו, קונה הרגל רע בשנות הבחרות והרגל זה ילווה אותו לכל ימי חייו. חיים ללא סדר ומשטר.

כשתמצי לומר, אין כאן חיים של אי סדר בלבד. שכן מי שאינו שומר כיאות על גדרי הזמן ומתנצל שזהו אופיו וטבעו וקשה לו לשנות את אורחותיו ולהיות לדייקן, הרי אם נעקוב אחריו נראה שזהו תירוץ שוא וכסות עינים. משום שאם אין הוא דייקן גרידא, מדוע לא יקרה שיקדים לבוא ברבע שעה, מדוע אי הדיוק מתבטא תמיד באיחורים? אין זאת אלא פריקת עול, ערך התורה והתפלה אינו חשוב בעיניו!

אין דבר העומד בפני הרצון

מי שמבקש להשקיע את כל כולו בלימוד התורה הקדושה בחיות והתלהבות, צריך שידע שעיקר העיקרים הוא הזריזות וההקפדה המלאה על סדרי הזמנים שנקבעו על ידי הנהלת הישיבה. והא בהא תליא, וצבת בצבת עשויה. כי כשם שההקפדה על הסדר מביאה להתעלות בתורה ובעבודת השי"ת, כך הרצון להתעלות בתורה והלימוד בחיות ובאהבת תורה ויראת שמים הוא זה שבכחו מתגברים על המניעות והטרדות המאיימות לשבש את הסדרים ולגרום לאיחורים ופיגורים. ויכולני להעיד מה שזכיתי לראות בחוש אצל כ"ק אאמו"ר הקי' זצללה"ה ואצל כ"ק זקיני הקדוש מרן בעל אהבת ישראל זיע"א, שלמרות טרדותיהם הרבות בהנהגת העדה הקדושה דייקו מאד בשמירת הסדרים הקבועים. כי כלל מסור בידינו, שאין דבר העומד בפני הרצון. ואם רואים אנו התרשלות ורפיון הרי זה חסרון ברצון להתעלות, וקרירות בעבודת השי"ת. השאיפה לעליה מביאה לקבלת עול, "ומלכותו ברצון קבלו עליהם", זהו אחד היסודות בעבודת השי"ת.

דוד המלך ע"ה אמר "קדמו עיני אשמורות, לשיח באמרתך". זו היתה החיות שלו. אבל גם אלו שזקוקים למעורר חייבים לקום בזריזות, כדי שיוכלו להתכונן ולו במעט לתפלה. הכנה בלימוד, ובשמירת הדיבור, ובעבודת ה'. כך תכנס בהם חיות דקדושה, ויתפללו בלהב אש. והרי זה השער לכל היום כולו, כמו שאמרו (ברכות טז:) "ונשכים ונמצא ייחול לבבנו ליראה את שמך". הכל תלוי בהשכמה.

יש להשתנות מעתה

מי שמבין את חשיבות הסדר בחייו של האדם ומתנהג לפיו, אשריו ואשרי חלקו. אם הוא מבין זאת אבל קשה לו לגבור על טבעו ולדייק - עליו לדעת שהסדר הוא ענין של הרגל. אם יתרגל בזה, יהיו כל חייו מסודרים הרבה יותר. ואם הוא מבין זאת, ומכיר בנחיצות הסדר והמשמעת, ומוכן לקבל עול ולהקפיד על הזמנים, אבל... ממחר - יכול אני להבטיחו נאמנה שגם מחר הוא יאחר ויתרשל. כי גם מחר יפעל בו יצרו הרע, ויאמר לו שיש "מחר" לאחר זמן... במדרש (ב"ר פכ"א) אמרו, אין "ועתה" אלא תשובה. עיקר התשובה היא עתה, להתעורר מיד ולשנות את הדרך. כמ"ש (שמות לב, לב) "ועתה - אם תשא חטאתם. ואם אין - מחני נא", אם לא יהיה "עתה" - ימחה רושם ההתעוררות (כמ"ש באמרי נועם שם). אין די בכך שמזמרים "אם לא עכשיו אימתי", אלא יש לדעת שאמנם הקבלה מתחילה עכשיו ומיד!

כל זאת, לאותם המבינים את חשיבותו של הסדר. אבל ישנם כאלו - כאמור, יחידים ובודדים - שלא השכילו להבין זאת. הזוה"ק (פרשת פקודי) אומר, ש"אלה" הוא שמא דסטרא אחרא רח"ל, "אלה אלהיך ישראל". והנועם מגדים מפרש את הפסוק "אלה תולדות נח", האדם הבוחר במנוחה, בעצלות ובהתרשלות, הריהו מדבק את עצמו בסט"א רח"ל. ולא זו בלבד, אלא שבעל כרחו תטרד מנוחתו. שהרי נאמר "אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז), ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:) שכל הבריות נבראו לעמלם, ואשרי מי שעמלו בתורה!

קבלת עול

שנינו במסכת פסחים (נ.) לא כהעולם הזה העולם הבא. בעוה"ז על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת. לעולם הבא - כולו הטוב והמטיב. והקשה הרי"ף בעין יעקב, הלא מצינו (בעירובין יט.) שגם לעוה"ב הרשעים מצדיקים עליהם את הדין בבחינת ברוך דיין אמת, כמו שאמרו עה"פ "עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו" (תהלים פד, ז), שמצדיקים עליהם את הדין ואומרים, רבונו של עולם יפה דנת, יפה זיכית ויפה חייבת. יפה תקנת גיהנם לרשעים וגן עדן לצדיקים.

והצל"ח שם הביא את דקדוקו של המגיד מבראד ז"ל, שהרי לכאורה לא ישתנה הדין שעל בשורות רעות יאמרו ברוך דיין האמת, אלא שהעולם הבא יהיה יום שכולו טוב ולא יהיו בו בשורות רעות. ואם כן הגדרת החילוק היא שלא כעוה"ז העוה"ב, בעוה"ז יש טוב ורע והעוה"ב כולו טוב, ומדוע תלו את החילוק בברכות. ותירץ, דכתיב (ישעיה יב, א) "אודך ה' כי אנפת בי". כי מאתו יתברך לא יצאו הרעות, והפורעניות תכליתן לטובה, לזכך את האדם ולעוררו לתשובה, להכניע את יצרו ולטהר את נשמתו שיזכה לעולם שכולו טוב. אמנם האדם אינו מבין זאת ואינו משיג את הטובה הגלומה בפורענות, והוא מברך עליה ברוך דיין האמת. אבל לאחר מותו וכן לעתיד לבא, אז ימלא שחוק פינו וניתן תודה על לשעבר, נבין את הטובה שבו ולשונינו רינה בברכת

"ברוך הטוב והמטיב" אף על מה שנדמה היה כרע. לכך נאמר "אודך ה' כי אנפת בי". בכך מיישב הצל"ח את קושיית הרי"ף, שכאשר עוברי בעמק הבכא אומרים יפה חייבת, יפה תקנת גיהנם לרשעים, אין זה בגדר ברכת ברוך דיין האמת אלא בגדר ברכת הטוב והמטיב, כי מבינים הם שהגיהנם הוא כור שצירף וטיהר וזיכך אותם מכל סיג ופגם והכינם לטהרם ולקדשם לחיי נצח.

*כלפי מה אמורים הדברים, לאותם יחידים, תלמידים שלא שמשו כל צרכם ולא זכו עדיין לטעום את טעמה המתוק מדבש ונופת צופים של התוה"ק. עדיין דומה עליהם הלימוד כעול על צואריהם ושמירת הסדרים והקפדת הזמנים היא בעיניהם כגזירה רעה, והמשגיחים נראים בעיניהם כנוגשים חלילה. להם ברצוני לומר: תפקידם של המשגיחים אינו לשמש כשוטרי בני ישראל וכשומרי הזמן. זאת על הבחורים להשמר בעצמם ולהקפיד מאליהם. לכל היותר, יהיו המשגיחים בבחינת "אין מזרזים אלא למזורזים". **תפקידם של המשגיחים הוא להדריך ולכוון ולחנך במסילת ישרים ובאורחות צדיקים.** אבל לאלו שטרם הגיעו להכרה זו ששמירת הסדרים היא בגדר הטוב והמטיב, יסוד ופינה לכל שנות חייהם לטוב להם כל הימים - נתבע מהם לשמור על הסדרים בהכרח, מתוך ידיעה ברורה שלא זו בלבד שטוב הדבר עבורם אלא הם עצמם יווכחו בכך ויכירו טובה על הקפדה זו.*

לרגעים תבחנם

בני א-ל חי!

צריך שיחדור לתודעתכם שאסור לבלות את הזמן בהבל וריק, ולו רק משום שאין לכם זמן לדברים אלו! משל למה הדבר דומה, לאדם שיודע שאין לו כסף וממילא אינו יכול לבזבז כסף. כל פרוטה שיוציא תשקיע אותו בחובות, וכיצד ימלט מהן? כך הוא לגבי הזמן. דעו, שאין לכם זמן פנוי לשטויות והבלים!

כך ביארתי פעם את הפסוק "עשה לך שרף" (במדבר כא, ט). "עשה", אותיות "שעה". **די צייט זאל דיר ברענין**, עס זאל דיר יאגין. שהזמן יבער וידחוק, שלא יהיה זמן לדברים בטלים!

בזה נרמז גם שכל עשיותיו של האדם יהיו עם "שרף", בוערים באש של חמימות והתלהבות, מיט א-ברען! ללמוד בחשק רב, להתפלל ביקוד אש!

"אומרים זמן ברגלים"

"אומרים זמן ברגלים" (עירובין מ:), הזמן הוא יקר מאד, ויש להתרגל לנצלו עד תום! ושיטת האבודרהם (הו"ד במג"א או"ח סי' תכ"ב סק"ה) שגם על מנהג אומרים זמן. "מנהג" (עם האותיות) בגימטריא "בנים". יש לחנך את הבנים מנערותם להקפיד על הזמן, ולא לאבדו בדברי הבל.

פעם המתין זקני הקדוש האהבת ישראל זי"ע לבואה של הרכבת ונותרו מספר דקות, אמר למשמשו: משולם, או שתתן לי גמרא, או שתביא לפני יהודים עם בקשותיהם, או שתלמדני כיצד לבטל את הזמן באפס מעשה! אני - איני יודע כיצד עושים זאת... הוא, בקדושתו, הרגיל את איבריו שלא יוכלו לסבול איבוד זמן.

אשרי מי שמרגיל עצמו בכך משחר נעוריו!

"המחלל את המועדות"

עה"פ "אלה מועדי ה'" (ויקרא כג, ב), פירש"י, כל המחלל את המועדות כאילו חילל את השבתות. הדמיון הוא בזה, שבשבתות המנוחה היא גם בדיבור, כדאיתא (שבת קיג:) עה"פ "ודבר דבר" (ישעיה נח, יג) שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול, ופירש הטעם בשל"ה הק' משום שמנוחת הקב"ה בשבת היתה מהדיבור שבו נברא העולם, ובו צריכה להיות גם שביתת האדם.

ובסנהדרין (נו:) עה"פ "שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך" (דברים ה, יב), אמר רב יהודה כאשר צוך במרה. וכתבו בספה"ק שבשמירת השבת יש סור מרע, היינו השביתה ממלאכה, ועשה טוב לקדשה

ולרוממה בתפלות שירות ותשבחות. ובמרה הצטוו על חלק הקום ועשה טוב. וזהו כאשר צוך במרה, היינו לשמור גם את הקום ועשה כנ"ל, שהדיבור יהיה דיבור של שבת ולא דיבור של חול.

ורמזו באמרם כל המחלל את המועדות, מועד מלשון זמן, היינו המחלל את זמנו ומבלה את עתותיו בדיבורים שאינם של תורה ויראה, הריהו כמחלל את השבתות. כי לא רק בשבת יש לקדש את הזמן והדיבור, אלא אף בששת ימי המעשה יש לשמור ולנצל כל רגע.

"טוב לי תורת פיך"

פעמים רבות נכנסים אלי בחורים, מתלוננים ומתמרמרים על מצבם, מבקשים הדרכה ושואלים: מה אעשה. צריך שיהיה ברור, אחד מיסודות החיים הוא, שלא יבטל זמן לריק. שרגע אחד לא ילך לבטלה. כמו שביארו ענין זה בספה"ק בדרך משל.

משל למלך בשר ודם שפתח את אוצרותיו והודיע, שבמשך השעה הקרובה יוכל כל אחד לאסוף אבנים טובות ומרגליות ככל אשר יוכל שאת. כולם התנפלו על ערמות היהלומים ואספו בקדחתנות, ואדם אחד עמד בצד בחיבוק ידים ושויון נפש. הלא כולם יביטו עליו בתמהון. שהרי כמה יהלומים יוכל ליטול בכל רגע, וכמה עושר ורווחה יוכל להפיק מכל יהלום ויהלום, והזמן קצר ועוד מעט תחלוף ההזדמנות ללא שוב.

ואם ביהלומים כך, בתורת ה' על אחת כמה וכמה. שהרי "יקרה היא מפנינים, וכל חפציך לא ישוו בה!" (משלי ג, טז), ועל האדם מוטל חוב קדוש שירחם על עצמו ועל נפשו, ולא יבלה את זמנו בשטויות והבלים.

בחור, שעבר עליו רגע בבטלה - חייב לעשות את חשבון נפשו להתמרמר ולומר: מה עשיתי בזמן היקר, כיצד בזבזתיו להבל ולריק. הרי זה גרוע יותר ממי שנוטל יהלומים וזורקם לאשפה! ואם הוא מנצל את הזמן כדבעי, הרי "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהלים קיט, עב), כי מי שרוכש זהב - עלול הוא לאבדו. **אבל הזמן שנוצל כראוי ולמד בו תורה - אותו לא יוכל איש לקחת ממנו. הוא ישאר שלו לנצח נצחים!**

דע לאן אתה הולך

"ויעש כן אהרן" (במדבר ח, ג), פירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. י"ל, "שלא שינה" - הר"ת והס"ת עה"א ועה"כ בגימטריא "תורה". אסור שלימוד התורה יהיה בבחינת שינה, וכמאמרם ז"ל (מגילה לא.) כל הלומד בלא שירה ובלא זמרה עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים. "שלא שינה", הס"ת הם הר"ת של "אן אתה הולך". כל בן ישיבה צריך לחשוב על להבא. הן יגיע זמן בו לא יוכל ללמוד במנוחה ובשקידה, באותו עומק עיון ושמחה. כאשר יצא מהישיבה וישתרגו עליו בעיות הפרנסה ועול המשפחה ויסובבוהו טרדות אין ספור - כלום אז יתחיל ללמוד. החכם עיניו בראשו והוא רואה את הנולד, ומנצל כל רגע בשנות למודיו בישיבה, לטוב לו כל הימים.

"לאן אתה הולך", יש לחשוב רחוק יותר. הספה"ק מפרשים את מאמר חז"ל (ברכות סג:) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. היינו שהאדם יחשוב כאילו כבר מת, ונפטר מן העולם, ושוקלים את עוונותיו וזכויותיו. ולב יודע מרת נפשו כמה זכויות יש לו, וכיצד הן נראות. והוא רואה כיצד יכול היה לקנות קניינים נצחיים לאין שיעור ועכשיו ננעלו השערים, וכעסו של הקב"ה כעס עולם ועונשו עונש נצחי (כמ"ש בברכות כז:), ומה דהוה הוה ואת הנעשה אין להשיב. והנה, אם יתנו לו בעולם העליון רשות לרדת ליום אחד ולתקן את מעשיו, ודאי לא יאבד אף רגע וינצל כל דקה כדי להנצל מרדת שחת. והיינו "אין התורה מתקיימת" - באיזה אופן יש קיום לדברי התורה ולהתמדתה - "אלא במי שממית עצמו עליה", שרואה את עצמו כאילו מת ומתייצב ליתן דין וחשבון. וכמו שאמרו (תמיד לב.) "מה יעשה האדם ויחיה - ימית את עצמו" במחשבתו.

אי אתה בן חורין ליבטל

בספה"ק אמרי נועם (פי כי תבא) ביאר את מאמרם ז"ל (אבות פ"ב מט"ז) לא עליך המלאכה לגמור, ואי אתה בן חורין ליבטל ממנה. ולכאורה קשה, דמהיכי תיתי שאם אי אפשר לו לגמרה יהא בטל ממנה. וביאר, שכאשר אדם נותן כלי לאומן לתקנו, וקוצב לו זמן מסויים לסיים את מלאכתו, רשאי האומן להתבטל כמה ימים אם הוא יודע שהתיקון מצריך זמן מועט ובידו לסיים את המלאכה במועד גם אם יתחיל בה מאוחר יותר. ברם, כשהאומן יודע שהזמן שנקצב לו אינו מספיק לגמר המלאכה, ואין הוא מקבל את שכרו אלא כדי שיספיק ככל היותר - אסור לו להתבטל אפילו רגע אחד.

כן הדבר בעסק התורה. שהרי לא עליך המלאכה לגמור כי ארוכה מארץ מדתה ואף לו יחיה גבר שנין אלפין לא יגיע לתכליתה, ממילא אי אפשר לו להתבטל אף לרגע קט, כי בעל המלאכה שכר אותך לזמן קצוב לעמול ככל יכלתך.

לכאורה, נדמה לו לאדם שהוא לומד כדבעי, ושומר על סדרי הישיבה כראוי, אבל כבר אמר זקני הקדוש האהבת ישראל זצ"ל, שהלמדן הוא זה שאינו לומד, משום כך נדמה לו שהוא למדן. ועובד ה' הוא זה שאינו מביט בספרי יראה ומוסר, משום כך נדמה לו שכבר השלים את עצמו.

החובות הלבבות (שער חשבון הנפש חשבון כא) מבאר את חשבון האדם עם נפשו, לאיזו מדרגה הוא יכול להגיע. הדרך בעשיית חשבון זה היא, כאשר יחשוב ויערוך את חשבון עתותיו ויראה כמה שעות פנויות יש בידו וכיצד הוא נצלן. אם נקח לדוגמא את יום השבת קודש, שהבחור אמנם מקדיש בו שעות לתורה, בלימוד לפני התפלה וכדומה. הרי אם יערוך חשבון מדוקדק ימצא עוד זמן ההולך לאיבוד מבלי משים. כגון בשעת קריאת התורה בין גברא לגברא - אף שאין זו העת ללמוד בעיון מעמיק, אבל אפשר לכל הפחות לחזור על מה שלמד, או לשנן משניות, וכדומה. וכן בשעה שמצפים לכניסתו של כ"ק מרן אדמו"ר (שליט"א) זיע"א לעריכת שלחנו הטהור. כל הדקות האלו מצטרפות לשעות, וכך אובדות בהיסח הדעת שעות שלמות, היקרות מפז ומפנינים.

ואין הדברים נאמרים לגבי שבת דוקא, אלא יש לערוך חשבון כזה מידי יום ביומו בשעות של בין הפרקים. ואם שעות אלו ינוצלו כדבעי, יראה בזמן קצר את הרווח מהן. כי קובץ על יד ירבה, ופרוטה לפרוטה מצטרפת, ואם ישנן ברגעים אלו דף ושנים בעל פה יהיו מסכתות שלמות שגורות על לשונו.

"מי בז ליום קטנות"

כלל גדול הוא, שלא לבוז לקטנות. לא בכמות ואף לא באיכות. אמנם אין כהתמדת התורה שעות ארוכות, לימוד רצוף ללא הפסקות, כדי שלא תעשה תורתו קרעים קרעים. אבל כאשר יש לו דקה אחת ללמוד - ילמד בה, שהרי תלמוד תורה הוא מהדברים שאין להם שיעור ודבר אחד מן התורה שוה יותר מכל חללא דעלמא (כמ"ש בירושלמי ריש פאה). וכן אין לימוד מעולה מן הלימוד בעמקות, לחדור להבנת הסוגיא ולהקיפה על שיטות הראשונים והאחרונים עד להלכה הפסוקה, אבל כשיש לו שעה אחת בלבד, או כאשר מוחו אינו צלול וטרדות אופפות אותו ואין ביכלתו להתעמק כדבעי, חלילה לו מלהתבטל. עליו ללמוד דברים שאינם דורשים את עומק העיון, כגמרא עם פירש"י, או עין יעקב וספרי מוסר ויראה. **העיקר שלא יבטל את הזמן, את הדבר שהוא יקר מכל!**

מסופר בשם החת"ם סופר זי"ע, שהעיד על עצמו שגדלותו בתורה נבעה מ... רגעים. מכך שהוא ניצל גם את אותם רגעים מועטים שחבריו זלזלו בהם, בכך הפך לרבן של כל ישראל.

"לרגעים תבחננו", האדם נבחן על פי ניצול רגעיו! אפשר לבחון ולראות מהי המהות של הבחור באותם רגעים בודדים שלפני תפלת מנחה וכדומה, האם הוא מנצלם כראוי והאם קשה לו להנתק מן התורה הקדושה.

הכרת הטוב מחייבתנו

בענין הזה של הקפדה על כל רגע ורגע, יכולים להתבונן ולקחת מוסר מאלו הטרודים ברדיפה אחר ההנאות הגשמיות, כיצד כל רגע יקר בעיניהם באם סבורים הם שאפשר להרויח בו ממון.

וכבר אמרתי לרמוז זאת בפסוק "כי חק לישראל הוא". חז"ל אמרו (ביצה טז.) כי "חק" - לישנא דמזוני. ו"כי חק" עה"כ, בגימטריא "קול" עה"א, הרומז לקול תורה ותפלה כמ"ש עה"פ ה"קול קול יעקב". ובא לרמוז כי לענייני תורה ותפלה יש לקחת מוסר מענייני הפרנסה. כשתתבוננו כמה מן היגיעה והעמל משקיעים רוב בני האדם בהשגתה תוכלו לשער בנפשכם עד כמה עליכם להשקיע את כל רמ"ח האיברים ושס"ה גידים ברכישת הקניינים הנצחיים.

על אחת כמה וכמה שהכרת הטוב מחייבתנו לכך. שהרי כל אנשי תבל אפופים דאגות, הן אלו שיש להם והן אלו שחסר להם. אלו מרבים נכסים ומרבים דאגות ואלו רדופים למלא מחסורם, ואלו ואלו אין בהם מי שחצי תאוותו בידו. בחור ישיבה בזמננו, פטור מדאגות. שלא כבדורות עברו הריהו בבחינת "לא נתנה תורה אלא

*לאוכלי המן" (מכילתא בשלח). יש לו מה לאכול ולשתות, יש לו מה ללבוש. ב"ה, יש לו שפע טובה. **רק זאגה אחת צריכה להיות לו: כיצד להנצל מהיצר המנסה להפריע לו ללמוד.** כל בן ישיבה יחשוב לעצמו: אילו היתה חסרה לי פרנסה, והייתי חייב לדאוג למזוני וללבושי, כמה הייתי טורח ומתייגע. עכשיו, כשהקב"ה השפיע עלי רוב טובה - במה אוכל לגמול לו. הלא בלימוד התורה הקדושה בהתמדה ובניצול כל הזמן!*

"שוב - יום אחד"

הכתוב אומר "ראה, אנכי נותן לפניכם היום ברכה". חייב כל אחד לחשוב, כאילו אין לפניו אלא יום אחד בלבד, רק יום זה ותו לא, אסור לו לדחות למחר מה שניתן לעשותו היום. עליו לדעת, שכל יום הוא חשבון נפרד, עולם בפני עצמו, וחייב הוא לרכוש בו כל מה שניתן להשיג ביום זה. יום שחלף - לא ישוב לעד. בתחילת היום עליו לשאול את עצמו מה עלי לעשות היום, ובסופו לערוך חשבון נפש: מה השגתי בו.

אם חכמינו ז"ל אמרו (מגילה ו:) "לא יגעתי ומצאתי, אל תאמין", הרי דבר ברור הוא, שללא יגיעה אין רוכשים מאומה!

ולא זו בלבד שאין רוכשים, אלא שמאבדים. כי האדם הוא בבחינת "הולך", או עולה מעלה או יורד למטה. ואמרו "אם תעזבני יום, יומיים אעזבך". משל לשני בני אדם, זה הולך מהלך יום לדרום וזה לצפון, נמצאו רחוקים זה מזה מהלך יומיים. הוא מתרחק מן התורה, והתורה מתרחקת ממנו. הוא משכח את תלמודו וחבריו הולכים ומתעלים והתהום הולכת ומעמיקה.

"והגית בו יומם ולילה"

עולם הפוך רואים אנו. הפרנסה, שמזונותיו של אדם קצובים (כמ"ש ר"ה טז.) - לגביה מנצל האדם כל רגע ואוהב כסף לא ישבע כסף. ואילו בעניינים הרוחניים שבהם אמרו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (שבת לא.) - לגביהם חדור האדם במדת הבטחון...

ובכך ביאר זקני הקדוש האהבת ישראל ז"ע את דברי חכמינו ז"ל (חולין פט.) עה"פ "האמנם אלם", מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאילם. יכול אף לדברי תורה כן, תלמוד לומר "צדק תדברון" (תהלים נח, ב), ולכאורה מה הסלקא דעתך שלא ידבר בדברי תורה. אלא כך אמרו, מה אומנותו של האדם - ישים עצמו כ"אלם", נוטריקון "אומר להי' מחסי". לצרכי העולם הזה ואומנותו, יתאזר במדת הבטחון וישליך על ה' יהבו, וידע כי מידו הכל והוא א-ל זן ומפרנס לכל, וחלילה לו מלהשקיע את כל כולו בעניני הפרנסה עד שלא ישאר לו זמן לתורה וליראה. ושאלו, אם מדת הבטחון כה גדולה, יכול אף לדברי תורה כן, תלמוד לומר "צדק תדברון", בעניני תורה אין לסמוך על בטחון ללא השתדלות ויגיעה. וכדברי ר' נהוראי (פ"ד באבות) ואל תאמר שהיא (שהתורה) תבוא אחריך!

ביארתי פעם את הפסוק "ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי". יום שלישי רומז לתורה הקדושה (כמ"ש בשל"ה הק' עה"פ הוא יתחטא בו ביום השלישי), שניתנה באלף השלישי לבריאת העולם (יומו של הקב"ה אלף שנים). מי שרוצה להגיע לתורה, ליום השלישי, חייב להשקיע עמל ויגיעה במשך היממה כולה. בערב, בבוקר. כמו שנאמר "והגית בו יומם ולילה"! (יהושע א, ח).

"מדליקין מנר לנר"

עוד זאת, שלימוד שעה נוספת אינו תוספת של כמות גרידא, שאף זה לא יסולא בפז, אלא הוא תוספת מרובה באיכות לאין שיעור. כמו שאיתא בספה"ק בני ישששכר (חנוכה, נר מצוה מאמר ג' אות טז) שההלכה היא שמדליקין מנר לנר (או"ח סי' תרע"ד ס"א) והרמז הוא שנר מצוה דחנוכה רומז לאור התורה, וכך דרכה של תורה להיות האדם מוסיף בה משכל לשכל. "ואפילו אלף שנים יחיה ויבלה זמנו בתורה, בכל שעה ימצא שכל חדש מהמושכל שעוסק". עכל"ק.

נתבונן נא בכל גדולי ומאורי ישראל שבכל דור ודור, מהיכן נבעה גדלותם. אך ורק מכך שהיו בבחינת מדליקין מנר לנר, עד שהיו כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק. כי לגביהם לא היה שייך סיום לדברי תורה, והם לא היו בבחינת מסתפקים במועט, אלא שאפו להעפיל מעלה מעלה, מדרגא לדרגא. ואף אלו מגדולי ישראל שכשרונותיהם מילדותם היו מוגבלים וחלשים, הצליחו ברוב שקדנות ועמל להגיע לראש הפסגה, כנודע.

ועוד יש ללמוד מהלכה זו, שהרי הפלוגתא בגמרא (שבת כב:) אי מדליקין מנר לנר, עניינה הוא האם חיישינן לביזוי מצוה או לא. ונתבונן, אם חז"ל כה חששו לביזוי מצוה מדרבנן עד שלא התירו להדליק מנר לנר על ידי קיסם. על אחת כמה וכמה צריך האדם לפחד כדי שלא יהיה נכלל ח"ו בין מבזי התורה והמצוות. והדברים אמורים כלפי מי שיכול לשבת וללמוד תורת ה' באין מפריע, מוחו אינו טרוד בעניני פרנסה וכדומה, יש לו ב"ה לחם לאכול ובגד ללבוש ומאומה לא חסר לו. **אם אין הוא מתמסר ללימוד התורה, הרי זה בזיון התורה חלילה!**

ביטול תורה - עשה ולא תעשה

חז"ל אמרו (יומא יט:), אמר רבא השח שיחת חולין עובר בעשה, שנאמר "ודברת בם" ולא בדברים בטלים. רב אחא בר יעקב אמר עובר בלאו, שנאמר "כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר".

והנה ההלכה נפסקה, שחייב אדם ליתן את כל ממונו כדי שלא יעבור על מצות לא תעשה (ע' רמ"א סו"ס תרנ"ו) והקשו מאי שנא ממצות עשה שאין צריך להוציא עליה יותר מחומש. ותירצו, דשאני מצות עשה, שהעבירה עליה היא בשב ואל תעשה בלבד, משא"כ מצות לא תעשה שהיא בקום ועשה. ואכן הסתפקו האחרונים בלאו שאין עוברים עליו בקום ועשה, כגון לאו דבל יראה, אי בעי לבזבז עליו את כל ממונו. ויש

שהביאו ראיה מיבמות (ז.) שע"פ מסקנת הגמרא כל ל"ת חמור מעשה אלא דגזירת הכתוב הוא דעשה דוחה ל"ת. וע' פמ"ג שם שנשאר בצ"ע.

אם כן, הרי על העשה של "ודברת בם" עובר האדם בקום ועשה כאשר הוא שח דברים בטלים, ויתכן שחייב הוא אף להפסיד את כל ממונו כדי שלא לעבור עליו. ובלאו הכי, הרי לרב אחא בר יעקב ישנו על זה לאו, שעליו לכו"ע יש לוותר על כל הרכוש כדי שלא לעבור עליו. כשיתבונן האדם בחומר העוון של ביטול תורה, ולעומתו בגודל האור שיכול הוא להשיג בכל מלה של תורה שהוא דבוק על ידה בהקב"ה נותן התורה, ידע להוקיר כל רגע להתעלות במעלות התורה. ואז ימנע מדברים בטלים לא משום שעל פי הדין חייב אפילו למסור את כל רכושו כדי שלא להפסיק בלימודו - אלא משום שידע שכדאי לו לאדם למסור את כל רכושו כדי להשיג קניין נצחי שכל חפציו לא ישוו בו. וכלשון הזהב של האור החיים הקדוש (פ' כי תבא) עה"פ "ושמחת בכל הטוב - שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות!"

תיקון המדות ושלמות האדם

תיקון המדות, הוא אחת המטרות החשובות שלמענן ירדנו לעולם הזה. האדם זקוק לשאיפה בחיים, "לעמל יולד", לפעול ולהתקדם. "ובחרת בחיים", באלו חיים תבחר - "וחיית ורבית", בחיים של ריבוי, של גדילה. חיים של שאיפה להרבות בתורה ובמעשים טובים. אבל בעיקרו, צריך הריבוי להיות בתוכו פנימה, ולא במעשים חיצוניים. שהוא יגדל בעצמותו, "וחיית ורבית", שהריבוי יהיה בחייו. חיים טובים ושלמים יותר. בתיקון המדות וחתירה לשלמות.

*בנים יקרים, זכרו היטב את דברי - תיקון המדות אינו רק היסוד למצוות שבין אדם לחברו. **היסוד של אהבת ה' הוא תיקון המדות!** מי ששולט על מדותיו - שולט על יצרו! שדה המערכה במלחמת היצר הוא שטח המדות, ובו תוכרע הצלחתו!*

"מרחוק ה' נראה לי"

ידועה היא אימרתו של זקני הקדוש האהבת ישראל זי"ע, שהלמדן הוא מי שאינו לומד, שאז נדמה לו שהוא למדן. והירא שמים הוא מי שאינו מעיין בספרי מוסר ויראה, שאז נדמה לו שהוא ירא שמים. שהרי עינינו הרואות, שהצדיקים עמלים בלא לאות בעבודת הבוית"ש.

כמו שזקני הקדוש האהבת שלום זי"ע מבאר את הכתוב "והוא יושב פתח האהל כחום היום", וכתב רש"י "ישב, חסר כתיב". היינו שאברהם אבינו ע"ה למרות גדלותו הנפלאה בהכנסת אורחים, האש"ל שנטע והלשונות בחרדל שהאכיל, והכל בהתלהבות דקדושה עד שהוא חידש הלכה זו שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה (כמ"ש בשבת קכז.), אעפ"כ התהלך בהרגשה זו ש"חסר כתיב" ועדיין הוא "בפתח האהל" וחסר לו הרבה כדי להגיע לשלימות בקיום מצוה זו.

מובא בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע עה"פ "פתחו לי שערי צדק, אבוא בם אודה י-ה. זה השער לה', צדיקים יבואו בו" (תהלים קיח, כא), שהצדיקים ואנשי מעשה זועקים וקוראים "פתחו לי שערי צדק", הריני עומד בחוץ, פתחו לי פתח להכנס פנימה, ברצוני לבוא בו, להודות להש"ית ולעבדו! ועל כך באה התשובה: "זה

השער לה', צדיקים יבואו בו". אמנם כן, זו דרכם של הצדיקים וזהו שער הכניסה לעבודת השי"ת, הידיעה וההרגשה שטרם עשו מאומה והם עדיין עומדים בשער המלך ובלבוש שק.

"לינו פה"

חשבתי להוסיף על זה בדרך-אפשר, "פתח האהל", הס"ת עה"כ גימטריא "הוי"ה, אהבה". צריך האדם לידע שאף אילו פינו מלא שירה כים עדיין לא הגענו לאפס קציה של אהבת ה' ורחוקים אנו מאד משלימות העבודה. שהרי "לו יחיה גבר שנין אלפין לא ייעול גבורתיך בחושבניא", ולא ישיג את גדלותו ית"ש. וכיצד יוכל איפוא להתהלך בהרגשה של שביעות רצון.

וכאמור, "ישב", חסר כתיב, "פתח האהל" ר"ת "פה". יש לו לדעת שעדיין חסר לו הרבה בשמירת הפה.

שמירת הפה מתחילה במתינות והתבוננות. "אל תבהל את פיך". ביארתי פעם את הפסוק "לינו פה הלילה והשבותי אתכם דבר" (במדבר כב, ט), "לינו פה", האדם צריך להלין את דיבור פיו, להשהותו ולעיין בו, דיבור זה שאני חפץ לומר, האם יש בו עבירה או מצוה. אולי אני עומד להכשל בדיבור אסור, אולי אני עומד לגרום שפיכות דמים למישהו?!

אם ינהג כן, כי אז "פה הלילה". "פה" עה"כ בגימטריא אלקים. כידוע, שברית הלשון וברית המעור מכוונים זה כנגד זה, ואם ישמור פיו ולשונו ישמור מצרות נפשו ולילותיו יהיו קודש לה'. "הלילה" בגימטריא "יסוד", יזכה להיות קדוש בקדושת היסוד.

כלל גדול הוא בחיים, אין להחפז לדבר. חייבים לשקול תחילה היטב האם לדבר, מה לדבר, וכיצד לדבר. יש לקמץ בדברים.

שומר פיו ולשונו

זקני הקדוש הצמח צדיק זי"ע מבאר את הכתוב "דבר אל בני ישראל וישובו ויחנו לפני פי החירות" (שמות יד, ב), לפני שנותנים חירות לפה יש לערוך "חניה" ולחשוב, מה אני עומד לדבר?...

ועוד: "פי החירות", שהפה יהיה משוחרר ונקי מדיבורים אסורים. לא לשון הרע, לא רכילות, ולא דברים בטלים. מלבד האיסור של "כל הדברים יגעים, לא יוכל הפה לדבר" (קהלת א, ח), והציווי של "ודברת בם, ולא בדברים בטלים" (יומא יט:), הרי המציאות היא שכך דרכו של היצר הרע ואם מתחילים בדברים בטלים מסיימים בדיבורים אסורים רח"ל.

"ויחנו לפני פי החירות, בין מגדול ובין הים". באמצעות הדיבור יכול האדם לגדול ולעלות מעלה מעלה - "מגדול" - ולעשות תיקונים גדולים בעולמות העליונים. וכן להיפך רח"ל עלול הוא ליפול חלילה למצולות ים...

ואמרתי עה"פ "וישלח פרעה ויקרא את יוסף" (בראשית מא, יד), יש לשלח את "פרעה", אותיות "פה רע",

על ידי "ויקרא את יוסף", ס"ת בגימטריא "תלמוד" בצירוף א' הרומז לאלופו של עולם, היינו התדבקות בתורת ה'. ועל ידי כך "ויריצוהו מן הבור"...

שמירת הפה, תנאי לתורה

שמירת הדיבור היא תנאי בל יעבור ללימוד תורה. רשב"י אמר שאלו היה יכול היה מבקש שיבראו לאדם פה נוסף, כדי שהפה שבו הוא לומד תורה ומתפלל לא יפגם חלילה (ירושלמי ברכות פ"א ה"ב), וחז"ל שבחו הבל פה של תינוקות של בית רבן שאין בו חטא (שבת קיט:).

*"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (במדבר יט, ב) "זאת" ר"ת "זכור אל תשכח" (דברים ט, ח), שאם רצונך ב"חקת התורה" היינו בתכלית לימוד התורה שהיא הדבקות בה', וכמ"ש תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים (ברכות יז.), והן יראת ה' היא חכמה (איוב כח, כח), "חקת התורה" הר"ת בגימטריא "אחד", להתדבק באחד יחיד ומיוחד, והתנאי הוא "אשר צוה ה' לאמר", שלא יאמר אלא את אשר צוה ה', ולא ידבר דברים שהם כנגד רצונו יתב"ש חלילה. **התורה קרויה התורה הקדושה, ויש לקדש את הפה שלומד אותה.** כשם שהתורה שבכתב כתובה על גבי גויל המעובד לשם ס"ת ויש לו דיני וגדרי קדושה עד שגם הגליונין קדושים, כך בתושבע"פ יש לקדש את הפה והאדם הלומדה מתקדש, כמו שמצינו (מו"ק כה.) שפטירתו של אדם מישראל משולה לס"ת שנשרף, ואמרו (ברכות ח:) שת"ח ששכח תלמודו משול לשברי לוחות. על אחת כמה וכמה יש ללומד תורה לקדש את פיו ולשונו.*

אומנותו של נחש

שלא לדבר על חומר דיבורים המטמאים את הנפש ומשחיתים עד היסוד, וד"ל. קורה ופוגשים במישהו קל דעת, יש להתרחק ממנו כמפני האש! ולא רק כאשר הוא פוצה את פיו בדברי נבלה, אלא מחמת עצם החשש שמא יפתח את פיו יש למהר ולהתרחק כמטחוי קשת. הן חז"ל הקדושים אמרו (שבת לג.) כל המנבל את פיו מעמיקים לו גיהנם, שנאמר "שוחה עמוקה פי זרות" (משלי כב, יד) שוחה היינו גיהנם, ומעמיקים אותו ל"פי זרות". לשוחה עמוקה אסור כלל להתקרב, פן ושמא יפול. יש להזהר ולהשמר מחבר רע. זהו ארס, סם המות! זה הורס את האדם כליל! חז"ל המשילו את הדיבור הרע לנחש (ערכין טו:). הוא נושך בעקבי האדם, נשיכה בלתי מורגשת, והארס מחלחל ומרעיל את כל הגוף לאין מרפא!

מות וחיים ביד הלשון

אם נרצה לעמוד על חשיבותו וכחו של הדיבור, נעיין באמרי נועם פרשת שלח, בענין המרגלים שהוציאו דיבת הארץ רעה. וביאר, שהם היו "כולם אנשים", אנשי שם, צדיקים מופלגים, וחששו שאם עם ישראל ילך לבטח בלי שום פחד ומורא לא יהיו ראויים לנסים גדולים. לכן אמרו "כי עז העם" כדי שיתלו את עיניהם באביהם

שבשמים ויאמרו אין לנו אלא דברי בן עמרם. שכן יש צורך במסירות נפש על מנת שיעשה נס, וכמו שמצינו בחנניה מישאל ועזריה שלא נעשה להם הנס אלא משום שמסרו נפשם ליהרג (כמ"ש בשהש"ר פ"ז), ואמנם כוונתם היתה לטובה אך מכל מקום אסור לפעול זאת על ידי עבירה, יעו"ש.

ויש לדקדק בדבריו, דהלא חז"ל אמרו (הוריות י:) דגדולה עבירה לשמה. ועל כרחך שכלל זה לא נאמר בהוצאת דיבה! נורא הדבר להתבונן שעון הדיבור חמור יותר ממעשה!

ובספה"ק צמח צדיק עה"פ "במדבר הזה יתמו ושם ימותו" (במדבר יד, לה), פירש בשם אא"ז הרה"ק משפיטיווקא זי"ע, שאם הדיבור הוא לצורך גבוה, הרי "יתמו" יוכל על ידו להגיע לשלמות ותמימות. וח"ו אם הוא להיפך, יוכל לפגום עד לבחינת מיתה חלילה. והוספתי על זה בדרך-אפשר, כי "במדבר הזה יתמו", "הזה" בגימטריא "טוב", ואין טוב אלא תורה (אבות פ"ו מ"ג), ודיבור בה מביא לשלמות. "ושננתם", שיהא לימודך תם (עד"ש שבת קג:), ושלימות היינו שלימות האיברים כולם, כידוע שברית הלשון מכוונת כנגד ברית המעור, וכמו שפירש כ"ק אאזמו"ר זי"ע את דברי הטור "שקשרו פסחיהם לכרעי המטה", עפ"ד הספה"ק שפסח נוטריקון פה-סח. הא בהא תליא, ומות וחיים ביד הלשון (משלי יח, כא).

מהעיקרים הוא, שישים האדם אל לבו לתקן את המדות שבין אדם לחברו. מהחמורים שבהם הוא איסור הלבנת פני חבירו, הן ברבים והן שלא ברבים. הלא על כך אמרו חז"ל (ב"מ נט) שהמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, ואמרו (ב"מ נח:) שהיא מאביזרייהו דרציחה! וכי מילתא זוטרתא היא! וכן שמירת הדיבור בכללו מלשון הרע, משקר, ומליצנות, שכל אלו הן מהכתות שאינן מקבלות פני שכינה! (סוטה מב.). ידועים דברי הרה"ק רבי פנחס מקורץ זי"ע שאמר: שום עבודה לא היתה קשה עבורי בכדי להפטר משקר! והעיד על עצמו, שעמל ויגע על מדה זו עשרים ואחד שנים!

עֲמל האדם לפיהו

אני הכרתי יהודי אחד, הר' מרדכי חנא ז"ל. כשהיו מדברים סביבו במעשי צדיקים ותלמידי הבעש"ט הק' ועבודת ה', הוא היה ער ומשתתף בשיחה, שומע ומדבר. בו ברגע שדברו בעניינים אחרים - היה נרדם. הוא כבר לא היה שם. הרי זו הבחינה שאמרו חז"ל על "אזניו ברשותו" (נדרים לב:). הן לא קלטו דבר שאינו נוגע לשאיפת החיים שלו. לאו דוקא דיבורים אסורים!

חז"ל אמרו (כתובות ה:) שהאזנים נכוות תחילה לאיברים, והאצבעות נבראו משופות כיתידות כדי להכניסן לאזנים, לסותמן, כאשר שומעים דבר שאינו הגון. על אחת כמה וכמה כשהאדם עצמו מוציא מפיו דבר שאינו הגון. "כל עמל האדם לפיהו" (קהלת ו, ז), כל מצוות ומעשים טובים שהאדם מסגל בעוה"ז אובדים בעוון הפה (כמ"ש בויק"ר פ"ד), הוא יעלה לעולם העליון ושם יראה עבירות שלא העלה אותן בדעתו, לא הרגיש כלל בעת שעבר עליהן...

ואף דיבורים שאינם אסורים, כמה זמן היה מרויח אילו היה מנצל את אותם רגעים. כמה מצוות היה מרויח אילו היה לומד באותה עת! אלו הם "דיבורים מותרים" - מלשון "מותרות", והלומד בספרי יראה, יראה שהמותרות באים מהקליפה...

עריכת חשבון הנפש

החובות הלבבות (שער הפרישות פ"ה) אומר, "וראוי לך שתשתדל למסור חושך ותנועת איבריך הנראים כמו שאספר לך", והוא הולך ומונה אחד לאחד רמ"ח איברים שיש באדם, כמה קשה לשלוט ולעבד אחד מהם באופן מושלם, עד שיהיה נקי בתכלית! כה הרבה תלוי בלשון, **יקבל האדם על עצמו להיות בעלים על לשונו.** בלילה, לאחר קריאת שמע שעל המטה, יערוך ביקורת על אבר זה, איך עבר היום מבחינת הלשון. כמה חבילות מצוות עשה בה, וכמה... האם יוכל לזכור כל מלה שהוציא מפיו? ואם לא יוכל לזכור - הריהו כמנהל חנות המשאיר את קופתו פתוחה ופרוצה! יש רק עצה אחת, לסגור את הקופה, ולהשגיח על כל סכום שיוצא ממנה. או אז תהיה לו ביקורת על ההוצאה וההכנסה, ויוכל לערוך חשבון בסוף היום.

זה נראה קשה עד מאד, לשלוט על כל דיבור פה, ולערוך עליו חשבון נפש בסוף היום. מעשים אפשר לזכור, אבל דיבורים יוצאים מן הפה מבלי משים. אבל הן זוהי גופא התביעה, שלא יצאו סתם דיבורים מהפה. ועוד יש לדעת, שכאשר עמלים - לא עובדים לבד. כי יש סייעתא דשמיא של "הבא לטהר מסייעין אותו" (יומא לח:). יעויין באור החיים הקדוש עה"פ "כי תצא למלחמה על אויבך", הוא היצה"ר, "וראית סוס ורכב, עם רב ממך, לא תירא מהם. כי ה' אלקיך עמך", והוא יעזור להתגבר על היצה"ר. אך הכל תלוי ב"פתחו לי פתח", בהחלטה ובנכונות מצדנו.

הקמת מחיצה

הדרך להשמר מחטאי הדיבור השמיעה והראיה היא פשוטה. איתא בריש בבא בתרא "השותפין שרצו לעשות מחיצה". האדם מורכב משותפות. הגוף והנפש, היצר הטוב והיצה"ר. אלו הם שני עולמות, שתי שאיפות נפרדות, ויש להקים ביניהם מחיצה. הדבר הראשון בה, הוא ענין היזק הראיה, שמירת העינים. העין לא צריכה לראות הכל, האדם אינו צריך לדעת הכל. ואז האדם רגוע יותר, שליו יותר, מסוגל יותר לעסוק בענייני חצרו שלו, להתעלות בעבודת הבורא ולהצליח בתיקון המדות. אם לא יתעניינו מה נעשה אצל השני, ימנעו מחטאי הפה והדיבור.

על אחת כמה וכמה יש לעשות מחיצה בין עולמה של תורה לבין הרחוב. כל בחור צריך להעריך את החסד שבורא כל העולמים עשה עמו בכך שניתנה לו האפשרות לשבת וללמוד תורה בישיבה הק', ובסמוך לבית המדרש מצויים המקוה ובנין הפנימיה. אין הוא צריך ללכת ברחובות קריה ואינו צריך לעבור בחוצות עיר.

כך ביארתי פעם את הפסוק "הנה העם היוצא ממצרים ויכס את עין הארץ" (במדבר כב, יב), אם חפץ אתה לצאת "ממצרים", מקום הטומאה ומצרי הקדושה, עליך להקפיד לכסות את ראיית הארציות!

שמירת העינים

הרחוב אינו מוסיף קדושה וטהרה. ולא רק לבחורי הישיבה... כבר אמרתי פעם, שהמזמור שמתחיל ב"אשרי יושבי ביתך", הוא המסיים ב"תהלת ה' ידבר פי"...

חוש הראיה הוא מתנה מיוחדת מהקב"ה, מתנה שבלעדיה חיי האדם אינם חיים. סומא חשוב כמת (נדרים סד:). הכרת הטוב מחייבת לשמור עליהם כרצון הבורא. שלא יצטרכו לקונן ולומר "והרע בעיניך עשיתי", בעינים שנתת בי ברוב חסדך השתמשתי לרעה.

וחשבתי לבאר הפסוק "ויוסף ישית ידו על עיניך" (בראשית מו, ד), יוסף הצדיק רומז לקדושת היסוד, ויהודי החפץ לזכות בה עליו לשית ידו על עיניו ולהזהר לבל יפגום בהם.

על הפסוק "וראית סוס ורכב, עם רב ממך" (דברים כ, א) פירש"י, בעיניך הם רב, אבל בעיני אינם רב. ומבאר זקני הקדוש האמרי נועם זי"ע, "בעיניך", אם כסבור אתה שהעינים הם עיניך ואתה אדון להם ולכל אשר תחפוץ יביטו, כי אז הקליפות יהיו "עם רב, ממך" רח"ל. אבל "בעיני", אם תדע שהעינים שייכות להקב"ה ובטובו נתנן לנו ומחובתנו להשתמש בהם כרצונו, "אינם רב" ולא תהיה להם שליטה עליך!

כליון הרגלי השוק

אך האמת היא, שגם אם האדם לא יצא אל הרחוב, עלול הוא להביא את הרחוב אליו...

בסיום מסכתא אומרים "מודה אני לפניך ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות". ותמהו המפרשים (ברכות כח:) על כפל הלשון, שהרי אם חלקנו הוא מיושבי בית המדרש מובן מאליו שאין הוא בין יושבי קרנות. אלא ודאי מוכח מכאן שגם בהיות האדם מיושבי בית המדרש עלול הוא להמנות חלילה עם יושבי הקרנות.

והוא על פי הידוע מהבעש"ט הקדוש זי"ע שבמקום שמחשבתו של אדם מצויה - שם הוא, ואם כן יכול הוא לשבת בבית המדרש וכאשר מחשבתו משוטטת בחוצות הריהו יושב קרנות!

בזה ביארתי פעם את ההלכה שנר חנוכה מצוותו עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא:), יהודי צריך להשקיע עצמו כל כך בתורה אור עד שיכלו ממנו ההרגלים של השוק. שיעמול על מדותיו וישקיע עצמו כל כך בתורה עד שהרחוב כבר לא יעניין אותו. לא לבוש הרחוב, ולא התנהגות הרחוב, ולא מעשי הרחוב. "מצותה - משתשקע החמה", שיעמול להשקיע ולמגר את חמימות היצר, "ועד שתכלה רגל מן השוק", שיבער מקרבו כליל את הרגלי הרחוב!

"תמים תהיה"

זו תכלית בן הישיבה וזו עבודתו, להיות לאדם השלם, בשלימות המדות כולן. וכמו שכתב האור החיים הק' עה"פ "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות, למען תחיון" (דברים ח, א) ומבאר, שכל התורה כולה הריהי מקשה אחת ושלמות אחת, בחינת "מצוה". והראיה, "למען תחיון", כמו חיי האדם, שאם כואב לו אבר אחד מרמ"ח איבריו או גיד משס"ה גידיו הרי כל גופו כואב, כך אם חסרה לו מצוה מרמ"ח מצוות או עבר עבירה משס"ה עבירות הרי זה פגם בכל בניינו.

כן הדבר אף במדותיו של האדם, שאם מדה אחת פגומה הריהו בבחינת בעל מום חלילה, עד שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מי"א) המלבין פני חברו ברבים אע"פ שיש בו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא. כי כל התורה מקשה אחת וגם אם הרבה מצוות ומעשים טובים לא יועילו לו ביום הדין.

קנין השלמות

שלשה הם הדרכים לקניית השלמות. לימוד התורה שהיא התבלין ליצר (כמ"ש בקדושין ל.), ומשכחת עוון (כמ"ש באבות פ"ב מי"ב), לשמוע בקול המחנכים והמלמדים להועיל, ולהנהיג את אורח החיים על פי רבו, כמאמרם ז"ל "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" (סוכה כז:), היינו להנהיג את רגילותו על פי רבו. וזהו שרמזו בגמ', באמרם דהיינו רק בדאזיל ואתי ביומיה. "אזיל" בגימטריא "מח", שילך אל הרבי מתוך התבוננות, "אתי" ר"ת תורה, יראה, אהבה, זאת יש לקנות מהתבוננות זו. והעיקר השלישי: "ביומיה", לערוך חשבון הנפש מידי יום ביומו, האם הולך בדרך רבו והאם מתקדם בדרך שהורוהו.

*בכל ערב, יהיה סדר קבוע לכל תלמידי הישיבה ללמוד בספרי מוסר. והעיקר להתבונן במעשי היום שעבר ולקבל לעתיד ליום המחרת. יש לנו לקחת דוגמא מבדיקת חמץ, שהרי אף היצר הרע מכונה שאור שבעיסה (ברכות יז.), והרי חיוב הבדיקה הוא אף כאשר אינו בטוח שימצא חמץ, ואעפ"כ בודקין, ובברכה. **כן היצה"ר יש לבדוק אחריו לאור הנר**, נר מצוה ותורה אור, לפשפש בחורי וסדקי הנפש, ואם ימצאנו - לבערו! בדיקה זו היא ההכנה לזמן חרותנו, חרות מיצר הרע, כמ"ש (בעירובין נד.) עה"פ חרות על הלוחות, מלשון חירות, שאין לך בן חורין - מכבלי היצר ועיוות המדות - אלא מי שהוא עוסק בתורה (כמ"ש במדבר רבה פ"י)!*

הישיבה
כח הרבים

בני היקרים!

דעו, שהישיבה אינה רק בית מדרש, מקום כינוס ללימוד תורה ברבים. ישיבה משמעה מקום חינוך! מקום בו מתעצבת דמותו של בן הישיבה והוא מוצב על הדרך בה ילך כל ימי חייו! בחור שבא ללמוד בישיבה, בא ללמוד תורה בהתמדה אך גם ללמוד כיצד להיות לעובד השי"ת, שזוהי תכלית הלימוד. "תכלית חכמה - תשובה ומעשים טובים" (ברכות יז.). "הוא יפתח לבנו בתורתו - וישם בלבנו אהבתו ויראתו".

זוהי מטרת הישיבה. להוות מקום חינוך לצעירי הצאן, שכל שאיפתם ועתידם יהיו לחיים של תורה ויראת שמים מתוך חיות והתלהבות אש. להקים דור חי רב פעלים לעבודתו יתברך. על כך נאמר "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאלו קיים עולם מלא" (סנהדרין לז), היינו, לא רק לקיים את הנפש בלבד, ולהסתפק בלימוד התוה"ק בהתמדה ובעומק העיון. שהרי "כל האומר אין לי אלא תורה - אפילו תורה אין לו" (יבמות קט:), אלא יש לקיים "עולם מלא", כי האדם הוא עולם קטן (תנחומא פקודי ג, זח"ג לג ב) ויש לעצב את כל דמותו, בשמירת העינים ושמירת האזנים ושמירת הפה וטהרת המחשבה, יראת שמים והתלהבות דקדושה, ועוד.

סמוך ונראה אל הקודש

כיצד מתחנכים בישיבה. בראש ובראשונה, הרינו סמוכים ונראים אל הקודש. זוכים אנו להסתופף בצל כ"ק אאמו"ר (שליט"א) זצוק"ל המאציל מרוחו עלינו. והצדיק משפיע על טהרת המחשבה, כמ"ש באמרי נועם (פ' במדבר, עה"פ אלה קרואי העדה) שאע"פ שספרי יראה ומוסר מצויים וניתן ללמדם בכל מקום ולסגל הנהגות ישרות והדרכות טובות, אבל טהרת המחשבה תהיה ממנו והלאה. זהו כחו של הצדיק, לסייע בהשגתה. על כך נרמז בפסוק, "אלה קרואי העדה" מדוע מתאספים בני העדה הקדושה יחדיו, בשביל "נשיאי מטות אבותם" אבותם, לשון רצון (כמו "לא אבה יבמי"), כדי לנשא ולרומם את הרצונות והמחשבות שירדו מטה מטה. לרוממם בכחם של "ראשי אלפי ישראל" הם ראשי הדור. פירש"י, הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה. "חשיבות" - לשון מחשבה, עי"ש. אך מוטלת עלינו החובה להיות כלי מחזיק ברכה, כלי מוכן לקבל. שנוכל ללמוד מדרכיו ולהתנהג על פי רצונו הקדוש ושאיפתו הטהורה.

זכי לנפשיה ולחבריה

חז"ל הקדושים המשילו מעשים טובים לריח טוב (ויק"ר פ"ל). ריח רומז גם ליראת חטא, כמו שכתב הבני יששכר (מאמרי חדש חשון) שחוש הריח הוא היחיד שאינו מוזכר בחטא עץ הדעת, ולכן היה הוה אמינא בגמ' (ברכות מג:) שאין צריך לברך על הריח משום שאין צורך לתקנו ולבררו, הואיל ולא נפגם בחטא ולא התערב בו רע. בחור צריך להתנהג כך, שמעשיו ויראת חטאו יפיצו ריח טוב סביבו, שאחרים יושפעו ממנו וילמדו ממנו.

על כך אמרו "מיגו דזכי לנפשיה, זכי נמי לחבריה" (ב"מ ח), ראשית כל, הרי יש באדם עצמו שותפות בין הגוף לנשמה (כמשל החיגר והסומא, סנהדרין צא:), ומיגו דזכי לנפשיה, אם יזכה את הנפש והנשמה בתורה ובקדושה, הרי זכי נמי לחבריה וגם הגוף יהנה. כי עץ חיים היא ותומכיה מאושר בזה ובבא, ברוחניות ובגשמיות. כמו שאמרו (שבת סג.) שלמיימינים בה אורך ימים וכל שכן עושר וכבוד. בבחינת עולמך תראה בחייך (ברכות יז.)!

ובפשטות, מיגו דזכי לנפשיה והוא יושב ולומד בשקידה ועובד את השי"ת, הריהו גורם לקנאת סופרים המרבה חכמה (ב"ב כא.), ושאר הבחורים למדים ממנו, והוא זוכה ומזכה את הרבים וזכות הרבים תלויה בו.

ואגדלה שמך

אמנם, קנאת סופרים ותחרות של השגים עלולה לגרום לגאווה, כל אחד ירצה להיות הראשון והמצטיין מכולם. והגאוה מנוגדת ליראת שמים, ועליה נאמר "אין אני והוא יכולים לדור כאחד" (סוטה ה.). ובדרך רמז אמרתי לפרש את הכתוב "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו". כידוע תיבת "לכם" מורה על שרשי התאוות לחם כסף משגל, כמ"ש בצמח צדיק, ויסוד שלשתם היא הגאווה והחשבת רצונותיו ומאוייו. ואמר הכתוב "השמרו לכם", כיצד מתרחקים מתאוות גשמיות, אם יתרחקו מלעלות בהר הרומז לגבהות הלב, ואף יזהרו מלנגוע בקצהו. כי חמץ הרומז לגאוה איסורו במשהו!

ברם, הגמ' (סוטה שם) אומרת שלתלמיד חכם התירו שמינית שבשמינית גאוה, נגוע בקצהו, בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דה"ב יז, ו). ועל כך רומז הכתוב "ואגדלה שמך" (בראשית יב, ב) ואגדלה במס"ק בגימטריא תורה במס"ק עהאוה"כ, כי ללימוד התוה"ק דרושה מעט גאוה.

גנות הגאוה

וכבר הזכרנו כ"פ את ביאור המסורה, שתיבת "יאמר" נאמרה ג' פעמים. "על כן יאמר כנמרוד" (בראשית י, ט), "על כן יאמר בספר מלחמות ה'" (במדבר כא, טו), "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה" (תהלים פז, ה). ביאר זקני הקדוש האמרי נועם זי"ע מסורה זו, כי תיבת "יאמר" משמעה התפארות, מלשון "יתאמרו כל פועלי און" (תהלים צד, ד). ההתפארות והגאוה מאוסים הם מאד, כמו שאמרו (סוטה ד:) כל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה. עובד הוא את עצמו. וזהו "על כן יאמר - כנמרוד", שמרד בהקב"ה. שהרי מה לו לאדם להתגאות. אפילו

אם התעלה בעבודת הבורא הלא אין זה מכחו, וכמו שאמרו חז"ל (סוכה נב.) אלמלי הקב"ה עוזרו אין יכול לו, ליצה"ר. ואם מתגאה הוא הריהו סבור שבכחות עצמו הצליח וגבר, מבלי סיוע ועזרה משמים. על כך נאמר בנמרוד "הוא היה גבור ציד", כסבור היה שעלה בידו להיות גבור הכובש את יצרו (כמ"ש באבות פ"ד מ"א) עוד "לפני ה'", בטרם היתה לו סייעתא דשמיא (על דרך שאמרו עה"פ "התהלך לפני" שאאע"ה לא היה זקוק לסעד לתמכו, בב"ר פ"ל) ולכן הוא מתגאה.

נחיצותה בלימוד התוה"ק

אבל "על כן יאמר", מתי מותר להתגאות, "בספר", בלמוד התורה הקדושה, "מלחמות השם" שבעזרתה לוחמים ביצר הרע כאמור "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (סוכה נב.), שם הדבר מותר. וזהו "ולציון - יאמר". בשערים המצויינים בהלכה (ברכות ח.) - שם מותר להתאמר ולהתפאר מעט. ומדוע, כי "איש ואיש יולד בה", כי על ידי כך שהת"ח מראים את גדלותם בתורה גורמים הם לקנאת סופרים האחד מרעהו ועל ידי זה תרבה החכמה, וכל המלמד את בן חברו תורה כאלו ילדו (סנהדרין יט:) - "איש ואיש יולד בה", למדים מן המצטיין המראה את כחו בתורה. שלא ככל בעל גאווה שהקב"ה אומר "אין אני והוא יכולים לדור בעולם", הרי כאן הקב"ה משרה את שכינתו ואוהב ה' שערי ציון, שערים המצויינים בהלכה, ואין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה ואוצר של יראת שמים.

הדרך ללימוד התורה לשמה

וכן מצינו בספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע, שככל שרוממו והחשיבו את לימוד התורה לשמה, הזדיעונו ומכאן למדונו שאי אפשר להגיע ללימוד לשמה אלא דרך השלא לשמה, ורק מתוך שלא לשמה יבוא ללשמה (פסחים נ:).

כי תפסת מרובה לא תפסת (יומא פ.), והיצר יעכב ויכשיל עוד בתחילת הדרך. רק כאשר תחילת הלימוד הוא שלא לשמה, כדי להעשות לתלמיד חכם, מקבל גם היצר את חלקו ומניח לאדם להתעלות עד ללימוד התוה"ק לשמה. והלואי שלימוד התורה בבחינת שלא לשמה יהיה מושלם. כי היצר בקיא בתחבולותינו ומערים קשיים גם על לימוד זה, ויש להשקיע כחות גדולים ועצומים להתגבר על כל המכשולות ולהגות בתורת ה' בכל עוז בהתמדה רבה.

נמצאנו למדים, שהלימוד בכוונה להרבות קנאת סופרים הותר ונרצה משתי סיבות. הן להרבות פעלים לתורה על ידו, להמריצו ולרתום את היצר הרע שיסייע לטוב, בבחינת שמאל התומכת בימין (כמ"ש בברכות נא.), וכמ"ש "ובכל לבבך" - בשני יצריך (ברכות נד.) והן לאחרים שילמדו ממנו וילכו בעקבותיו.

בחינות עפר ואפר

אמנם יש לדעת שאין זה אלא בגדר עבירה לשמה (נזיר כג:), ואסור שתותר הרצועה. כשלעצמו, חייב הוא לרכוש את מדת הענוה שנשתבחה מכל המדות (ע"ז כ:), והגאוה בלימוד התוה"ק הותרה רק לצרכה ואין לה אלא מקומה ושעתה.

בכך יש לפרש על דרך המוסר את מחלוקת הראשונים ז"ל בריש מסכת קידושין, שהר"ן הביא את דעת בעל המאור דאין מקדשין בקרקע והר"ן עצמו סובר שמקדשין בה. דהנה איתא מזקני הק' בעל אהבת ישראל זי"ע, עה"פ "ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח, כז), שיש לו ליצה"ר שתי דרכים בהן הוא מנסה ללכוד את האדם ברשתו. על ידי גאוה, בהחדירו ללבו הרהורי גאוה על תורתו ועבודתו, ועל ידי שפלות, באמרו לו הלא אתה מלא חטאים ומלוכלך בעוונות, איך לא תבוש לעסוק בתורה ובמצוות. אך אברהם אבינו ע"ה השתמש בשתי מדות אלו לעבודת השי"ת. ואמר: "ואנכי עפר", היינו מדת השפלות ונמיכות הרוח, ונפשי כעפר לכל תהיה. אך מ"מ בבואו לעסוק במצוות השי"ת התחזק והיה בבחינת "אפר", העולה במספרו ל"אחד היה אברהם" (יחזקאל לג, ב), היינו בחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דה"ב יז, ו).

ובדרך זו פירש זקה"ק שם את הפסוק "וישמע הכנעני וגו' וילחם עם ישראל" ופירש"י שם זה עמלק, אלא ששינה לשונו לדבר בלשון כנעני. והיינו, ש"עמלק" בגימטריא "רס", היינו מדת הגאוה שבה היצר מכשיל את האדם. אלא שלפעמים משנה הוא את לשונו ומדבר אליו בלשון "כנעני", מלשון הכנעה ושפלות רוח ובזה הוא נלחם בישראל. ואז צריך האדם להשיב מלחמה שערה ולחגור את מדת הגאוה דקדושה, לבל יפול לפני אויבו.

השימוש בעץ ארז ובאזוב

ענין זה מתפרש גם בספה"ק אמרי נועם, עה"פ "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו, והובא אל הכהן". "מצורע" הוא "מוציא רע", כדרשת רז"ל. בדרך כלל, הרי "כל דרך איש ישר בעיניו" ואין אדם רואה נגעי עצמו (נגעים פ"ב מ"ה), אינו רואה מומין לעצמו (בכורות לח:), ואינו רואה חובה לעצמו (שבת קיט.). אימתי הוא "מוצא רע" ונוכח בחטאיו - "ביום טהרתו, והובא אל הכהן". כאשר הוא רוצה לטהר את עצמו, ומתקרב אל הכהן משרת ה', אז עולים ונזכרים לפניו חטאיו ועוונותיו וטורדים אותו מתורתו ועבודתו. אולם כאשר "ויצא הכהן אל מחוץ למחנה", כאשר הוא יוצא לפרקים לעניני גשמיות ולצרכי האדם בעוה"ז, אזי "והנה נרפא נגע הצרעת". אינו מוצא בעצמו שום חטא ועוון והריהו צדיק וישר בעיני עצמו... אמנם, צריך הוא שידע שכל זה - הן שברון הלב בבואו להתעלות בעבודת הקודש והן הגאוה בצאתו מחוץ למחנה - כל זה הוא "מן הצרוע", פעולת היצר הרע העמל לטורדו מעולמו.

אכן התרופה לכך היא לקיחת עץ ארז ושני תולעת ואזוב. שני תולעת רומז על תורה ותפלה, כאמור "כחוט

השני שפתותייך" (שה"ש ד, ג), אז יש לו להיות בבחינת עץ ארז, כגובה ארזים גובהו, בבחינת ויגבה לבו בדרכי ה', ובשאר העתים יהיה בבחינת אזוב, היינו הכנעה ושפלות הרוח.

זוהי הדרך לקנין תורה, להשתמש במעט גאוה, ואז מתוך שלא לשמה דייקא יגיע ללשמה, "ומלבשתו ענוה" (אבות פ"ו מ"א), וכמ"ש (ברכות ד.) שדוד המלך ע"ה בעסקו בתורה היה מעדן עצמו כתולעת והגיע לתכלית הענוה, ע"ש.

לכל עת

ובזה נבאר שיטת הראשונים הנ"ל. "אשה" רומז לתורה (כמ"ש בקדושין ל:), והאירוסין רומזים לקנין תורה, וכן אמרו (פסחים מט:) תורה צוה לנו משה מורשה, אל תקרי מורשה אלא מאורסה. ושיטת בעל המאור היא שאין מקדשין בקרקע. היינו שאין לרכוש את לימוד התוה"ק וידיעתה בבחינת "עפר", ענוה ושפלות, אלא יש להתחזק בגאוה דקדושה ולהיות בבחינת "אפר" כאמור, העולה למספר "אחד היה אברהם" כנ"ל. ואף לשיטת הר"ן דמקדשי בקרקע יש לפרשה, ד"קרקע" בגימטריא "עת", ולמדת הענוה עתה וזמנה, ואף בלימוד התוה"ק יגיע לבסוף למדת הענוה, כמ"ש "ומלבשתו ענוה". אלא שבתחילת לימודו חייב הוא להתגבר על יצרו ואף להשתמש בו לצורך התעלותו, להתרחק מהיאוש והעצבות שבעקבות הענוה ולהתאזר בגאוה דקדושה לתועלתו ולתועלת חבריו שילמדו ממנו וקנאת סופרים תרבה חכמה, ואלו ואלו דברי אלקים חיים.

על כל אחד ללמוד מחברו להתעלות יותר, ולהתמיד יותר, וזהו כח הרבים ש"איש את רעהו יעזורו, ולאחיו יאמר חזק". ואף אם ההתעלות תבא מתוך קנאת סופרים - כבר אמרתי פעמים רבות שאני מקבל עבירה זו עלי ועל צוארי, והלואי ואזכה גם אני בעצמי לבוא לזו העבירה... כי אם חז"ל הקדושים התירו ללמוד באופן זה, יכולים אנו לסמוך עליהם.

נפילה דרבים

*ברם, צריך שתדעו כי כשם שהמצטיין בלימודו הריהו בבחינת זוכה ומזכה את הרבים וזכות הרבים תלויה בו (אבות פ"ה מכ"א), **הרי מי שמתרשל חלילה בלימודו בישיבה, עלול להיות בבחינת חוטא ומחטיא את הרבים, והקולר תלוי בצוארו.***

ידוע מה שכתב בשו"ע (חו"מ סי' מו) שהמוציא שטר חוב על חברו יכול לגבות בו, ואין הלווה יכול לטעון פרוע הוא וממני נפל ומצאתו. והקשה בתומים מאי שנא ממ"ש (שם, סימן נ) שהמוציא שטר חוב על חברו ונאמר בו אני פלוני לויתי ממך (ולא כתוב בו שם המלוה) יכול הלווה לטעון, ממישהו אחר לויתי ונפל ממנו ומצאתו. ותירצו בקצות ובנתיבות שם, דלנפילה דרבים חיישינן, לנפילה דיחיד לא חיישינן. והיינו על פי דברי תוס' (יבמות קטז.) שלנפילה סתם חיישינן "אבל לנפילה דיחיד, שיפול מיוסף בן שמעון וימצאנו יוסף בן שמעון אחר,

ודאי לא חיישינן". משום הכי אם שם המלוה מופיע בו אינו נאמן לטעון ממני נפל ודוקא אתה מצאתו. משא"כ בסימן נ, שיכול היה כל אדם למצאו, חיישינן שנפל.

וחשבתי לבאר זאת בדרך מוסר. ישיבתנו הקדושה הוא מקום התכנסות בחורים יקרים שמטרת חייהם היא להתמיד בתורה ולספוג בקרבם יראת שמים בדרך החסידות ולהתעלות בעבודת השי"ת. אלו הם הקניינים הנצחיים, האמיתיים. טובים הם לאין ערוך מכל שטר חוב על כל סכום. ולשם כך הם מקבלים עליהם את עול העבודה בשמחה, שהרי מידיעה זו ש"כי הם חיינו ואורך ימינו" מגיעים ל"בהם נהגה יומם ולילה". וזהו "ברצון - קבלו עליהם", הרצון העז גורם לקבלת עול ושמירת הסדרים.

להטות שכם אחד

ברם, "ברצון קבלו עליהם", הר"ת עה"א בגימטריא "נפילה". קורה לפעמים, והאדם נופל בבחינה זו של "רצון", ומתקררת בו התשוקה לתורה ולעבודת ה'. כל עוד זוהי "נפילה דיחיד" אין זה כה נורא. אבל "לנפילה דרבים חיישינן". "חיישי" בגימטריא "חשך". עלול הוא להחשיך לכל סביבותיו. כשם שהמתמיד והמתעלה בלימודו הוא בבחינת "נר לאחד נר למאה", טופח ומטפיח, זוכה ומזכה, כך המונרשל מחשיך לעצמו ולאחרים, ויש למנוע זאת בכל מחיר, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו.

וזאת למודעי - בישיבה לא קיים כלל מושג של "נפילה דיחיד". הכל ערבים זה לזה, וכל אחד משפיע על כולם! ואפילו אם אחד יתרשל, ולא תהיה לו חשקות התורה והתמדתה, עלולים אחרים ללמוד ממנו! "לנפילה" בגימטריא "הר", הרומז ליצה"ר. "צדיקים, נדמה להם כהר" (סוכה נ"ב.) בחור כזה הוא הר נגף ומכשול לחבריו.

ולאותם יחידים - אם ישנם כאלו - מחובתי לומר: ערכו לעצמכם חשבון נפש וראו במה אתם מתרשלים, הלא בקניינים נצחיים, רוחניים! ומה אתם רוכשים בתמורה? דמיונות שוא בני רגע! הרי מחובתי להתריע ולהזהיר על כך. משל למה הדבר דומה, לאדם ההולך ברחוב ועיניו חבושות, והוא מתקרב אל בור עמוק הפעור לפניו. הולך וצועד לקראתו בשאננות - האם איני חייב לקרוא לו ולומר: הזהר, בור כרוי לפניך!!

כאן נורא הדבר עוד יותר. שהרי זה דומה למשל המדרש על הנוסע בספינה וקודח חור תחתיו, ומאיים בכך על הספינה כולה!

לכן ברצוני לומר: הישיבה היא מקום של רבים, ויש לנצל זאת לטובה בכח הרבים. יטו כולם שכם אחד, ואז נוכל "לעבדך", לעבוד את הבורא יתי"ש כראוי!

"זכור את בוראך בימי בחורותיך"

"אהוביי, תלמידיי, בחורים היקרים והמצויינים בתורה וחסידות ומדות טובות ובעבודת השי"ת, ה' הטוב יאריך ימיכם ושנותיכם בטוב ובנעימים, תלמידי ישיבתנו הקדושה!

אחדשה"ט בידידות ואהבה. היות שהנכם מתכוננים בעזהשי"ת לנסוע לש"ק ראה, שבת ר"ח אלול לציון הק' של התנא האלקי רשב"י זי"ע ועכ"י כדי להתעלות ולהרגיש קדושת שבת בדרגא גבוהה בלב טהור ובשמחה דקדושה באהבה ואחוה וריעות... "שבת ראש חודש" ר"ת "שחר", להתחיל משנות הנעורים. "שחר" רומז לימי הבחרות, עיין באמרי חיים של כ"ק אאמו"ר זצללה"ה זי"ע ועכ"י עה"פ "אם עולה קרבנו מן הבקר" (פ' ויקרא), "בקר" הוא אותיות "בקר", להתחיל להתעלות משנות הבחרות..."

(ממכתב קדש, י"ט מנ"א תשמ"ה)

בחיים חיותו

"וידעת היום והשבות אל לבבך" (דברים ד, מ). ביאר באור החיים הקדוש, שיהיה האדם ממארי דחושבנא ובכל יום ידע מה עשה באותו יום, ואז ישיב אל לבו להיטיב את דרכו. ועוד פירש, שיזכור את יום ירידתו לעולם כאשר השביעוהו "תהי צדיק ואל תהי רשע" (נדה ל:), עוד יזכור את "היום - דא ראש השנה" (זח"ב לב, ב), בו יצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו. ועוד יש לפרש, שיזכור את יום הדין העתיד לבא ויתכונן לקראתו. כמו שכתב בעל חובות הלבבות בתוכחתו שבסוף הספר: "נפשי, הכיני צידה לרוב אל תמעיטי, בעוד חיים חיותך ויש לאל ידך. כי רב ממך הדרך. ואל תאמרי למחר אקח צידה, כי פנה היום". וזהו "וידעת היום, והשבות אל לבבך" כי פנה היום... "היום יבוא ויפנה, נבואה שעריך"!

לכאורה, מהו כפל הלשון "בעוד חיים חיותך". מדוע לא אמר "בעודך בחיים". אלא, ישנם אנשים שיצרם הרע מפתה אותם ומדבר על לבם לאמר: הנכם צעירים עדיין, יש לכם זמן די והותר להכין צידה לעולם הבא בשנים הבאות, לעת זקנה ושיבה... אותם מזהיר בעל חובות הלבבות, ואומר להם שיש להכין את הצידה בעוד האדם שוקק חיים, כשבחיים חיותו, כשיש לו חיות וחיוניות ויש לאל ידו, יש לו כח וגבורה להתעלות ולגבור על יצרו.

כמאמר חז"ל (ע"ז יט.) אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש! החיוניות והשמחה שיש לו לאדם בצעירותו לא יהיו לו בזקנותו, ועליו לנצלם עתה. "יש לאל ידך", הס"ת עה"א בגימטריא "שמחה". אתה שרוי עתה בעולמה של שמחה, עולם של חיות. "וידעת היום", הכירו בערכה של עת זו ונצלוה!

"צלי אש"

הגמרא אומרת (פסחים מא.) "צלאו (את קרבן הפסח) ואחר כך בשלו בשאר משקין, מותר".

ונראה לפרשו על פי דרך המוסר, כידוע קרבן הפסח הוא "שה תמים, זכר בן שנה" (שמות יב, ה). "שה" רומז לכלל ישראל, כמ"ש "שה פזורה ישראל" (ירמיה נ, יט), ואמרו (ויקרא רבה פ"ד) ישראל נמשלו לשה. אימתי צריך האדם להתחיל בעבודת ה', כאשר הוא עדיין "תמים", שלא הרבה לחטוא, בבחינת תינוקות של בית רבן שהבל פיהם אין בו חטא (שבת קיט:), כ"בן שנה" שלא טעם טעם חטא (יומא כב:).

ומזהירה התורה "אל תאכלו ממנו נא, ובשל מבושל במים" (שמות יב, ט), "מים" בגימטריא "גוף" עה"כ. כאשר הצעירים באים להתחנך, אין להלעיט אותם בענייני הגוף ולשים דגש על ענייני החמריות. "כי אם צלי אש". "אש" רומזת לתורה (תענית ז.), כמ"ש "הלא כה דברי כאש" (ירמיה כג, ט). "אש" רומזת לשבת קודש. "את שבתותי תשמורו" (שמות לא, יג), "את שבתותי" ר"ת אש. "צלי" רומז לתפלה, כמו שאמרו (ב"ב י.) ר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי. התורה והתפלה והשבת יהיו בחום ובהתלהבות, ולא יהיו בבחינת "נא", עשויים לחצאין. כל זאת יש להחדיר מקטנות, מימי הנעורים.

"ושחטו הפסח"

על כך אומרים חז"ל (בגמ' שם) "אין לי אלא במים", היינו תאוות הגוף כנ"ל, מהם יש להפריש את התלמידים (ומים בבחינת תאוה, כמ"ש בזח"ב קסז, ב) "שאר משקים מניין", כלומר ענייני הרשות שאינם עבירה ממש, מנלן שחייבים להפריש את בני הנעורים. ולצערנו, ישנם אנשים כאלו המחדירים בילדיהם מקטנותם כל מיני מושגים שאינם מוסיפים להם יראת שמים. "תלמוד לומר: ובשל", גם זאת שוללת התורה הקדושה. אלא מאי, לכשיגדל הרי יאלץ לעשות לביתו ולעסוק גם בענייני הרשות, אבל אז יהיה כבר מחוסן ומחושל.

זהו שרמזו חז"ל: "צלאו", אם בצעירותו הוחדרה בו חמימות והתלהבות דקדושה, כי אז אם לאחר מכן "בשלו בשאר משקין - מותר"!

ללמדך, שחיי הילדות הנערות והבחרות הן יסוד האדם, ובהן ועליהן יש להשגיח, לעמול ולהזהר במשנה תשומת לב. אלו הן שנים שהן יסוד החיים, ומהאי טעמא עושה היצר הרע מאמצים גדולים ללכוד את האדם ברשתו בשנים הללו, בידעו שאם יצליח ללכדו בצעירותו - לא יהיה עליו לעמול קשה לאחר מכן. על כך נרמז

בהאי ענייננא "ושחטו הפסח". "פסח" רומז ליצר הרע הפוסח על שתי הסעיפים, והוא יורד ומסית עולה ומקטרג (ב"ב טז:), ויש לגבור עליו בהתלהבות ימי הנעורים ולשחטו (ע"ד שיהיה לעת"ל כמ"ש בסוכה נב.)

"השכם להרגו"

זקני הקדוש האהבת שלום זי"ע מבאר את הכתוב "החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב, ב), עפ"ד השל"ה הק', שבכל חדשי השנה "גופא בתר רישא אזיל" (עירובין מא.), ואם ראש החודש יהיה כתיקונו גם שאר הימים יהיו כדבעי (וכמ"ש הרמ"א יו"ד סי' קע"ט ס"ב, שנהגו להתחיל ללמוד בראש חודש לסימן טוב בלימודו). ורמז הכתוב שחודש ניסן כולו הוא בבחינת ראש חודש לגבי שאר חדשי השנה, כראש חדש שהוא "זמן כפרה לכל תולדותם", לכל שאר הימים הנולדים ונמשכים ממנו.

משמעות הדברים היא, שההתחלה קובעת. כך הוא גם בחיי האדם, שצריך הוא לנצל כראוי את שנות הנעורים. וכן איתא בספה"ק על דברי חז"ל שאמרו "הבא להרגך השכם להרגו" (סנהדרין עב.), "השכם" משמע שיתחיל בצעירותו, כאשר אינו טרוד עדיין בענייני העולם הזה שעליהם נאמר "ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה" (קדושין כט:), אז הוא הזמן לקום ולהרוג את היצר הרע. וחשבתי להוסיף בדרך-אפשר, "השכם" עה"כ בגימטריא "שמחה, אהבה". לנצל את שנות הנעורים כדי שיקלוט בקרבו שמחה דקדושה ואהבת תורה, אהבת השי"ת, "צלי אש", כל זה תלוי ב"השכם"!

וכן אמרו בספה"ק עה"פ "וישכם אברהם בבוקר, ויחבוש את חמורו" (בראשית כב, ג), "בבוקר" רומז לשנות הנעורים. אברהם אבינו החל בעבודת השי"ת בצעירותו, ועל ידי כך "ויחבוש את חמורו", הצליח לכבוש ולשלוט על החומריות, וכל ימיו לקח עמו את "שני נעריו", את שנות הנעורים, ההתלהבות והחום שלהם.

וכן אמר זקני הקדוש האהבת שלום זי"ע עה"פ "אם זרחה עליו השמש" (שמות כב, ב), שכתב רש"י הקדוש "הבא להרגך השכם להרגו", ש"השכם" כולל הן את שנות הנעורים כאשר האדם צעיר לימים ויש לאל ידו לגבור על יצרו, וכן בפשטות שמיד עם שחר "נשכים ונמצא ייחול לבבנו ליראה את שמך" (ברכות טז:), ואם תחילת היום תהיה כראוי הרי גופא בתר רישא גריר וימשך כך כל היום כולו. והוא הדין לגבי תחילת הזמן, וכל ההתחלות כולן.

"כולך שוין לטובה"

ובאמרי נועם עה"פ "ואברהם זקן" (בראשית כד, א), כתב דהנה כתיב "וכימיך דבאך" (דברים לג, כה), ופירש"י ז"ל, "ימיך" הם ימי הבחרות, ו"דבאך" הם ימי הזקנה, ע"ש. והענין הוא, שימי האדם נחלקים לשתי תקופות אלו, וכל אחת מהן יש לה מעלה וחסרון. בימי הבחרות פועמת באדם זריזות והתלהבות, משא"כ בימי הזקנה שכחו תש ונחלש. לעומת זאת, הרי בימי הנעורים גוברת התאוה ורתיחת הדמים ובימי הזקנה יש מנוחה

מהם. חובתו של האדם היא למתן ולקרר את התאוה בימי הנעורים, ולהתחזק בהתלהבות דקדושה בימי הזקנה. וזהו "ואברהם זקן", ובכל זאת "בא בימים" כפירש"י שהימים מורים על שנות הבחרות. ואף ברש"י ריש פרשת חיי שרה כתיב "בת ק' כבת כ"", שאף בשנות הזקנה אחזה במעלת שנות הנעורים. וכן להיפך, כמ"ש רש"י שם "כולן שוין לטובה", כי אחזה במעלת ימי הזקנה בשנות הילדות.

"בנעורינו ובזקנינו נלך"

וזקני הקדוש האהבת שלום זי"ע פירש עה"פ "ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך" (שמות י, ט), בהקדם מאמרם ז"ל (סוכה נג.) "אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו". דהנה יש כאלו שבימי הנעורים כאשר היה כחם חזק אזרו חייל ללחום עם יצרם, ובזקנותם בעת חלישות כחם הריהם נופלים חלילה לתאוות. וטעמו של דבר, משום שבימי הנעורים אף שלחמו בתאוות מכל מקום לא כבשו אותן לגמרי. וכן ישנם כאלו שבנעוריהם אהבו צדיקים וחסידים ולעת זקנתם הלכה האהבה והתמעטה. נמצא שהימים הראשונים, ימי הנעורים, היו טובים אצלם מימי הזקנה. ובאמת על האדם לראות לשבר לגמרי את כח תאוותיו בימי הנעורים עד שלא יתגברו עליו עוד בימי הזקנה, ואז יהיו ימיו כולם שוים לטובה. וזהו "אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו". וזהו שאמר משה רבינו ע"ה "בנערינו ובזקנינו נלך", שבימי הנעורים ובימי הזקנה תהיה הליכה אחת בעבודת השי"ת.

בני, תלמידי היקרים, עינינו הרואות כמה נכונים הדברים! הרבה אברכים שבימי בחרותם בישיבה נחשבו לבני עליה, ותורתם ועבודתם היו בהתלהבות רבה וגם בדרכי החסידות התעלו ועמלו, והנה כיום הכל חלף עבר, התלהבותם נגוזה ויגיעתם פסקה, עבודת השי"ת התקררה, ואפילו דברים שהם בגדר הלכה פסוקה כמו שיחה בעת התפלה אף בהם יזלזלו. ומדוע, משום שכל התלהבותם ועבודתם לא היתה אלא מן השפה ולחוץ (כמ"ש בסנהדרין קו:), וכאשר נטרדו בפרנסתם ונחלש כחם להדוף את מתקפת היצר מיד ירדו עשר מעלות אחורנית.

"עתה ידעתי"

וזהו שאמרו (אבות פ"א מי"ד) אם לא עכשיו אימתי, ופי' הרע"ב, אם לא עכשיו בימי הבחרות - אימתי, שמא בימי הזקנה לא יעלה בידי. ואין הפירוש שעליו לחשוש שמא ימות בלבד, וכמ"ש שוב יום אחד לפני מיתתך, וכי יודע באיזה יום ימות, אלא ישוב היום שמא ימות למחר (שבת קנג.). רק הפירוש שאף אם יזכה ויחיה ויעמול לעת זקנה הרי עבודתו תהיה בתשישות וחולשה ולא יעלה בידו למגר את כח היצר כפי שהיה עולה בידו בימי הבחרות בעוד כחו במתניו.

ואמרתי לרמז זאת בפסוק "עתה ידעתי כי גדול ה'" וגו' (שמות יח, יא), ופירש"י "מכירו הייתי לשעבר, ועכשיו ביותר". "עתה ידעתי", אין ועתה אלא תשובה (ב"ר פכ"א), והתשובה לעת זקנה מועילה אמנם למי

שנכשל ויצרו גבר עליו. וזהו "מכירו הייתי לשעבר", ניתן לתקן את העבר. אבל "ועכשיו - ביותר", היתרון הגדול הוא אם יתן אל לבו עכשיו, בעת הבחרות, לגבור על היצר ולהמנע מן החטא ואז לא יצטרך להתחרט בערוב ימיו. לכן אני עומד ומתריע בפניכם, אתם שעדיין הנכם מצויים בין כתלי הישיבה, ראו נא להתאמץ בפנימיות לבבכם בעת העסק בתורה ובתפלה ויראה למען יעמדו ימים רבים. ובזה אמרתי לבאר "בנעריו ובזקניו", אם בימי הנעורים נשאף לכך שעבודתינו והתלהבותנו ישמרו כאש בוערת בעצמותנו עד לימי הזקנה, באופן זה "נלך", בבחינת הולכים מדרגה לדרגה בעבודת השי"ת ולא ניסוג אחור.

בחינות דבש וחלב

ובספר "תכלת מרדכי" מהגאון מבערזאן זצ"ל מובא דעל שני זמנים אלו, של הבחרות והזקנה, רומזים גם דברי חז"ל שהתורה נמשלה ליין ולחלב. יין דכתיב "כי טובים דודיך מיין" (שה"ש א, ב), וחלב דכתיב "דבש וחלב תחת לשונך" (שה"ש ד, יא), כמ"ש בדברים רבה פ"ז. ויש להם תכונות הפכיות. החלב טוב כשהוא טרי, והוא הולך ומתקלקל. היין לעומתו אינו טוב כשהוא יין מגיתו וככל שהוא ישן הריהו משובח. ויש לומר, שהחלב רומז לימי הנעורים כשהאדם בשחר ימיו, והיין לימי הזקנה (תדע, שהחלב הוא מזון התינוק ואילו ביין ישן אמרו במגילה טז: שדעת זקנים נוחה הימנו) והתורה נמשלה לשניהם, לומר לך שיש מעלה בלימוד בימי הנעורים ובגירסא דינקותא (שבת כא:), וכמו שאמרו (באבות פ"ד מ"כ) הלומד ילד למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר חדש, שאז המוח פנוי מטרדות הפרנסה, וכן ישנה מעלה בימי הזקנה שאז נחלשת רתיחת הדמים ומתגבר ישוב הדעת, וכמ"ש (סוטה כב.) שהצעיר אינו ראוי להוראה, וידוע מה שאמרו על סתירת זקנים ובנין נערים (מגילה לא:), לכן **חובה מיוחדת מוטלת על בני הישיבה המצויים בשנות נעוריהם לנצלם כראוי ובמלא הכחות.**

ימי תיקון המדות

ימי הבחרות והנעורים הם יסוד לכל החיים, לא בלימוד התורה הקדושה בלבד אלא גם בענין קביעות הסדר בכל ענייניו בכלל ובלימודיו בפרט, שהוא אחד מיסודות החיים ועל ידו מסגל האדם את ניצול הזמן וההכרה שכל רגע הוא יקר וחשוב עד למאד. ויש לדעת, כי רק עתה בשנות הנעורים ניתן לקנות הרגל יסודי זה, ובשנות הבגרות והעמידה יהיה קשה עד מאד לשרש הרגלים נושנים, מה עוד שאז יהיה טרוד למעלה ראש בענייני הפרנסה. עתה היא העת המוכשרת, והדאגות מכם והלאה, יש להכיר טובה להשי"ת על כך ולנצל כל רגע במלואו. כי אם לא יתקן את הרגליו הרעים בימי הנעורים, יהא חלילה בוכה על לשעבר, בבחינת מעוות לא יוכל לתקון.

יזכור תמיד לנצל כראוי זמן מסוגל זה, וידע שאין לו תחליף בחיים, כמו שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת יב, א) "וזכור את בוראך בימי בחורותיך"!

עולמו של יובל

סקירה היסטורית על חמישים שנות הישיבה

"על ביתה אשר שמם"

"...הישיבה הראשונה בויזניץ היתה כעין מקדש ראשון. אחר כך ארבע הישיבות הקדושות של זרעו אחריו היו כעין בית שני, וכולן חרבו..."
(מדברי כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע)

הכורת שעלה על יהדות אירופה, אינו מסתכם באבדן כך וכך רבבות הי"ד. עולם שלם נכרת ונגדע. עולם תוסס של חסידות שרשית ומסורת דורות, תורה ויראה וקדושה במימד אחד, מעולם אחר. שם פרחה חסידות ויזניץ על מחוזותיה ורבבות חסידיה, שהתחממו לאורם של מאורינו רבה"ק זי"ע. שם פרחו הישיבות הקדושות שהניבו פרי הילולים לגאון ולתפארת, דורות ישרים יבורכו. על עולם זה עלה הכורת, לולי ה' הותיר לנו שריד. לולי ה' שהיה לנו, בקום עלינו צר ואויב. לולי עמדה לנו ההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו", וברכת הס"ק זי"ע שהישיבה תתקיים עד ביאת הגואל בב"א. "ובהר ציון תהיה פליטה, והיה קודש".

כאשר ישבו אישי חינוך ועסקנים והחליטו לארגן כינוס עולמי למלאות יובל שנים להקמת הישיבה, עלתה הסיסמה של "יובל שנות חינוך". זוהי סיסמה קולעת מאין כמותה, שכן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מייסד הישיבה משקיע את כל מעייניו בחינוך. שגור בפי קדשו, שזהו עיקר תפקידו ויעודו. לא אחת אמר: כאן בישיבה לוטשים יהלומים! ואמנם, רק מומחה חד עין יכול להכיר ביהלום גלמי את הצפון בו, לדעת היכן לבקעו ובאיזו צורה ללטשו. אבל הכל מתפעלים מן התוצר המוגמר, מן היהלום המלוטש; מבלי שיודעים הם להעריך את העמל שהושקע בו, יכולים הם לגמור את ההלל על התוצאה.

סיסמה נאותה היא זו, של חמשים שנות חינוך. אבל היו שהביעו הסתייגות, "חמשים שנות חינוך, ותו לא? והלא כל עיקרה של שושלת זהב זו הוא חינוך. יש למנות לה מאתיים שנות חינוך!" וללא ספק, צודקים הם. על דגלה של ויזניץ חרותה דרכו של הבעש"ט הקדוש זי"ע: "שאלו להבעש"ט מהו עיקר העבודה... והשיב להם הבעש"ט, דעתי בזה שיראה האדם להמשיך על עצמו שלשה דברים הללו, היינו אהבת השם יתברך, ואהבת ישראל, ואהבת התורה" (בוצינא דנהורא, די"ז). לפני פטירתו קרא הבעש"ט הקדוש לתלמידו ושליח-הציבור שלו, הרה"ק רבי יעקב קופיל חסיד זי"ע, אבי שושלת קוסוב-ויזניץ, ואמר לו: "גן נאה לפניך - מחוז מרמרוש - שמור נא על הגן!" ואמנם, תחת הנהגתם הקדושה של רבוה"ק האהבת שלום

והתורת חיים, הצמח צדיק והאמרי ברוך, האהבת ישראל ובניו הקדושים, פרח הגן והניב פרי הלולים לגאון ולתפארת. בימים שלפני מסילת הברזל ובתוקף הענינות ששררה אז, היו מתקבצים ובאים כחמשה עשר אלף איש לחצר הקודש בימים הנוראים! רבבות שאבו את מקור חיותם מויזניץ. עלו והתעלו בשלשת האהבות, אהבת השי"ת אהבת ישראל ואהבת התורה. וכך כתב כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע באגרת קדשו: "זה אומר אני לכל אנשי שלומינו. סמל ויזניץ הוא: אהבת אמת, אהבת תורה ואהבת ישראל הקדושים ודבוקים בו יתברך שמו. חזקו ואמצו, עשו כתות כתות ללמוד שיעורי תורה ברבים, ולשיחות קדושות מתלמידי הבעש"ט הקדוש!" (מכתבי קודש, סו). כלום ניתן לתחום את ויזניץ ב"חמשים שנות חינוך"?!

אבן הפינה

אמנם, לפני כן עדיין לא היתה קיימת ישיבה. הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע כתב, שקבלה בידו מפי חותנו (הגה"ק בעל ברוך טעם מלייפניק זי"ע) ונימוקו עמו, שאין להקים ישיבות בגלילותיהם "אבל יושבים חבורות חבורות בבתי המדרש ועוסקים בתורה בגפ"ת, כי לחסידים חביבים פשטי התורה עד למאד" (שו"ת דברי חיים, ח"ב יו"ד סי' מ"ז). ואמנם, באותם ימים שררה בעיירה כולה אוירה של תורה ויראה. היישוב כולו חי באוירה ישיבתית. אבל כשניבעו פרצי ההשכלה ורוח עועים החלה לנשב היה הכרח להתכנס ולבצר, לייסד ישיבות. באותה עת אכן נוסדה הישיבה הקדושה בויזניץ על ידי הס"ק, כ"ק האהבת ישראל זי"ע.

בנין בית המדרש והיכל הישיבה בויז'ניץ

הישיבה נוסדה בשנת תרס"ג בויזניץ, העיר עליה העיד הרה"ק מרוזין זי"ע שהיא מסוגלת להתעלותו של אדם. היא התנהלה בראשותם של שני הבנים הגדולים, הגה"ק בעל שארית מנחם, לימים אב"ד ור"מ והאדמו"ר מווישווא זי"ע וכ"ק מרן האמרי חיים זי"ע. סדר הלימודים היה מתחיל בשעה ארבע וחצי לפנות בוקר ונמשך עד לאשמורת הלילה, כשראשי הישיבה מהווים דוגמא אישית להתמדה בהמשיכם לשקוד על תלמודם חמש ושש שעות ברציפות לתוך הלילה. "התאספו העדרים, עדרי צאן קדשים, לשתות בצמא את דברי אלקים חיים מפי המורים הרבנים הגאונים אשר יורום דרך חיים, ושוקדים בתורה הקדושה יום ולילה תחת השגחת כ"ק מרן אדמו"ר ההי"צ שליט"א, אשר יעברו לפני כק"ה כבני מרון להתנסות בכל שבוע אם למודם יעלה יפה... כל בן משכיל הדורש את אלקים ימצא מבוקשו בבית הזה למלאות בו כרסו בש"ס ופוסקים ולא יזוז משם עד שיורה הוראות בישראל" (מתוך כרוז הישיבה, שנת "בית צדיקים יעמוד" - תרס"ו). אהבת התורה של תלמידי הישיבה הקדושה, ההתמדה וההתעלות בלימודה, היו השלמה ומבוא לאהבת ה' וליראתו. שכן אם אין יראה אין חכמה, ולהיפך (אבות פ"ג מי"ז). האומר אין לו אלא תורה, אפילו תורה אין לו (יבמות קט:) ואוי להם לת"ח העוסקין בתורה ואין בהם יראת שמים (יומא ע"ג). וכך אמר כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע: "כ"ק אדמו"ר זצללה"ה יסד את הישיבה, ואחר כך נתפשטה לכמה מקומות. תכלית כולם - לימוד יראת

השם בפנימי ומקיף. שתהא הפנימיות מלאה ביראת השם, עד שתעלה הרתיחה גם להיקף החיצון. שכל רואיהם יכירום כי זרע ברוכי השם המה!" (מדבריו בהנחת אבן הפינה לביהמ"ד אהבת ישראל בעיה"ק ירושלם ת"ו).

"בית ישראל ודמשק אליעזר"

בשנת תרע"ד רעדה הארץ, בפרוץ מלחמת העולם הראשונה. פעמים מספר במהלך השנה נשמע הס"ק חוזר על הפסוק "איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי, ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי". כאשר פרצה המלחמה בתשעה באב אותה שנה, הובהרה כוונתו. נוראה היתה הרעה אשר מצאה את העם באותם ימים. רבבות מתו ברעב ובמצוק ובשדות קרב על אדמת נכר, רבבות יתומים, אלמנות ועגונות חסרות כל נותרו, ומאות אלפים נאלצו לנטוש את בתיהם ולגלות למרחקים. זו היתה "הרעה אשר תמצא את עמי". בנוסף לכך, התרגש ובא "אבדן מולדתי". הרוסים שונאי ישראל כבשו את ויזניץ והמחוז, ובית המלוכה הויזניצאי גלה להונגריה והתיישב בעיר הגדולה גרוסווארדיין.

תלמידי ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר" בויזניץ

יציאתו של צדיק מן העיר עושה רושם. פנה זיוה, הודה והדרה של ויזניץ, ובטלה ישיבתה המפוארת. לאחר המלחמה שיגר הס"ק את בנו, הגה"ק בעל דמשק אליעזר זי"ע, לכהן כרבה של ויזניץ.

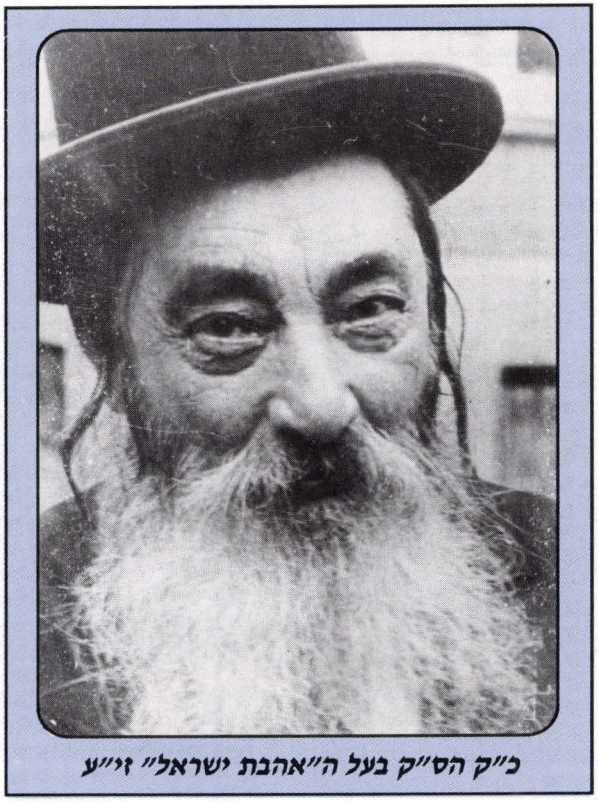
עם בואו, חידש גם את הישיבה. ביום שלישי בשבת הגיע לעיר אבותיו, וכעבור יומיים כבר למד עם תלמידים! ראשית הישיבה מצער היה. ששה נערים צעירים, ושני בחורים מבוגרים ששיננו לחבריהם את השיעור היומי. הדמשק אליעזר נאלץ היה ללחום כנגד רוח ההשכלה והשאיפה ל"תכלית" שפשתה ברחבי בוקובינה, וכנגד האנדרלמוסיה שהותירה אחריה המלחמה הנוראה - שמונה שנים ללא סדרים וללא חינוך! קשה היתה המשימה:

"התורה הקדושה תצעק בקול מר, תתיפח ותפרוש כפיה, ומתחננת אלינו: הביטו וראו איך ירדתי פלאים ונפלה עטרת ראשי ונתמוטטו עמודי. בני יצאו ממני ועזבוני! שערי בית המדרש שוממים ובתי תלמוד נהרסו... ומה יהיה אחריתנו אם הדור הצעיר יתגדל מבלי תורה ויראה! סכנה גדולה מרחפת על יושבי בוקובינה שלא תשתכח התורה חלילה מעמנו!" כך כתב הדמשק אליעזר בקול קורא לרגל יסוד הישיבה, ובעצמו עבר מבית לבית לשכנע אישית את הורי הנערים שישלחו את בניהם לישיבה, שהיתה היחידה במחוז כולו!

אך לפלא הוא, כיצד תוך שנים מועטות חוללה הישיבה מהפך בבוקובינה כולה. המוני תלמידים התדפקו על דלתותיה של הישיבה. אף מארצות אחרות באו, והדמשק אליעזר נאלץ לדחותם כדי לאפשר את קבלת בני המחוז שזו היתה הישיבה היחידה בסביבתם. לא עבר זמן רב, והוא עודד פתיחת ישיבות נוספות בבאנילה ובסערט, בברהומט ובזסטבנה, וכולן הוכרו כסניפי ישיבת ויזניץ "בית ישראל ודמשק אליעזר". שכן את פעילותו שלו ראה רק כ"דולה ומשקה מתורת רבו", הוא הס"ק זי"ע.

"וזרח השמש ובא השמש"

הדמשק אליעזר נלחם בחשכת הבערות ובארס ההשכלה ויכל להם. הוא גירש את החושך על ידי אור. אור תורה, אור קדושה, ואור מדות טובות. הוא תבע, כמסורת בית ויזניץ, לעצב אישיות של אדם שלם. שלמות פנימית וחיצונית, שלמות של תורה ויראה, דמות של בן ישיבה שרוח המקום ורוח הבריות תהא נוחה הימנה. הוא שאף לכך, והצליח. בעמל ובמסירות אין קץ, בשיחות מוסר והכוונה, בדוגמא אישית של טהרה וקדושה, חום והתלהבות. אצילות ונועם מדות, התמדה וגאונות בתורה. העמל, לא היה רק עמלו של הרבי. הוא תבע את עמל התלמידים. כל השבוע היו לומדים בהתמדה, ובסוף השבוע חוזרים על תלמודם. לאחר חודש ימים היו חוזרים במשך שבוע אחד על לימוד החודש כולו, ובשבוע שאחריו - על מה שלמדו לפני חדשיים. על כל אלו נבחנו על ידי הרבי. הציונים פורסמו על לוח מיוחד בישיבה, ואחת לחודש נשלחה רשימת הציונים להורים, בצירוף דו"ח על התנהגות הבן...

כ"ק הס"ק בעל ה"אהבת ישראל" זי"ע

לעתים מזומנות היה הסבא קדישא בעל אהבת ישראל זי"ע פוקד את ויזניץ, לעלות על ציון אביו כ"ק האמרי ברוך זי"ע ביום ההילולא, כי כסלו. המוני חסידים היו נוהרים בתקופה זו לחזות בקודש, להתעלות ולהתברך מפיו, ועם זאת נשמר סדר היום הקפדני בישיבה ורוח ההתמדה לא פגה. חיבה יתירה רכש הסבא קדישא לתלמידי הישיבה, וכשראה אחד מהם ממתין בתור לקבל את ברכתו קראו אליו באמרו: "ותלמוד תורה כנגד כולם" - ברכו ושלחו להמשיך בתלמודו... מעודד היה את התלמידים שקבעו את למודם בבית מדרשם של אביו ושל סבו, ואמר להם: כה הרבה תפלות חמות, כה הרבה דמעות שפכו יהודים לאלפים ולרבבות במקום הקדוש הזה, שבכחן להחדיר יראת שמים בלב התלמידים!

כשביקר הסבא קדישא בויזניץ בשנת תרצ"ו, השנה האחרונה לימי חייו, החליט לסעוד עם התלמידים במוצאי צום עשרה בטבת. כשלצידו בניו הקדושים ולפניו יושבים תלמידי הישיבה אותם עוטרים חסידים ואנשי מעשה, חרג הס"ק ממנהגו שלא לומר תורה בימות החול, ופתח בפסוק "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית יח, יט). כשסיים את הפסוק פרץ בבכי, עד שהיה מוכרח להפסיק את דבריו. אחד החסידים לא יכול היה להתאפק, התחמק מבית המדרש ופרץ בבכי מר, באמרו: "מר לנו מר, הרבי עוזב אותנו לאנחות, הוא השאיר כבר צוואה!"... באותה סעודה נתן הס"ק את ברכת קדשו, "שהישיבה הקדושה תחזיק מעמד עד ביאת הגואל במהרה בימינו".

ואמנם, עין בעין ראו את קיום ברכת קדשו.

בי"ז אלול שנת תרצ"ט פרצה מלחמת העולם השניה. הגרמנים כבשו את פולין והרוסים התקדמו לגבול בוקובינה. בשנת ת"ש נעתרה רומניה לדרישה סובייטית

ומסרה את בוקובינה לרוסים. לפני שהצבא הרוסי נכנס למחוז, ברחו ממנו בחפזון תלמידי הישיבה. ישיבת ויזניץ שבויזניץ נסגרה בשנית.

"וזרח השמש ובא השמש" (קהלת א) עד שלא כבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי (קדושין עב:). עד שלא שקעה שמשה של הישיבה שבויזניץ, זרחה שמשה של הישיבה שבגרוסוורדיין. לקיים את ברכת הסבא קדישא, שלא יכבה נרה לעולם ועד!

"אף על פי שהתמהמה"

כאמור, בראשית הווסדה עמדו בראש הישיבה שבויזניץ שני בניו הגדולים של הס"ק זי"ע, הגה"ק בעל שארית מנחם מוישווא וכ"ק מרן האמרי חיים, זי"ע. לאחר מלחמת העולם הראשונה שב אחיהם הצעיר, הגה"ק בעל דמשק אליעזר זי"ע, ופתח את הישיבה בויזניץ ובעל שארית מנחם נתקבל כרבה של אובר-ווישווא, בה יסד את ישיבתו הגדולה. כארבע מאות בחורים למדו בה, מהם שהיו לרבנים יושבי על מדין וגדולי תורה אנשי שם.

בית המדרש של הס"ק זי"ע בגרוסוורדיין

בנו הרביעי של הס"ק, הגה"ק בעל מקור ברוך מסערט זי"ע פתח בה ישיבה "לאחר הפצרות חוזרות של אחי הרה"צ (בעל הדמשק אליעזר) בנכחי לדעת שבמדינתנו גרים הרבה יהודים כן ירבו וישיבת ויזניץ אין ביכלתה לקלוט את כל התלמידים המתדפקים על שעריה להתקבל" (מתוך הכרוז להקמת הישיבה, בשנת תרצ"ו) - ועד מהרה קרה אף שם דבר דומה ולא היתה יכולת לקלוט את כל המתדפקים על דלתות ישיבתו.

דוקא בגרוסוורדיין, שהפכה למרכזה של חסידות ויזניץ, בה קבע הסבא קדישא את חצרו ואליה נהרו רבבות חסידיו ללמוד אורחות עבודת השי"ת, לקנות יראת שמים, להוועץ ולהתברך, דוקא שם לא חודשה הישיבה כל אותן שנים. לא בחייו של הס"ק עד לפטירתו בב' סיון שנת צרו"ת, ולא לאחר פטירתו על ידי ממלא מקומו כ"ק מרן אדמו"ר האמרי חיים זצ"ל - הלא דבר הוא!

שתי סיבות לכך, והן שלובות זו בזו. האחת נעוצה בגרוסוורדיין, והשניה בסביבותיה.

גרוסוורדיין היתה עיר "אשכנזית". אמנם רבים בה היו יראים ושלמים, עיר מלאה חכמים וסופרים ופעילות צדקה וחסד, אבל רחוקה היתה מחסידות ומאורחותיה. מכל שכן שלא ידעו דבר אודות ויזניץ הרחוקה. הם התייחסו בהסתייגות ובקרירות לסבא קדישא ולפמלייתו. אמנם, היתה לו לס"ק תרופה בדוקה לכך: "אהבתי אותם כל כך - אמר - עד שגם הם החלו לחבב אותי", אבל גם לאחר שהכירו בגדלותו וצדקתו ערכו עמו ראשי הקהל "חוזה" מפורט המבטיח שסדרי הקהלה האשכנזית לא ייפגעו מהפיכתה של גרוסוורדיין למטרופולין של חסידות ויזניץ הגדולה. ואמנם, למרות שרבבות נהרו לגרוסוורדיין וצבאו על פתחו של הס"ק, ובאופן רשמי התפרסם שהוא מנהל את קשר המכתבים ומחזור הכספים הגדול ביותר שהסתעף דרך סניף הדואר המקומי, נהג הס"ק כ"בעל בית" ביחס לעיר המארחת.

שילם דמי מקוה (לבקשתו, חוממה מידי יום המקוה לגברים), השתתף במגביות, הלך להאזין לדרשת המרא דאתרא בערב ראש חודש ניסן והלך בעצמו למכור את החמץ אצל הראב"ד...

אופיה של העיר היה איפוא עילה, שלא לפתוח בה ישיבה חסידית. היתה סיבה נוספת, משלימה לראשונה. בערים רבות סביב גרוסווארדיין פעלו ישיבות גדולות מטעם רבני הערים, כמסורת גדולי רבני הונגריה מאז. רבים מתלמידי הישיבות היו בני חסידים שהשתייכו לעדות ולחצרות שונות, והגאונים הצדיקים ראשי הישיבה ראו בעין יפה ועודדו את נסיעת התלמידים לרבותיהם לשאוב יראה וקדושה. כך היו מגיעים המוני תלמידי ישיבה, בניהם של חסידי ויזניץ או כאלו שדבקה נפשם באור הגדול שזרח בגרוסווארדיין, היו מתענגים בנועם השבת ובזיו פני הרבי, מתברכים מפיו ושבים לישיבתם. כך היה כל ימי הסבא קדישא ובראשית ימי מלכותו של בנו כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע.

ההחלטה

כך היה, עד לראשית שנת ת"ש. זו השנה אשר בה החלו ניתכות הצרות במלא עוזן, פולניה היתה למשיסה לפני צר ואויב, והרוסים כבשו את בוקובינה והתקדמו ממזרח. פליטים נרדפים החלו לגדוש את חוצות גרוסווארדיין. או אז נכנס בנו יקירו של האמרי חיים זי"ע, כ"ק מרן אדמו"ר יבלח"א, אל הקודש פנימה ובפיו הצעה לפתוח ישיבה. לכאורה, לא היה זה הזמן המתאים לפתוח ישיבה. היתה זו עת חרום, איש לא ידע מה ילד יום, הצבא היה עלול לערוך ביקורות פתע לחשיפת עריקים וחייבי גיוס, רבים מהפליטים היו חסרי תעודות זיהוי ואשרות שהיה. המצב הכלכלי אף הוא היה דחוק. בעת מלחמה יורד ערך הכסף ואנשים שומרים עליו במשנה הקפדה. אף אוירה של מתח וחרדה אינה גורמת ליתר התמדה. כל אחת מן הסיבות די בה כדי לאיים על קיומה של ישיבה ותיקה ומבוססת. על אחת כמה וכמה, להניא מפתיחת ישיבה חדשה. וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עומד וטוען בלהט קודש: אדרבה, היא הנותנת. מכיון שרוחות רעות מנשבות בעולם, ורוחות רעות מנשבות ברחוב, ובחורי ישראל בסכנה - לאן ימלטו אם לא אל מקום חיותם, לבין כתלי הישיבה ולדי אמות של הלכה?!

> **"...היה זה בחודש אלול שנת תרצ"ט לפני 47 שנה, בשעה שכל העולם היה כבר אפוף בסערת המלחמה, הצעתי בפני אבי הקדוש זי"ע ובפני שאר ידידים מחסידי ויזניץ, את רעיון הקמת הישיבה הק'.**
>
> **כל ידידי, אתם נועצתי בדבר, הניאוני מצעד זה: "בזמנים טרופים כאלה הולכים להקים ישיבה? הלא עת מלחמה היא זו - בלילות שרה האפלה מוחלטת, ופחד הפגזים המתפוצצים, הי' אורח קבוע בלב כל היהודים - האם שעה זו כשרה להקמת ישיבה?!...**
>
> **הטענות היו אמנם הגיוניות, אך אני, דעתי שונה היתה: "אין ברירה! חייבים להקים ישיבה ויהי מה! חייבים למנוע את התדרדרותם של בני הנוער: לחנכם לתורה ולחסידות, לעשות נחת רוח לבויה"ש" עמדתי בתוקף על הצעתי, וטענתי: "כל עוד קיימות ישיבות בהונגריה - גם בויזניץ צריכה להיות ישיבה!"**
>
> **אבי הקדוש מתוך זהירותו המופלגת בעניני ממון, חשש מאד שמא הקמת הישיבה תגרור עמה עול חובות. אמרתי לו אז: "אבי הקדוש, הנני נוטל על עצמי ענין זה. אשתדל בכל מה דאפשר שלא להיקלע לחובות".**
>
> *(מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בחנוכת בנין הישיבה)*

ישיבה זו אחריות. כל אחד מעשרות ומאות התלמידים עולם מלא הוא, בכל אחד בפני עצמו יש לקיים את הכתוב "חנוך לנער על פי דרכו" ולהטעינו מטען רוחני אשר "גם כי יזקין לא יסור ממנה". לא קל הדבר בימים כתיקונם, קשה הוא שבעתיים בעתות חירום ומצוקה.

ישיבה היא מקום חינוך, וישיבה היא מקום לימוד. על ראש הישיבה להנחות את תלמידיו בשני המישורים. להיות להם לדמות מופת, לסמל לאדם השלם, דוגמא לשלמות המדות, ללב טהור ורוח נכון, ולהנחותם הדרך בלימוד התורה הקדושה - הן בעומק העיון, הן בהיקף הבקיאות, והן בשקידה ובהתמדה.

אולי אין אלו אלא מקצת המעלות הנדרשות מראש הישיבה המושלם. ודאי שאין בהן אלא מקצת שבחו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. והעדות הנאמנה לזה היא

שאביו הקוה"ט נענה לבקשתו והסמיכו - לפתוח את הישיבה הקדושה, ולעמוד בראשה.

בבחינת "קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא" (ב"מ פג:)

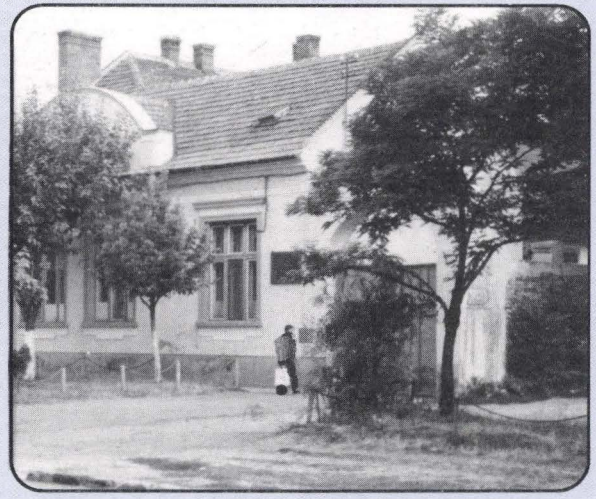
אך בטרם הסכים לכך, הבהיר האמרי חיים זצ"ל שהקמת הישיבה כרוכה בנטל כספי כבד, ובנשיאה בעול בלתי פוסקת. בזמן כזה של חוסר ודאות ואיום מתמיד, קשה הדבר שבעתיים. הוצאות החצר גדולות בלאו הכי, ועתה נדרשת החלצות לעזרת הפליטים המגיעים בהמוניהם. מי ידאג לתקציבה של הישיבה המוצעת. כ"ק אדמו"ר שליט"א לא היסס. הוא נטל על כתפיו את המעמסה וקיבל על עצמו את האחריות גם לנטל הכספי.

אז נתן האמרי חיים זי"ע את ברכתו להקמת הישיבה.

בצביונה נבראה

כבריאת העולם בשעתו, שאמרו חז"ל (ראש השנה יא.) שכל בריותיו "בצביונם נבראו, בקומתם נבראו ולדעתם נבראו", כן אף הישיבה הקדושה - מיד בתחילתה היו ספסליה מלאים. ולא בבחורים צעירים בלבד. כששים בחורים היו בה למן יומה הראשון, מטובי הישיבות, שנפשם חשקה להתעלות בתורה תוך הסתופפות בצל קדשו של כ"ק האמרי חיים זי"ע. היו אלו טובי בני הישיבות שהגיעו לימים הטובים ולחג הסוכות לחצרו של הרבי, ומששמעו שבנו - רבה הצעיר של וילחוביץ - עומד לקראת החורף לפתוח ישיבה מיהרו להכלל בה, ואף הביאו עמם את החברותות מישיבתם...

מתכונת הלמודים בישיבות הונגריה נבנתה סביב שיעורו היומי של ראש הישיבה, שהבחורים הגדולים היו מכינים לקראתו את הצעירים יותר וחוזרים עליו בפניהם, ועל כך נקרא שמם "חזר-בחורים". בדרך כלל, כאשר ביקש רב לייסד ישיבה, היה מכנס סביבו מספר נערים ולומד עמם ולאחר זמן כאשר היתה מתגבשת קבוצה צעירה יותר היה ממנה את המבוגרים כמדריכים ומכוונים לצעירים. כאן התקבצו ובאו מלכתחילה בחורים מבוגרים וצעירים כאחד, ומיד נפתח סדר הלימודים כבישיבות ותיקות ומבוססות. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א היה מלמד את השיעור היומי במסכת פסחים ברוב עיון ועמקות, וה"חזר-בחורים" שיננוהו עם חבריהם הצעירים יותר. בשלהי היום למדו מסכתות אחרות בבקיאות.

בית הס"ק וכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע מגרוסווארדיין

בישיבה שררה אוירת שקידה והתמדה. "בראש ובראשונה", מספרים התלמידים, "היתה לנגד עינינו הדוגמא האישית של הרבי שליט"א, ראש הישיבה. עמל התורה שלו היה למופת. כל הלילה דלק אור בחדרו, ולפנות בוקר כבר היה בבית המדרש!" בשעה שש בבוקר היה האמרי חיים זי"ע נכנס לבית המדרש, לפקח ולראות האם כולם נקבצו ובאו ללימוד שלפני התפלה. ולא היה כה קל לבא. לא רק משום שלמדו עד שעת לילה מאוחרת, אלא משום שלא היתה פנימיה והבחורים התפזרו ללינה ברחבי העיר הגדולה. שכרו מקומות לינה אצל משפחות. אחד מהם נזכר בבעל הבית שלו. יהודי פשוט, "אשכנזי". בכל לילה היה קם בחצות, מדליק מנורת נפט קטנה, עורך תיקון חצות חרישי ולומד גמרא בנעימה שקטה ונוקבת עד לתפלת שחרית... מכל אותם

בתים היה על הבחורים להתכנס בקור ובגשם, בברד ובשלג, מתוך ידיעה שהרבי מחכה להם וממתין לבואם...

לא רק בחוץ היה קר. גם בבית המדרש הגדול, הענק, שרר קור עז. התנור הקבוע בירכתי הבית לא היה בכחו להפיג את הצינה. החלונות קפאו מן הקור. אבל הבחורים חיממו את עצמם באש התורה. אין זה ביטוי לתפארת המליצה. ההתלהבות היוקדת חיממה את הלבבות.

"התפלות - נזכרים הכל - היו אש להבה. האמרי חיים הנהיג שינעלו את דלתות בית המדרש בתחילת "הודו", וכאילו התנתקנו מן העולם ועלינו להיכל אחר. היו סוחרים בעלי השגה, כהרה"ח רבי שמחה מליק זי"ל ועוד, שהיו באים בקביעות להשתתף באותה שעה של רוממות רוח מעין עולם הבא. מקפיד היה הרבי, שהתלמידים יעמדו בתפלה בצוותא, קרוב למקום קדשו, ויתחממו באישו. הוא המליץ על כך את הכתוב "אתה ובניך אתך לפני אהל העדות", שהכהן המשרת ובניו תלמידיו יעמדו לפני ארון הקודש. ופעם אמר: אילו היו יודעים עד כמה אני אוהב אותם, לא היו זזים מסביבתי בתפלה! (על דרך שכתב הרדב"ז, שתפלה בחברת חברים אוהבים מביאה לידי כוונה והתלהבות).

הנה כי כן, חברו בה בישיבה שני דברים. אוירת ההתמדה של הבחורים, וההקפדה מגבוה על שמירת הסדרים. הישיבה הצעירה התייחדה בהם אף לעומת ישיבות גדולות וותיקות ממנה.

בנוסף להקפדה על הנוכחות, ההתמדה ושמירת הסדרים, בחן בכל שבוע מרן האמרי חיים זי"ע את כל התלמידים על השיעורים השבועיים. ציוניו של כל תלמיד נרשמו בדף מיוחד, והוא היה נוהג לומר ששאיפתו היא, שלכל בחור יהיה אצלו דף נקי. כן דרש שהתלמידים ישננו את תלמודם עד שיהא שגור בפיהם בע"פ, ואכן מספר בחורים עמדו אצלו למבחן על מסכתות שלימות והוא העניק להם פרסי עידוד. אגב, לאמרי חיים זי"ע לא היה רק ספר-נייר. בליל שבת קודש חיי שרה תש"א אמר לתלמידיו: יש בלבי פנקס מלא דפים. לכל ילד (תלמידים כבנים) יש בו דף. אני מחיה את עצמי בראותי, שהדפים אינם מוכתמים"...

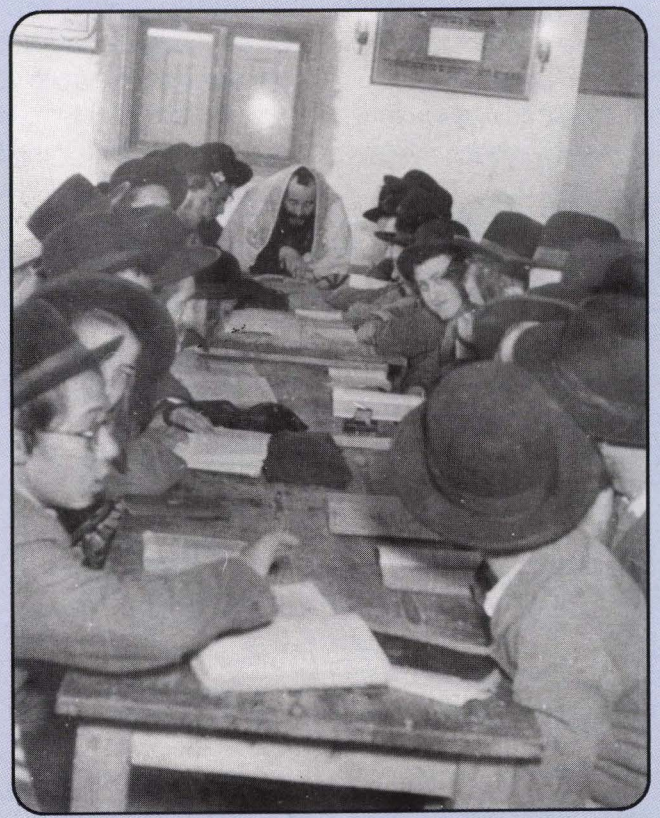
כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע

לילות שימורים

אך יותר מכל - היתה ההתלהבות. החום והלהט. לא רק בשבת קודש, שהיתה מעין עולם הבא לאו דוקא לתלמידי הישיבה אלא לכל החוסים בצלא דמהימנותא

של מרן האמרי חיים זי״ע שנשאם על כנפי נשרים לגבהי מרומים בבחי׳ משכני אחריך נרוצה. אך גם אז הקדיש תשומת לב והרעיף אהבה מיוחדת לתלמידי הישיבה, ובחלקו השני של השלחן הטהור ביקש לשמוע מכל בחור דבר תורה. היה זה מפליא, שכן בשנתה השניה מנתה הישיבה כמאה ועשרים בחורים, והמוני החסידים ניצבו על הפרענצ׳עס המדורגים בשעה מאוחרת אחר חצות הלילה והאזינו בדממה מוחלטת - שהאמרי חיים דרש אותה בקפידה - לבחור אחר בחור בתורו, עשרות עשרות בחורים, במשך שעה ארוכה...

אבל אם בליל שבת קודש שאבו בני הישיבה ממעיינות הקדושה בצוותא חדא עם קהל החסידים, הרי ליל שישי היה של הישיבה לבד. בלילה זה לא ראו שינה בעיניהם. הם ישבו ולמדו בהתמדה, וחזרו על תלמודם לקראת הבחינה הגדולה שלמחרת. בני העיר ידעו על ליל שימורים זה. גרוסווארדיין היתה עיר גדולה ובה צומת רכבות מסועפת שפעלה יומם ולילה. היו רכבות שלאחר חצות ושל אשמורת בוקר. כשיהודים היו צריכים לחכות לרכבת המיועדת, היו באים לכמה שעות לישיבה, להתבשם מאוירת ההתלהבות והשקידה וללמוד מעט, במקום להמתין באפס מעש בבית הנתיבות. ולא רק בדרך אל הרכבת, אלא אף בדרך מן הרכבת. הרה״ח רבי אלימלך ויינברגר ז״ל, חרושתן של סרדינים, חזר ממסע עסקים באישון לילה ושמע את קול התורה בוקע מבית המדרש. הקול הערב משכו כבחבלי קסם והוא סר לבית המדרש עם צרורותיו, הניחם בקרן זוית וישב ללמוד בחברת הבחורים עד לאור הבוקר. אז השתתף עם הבחורים בריקוד הנלהב שהיה חותם את ליל השימורים. אותו ריקוד עליו אמר כ״ק האמרי חיים זצ״ל בליל שבועות תש״א: הילדים (בני הישיבה) קונים אצלי עולם הבא כאשר הם רוקדים ״רננו צדיקים״ ביום חמישי בלילה... הם הלכו למקוה, והוא נטל את הצרורות ושב לביתו...

כ״ק מרן אדמו״ר שליט״א בשיעור לבני הישיבה (בארה״ק)

״מוסריו הקשיבו כמהים״

אך לא בלילות ששי בלבד. פעמים רבות היה כ״ק מרן אדמו״ר שליט״א, ראש הישיבה, נכנס לבית המדרש לאחר חצות הלילה ויושב לשוחח בחסידות ובירא שמים עם הבחור ישראל הרלינג ז״ל, הי״ד. ישראל הרלינג היה מחשובי התלמידים, גדול בתורה ומעמיק בחסידות, יד ימינו של כ״ק אדמו״ר שליט״א בארגון חבורות תלמידים ללימוד תורה וחסידות. דבקותו באמרי חיים זי״ע היתה

למופת, והוא היה רושם את תורותיו (חלק מרשימותיו נכלל בספה"ק אמרי חיים בציון כוכב) על כח זכרונו המופלא שהיה בבחינת "בור סוד שאינו מאבד טיפה" תעיד העובדה, שמחמת המנעותו מכתיבה בחול המועד היה אוצר בזכרונו את דברי תורתו של הרבי על כל פרטי הגימטריאות והרמזים וכותבן בפרוטרוט לאחר שמונה ימים כאילו שמען זה עתה... לאחר השואה האיומה בה נספה, הי"ד, כאשר ביקש אחד החסידים מהאמרי חיים זי"ע שיכתוב לו מדברי תורתו, השיבו: "על דרישתו של אהובי שנכתוב לו בכל שבוע מאמרי שבת קודש - לדאבון כולנו ישראל הרלינג איננו, ועד עתה לא מצאתי מי שימלא את מקומו..." (מכתבי קודש, פ"ד) יושבים היו ישראל הרלינג, ויבלח"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וסביבם תלמידי הישיבה, ומשוחחים בענינים העומדים ברומו של עולם ושל אדם, על חובת האדם בעולמו, לבוראו ולעצמו. יושבים היו שעות ארוכות ומקיימים את הציווי "על כן יאמרו המושלים, אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון - בואו ונחשוב חשבונו של עולם..." (בבא בתרא עח:). אחד התלמידים נזכר בערגה: "אני הייתי מבני גרוסווארדיין, חיכה לי בית חם לאחר יום לימודים ארוך. אבל לאיש לא היה חשק ללכת הביתה!..." האוירה היתה מתחממת, מתלהטת, חשבון הנפש נוקב וניתן היה למשש את היראה בידים, ואז היה כ"ק אדמו"ר שליט"א פותח ב"נוסח" של ראש השנה, בניגון המרטיט והסוחף של מלכויות זכרונות ושופרות - אותו נוסח שהסבא קדישא העיד בפני האמרי חיים זי"ע שהוא בטוח, שבו תקנוהו אנשי כנסת הגדולה - וכולם החרו-החזיקו אחריו, "אתו-עמו"...

כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בפתיחת זמן הלימודים בישיבה (בארה"ק)

עת קבועה היתה לאמרי חיים זי"ע להשמיע את מדברותיו בקודש באזני בני הישיבה. בכל יום בין מנחה למעריב היה מלמד שיעור בשל"ה הקדוש. בנועם ובאהבת אב היה משלב רעיונות חסידות, מוסר ויראה עם תוכחה מוסתרת על עניינים שדרשו תיקון, והנוגע בדבר היה מבין אל מי ירמזו הדברים. בעלי-בתים רבים היו נוהרים לשמוע את השיעור הנפלא ובית המדרש היה מתמלא מפה לפה: "איש, מוסריו הקשיבו כמהים"...

פה אחד קובעים כל התלמידים: "היתה זו תקופה שלא תשכח. הזיסקייט, המתיקות שהיתה אז, אוירת ה"ביחד", ההתעלות בצוותא בתורה ובקדושה..."

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א היה להם לרב, וכ"ק מרן האמרי חיים זי"ע היה להם לאב. מיד עם יסוד הישיבה, בשנת ת"ש, הנהיג שכל התלמידים יאמרו "מה נשתנה" בקול, כמו בניו. ביום הכפורים שנת תש"ב הביע את השתוממותו על כך, שבני הישיבה לא באו מבעוד יום שיברכם בברכת אב לבניו! "חכיתי, חשבתי שיבואו, ואיש מהם לא בא"...

הקבוצה הוילחוביצאית

הישיבה שגשגה והתפתחה להפליא. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א למד ולימד, הנחה והדריך את תלמידי הישיבה, ומצודתו היתה פרוסה עד לוילחוביץ הרחוקה שם כיהן ברבנות העיר והמחוז כולו כממלא מקום אביו הקדוש שנשא במשרה זו עד לעלותו על כס המלוכה.

אף כאשר היה כ"ק האמרי חיים זי"ע רבה של וילחוביץ שבמרמרוש, לא זז מידו של הסבא קדישא בגרוסווארדיין, ועל פיו נשק כל דבר בחצר הקודש. למרות שפקד את מחוז כהונתו רק לעתים, היתה מרותו חזקה ומוחלטת. כך קבלו בני וילחוביץ והגליל אף את מרותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ברצון ובכפיפות ללא סייג. אף הוא חשב לנהוג כאביו, לנהל את הישיבה המתפתחת בגרוסווארדיין ולבקר לפרקים בוילחוביץ להאציל מהודו על יושביה. אך לא כאשר חשב כן היה.

שנה לאחר פתיחת הישיבה, בסתיו תש"א, הוכפל מספר תלמידיה. ששים למאה ועשרים. אף שתנאי החיים הורעו במהלך שנת ת"ש - הרוסים כבשו את בוקובינה והשלטונות הרומניים הכבידו אכפם על השטח שנשאר ברשותם, כולל גרוסווארדיין. אסרו על היהודים לנסוע ברכבות ואסרו עליהם להראות ברחובות הגויים. פליטים מפולין הדוויה ומאיזור הכיבוש הרוסי המשיכו לנהור, ורבים מהם היו סמוכים על שלחן הרבי. חשש כבד היה מרחף באויר, מועקה מפני העתיד. כל אלו לא פגעו באוירת ההתמדה וההתעלות של הישיבה. אבל הנה אירע מהפך נוסף, מפנה לרעה. על פי הוראה מגרמניה המנואצת עברה גרוסווארדיין משלטון רומני לשלטון הונגרי. בהונגריה פעלה מכונת ההשמדה במלא עוזה ואף בגרוסווארדיין הביאה לבסוף ליצירת הגטו ולמשלוחים לאושוויץ, בהם נכחדו שלשים וחמש אלף יהודי העיר, הי"ד.

ברם בתחילת התהליך, בראשית שנת תש"א, עדיין התבטא הדבר רק בהחמרה יתירה. בין השאר, במשנה הקפדה על חובת הגיוס לצבא. אמנם רבנים היו פטורים מחובה זו, אך רק בתנאי שיהיו רבנים בפועל וישהו במקום כהונתם. לגבי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א היה פירוש הדבר התנתקות - ולו זמנית - ממפעלו הגדול, מפעל חייו פשוטו כמשמעו. שכן הגמרא אומרת (מכות י.) שניתוקו של הרב מתלמידיו חשוב עבורו כמיתה. אם היה ברצונו להנצל מאיום הגיוס, ובפרט לעת חירום אשר כזו, כאשר מלחמה עולמית משתוללת והאנטישמיות היא מדיניות רשמית, עליו להתיישב בוילחוביץ, מקום רבנותו. לא היה מנוס מצעד זה, אבל רבינו קיים את האמור "רב שגלה מגלין ישיבתו עמו", ונטל עמו לוילחוביץ גרעין של שמונה בחורים.

כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע
ויבלח"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

או אז התפצלה הישיבה הקדושה. החלק הארי, למעלה ממאה בחורים, נשארו סמוכים ונראים אל הקודש בגרוסווארדיין. כ"ק האמרי חיים זצ"ל אף נטל על עצמו את אמירת השיעור היומי במס' שבת במקום בנו ראש הישיבה. הבחינה השבועית עברה לידיו של הגרא"ד הורוביץ שליט"א (לימים אב"ד שטרסבורג וחבר הבד"ץ של העדה החרדית בעיה"ק ירושת"ו. נכדו של הדיין הקוסובאי בגרוסווארדיין, ומחותנו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א). קבוצה אחת נסעה עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לוילחוביץ הרחוקה.

ההערצה לרבי

כאשר בני אותה קבוצה נזכרים באותם ימים, אינם מוצאים מלים בפיהם לתאר את יחס הכבוד וההערצה

שרחשו בני וילחוביץ וסביבותיה לרבם הצעיר, שהיה עדיין בימי בחורתו. זקנים עם נערים עמדו בפניו ביראת כבוד ובהתבטלות מוחלטת. חסידים זקנים, מופלגי תורה ויראה, הגירו דמעות כמים כשאמר "שלום עליכם" בשלחנו הטהור. בכפר נרסניצה הסמוך היה נפח, חסיד ואיש מעשה, ור' בערל אינדיג שמו. בכל ערב שבת היה ר' בערל עושה את דרכו לוילחוביץ כדי להניח עירוב, ובליל שבת היה הולך לשלחן הטהור - כמובן, הוא לא היה היחיד, רבים נהרו ובאו, מוילחוביץ ומסביבותיה, אבל הוא היה כמעט היחיד שלא החסיר שבת אחת. בכל מזג אויר, בכפור עז ובסופת שלגים. הדרך הטשטשה מחמת השלגים, בקלות היה אפשר לתעות עד לאור הבוקר - לא היו סימני דרך ותמרורים, אף לא פנסי רחוב (החשמל לא הגיע כלל לאותו מחוז). עלול היה להנגף בחשיכה בגזע אץ או ליפול לבור עמוק, אך כל זה לא הרתיעו לא אחת נכנס לבית המדרש כשערימה של שלג על השטריימיל הקפוא שלו... וכאמור, הוא לא היה היחיד. הרה"ח רבי יוסף וייס ז"ל מנרסניצה, למשל, נהג שלא לקדש לפני השעה שבע אף בימות החורף (עי' במחצית השקל ר"ס ער"א), אבל לבניו הצעירים הרשה לקדש מוקדם ולאכול לפניו, כדי שיוכלו למהר ולהגיע מנרסניצה לוילחוביץ לתחילת עריכת השלחן הטהור!

מספר הרה"ח רבי עיבר וייס הי"ו: "ההתבטלות בפני הרבי היתה מוחלטת, שכן הכל ידעו שעל אף גילו הצעיר יש בו טעם זקנים, קנקן חדש מלא ישן. כבר לפני ארבעים שנה, בעודו אברך צעיר לימים, היה קורא בקול נוקב "נפשי הכיני צידה לדרך!" הוא, שהכין צידה לרוב ועמל בתורה יומם ולילה!

אני זוכר, שנכנסתי פעם לבית המדרש בוילחוביץ - הייתי אז לפני גיל בר מצוה - ולפתע ניגש אלי הרבי, אחזני בחזקה בידי וקרא בחום: "עיבר, הלא אתה כבר יודע שהעולם הזה אינו מאומה - בא ונעשה תשובה!" הייתי ילד כבן עשר - מנין יכול הייתי לדעת שהעולם הזה אינו מאומה, אם לא ידעתי כלל מהו העולם הזה! הלא הפעם הראשונה שראיתי אור חשמל, היתה בגטו... אבל הרבי - לא זו בלבד שהוא ידע שהעולם הזה אינו כלום, אלא שהיה בטוח שאין אחד שאינו יודע זאת!

תקיף במלוכה

תקיף ונחרץ היה הרבי שליט"א בהנהגתו, ולא חת מפי כל. ימי החירום החלו לתת את אותותיהם ובקיעים החלו להתפשט בסדרי החיים, אבל הרבי שליט"א עמד על המשמר כחומה בצורה כנגד כל פירצה. אחד הנכבדים הרשה לאשתו ללכת בשערותיה. לאחר שהרבי שליט"א התרה בו פעמים מספר ללא הועיל, הורה לגבאים שלא יניחו לאותו אדם להכנס לבית המדרש. הלה שמע על כך, התקצף ואמר: אראה מי לא יניחני להכנס ולשבת במקומי. עלה הרבי שליט"א לבימה ואמר בפני עם ועדה: "כך הוא המעשה, וכן לא יעשה במקומנו. אני הוא שאסרתי עליו להכנס לבית המדרש, ונראה מי ימרה את פקודתי!" אותו אדם הגיע יחף לבקש מחילה...

באחד הכפרים הסמוכים נמצאו יחידים שמחמת מצוקת העתים מצאו את פרנסתם במסירה לשלטונות. שלחו בני המקום מכתב תלונה לכ"ק האמרי חיים זי"ע

לגרוסווארדיין. הוא שלח בתשובה שני מכתבים. האחד, לבעלי הדבר ובו התרה בהם שישובו מדרכם הנלוזה. עת צרה היא ליעקב גם בלעדי מעשיהם, ואם לא יחזרו בהם ירדפם עד חרמה, עד זיבולא בתרייתא ומעבר לה, בזה ובבא. מכתב שני נשלח לרב המחוז כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ובו הוראה להבדל מעל אהלי האנשים הרשעים האלו, באם יחזיקו ברשעם. פתם פת עכו"ם ויינם יין נסך, בישולם גיעולי נכרים, וקבורתם מאחרי הגדר. התעניין כ"ק אדמו"ר שליט"א והוברר לו שהמכתב הגיע לידי המוסרים ולא הועיל להניאם ממעשיהם. נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לשבות באותו ישוב ומובן שאף הללו השתתפו בתפלה. לפני קריאת התורה קם לדרוש, ואמר: "לא באתי לכאן אלא כדי לקרא את מכתבו של אבי הקדוש". בדומיה שהשתררה קרא את המכתב הנורא עד תומו, וסיים באמרו: "הבדלו מתוך העדה הרעה הזאת - וידעו נא המוסרים, שאני איני ירא ממסירתם!" לאחר השבת הגיעו המוסרים לוילחוביץ, לבקש מחילה מרבם. הוא שלחם לגרוסווארדיין, שיכנסו אל האמרי חיים זי"ע בפוזמקאות לרגליהם...

בנו של הרבי

אין להתעלם מגורם נוסף ליראת הכבוד המופלגת וההתבטלות המוחלטת, בבחינת "זה וזה גורם". אישיותו של אדמו"ר שליט"א, אורייתא דקא מרתחא ביה, עמלו בלימוד התוה"ק, בקיאותו ועומק עיונו, יראת השמים ועבודת הקודש - מחד גיסא. ובנוסף - עצם היותו בנו של הרבי. "אין לנו מושג מה פירושו של "דעם רעבעס א קינד" - אומר הרה"ח רבי יצחק אייזיק אדלר הי"ו, שהיה מתלמידי הרבי בגרוסווארדיין ולאחר מכן בוילחוביץ (לאחר שלמד קודם לכן בישיבת בעל הדמשק אליעזר זי"ע) - סבי היה גבאי אצל האהבת ישראל זי"ע, והוא לא רצה לשבת בפני נכדו, כ"ק אדמו"ר שליט"א, עוד בצעירותו!"

בפי הרה"ח רבי אברהם יהודה ורטהיימר הי"ו סיפור, הממחיש את המשקל שהיה לעובדה זו בכללה בעיני החסידים. סיפור הממחיש לא פחות מכך את ההווי והאוירה בישיבת ויזניץ דאז:

"יום אחד הגיע לבית המדרש בגרוסווארדיין סטודנט, לבוש במדי הסטודנט שהיו נהוגים באותם ימים. הוא הגיע מליזענסק שבגליציה - הציץ ו"נפגע"... הוא התלהט בשלהבת ויזניץ, שינה את לבושו ואת כל אורחותיו, והפך לאחד מהמתמידים והשקדנים הבולטים בישיבה. לילות כימים היה הוגה בתורה בהתלהבות ובמרץ. פעם הגיע לגרוסווארדיין הגה"צ ראש ישיבת סקלהיד זצ"ל לצרכי ריפוי. השמועה עשתה לה כנפיים וכל בני הישיבה נהרו לבית הנתיבות לקבל את פניו ולהתברך מפיו. כולם - חוץ מיוסל'ה, המתמיד מליזענסק. היה זה אופייני לשקידתו והתמדתו, שגברו על כל שיקול אחר. כעבור זמן מה, נסע האמרי חיים זי"ע לסיגעט, לביקור, והיה אמור

לשוב לגרוסווארדיין - אך לא ידעו באיזו רכבת יבוא. בזו של חצות הלילה או בזו של אשמורת הבוקר. ויוסלה - הלך לבית הנתיבות לפני חצות, המתין בדריכות לרכבת, וכשנוכח שהרבי לא הגיע בה שב לישיבה, למד שלש שעות, סגר שוב את הגמרא ורץ שוב לתחנת הרכבת, כדי לקדם את פני הרבי מיד עם רדתו - לא יכול הייתי להתאפק, ושאלתי: יוסלה, כשכולם נהרו לקבל את פני הרב מסקלהיד, החולה, אתה נשארת ללמוד. וכאן רצת מספק פעם, ופעמיים, כדי לקבל את פני הרבי שבלאו-הכי תראה אותו עם שחר!

להטו פניו של יוסלה והוא קרא: לא רק את פני הרבי, ולא רק מספק - אלא אף על ספק ספיקא הייתי רץ, כדי לקדם אפילו את פניו של בן הרבי!...

שמחה מתוך יראה

בניסן שנת תש"ב נערכה חתונת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עם הרבנית שתליט"א בתו של הגה"צ רבי חיים מנחם מענדל מדעעש זצ"ל, הי"ד. חסידים רבים נסעו לדעעש לחתונה, ביניהם קבוצה מתלמידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. באויר היתה אוירה של "שמחתי מתוך יראתי". הגזירות תכפו ובשורות מרות הגיעו. למרות זאת קיימו הכל בעצמם את העצה של "כי בשמחה - תצאו", בשמחה אפשר לצאת מכל הצרות והמצוקות. עדיין זכור השלחן הטהור שערך כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בדעעש, שלחן שהפעים את כל רואיו, ולאחריו עמד ליד קיר בית המדרש ושר ברטט את הניגון הקוסובאי העתיק השגור בפי זקני החסידים על הפסוק "יום צעקתי בלילה נגדך" (תהלים פח, ב). אותה שבת אמר האמרי חיים זי"ע, שהאבות הקדושים שהגיעו מהעולם העליון להשתתף בשמחת צאצאיהם, כמ"ש בספה"ק, ודאי נשארו גם לשבת קודש. שכן כל השבוע עליהם לעשות טובה עם הנשמות שם. אבל בשבת שהוא יום מנוחה לנשמות הריהם יכולים להיות עמנו...

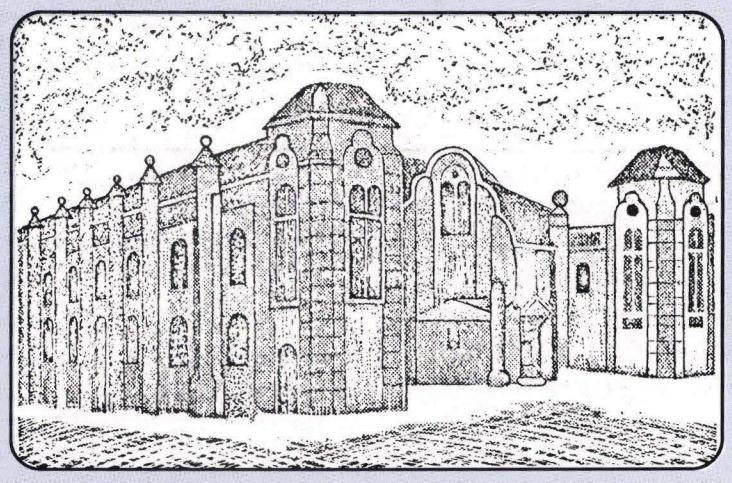
חתונת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.
לימינו כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע.
לשמאלו חותנו הגה"צ מהרחמ"מ מדעעש זצ"ל, הי"ד.

בליל שבת היו בני דעעש עדים לכח העבודה של ויזניץ, ולמחרת היום היו עדים לכח התורה כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, חשף את זרוע קדשו והשמיע פלפול עמוק בלול בבקיאות נרחבת בסוגיות הש"ס שעוררה התפעלות. כשנה שהה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בדעעש כשהוא שוקד על התורה בהתמדה כדרכו בקודש, ולאחר מכן נסע עם הרבנית שתליט"א לוילחוביץ, מקום רבנותו. עם בואו יסד תלמוד תורה לבני עניים ובו כחמשים ילדים שעול החזקתם היה על חשבונו, מלבד כחמשים בני הבעלי בתים שנשאו בהוצאות חינוך בניהם. כן תכנן להפוך את וילחוביץ למרכז תורה ולייסד בה ישיבה גדולה. נערכו גישושים ופעולות ראשוניות בנידון, אך כולם סוכלו עם השתלטות הגרמנים על הונגריה.

ביקור הפרידה

עוד שעה אחת של קורת רוח היתה לבני וילחוביץ והגלילות, בטרם ניתכה חמת המציק. כ"ק האמרי חיים זי"ע נעתר לבקשת בני המקום וניאות להתארח אצלם חרף מצב החירום, ההתנכלויות התדירות ליהודים, והגזירות שהלכו והחמירו. היה זה זמן מועט - שבועות ספורים - לפני שכינסו את היהודים לגטאות, שלב לפני הסוף... אך תנאי אחד התנה האמרי חיים זי"ע. שיבטיחו שלא יהיו התנכלויות מצד השלטונות להתכנסות המרוממת. ראש הקהל ה' יענקלוביץ הפעיל את קשריו במשטרה המקומית, הרצה מתן דמים וקיבל הבטחה מפורשת: הרבי הנערץ יכול לבא באין חשש.

את התכונה לקראת בואו של האמרי חיים, אין לשער. הוא היה אמור להגיע ביום ד' שלפני שבת מברכין חודש אדר. הרה"ח רבי שמואל חיים רוזנפלד הלך בשטריימיל כל השבוע, שכן "צדיק בחינת שבת" ויום רביעי ממשיך קדושה לשלשה ימים לפניו. מן הישוב הקטן גאניץ' הביאו לפי בקשתו את החסיד הישיש רבי פסח שזכה עוד להסתופף בצל כ"ק הצמח צדיק זי"ע. קשה עד מאוד היה עבורו הטלטול עד וילחוביץ, אליה הגיע ביום הראשון בשבת. כששאלוהו מה ראה להקדים ולבא, אמר בתמימות: הרבי עומד להגיע ביום רביעי, ומהיום מתחילים שלשת ימי ההגבלה. באתי איפוא לטבול במקוה...

תמונת ביהמ"ד של כ"ק הס"ק ומרן האמרי חיים זי"ע מגרוסווארדיין

ביום ד' הלכו כולם לישוב טרסה, אליו הגיעה הרכבת. כשדמותו המאירה של הרבי נראתה בפתח הקרון אמר הרה"ח רבי יוסף וייס "שהחיינו" בשם ובמלכות, וכל הקהל הקדוש וכל נוסעי הקרון ענו "אמן" שנשמע למרחקים.

בשבת התאסף ובא קהל רב מכל הכפרים סביב. מכל המחוז נהרו יהודים ובאו, כאילו אמר להם לבם שזו להם הפעם האחרונה להתכנס, לפני התרחש האסון. והנה, אשר יגור הרבי בא. בשבת התפרצה המשטרה ואסרה את כל הקהל העצום "בעוון" התקהלות בלתי חוקית בעת מלחמה... הם התעללו בזקנים וילדים, חלקו מהלומות וגזזו זקנים. ראש הקהל היה המום. הלא הוא הסדיר את הענין, וריצה את השוטרים. התברר, שהרשעים הארורים הוציאו מן המחוז את השוטרים הידידותיים ושלחו במקומם פלוגת צוררים... בקושי רב עלה בידי ראשי הקהל ליישר את ההדורים.

ממוצאי שבת קודש קיבל האמרי חיים את הקהל הרב ואיש אשר כברכתו ברך אותם, וביום שני שב לגרוסווארדיין. בתחילת חודש אדר התחילו הגרמנים המנואצים להשליט את סדריהם הנוראים, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ידע שראשית לכל יחפשו את הרבנים ותלמידיהם. אשר על כן התפזרה הישיבה הקטנה שבוילחוביץ בז' אדר, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וביתו יצאו לדרך הנדודים שהביאתם בחסדי שמים לארץ הקודש, אל השלב הבא - הישיבה המתחדשת בארץ ישראל.

בנין הבית

"עתה בונים בעז"ה בית שלישי, שהוא ניצוץ אור מהבית המקווה העתיד להבנות במהרה בימינו, ושלא יחרב עוד..."

(מדברי כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע)

בעוד אירופה עולה בלהבות, ויהודיה, קדושיה, עושים דרכם בקרונות בקר חתומים מן הגטאות למחנות ההשמדה ועולים על המוקד על קדושת השם, התגוררו בארץ הקודש כמה עשרות - אולי מאות - מחסידי ויזניץ. מפוזרים היו ביישוביה, מנותקים מבית חייהם, ונאבקים איש איש עם תלאות הקיום היום-יומיות במצב הקשה ששרר באותם ימים.

חבורת חסידי ויזניץ שבירושלים היתה מתכנסת מידי ליל שבת בצוותא בבית המדרש שבשכונת "בית ישראל", בשיפוליה הצפוניים של שכונת מאה שערים. בית המדרש שעד לעצם היום הזה חרוטה על קירו ההכזרה שהוא נושא ברמה את "דגל מחנה ישראל" וכפוף לס"ק בעל אהבת ישראל זי"ע.

בליל אחרון של פסח שנת תש"ב ישבו בני החבורה בדביקות עילאית בסעודת נעילת החג, שרו וזימרו מתוך ערגה וכיסופין, וכשהסעודה הסתיימה נאנח אחד מזקני החסידים, הרה"ח רבי מנחם מנדל הגר ז"ל, פנה להרה"ח רבי בערל ולצר ז"ל וקרא: "אוי, ר' בערל, מתי נזכה להתכנס יחדיו, כל חסידי ויזניץ בארץ, ולטעום מטעמה של חירות אמיתית?!"

אין אנחה יהודית אובדת, והדברים שיצאו מלב קרוע ומורתח נכנסו ללבו של ר' בערל. "ר' מנדל", הוא ענה: "בטוח אני שמהזעקה שלך יצמח משהו. אולי אף דבר גדול יותר מהתכנסות גרידא"... ואכן, מיד לאחר ההבדלה התקשר ר' בערל ולצר אל אחיו שהתגורר בתל אביב, ובקשו לארגן כינוס ארצי של כל חסידי ויזניץ בארץ הקודש.

בלא יודעים, שמשו ר' מנדל הגר ור' בערל ולצר ככלים ביד ההשגחה העליונה, בבחינת מגלגלין זכות על ידי זכאי, כדי להניח את הבסיס לישיבת ויזניץ המתחדשת. לקיים את הכתוב "וזרח השמש ובא השמש", עד שלא שקעה שמשה ונגנז אורה של הישיבה בגרוסווארדיין. לקיים את הרצף הנובע מברכת קדשו של האהבת ישראל זי"ע מייסדה הראשון של הישיבה הקדושה, שהאציל את ברכתו לקיומה המתמשך עד לביאת הגואל.

הצעתו של ר' בערל ולצר התקבלה בהתלהבות בלתי רגילה. הרה"ח רבי שמשון ולצר ז"ל, הרה"ח רבי דוד אפל ז"ל ואחרים נרתמו לארגון הכנס. אותה עת כבר נודעו פרטים אף כי מקוטעים על הצרות הניתכות על קהלות ישראל, ועל חורבן מרכזי התורה. כבר נודע על סגירתן ופיזורן של ישיבת הגה"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע בויזניץ, ישיבת הגה"ק בעל שארית מנחם מווישווא זי"ע (שנפטר שנה וחצי לפני כן, בי"ג טבת תש"א, ואת מקומו מילא אותה עת בנו הגה"צ רבי ברוך זי"ע, הי"ד) וישיבת הגה"ק בעל מקור ברוך מסערט זי"ע. כל לבב היה דוי והכל דאגו והתפללו להצלתם של עיני העדה האדמורי"ם הקדושים הנתונים בצרה ובשביה, אם בגטאות ואם בגלות טרנסדניסטריה הנוראה, ולשלומם של המשפחות

שנשארו מאחור, בגולה הדוויה. נחמה פורתא מצאו בהתכנסות יחדיו, בה "איש את רעהו יעזורו, ולאחיו יאמר חזק".

הכינוס נערך בשבת קודש ב' סיון, יומא דהילולא דרה"ק בעל אהבת ישראל שכל המתכנסים זכו להסתופף בצלו. באולם בית הכנסת הגדול שבמרכז בעלי מלאכה בתל אביב התכנס קהל שתל אביב החרדית של אז לא היתה רגילה לשכמותו - למעלה ממאתיים חסידים, ועליהם נוספו רבים מתושבי העיר שבקשו להתחמם לאור האש הגדולה, אש ההתלהבות דקדושה של התפלה החמה ושלחנות השבת. אותם תושבים שאינם מבני העדה לא הסתירו את התפעלותם מההתכנסות המרשימה, והתבטאו לאמר ש"רק המנהיג חסר כאן". אבל החסידים ידעו, שכאשר המנהיג איננו - העיקר חסר מן הספר!

האירוע היה כה מרשים, עד שגם כלי התקשורת דיווחו עליו בהרחבה. הנה קטע מכתבה שהופיעה בשבועון "הדרך", בטאונה של היהדות החרדית דאז:

"לש"ק פרשת במדבר, ב' סיון, יומא דהילולא של כ"ק אדמו"ר הגה"ק שר התורה מוה"ר ישראל מוויזניצא זצוק"ל, נתכנסו לתל אביב חסידי וויזניצא בא"י לכינוס ארצי. נאספו כשלש מאות חסידים מכל פינות הארץ. הכינוס נתקיים באולם הגדול של מרכז בעלי מלאכה, במקום שהחסידים התפללו יחד בנוסח ההתלהבות הידוע של וויזניצא וסעדו סעודות שבת בצוותא.

בליל ש"ק נתקיימה מסיבת ההילולא וסיום משניות. בש"ק בבוקר התפלל קהל עצום שנאסף גם משאר בתי חסידים ואחר התפלה נתקיימה "קידושא רבא". בסעודה שלישית נכחו כחמש מאות איש. התפלות וסעודות שבת עברו מתוך התלהבות והתרוממות הנפש, בדברי תורה וחסידות, בסיפורי צדיקים ובשירה וזימרה.

במוצאי שבת קודש נפתח הכינוס - "

בהמשך הכתבה נמסר בפרוטרוט מי ומי נאם, מי בירך ומי הרצה. לעניינו חשובה החלטה אחת שהתקבלה באותו מעמד: לייסד את ישיבת ויזניץ בארץ הקודש. כדי שתהיה לזכר, לשם ולשארית לכל הישיבות כולן, הוחלט לקראה בשם "תורת בית ישראל".

כ"ק מרן בעל דמשק אליעזר זי"ע

עם עלייתו של הדמשק אליעזר זי"ע

מהחלטה למעשה ארוכה הדרך. החסידים פזורים היו בכל הארץ. העסקנים היו טרודים בבעיות הקיום. מצב הישוב באה"ק בכללו לא היה מזהיר, לא מבחינה רוחנית ולא מבחינה כלכלית. כך התאפשרה פתיחת הישיבה רק כשנה לאחר מכן, בתחילת זמן הקיץ תש"ג. דחיפה מיוחדת להקמתה נתנו תלמידיו ומוקיריו של הגה"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע, שבקשו לשכנעו לעלות ארצה בכך שבשרוהו שפתחו כאן ישיבה והם מבקשים ממנו לבוא ולקחתה לידיו. הוא שמח עד מאד על הבשורה הטובה, אך דחה את בקשתם בתוקף באמרו: "כל עוד באפשרותי לפעול מכאן (מטמשוואר שברומניה) להצלתם של רבבות יהודי טרנסניסטריה ולחיותם ברעב - איני יכול לעזוב את

המקום כדי להציל את נפשי!"

הישיבה הוקמה בירושלים בראשות הרמי"ם הרה"ג רבי מרדכי אפל זצ"ל והרב רבי שלום לסטר ז"ל, ומנתה קומץ תלמידים. אף אותם לא היה בכחם של החסידים המעטים להחזיק.שכן רובם התפרנסו בעצמם בדי עמל ודוחק רב. הישיבה נכנסה לגרעון גדול והעסקנים שהיו ערבים אישית לחובותיה נאנקו תחת העול, אך המשיכו לשאת בו במסירות.

בחורף תש"ד התקרבה החזית הרוסית לטרנסדניסטריה, והמחוז הוכרז כאיזור צבאי סגור. הקשר עמו נותק, ונבצר מבעל הדמשק אליעזר להמשיך בהגשת העזרה להמוני גוליו. מלבד זאת ידע, שיום השחרור על ידי הרוסים קרב והולך, והשלטונות אף הם חששו מפני הוקעתם על ידי הכובשים והתערבו לטובת היהודים. משימת ההצלה של הדמשק אליעזר ז"ע הסתיימה איפוא, והוא פנה לעלות לארץ הקודש.

תלמידי ישיבת "תורת בית ישראל"

תלמידיו ומוקיריו וחסידי ויזניץ כולם חרדו לבואו. מכל קצות הארץ התקבצו ובאו בעשרות כלי רכב אל מעבר הגבול בראש הנקרה. בשתי שורות עמד הקהל הרב לאורך הכביש ובהגיע הדמשק אליעזר פתח הרה"ח רבי שמשון ולצר ז"ל ובירך שהחיינו בשם ובמלכות, כאשר הנוכחים קוראים "אמן" בקול אדיר. לאחר מכן קרבו התלמידים לקבל שלום, ובשרו לרבם שהמתנה היפה ביותר שהם מגישים לו לרגל בואו היא מסירת ישיבת ויזניץ לידיו.

תשובת הדמשק אליעזר היתה: "אילו שאלתם לדעתי, הייתי מייעץ לכם להתחיל בגן ילדים..."

פנים רבות לה לתשובה. הן רצונו העז של הרבי לראות את תלמידיו האהובים מקימים בתים נאמנים בישראל ומעמידים דור ישרים ההולך בדרכי אבות. הן ההשקפה שהחינוך מתחיל מן העריסה, משעה שהתינוק מתחיל לדבר ואביו מלמדו "תורה ציוה לנו משה". משאלות לב, שנראו בזמנן כחלום מרוחק ובחסד עליון נתגשמו כיום במלואן ברשת המוסדות המעטירה בקרית ויזניץ ובשלוחותיה.

העברת הישיבה לת"א

הישיבה התקיימה, כאמור, בקלויז הויזניצאי שבירושלים. אף הדמשק אליעזר ז"ע חשב לקבוע שם את דירתו. הרה"ח רבי דוד אפל ז"ל הרשה לעצמו לספר לרבי סיפור ששמע מסבו: כאשר הרה"ק בעל תורת חיים מקוסוב השתדל לשכן את מחותנו הרה"ק רבי ישראל מרוזין, ז"ע בסדיגורא הסמוכה לעירו, נסע אליו אחיו הרה"ק רבי דוד מזבלטוב ואמר לו: מה אתה עושה, ארי עלה מבבל ואתה משכנו על ידך, הלא אתה מקפח בידים את פרנסתך! השיבו התורת חיים: קבלה בידי פרק אחד מתהילים, שהוא מסוגל לפרנסה... ענהו אחיו: במקומי מצוי מלמד אחד הגומר את כל ספר תהלים מידי יום ביומו והוא עני ואביון... השיב התורת חיים: כל מזמור בתהלים מסוגל לדבר מסויים, ומן השמים אין ממלאים אלא בקשה אחת וסגולה אחת מבטלת את השניה. אבל אני יודע את הפרק המיוחד והמסויים... אף כאן, סיים ר"ד אפל ואמר, בירושלים קיימת "תחרות"

רבה. הכותל המערבי, והר הזתים, והצדיקים שהתיישבו בה יבדלו לחיים. אם הרבי יודע את המזמור המסוגל לפרנסה, יוכל להתיישב בה בלא חשש... על כך הגיב הרבי ואמר: לפרנסתי, איני דואג. כשהתלבטתי אם לקבל את משרת הרבנות בויזניץ או בעיר המחוז צרינוביץ, אמר לי אבי הקדוש: אם תיענה לצרינוביץ, טרדות הקהל לא יניחו לך לפתוח ספר ותוכל לכרוך את הש"ס "בשני גבים", מלפנים ומאחור... כדאי לך לבחור בויזניץ, עיר האבות. ולפרנסתך, אל לך לדאוג. הנני מבטיחך שכאשר תצטרך למטבע - יביאוהו אליך אפילו מראש הווזינקיס (הר גבוה שבסמוך לויזניץ)...

עם זאת, נענה הדמשק אליעזר להפצרת חסידיו שבישוב החדש וקבע את דירתו בתל אביב, ברחוב פיירברג 13, מקום בו קיים בית מדרשו עד היום. בד בבד הועברה גם הישיבה לתל אביב ונקראה כשם ישיבתו שמאז: "בית ישראל ודמשק אליעזר". היה זה באותה עת, שישיבת ויזניץ האחרונה באירופה, זו שבנשיאות אחיו כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בגרוסווארדיין, התפזרה מחמת המציק!

כ"ק ה"דמשק אליעזר" זי"ע
ויבלח"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במבחן לתלמידי הישיבה

"באתי לפעול כאן!"

בבואו ארצה, היה הדמשק אליעזר שבור בגופו וברוחו מחמת צרותיהם של ישראל. כל קהלה, כל משפחה, כל בן משפחה מחסידיו היה אצלו כעולם שלם, והעולמות התנפצו ונחרבו לנגד עיניו. עתה עמד לשקם את המעט שנותר ולהפיח אש בגחלים העוממות שנשארו בתוך האפר. להיות לאב לקומץ התלמידים המיותמים. כשהרה"ח ר' מרדכי ולך הי"ו קיבל את פניו בבואו, בשרו הרבי שיש לו עבורו דרישת שלום מהוריו. שמח התלמיד לשמוע את הבשורה הטובה לאחר תקופה ארוכה של ניתוק הקשר וחשש נורא. כעבור זמן מה, שלח הדמשק אליעזר להודיעו שישב שעה, כדין שמועה רחוקה, שכן הוריו נפטרו זה מכבר בגלות המרה. קרע רבי מרדכי את בגדיו, פרץ בבכי וישב שעה, ובא אל רבו בטרוניה: היתכן, והלא הרבי מסר לי פריסת שלום מהורי, פריסת שלום חיה! אמנם כן, בכה הרבי למולו, אני הוא הוריך עתה, ואני עדני חי...

במצב נורא זה, כשבריאותו רופפת ומעורערת, ביקש גיסו האביר יעקב מסדיגורא זצ"ל להניאו מלהכנס בעול הכבד שבניהול הישיבה. ישיבה שהיתה שקועה בחובות כבדים, ללא מקורות הכנסה, ללא פנימיה ומטבח, וללא צוות מגובש. הדמשק אליעזר לא קיבל את ההמלצה, ואימץ את הישיבה. הוא אימץ למעשה כל תלמיד ותלמיד בנפרד, כבן יחיד. הדריך וכיוון, הורה ויעץ, בחן אותם על תלמודם ואם היו כאלו שהתרשלו הטיף להם מוסר בהתרגשות מרובה. שמעה הרבנית את דבריו הנרגשים וחששה לבריאותו. באה וטענה בפניו: למה לך לנהל ישיבה ולקחת דברים ללבך, להתרגש ולהצטער - הלא ישנם עוד אדמו"רים בתל אביב שאינם מנהלים ישיבה, וחיים ב"ה בלעדיה...

השיבה הרבי בתמיהה: וכי באתי לארץ ישראל למען עצמי? הרי באתי כדי לפעול כאן משהו!...

והדמשק אליעזר זי"ע פעל, ובמלא המרץ. הוא שלח בחורים מנאמני חסידיו, כהר"מ ולך והר"מ רייש ועוד, להתגנב למחנה העולים בעתלית מקום שם כונסו המעפילים ניצולי השואה, ביניהם רבים מיתומי גלות טרנסדניסטריה. המפלגות החילוניות ערכו "שטיפת מוח" לקבוצות הילדים, ולא הרשו לנציגי אגודת ישראל להכנס למחנה. היה צורך לנקוט בתכסיסי ערמה, להתגנב דרך המטבחים או להציג את עצמם כדודים וקרובי משפחה, וכך הובאו קבוצות ילדים ונערים אל הרבי שהכירם והכיר את הוריהם, בכה עמם והפציר בהם לדרוש חינוך חרדי כרצון אביהם שבשמים - והוריהם שבשמים... רבים מאותם ילדים הם כיום ראשי משפחות ויזניצאיות מושרשות.

קומת המרתף ברחוב רש"י בה שוכנה הישיבה

תנאי החיים

כשלושה חדשים לאחר בואו, הגיע ארצה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מייסד וראש ישיבת ויזניץ בגרוסוורדיין ובוילחוביץ, בן אחיו ותלמידו בויזניץ של הדמשק אליעזר זי"ע. הדמשק אליעזר שמח עד מאד לבואו עם משפחתו, ומסר לידיו את ניהול הישיבה.

הישיבה שוכנה בדירת מרתף ברחוב רש"י 1 בתל אביב. במקום התקיים בית מדרש לחסידי ויזניץ ואנטוניא משנת תרצ"ט, ובו ערך הדמשק אליעזר את שלחנו הטהור בל"ג בעומר, בסמוך לבואו. בתחילה סירב לכך מפאת חולשתו ותשות כחו. לחסידיו שטענו שיהיה קהל מועט והמקום קריר ונעים, אמר באנחה: "קינדערלאך, תורה זאגן קאסט כח" - אמירת תורה עולה במאמץ... לבסוף נעתר לבקשתם. דומה, שהתלמידים והחסידים לא שיערו עד כמה שבור רבם. להרה"ח רבי שמשון ולצר ור"ד אפל אמר: "האמינו לי - לולי הקדמתם ויסדתם את הישיבה והחזרתם תורה לאכסניה שלה - לא היה בכחי ליטול עול זה על עצמי..." רק לאחר שכעבור שנתיים פקע כח הסבל ונדם הלב הטהור והמיוסר, ידעו להוקיר את המאמץ והמעמסה שנשא הרבי על כתפיו בכל יום משנתיים יקרות אלו.

התנאים היו קשים שם למאד. חדר אחד הוכשר כחדר שינה, "פנימיה", והחדר השני שימש כבית מדרש כשהקירות ממזרח וממערב מלאים חלונות, וכשהשמש חדרה בעדם פנימה לא היה היכן לנוס מפניה - "אין נסתר מחממתה"... מרפסת קטנה לצד החצר שמשה כחדר אוכל ובו פינת מטבחון, שסיפק ארוחות בוקר דחוקות. לחם, מרגרינה בהקצבה ולפעמים לבניה או קמצוץ סלט.

ארוחות צהריים היו "מייבאים" מכל מיני מטבחים עממיים זולים. נראה, שאין עדות נאמנה יותר לטיבו של המזון מן הפיסקה הכלולה בחוזר שהישיבה שלחה כעבור שנים מספר לאוהדיה ולתומכיה, בו בישרה בשמחה: "אנו עומדים עכשיו בעזהי"ת לשפר את מזון התלמידים ולהעלותו לדרגה חשובה כראוי לבני תורה, שכל העולם כדאי הוא להם. ישיבתנו הקדושה מחובתה גם לדאוג להלבשת התלמידים..."

נזכור, שהתלמידים רובם ככולם היו יתומים ופליטים, חסרי בית ומשפחה. לא היה להם בית אחר זולת אותו חדר ארוך ברחוב רש"י, לא בגדים אחרים מלבד אלו שעליהם, ולא "חבילת אוכל" מהבית או דמי כיס. הם גם לא התמרמרו. במחנות או באנית המעפילים לא היה אוכל טוב יותר ולא דיור הולם יותר. אף בחוצות העיר הסתובבו המוני עולים, פליטים מובטלים שהיו שמחים ליום עבודה מזדמן ומאושרים לו הובטחה להם מנת לחם ומרגרינה יומית. אם נשארו רעבים, היו הולכים לביתו של ראש הישיבה ברחוב העבודה, ומתחלקים עם בני הבית במעט שהיה שם, בנכונות ובמאור פנים. לפעמים היה ראש הישיבה מעניק "אוצר" של ביצה קשה לבחור חלש. רק לימים התברר שהיה זה "על חשבון" האוכל הבסיסי, המזערי, בביתו שלו.

כשהיו מגיעים פליטים צעירים לישיבה כשכובע קסקט מהוה לראשם, היה ראש הישיבה מעניק להם לירה מכיסו הפרטי, לקניית מגבעת חסידית. הגרוש שקיבלו בתור עודף נותר ברשותם כדמי כיס...

פעם פגש הר"ר משה לרנר הי"ו בכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כשהוא סוחב כד חלב כבד. לתמיהתו הסביר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהחלבן סירב לגרור את החלב עד למרתף שבו שכנה הישיבה, ועל כן נטל את תפקיד החלבן על עצמו...

ראש הישיבה, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מרצה את שיעורו בפני בני הישיבה

פעולת צדיק

אלו היו תנאי החיים החמריים בישיבה. התנאים הרוחניים, אף הם היו רחוקים עד מאד משלימות. היתה זו קבוצת נערים בגילאים שונים שהמשותף לכולם - מלבד הרקע הויזניצאי - היו חוויות המלחמה המרה. פחדים ומוראים, שכול ויתמות, עוני ומחסור, נדודים ורדיפות נתנו בהם את אותותיהם. מהם, שארבע שנים תמימות לא פתחו - לא יכולים היו לפתוח - דף גמרא. ועתה, מצאו את עצמם... בישיבה!

ואמנם - בישיבה! כי תוך זמן קצר מצאו את עצמם כולם שקועים בעולמה של תורה, בעמקה של הלכה, שוקלים וטרים בסוגיות הש"ס כבני ישיבה מקדמת דנא. פלא זה לא אירע בנס ובמופת. "לא יגעת, ומצאת - אל תאמן" (מגילה ו.) הוא תוצאה של יגיעה מופלאה ומסירות בל תתואר של ראש הישיבה, כ"ק מרן אדמו"ר

שליט"א.

כדוד המלך ע"ה בשעתו, שהמדרש אומר עליו (שמו"ר ב) שלפני שנבחר למלכות בדקו הקב"ה בצאן וראה שהוא נותן לכל אחד את אכלו, לחלשים גבעולים ולחזקים שרשים, כך פעל כ"ק אדמו"ר שליט"א בהנחיית צאן הקדשים כרועה ינהל עדרו. עם כל אחד ואחד הלך לפי רוחו. עם הבוגרים למד שלחן ערוך ומנחת חינוך, לחלשים לימד משניות, לכולם - שיעור בגמרא. מאחד תבע שינון הדף, מהשני לחדור לעומקה של סברא. לאט ובעקביות, באהבה ובסבלנות, קידם את כולם והנחה את כולם, עד שאיחה את הקרעים והפך את אוסף הבודדים לישיבה מגובשת ומלוכדת.

הישיבה התקדמה בלימודיה עד כדי כך, שלקראת פורים ערכו תלמידיה חזרה כללית במסכת כתובות והזמינו את הדמשק אליעזר זי"ע לבחינה הגדולה. בחינתם של נערים ניצולי מחנות, שנרדפו משך שנים עד צואר ולא פתחו ספר יהודי... ברוב התרגשותו לשמע תשובותיהם הקולעות וידיעותיהם המקיפות, קרא הרבי בחום: "קינדרלאך, איהר האט מיך מחיה גיווען" - ילדים, החייתם אותי! הוא הוציא את ארנקו ואמר: "את כל הכסף שעמי - אחלק לכם!" הכסף חולק, ובחלקו של כל נער עלו עשרים גרושים. בימים בהם שילמו גרוש עבור יום עבודה, ולנערים חסרי כל שאינם מקבלים דמי כיס היו עשרים גרוש אוצר של ממש. אך בו במקום הגיעו הרבי וראש הישיבה לכלל הסכמה שכל תלמיד יקנה בכסף זה את הספר "מסילת ישרים" - וכל התלמידים הביעו את הסכמתם...

האוירה שכנגד

בנוסף לאלו, היה עוד מכשול ומפריע שהיה הכרח לגבור עליו. לא בכדי חוזר כ"ק אדמו"ר שליט"א ומציין בשיחותיו באזני בני הישיבה הקדושה, עד כמה עליהם להיות אסירי תודה להקב"ה ששתולים הם בבית ה' ואינם צריכים לראות את פני הרחוב. לפני עשרות שנים, בנאום ברוב עם (בעצרת כנגד ניתוחי מתים) הדגיש כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א שהקו המנחה בהקמת קרית ויזניץ היה, שהחסיד לא יצטרך לצאת מגבולות הקדושה. למן החדר והישיבה קטנה, ועד למושב הזקנים. "שבתי בבית ה'" הוא התנאי והמבוא "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו."

כל זה, כמובן, לא היה בתל אביב.

אבל לא רק הרחוב, ומראות הרחוב. אלא רוח הרחוב של אז. רוח שנשבה בעוז וחדרה גם לבתים וללבבות של אנשים ממחננו.

כדוגמה, הנה סיפורו של הרה"ח ר' קלמן שטקל הי"ו. כאשר הגיע כפליט, המתין לקבוצתו שליח מטעם תנועת

"תורה ועבודה" והסיעו לאחד ממוסדות התנועה. הוא שאל שם איפה מתגורר הרבי מויזניץ, והאם יש לו ישיבה. ענו לו: "הרבי מויזניץ מתכוון להקים לו חנות גלותית. פה עומד לקום עם חדש, זקוף קומה! אם תצטרף לישיבתו, סופך להיות לספקולאנט - סוחר בשוק השחור. לא לשם כך העלוך ארצה. עליך להתחנך ללכת לקיבוץ..."

ברם, החלטתו של ר"ק שטקל היתה נחושה והוא הגיע לבית קרוביו בתל אביב. כששמעו על רצונו ללכת אל הרבי, הזהירוהו בתקיפות: אל תלך לשם, אין זו "תכלית" בשבילך - חזור מיד למוסד!... כעבור יומיים ביקר בבית קרובי משפחה, שכאשר שמעו על החלטתו להצטרף אל הישיבה אמרו לו: "אם תשאר אצל הפועל המזרחי, תהיה לפחות חצי בן אדם. אבל אם תלך ל"שם" לא יצא ממך כלום..."

האזהרות הללו לא יכלו שלא לרפות את ידיו של הנער הרך. הוא התלבט, ולא ידע מה להחליט. אף התנאים הגשמיים היו טובים באותו מוסד לאין ערוך וללא השוואה לתנאים ששררו בישיבה. הוא החליט לדחות את ההכרעה, ולהשאר בתל אביב לשבת. כאשר הדמשק אליעזר זצ"ל פיזם את הניגון של "מאת ה' היתה זאת, היא נפלאת בעינינו" אחזה בו צמרמורת, רגשותיו גאו וסכר דמעותיו נפרץ. כל בית אבא צף ועלה לנגד עיניו, וגמלה בו ההחלטה להשאר.

לא בכדי, איפוא, נכלל ניגון זה בתקליט הראשון של ניגוני בית ויזניץ שר' קלמן שטקל הוציא לאור לפני כשלשים שנה...

"מול הרחוב וסאונו עמדה דמות אחת"

"כאן התהלך צדיק יסוד עולם!"

כזה היה הרחוב וכזו היתה אוירתו, שפעפעה וחדרה ללבבות. הלאומיות הגואה, ההזיה אודות יצירת עם חדש, ההסחפות לתנועות המחתרת וההערצה לפעילותן. רוממות ההתיישבות ו"גאולת הארץ" ורעיון הכלאים של הדתיות הלאומית - כל אלו על רקע שברון הלב ויאוש המוח עקב החורבן הנורא. כל המטען הכבד הזה רבץ על תלמידי הישיבה, פליטי השואה. מה הציבו לעומתו על כף המאזניים השניה? מהו הדבר, שהכריע אצלם את הכף?

מול הרחוב, המונו, שאונו וסאונו, מול האוירה הגורפת והסוחפת - עמדה לנגד עיניהם דמות אחת, והיא שהכריעה את הכף. דמותו של ראש הישיבה!

מספר הר' קלמן שטקל: "השנה היתה הראשונה

לאחר גמר המלחמה העולמית. על איום ההשמדה כנגד עמנו נתנה הציונות תשובה פסקנית. ההגנה, האצ"ל והלח"י היוו כח משיכה עצום. הרעיון הלאומי נפל כטל של תחיה על עצמותיהם היבשות של האודים המוצלים מאש. והנה מתהלך אברך צעיר בחוצות העיר העברית הראשונה, אברך מופשט מהויות העולם, לבוש ומונעל בדלות נוראה. את משפחתו בת ארבעת הנפשות כינס לחדר אחד ואת החדר השני בדירה פינה לגיסו הרה"צ רבי יודעלע זצ"ל ולאחותו ע"ה. הולך הוא בעינים עצומות ברחובות קריה ואינו שייך אליה כלל. כל כולו נתון בעולם של תורה ויראה, בלהט קודש ובהתמדה ללא גבול. תורתו ופרישותו בנו סביבו חומת בידוד, לבל יבחין ולבל ירגיש ברוחות הזרות המנשבות, רוחות פרצים ופריצות. הוא חי בעליל בעולם שלפני!

"אברך הולך בעינים עצומות, גופו מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"

אנו רחוקים היינו מלהיות בחורי ישיבה רגילים - והוא כבר דרש השגות מרוממות. שניקח לדוגמא את גדולי החסידים, את ר' מרדכי חנא ור' יחזקאל אברהם, ר' יודל עבר והטרנווער-רב זצ"ל! על מה נסובו שיחות המוסר? על טהרת המוח והלב, על הכנה מרוממת לתפלה - כיצד אפשר לקפוץ היישר מן המטה אל תוך התפלה?! ו"הוא - היה אומר", כל אישיותו אמרה!"

עוד רבות כותב הוא, ומסיים: "תשמשנה שורות אלו עדות מפי איש דל בדעת, שלצערו העמוק לא השכיל להשיג אף במדת מה את דרגותיו של ענק רוח זה, שעבד את השי"ת כל ימיו, כל רגעיו, ובכל התנאים, וגילם את כל הקדוש והטהור הנדרש בספרי היראה והחסידות ואת כל מה שויזניץ אומרת לדבקים בה. ידעו נא צאצאי שכאן התהלך צדיק יסוד עולם תוצר דרך הבעש"ט הקדוש ותלמידיו. בהתמדתו השפיע על כולנו, המושג של הכנה לתפלה על ידי לימוד תורה הפך אצלינו לעונג רוחני היכול להשתוות לטעם שבת קודש. ושבת קודש עצמה, עין לא ראתה. וכשהיה הרבי שליט"א מזמר בלהט אש את המלים "במצוות שבת" היה אף הדמשק אליעזר זי"ע מביט בו בהערכה!"

"יום יבוא, ותעמוד לפתחו..."

אך כמובן, לא רק אוירת הרחוב מנוכרת היתה לרוח הישיבה, אלא גם הרחוב גופו. התלמידים זוכרים שלאחר חג הפסח בעת הבחינה השבועית פנה הדמשק אליעזר לתלמידי הישיבה ואמר: "קינדערלאך! אני מבקש מכם,

שלא תלכו לים"... אמנם, סודר חוף נפרד - אבל התלמידים קיימו וקבלו על עצמם. אחד ומיוחד בשמירת העינים היה ראש הישיבה, כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א. הוא התגורר במרחק מה מהישיבה. מטעמי צניעות לא נסע באוטובוסים - שהיו באותם ימים קטנים יותר וצפופים יותר. פעם שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א אחד מתלמידיו, האם הוא נוסע באוטובוסים. הלה השיב בחיוב. "ואם נהיה צפוף, ודחוס", שאל הרבי. "מה אפשר לעשות", ענה התלמיד. "לקפוץ מהחלון", ענהו הרבי שליט"א... - וכסף למונית לא היה לו. בכל בוקר היה הולך לישיבה בלויית בחור, כשעיניו עצומות! אגב, מספרים שפעם נשא הרבי שליט"א את עיניו - לא נכחו, חלילה, אלו כלפי מעלה. הוא סקר את השלטים של החנויות סביב, והעיר בפליאה: הפלא ופלא, על הכל מכריזים כאן, הכל מוכרים. בגדים ונעלים, כלים ומצרכי מזון. רק רוחניות לא מוכרים. אין שלט אחד המכריז על קניית יראת שמים. כל כך שקועים בעולם הזה!...

מספר הגבאי של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הרה"ח רבי ישראל זילברשלג שליט"א (אף הוא תלמיד הישיבה מאותם ימים): יום אחד הגיע אל הרבי שליט"א אדם המוכר לו מתל אביב, אך מעולם לא ביקר כאן. שאלתיו למעשיו כאן, והוא הודה בפני: אמנם כן, אני נמניתי על בני המניין של הרה"צ מהרא"י מסדיגורא זצ"ל. יום אחד ראיתי אברך חסידי הולך בחוצות תל אביב לבדו, בעינים עצומות. מנותק מכאן, גופו מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. היה זה ראש הישיבה התל אביבית של ויזניץ. תמהתי מאד להנהגה פרושה זו ולא הסתרתי את תמיהתי בפני רבי, הרבי מסדיגורא. השיבני הרבי: אתה מתפלא להנהגתו של האברך הזה? דע לך שיבוא יום ואתה תחפש למי אפשר לתת פתקא - ותעמוד בתור ליד דלתו!... והנה, סיים הלה את סיפורו, יום זה הגיע...

ולא רק הרבי מסדיגורא. בין מלכא למלכא, לאחר שהדמשק אליעזר זי"ע נפטר וכ"ק מרן האמרי חיים זי"ע טרם הגיע ארצה, הלכו בני הישיבה בלויית מורם וראשם לעתים מזומנות לשלחנו של כ"ק מהר"א מבעלזא זי"ע. הרבי מבעלז ישב כידוע בעינים שחות וסביב שלחנו הסבו גאונים וצדיקים. בהגיעו לברכת המזון שאל את הגבאי הרה"ח רבי שלום פוגעל ז"ל מי ומי במסובין. מנה הגבאי את שמותם, והרבי הורה לכבד את כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בברכת הזימון. בשבת שלאחר מכן נשנה הדבר. הרבי שאל מי הם הנמצאים, ורבי שלום פוגעל מנה את כולם - בדלגו של שמו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הואיל וכבדוהו בשבוע שעבר. כששיים למנות, הורהו הרבי למנות מחדש. הוא חזר על דבריו - והרבי הורהו לחזור בשלישית. "בדלית ברירה" הוסיף את שמו של רבינו שליט"א, והרבי הורה לכבדו בזימון. הרהיב הגבאי עוז ו"הזכיר" לרבי שרבינו כובד בשבת שעברה. השיבו הרבי: אני יודע, ואענה לך מאוחר יותר. כששלחן השבת הסתיים והרבי פנה לחדרו, אמר לגבאי: "האבא (כ"ק מהרי"ד מבעלזא זצ"ל) שאל את הרבי מויזניץ (כ"ק הסבא קדישא זצ"ל) מדוע בחר להחזיק את בנו הרב מוילחוביץ (הוא מרן האמרי חיים זצ"ל) לידו, יותר מכל בניו. ענהו הרבי: בגלל בניו... ואני שואל אותך - למי התכוין, אם לא לבן זה.. ואתה מונע ממני לכבדו כערכו?!

הבנין החדש

שמה הטוב של הישיבה בראשות ראש הישיבה, חינוכו ומסירותו והדוגמה האישית שקרנה ממנו, הביאו לנהירת תלמידים נוספים שהמקום היה צר מלהכילם. כיון שכך, דאג בעל הדמשק אליעזר לרכוש בנין עבורה. בחורף שנת תש"ו נרכש בנין בן שלש קומות ברחוב לילינבלום 16 בתל אביב. הבנין עלה הון רב. ארבעים ושנים אלף דולר של אז. כמחצית הסכום נתרם על ידי הרה"ח רבי מאיר שלום רוזנברג ז"ל, ולמעלה ממחציתו הוטל על הדמשק אליעזר זי"ע לגייס. הוא לא הביט על מצב בריאותו ורום מעמדו, וכיתת את רגליו לבתי נדיבים. פעם ביקש ללכת ולהתרים גביר אחד שאבותיו נמנו על חסידי ויזניץ אבל הוא התרחק מרחק רב. העירו לרבי שאין זה לפי כבודו ללכת לשם, מה עוד שהוא נתקף בחום גבוה. נענה הרבי ואמר: "הואיל ומטרתי היא טובת הישיבה, אל לי להסתכל על

כבודו"...

הבנין ברחוב לילינבלום לא נבנה במקורו עבור ישיבה. הוא היה בית דירות, שכולן - תשע במספר - היו בידי דיירים מוגנים והיה צורך לנהל משא ומתן נפרד עם כל אחד מהם כדי לפנות את דירתו לטובת הישיבה תמורת תשלום "דמי מפתח". בקיץ שנת תש"ו הצליחה הנהלת הישיבה "לשחרר" ארבעה דירות.

בשעת הבחינה הנזכרת על מסכת כתובות, היה פינוי הדיירים בלילינבלום והשתכנות הישיבה שם בגדר חלום רחוק. לאחר הבחינה, פנה הדמשק אליעזר לתלמידיו האהובים והבטיחם: "עוד תראו שיהיו לכם מיטות ברזל לבנות עם כיסויי מטה, ארונות לבנים - ולכל ילד תהיה בהם איצטבא משלו!"... כאן פסק הרבי לרגע מדיבורו, הניח את ידו הקדושה על מתניו, נאנח ואמר: "אוי, מען זאל מיך נאר לאזן", רק שיניחו לי...

היה זה לאחר הניתוח הראשון שעבר. בשלהי הקיץ עבר את הניתוח השני. בגבור עליו חולשתו מסר את הנהלת הישיבה לידי ועד, בהדגישו שבכוונתו להמשיך להתעניין בכל בחור ולהשתדל לפעול למענה. באחד מימיו האחרונים ביקש את הגבאי, הרה"ח רבי בערל ולצר ז"ל, לשבת על מטתו ולסקור בפניו את מצבם הרוחני של תלמידיו בארץ ישראל. בקורת רוח העיר לבסוף: "ברוך השם, אין לי פחת רב..."

בנין הישיבה ברחוב לילינבלום

ביום הששי האחרון לחייו הורע מצבו עד כדי כך שהזעיקו את גיסו, הרבי מסדיגורא זצ"ל, לבית מלונו בירושלים. על אף חולשתו וחליו כאשר התקבל מברק מתל אביב ובו התבשר שתלמידי הישיבה נכנסו לגור בבנין החדש שברחוב לילינבלום, שמח שמחה גדולה עד מאד. דומה היה שמחלתו נדחית מפני ענייני הישיבה... כאשר הר"ד אפל ז"ל הגיע ביום ראשון למסור דין וחשבון כספי, התחזק הרבי וישב אל השלחן, וערך עמו חישוב מדוייק של ההוצאות ושל הדברים שנחוץ לקנות כדי שהבחורים יוכלו ללמוד מתוך הרחבת הדעת.

ביום רביעי בערב, אור לבי אלול, יום הולדתו של הסבא קדישא זי"ע, היום בו - כעדות הדמשק אליעזר - נהג לשלוח לאביו מתנה בכל שנה, הביא לו את המתנה הגדולה מכולן. עליונים ששו בבוא אליהן נפש נקי וצדיק (מו"ק כה:). הרה"ח רבי שמשון ולצר ז"ל אמר לאחיו רבי ברוך יבלח"א: "התייתמנו לא מכבר מהורינו, ועתה התייתמנו בשנית"...

בין מלכא למלכא

"ובא השמש", כאשר שקעה שמשו של הדמשק אליעזר זי"ע והישיבה התייתמה מאביה הרוחני ומפטרונה הדגול, "וזרח השמש" - קיבל אותה לרשותו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. עד כה היה ראש הישיבה, ומעתה נפלה

גם המעמסה הכספית על שכמו בסיוע צוות הנהלה מסור שעמד לימינו.

הוא ניגש במרץ להרחבת הישיבה ולחיפוש דרכים להבטיח את קיומה מבחינה כספית. לשם כך קרא לכינוס ארצי של כל התלמידים שלמדו בעבר בכל ישיבות ויזניץ בחוץ לארץ.

הכינוס נערך ביום ג', כ"ב טבת תש"ז. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א פתח את ההתכנסות בלימוד משניות

כ"ק מרן האמרי חיים וכ"ק האביר יעקב מסדיגורא זי"ע

לעילוי נשמת הדמשק אליעזר זי"ע, ולאחריו פתחו כל התלמידים -כבנים באמירת קדיש בצוותא על רבם הגדול. לאחר מכן השמיע כ"ק מרן אדמו"ר דברי הספד נרגשים בהם תיאר את גדלות הדמשק אליעזר ומפעלות חייו הכבירים.

בכינוס השתתפו כ"ק האדמורי"ם לבית רוזין ורבנים ידועי שם, ובפניהם נערכה בחינה פומבית לתלמידי הישיבה הקדושה שהרשימו את הכל בתשובותיהם. גדולי האדמורי"ם, כ"ק האדמורי"ם מגור ומבעלז ועוד יצאו בקריאה נרגשת לציבור לבוא לעזרת הישיבה. הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זצ"ל, גיסו של בעל הדמשק אליעזר, דאג להוצאות הישיבה. אבל המצב הכלכלי באה"ק היה בשפל המדרגה ואף לרבי מסאדיגורא עצמו לא תמיד היה אף כדי הוצאות ביתו. באחד מאותם ימים עלה הרה"ח רבי מרדכי ולך הי"ו לביתו וראה משלחת כבודה יוצאת משם. אלו הם תושבי חיפה, סיפר לו הרבי, והם באו לבקשני שאשבות בעירם. השבתי את פניהם ריקם. ראשית, אין ברצוני לנהוג ברבנות. ושנית... כאן אני כמו שהנני. אבל כדי לנסוע לעיר אחרת, אהיה חייב לתפור מלבוש חדש. ואין לי את הכסף הדרוש... נדהם רבי מרדכי והציע: הלא הרבי יכול לתפור את הבגד, ושם בודאי יבואו בני העיר וימלאו את חסרונו ויוכל לשלם לחייט! חייך הרבי ואמר: לתפור כדי לנסוע, ולנסוע כדי לשלם - לא אתפור, ולא אסע... כאלו היו תנאי החיים באותם ימים! אם כן מובן שלמרות שמצבה הרוחני של הישיבה התעלה מעלה מעלה, היה מצבה הגשמי בכי רע.

כזה היה המצב עד לשלהי שנת תש"ז, עד שהגיע ארצה כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע וקיבל את הישיבה תחת נשיאותו וניהולו.

"גדול יהיה כבוד הבית"

כאשר החמירו הגזרות בגרוסווארדיין, היהודים כונסו לגטו ומשלוחי המות החלו יוצאים לדרכם האחרונה, הוברחו כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע ובני ביתו - בתחילה ליערות ולאחר מכן לרומניה. שם שהו באראד ובבוקרסט, מצויידים בניירות מזוייפים וחיים בצל הסכנה. באחד ממכתבי הקודש (מכתב לא) מספר האמרי חיים במלים ספורות על היותו "גולה וסורה, נודד מגולה אל גולה, מוקף בחבלי צרות ותלאות עד אין מספר... הפליא ה' חסדו עם חלק נכבד מישראל ולא נתננו טרף לשיני האריות, והוציאנו מידי זדים ארורים מסכנת אבדון ר"ל, ובתוכם גם אני וב"ב - בזכות אבותי הקדושים זי"ע."

אך ניצל הרבי - ומיד החל במלאכת השיקום, להתנער מעפר: "כאשר השי"ת גבר עלינו חסדו והציל אותנו מבין שיני הזאבי טרף, וידיעות מחרידות נתפרסמו מגודל חורבן עמנו הי"ד, ואלו הנשארים בחיים נעים ומתנודדים בארצות פזוריהם באופן מבהיל ונורא - אמרנו בלבנו,

הגיע הזמן לגשת יחד עם חברינו המאוגדים באגודה אחת אל העבודה!" (מכתב מו). בעוז ובתעצומות ניגש הרבי זי"ע ללקט נפזרים, אחד מעיר ושנים ממשפחה, ולהפיח חיים בעצמות היבשות ובלבבות השבורים. הרבי עצמו הוכה לכאורה מכה אנושה מכל. החצר הגדולה והמפוארת, על רבבות חסידיה, שממה. המוני נאמני בית ויזניץ שנפשם קשורה בנפשו ניספו ואינם. אבל את יגונו עצר הרבי בנפשו פנימה. "בעת שאני יושב לבדי בחדרי ומביט על התמונה של חצר ויזניץ זולגים דמעות חמות מעיני. מתגעגע אנכי מאד להעבר המזהיר שלנו. אוי ואבוי לי, איפה המה הורי וכל בני משפחתינו! אין לי עם מי לדבר מתפארת ויזניץ, ומוכרח אני לדבר אל עצמי ולעורר זכרונות ממה שהיה פעם. מה נאמר ומה נדבר, הי' הצדיק!" (מכתב קצד)... "אני יושב מסוגר בחדרי, ועורג בדמעות של דם אל עברינו הקדוש. כאשר אבינו הקדוש ישב אל הסדר וכל ילדיו סביבו, הביט עלינו בעיניו הבוכיות וענה על הקושיות שלנו. אמנו עמדה בדלת, באדיקות ובדבקות, שאבה תענוג והתפללה להשי"ת. וכיום, נותרנו יתומים. המלוכה הקדושה חרבה... כמעט ואין לי בפני מי לשפוך את מרירות לבבי, מי יוכל להבינני. רוב הצעירים אינם יודעים כלל את פירושה של ויזניץ, מעולם לא ראוה, השם ירחם..." (תרגום, ממכתב רכט).

כ"ק האמרי חיים והמקור ברוך מסערט, זי"ע, לאחר השואה (בלונדון)

אך הפרוש - אומר בעל חובות הלבבות - אבלו בלבו וצהלתו בפניו. כך נהג הרבי זי"ע. כלפי חוץ היה איתן כצור, מחסה ומצודה, רופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. הוא שב מבוקרסט לגרוסווארדיין, ומיד החל בהקמת הישיבה מחדש.

כמלקט שיבלים

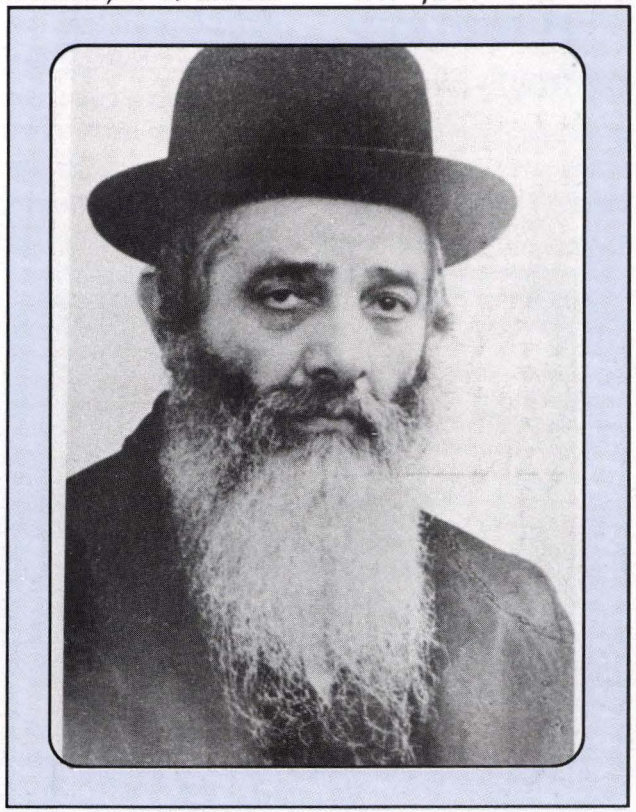
בלהט סוחף התמסר הרבי זי"ע להקמת הישיבה. כל אימת שראה בחור צעיר התעניין על מצבו הרוחני, ועל אף מצוקת הזמן הציע להורים שישלחוהו לישיבתו. הרב ישראל דוד נייוונר הי"ו (כיום ראש ישיבת נר שמואל) היה אז בחור צעיר, וכשביקר הרבי זי"ע באותה שנה בחג הסוכות בסטמאר - שם הי' האתרוג היחיד בכל האיזור -שאל את אביו: מה יהיה עליו, היכן ילמד? לא היתה בפי האב תשובה. "אדרבה, שהרבי יאמר!" אמר הרבי: אני פותח ישיבה - שלחהו אלי. נענה האב ברצון ושיגר את בנו.

לאביו של הרה"ח רבי ברוך צבי רוזנברג הי"ו אמר הרבי: "תש"ו היא נוטריקון של תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה - שלח עמי את בנך והוא יתחיל בחיים חדשים!"

מספר הרה"ח רבי עביר ווייס הי"ו: לאחר המלחמה מצאתי את עצמי בבוקרסט. נער צעיר, יתום, חסר כל.

חיפשתי עבודה. לחם לאכול וקורת גג מעל לראשי. פגשתי במכר שבעיניו לא היה מבט של רעב ללחם. שאלתי אותו היכן אפשר למצא עבודה, והוא הראה לי תג, סמל בצוארון חולצתו. היה זה סמל של ארגון "דרור הבונים" שהכשיר את חבריו לקראת עלייתם ארצה, להתיישבות בארץ האבות הנבנית, ובינתיים סיפק להם מזון ועבודה. נרשמתי שם, וקבלתי אף אני תג. לפנות ערב הלכתי להתפלל בבית הכנסת של האגודה. המזכיר שאל אותי היכן אני מסודר. עניתי שב"דרור הבונים". הוא קיבל זאת בהשלמה, לא אמר דבר. לאחר מכן שמעתי, שהרבי נמצא בבוקרסט. הלכתי למעונו, ור' הרשל שלומוביץ הכניסני אליו. כשהרבי ראה אותי, חבקני בחום ואמר: הרשל, אלו הם בני! ואותי שאל: איפה אתה נמצא? אמרתי: ב"דרור הבונים". אמר לי הרבי: אני מייסד ישיבה, הצטרף אליה. הסכמתי מיד. רק לאחר זמן הובר לי, שארגון "דרור הבונים" היה המסגרת המכינה של "השומר הצעיר", ואילולי הרבי הייתי מוצא את עצמי באחד מקיבוציהם... בשנים שלאחר מכן הזכיר לי זאת הרבי זי"ע לא אחת.

בפתיחת הישיבה נהרו רבים מתושבי גרוסווארדיין. הרבי פתח ואמר, שאחת הסיבות לחורבן הנורא היה הזלזול בבחור הישיבה. "על מה חרבה הארץ - על עזבם את תורתי, שלא ברכו בתורה תחלה" (נדרים פא.), שלא שמו את לומדי התורה ראשונה במלכות ולא החשיבום כערכם. על כן תבע מבני העיר שידעו להעריך את תלמידי הישיבה "שומרי העיר" (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז), ותבע מבחורי הישיבה שיהיו לשם ולתפארת, שיהא שם שמים מתאהב על ידם, ואבותיהם בגנזי מרומם ישמחו בהם.

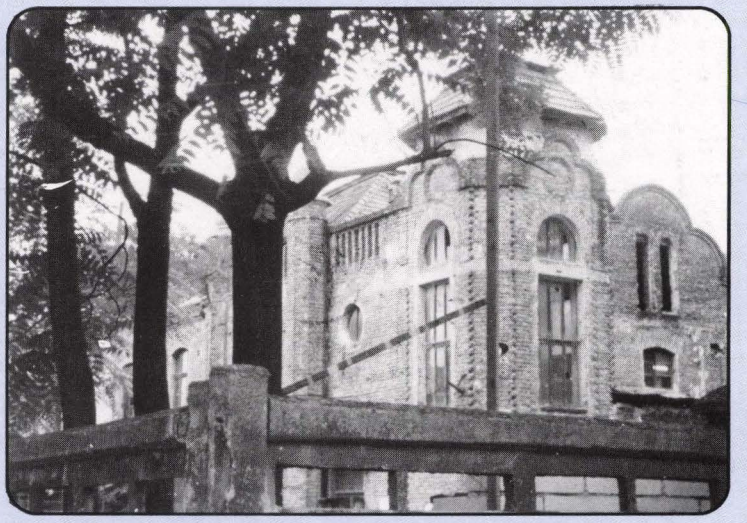

כך, אחד לאחד, ליקט הרבי נפזרים כמלקט שיבלים וכינס לישיבתו כשמונים בחורים שלמדו תחת פיקוחו בהתמדה נפלאה. הרבי עודד את הלימוד בכל הדרכים. למרות שהיו אלו נערים רכים, יתומים ניצולי שואה בעולם שטרם התאושש, ביקש הרבי להעלותם לדרגה ולרמה של הישיבה שלפני החורבן. לשם כך, למשל, אמר פלפול באחד מימי החנוכה לאחר הדלקת הנרות. למרות שאין זה ממנהג רבוה"ק, ביקש להכניס בלב התלמידים רצון לחדש בדרך הפלפול. לא אחת היה מתיישב ליד תלמיד ולומד אתו בצוותא-חדא שעה ארוכה כשהוא מכוונו לשאול כענין ולתרץ כהלכה. לא אחת נכנס לשוחח עם בחורים בלימוד, מראה כיצד מחדשים סברא וכיצד חודרים לעומקו של ענין, ושואל בחיוך: "אני אומר כהוגן!?" ופעם הציע לתלמיד "עיסקה": "מה שאני איני יודע - אתה תאמר לי, ומה שאתה אינך יודע - אומר אני לך..."

את השיעור היומי אמר הג"ר דוד שיינבלג זצ"ל, לשעבר דיין בויזניץ ומגיד שיעור בישיבתו של הדמשק אליעזר זי"ע , ועל ידו היו בחורים מבוגרים ששמשו כ"חזר - בחורים" ושננו עם הצעירים יותר את תלמודם.

מידי שבוע היה הרבי בוחן אישית את כל התלמידים. למרות שניתנו על ידו ציונים בידיעה, התמדה והתנהגות והציונים אף התפרסמו בלוח מיוחד בבית המדרש, היו התלמידים מחכים בכליון עינים למבחן. שכן הוא נערך במתיקות וביחס אבהי וחם, ובסיומו היה הרבי מבאר את הסוגיא הנלמדת על פי דרך החסידות כשהוא משלב מוסר בדבריו.

אף "פרס עידוד" היה נהוג, שאין כמוהו כדי להמחיש את התנאים באותם ימים. מספר הרה"ח רבי צבי רוזנברג: כשהגעתי לישיבה הייתי בחור צעיר, כששמעתי על המבחן ועל הפרס התאזרתי עוז ובקשתי מבחור מבוגר שילמד אתי את הגמרא והרי"ף והר"ן, וחזרתי עליהם שוב ושוב עד שהיו שגורים על לשוני. ואכן, בחסדי ה' הצלחתי במבחן וקבלתי את הפרס.

בנין בית המדרש והישיבה בגרוסווארדיין

אבי יתומים

אף אחד מבני הישיבה לא סבל ממחסור. הרבי דאג לכך. "לכל צרכיכם - בואו אליי", הורה לתלמידים, "כל מחסורכם עליי!"

אחד התלמידים התחיל לצום בימי שני וחמישי. כאשר הדבר נודע לרבי, הוא שלח לקרוא לבחור. "שמעתי", אמר לו, "שאתה צם על העבירות שלי... אם כך, תצטרך לצום הרבה מאד!... הבה ואומר לך: לי הצומות שלך לא יועילו, ואתה - אינך צריך לצום... אני פוקד עליך להפסיק זאת מיד, ואעמיד על כך שומרים שידווחו לי האם אתה אוכל כל צרכך!" הרבי לא הסתפק ב"שומרים", אלא שאל בעצמו כמה פעמים האם כבר אכל ארוחת בוקר...

הרבי מקפיד היה מאד על טבילתם של הבחורים לפני התפלה - בכל יום, ובפרט בשבת. הוא היה פונה לאותם שלא טבלו ושואלם בלשון הקודש (בה השתמש קודם התפלה): "היית במקוה?!" פעם אף אמר: "איני יודע כיצד, האם על פי רוח הקודש או לאו - אבל אני מכיר על מישהו אם לא היה במקוה!"

את כולם שאל - פרט לאחד. היה זה בחור שסבל מפצעים ברגליו מעת שהותו במחנות. המים, כידוע, קשים לפצע פתוח (כביבמות מז:) והרבי אסר עליו לטבול. כאשר ראה את עגמת נפשו, הבטיח לו שהוא עצמו יטבול עבורו ויוציאו ידי חובת טבילה! התקנא בו חברו על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, שהרבי יטבול עבורו. מה עשה, התחלה אף הוא והתאונן בפני הרבי על שאין באפשרותו לטבול במקוה. הרבי, חכימא דיהודאי, פנה על-אתר אל הגבאי הרה"ח רבי דוד פישבאך הי"ו ואמר לו: "כאשר תהיה במקוה, תטבול טבילה מיוחדת עבורו..."

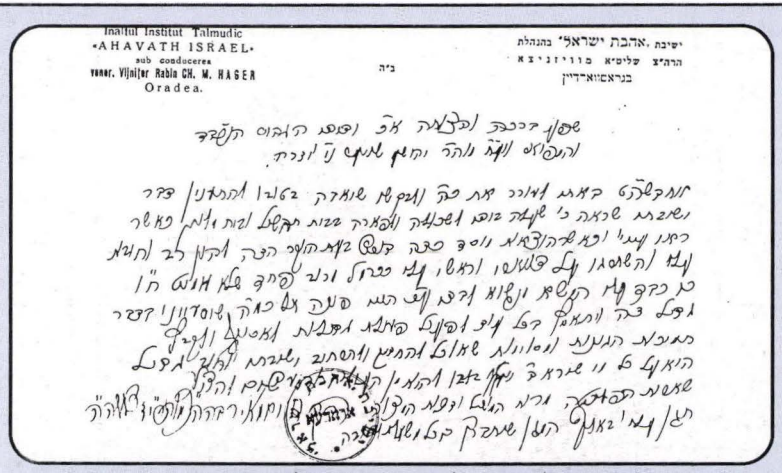
כאב רחמן

אנו שומעים על כך, ומשתוממים. רבינו הקדוש, שאביו הסבא קדישא זי"ע התבטא עליו ואמר שאינו יודע כיצד זכה לבן שכזה, הניחון בחכמת שלמה. שבעודו

אברך השתבח כ"ק מהר"ש מבעלז זצ"ל בכך שהרבי לא הצליח להסתיר עצמו בפניו והוא עמד על טיבו וגדלותו. ואשר רבבות ישראל השכימו לפתחו וקבלו את מרותו. רבינו הקדוש, שאפס קצה מגדלותו ורוממות השגותיו הלא הם כתובים על ספרו הקדוש, מה שלבא לפומא גליא - הוא, האדם הגדול בענקים, הפך עצמו לאבי יתומים וכמלמד דרדקי. "מן ההר אל העם", לכל מחסורם אשר יחסר להם. עם שחר היה פונה להעירם, בלילות סייר בחדריהם כאב רחמן. בחור חלה, והרבי עלה לבקרו לעודדו ולחזקו. בערב שבת היה בוחן האם נטלו את צפרניהם לכבוד שבת קודש!...

גם כאשר אמר מילת ביקורת היתה זו תוכחת אב, מלווה בחיוך מאיר, קורן. כך, למשל, ראה בחור שנרדם על שלחנו לפני תפלת שחרית של שבת לאחר ששלחן השבת התמשך עד לשעה שלש לפנות בוקר. הבחור הישן חש ביד אוהבת המונחת על שכמו וקולו של הרבי עוררו לאמר: "... ומתי תלמד ב"תולדות"?!...

לא רק לרוחניות דאג הרבי, אלא אף הגשמיות - הוצאות הישיבה הרבות - עליו היו כולנה. ויש לזכור, שהעולם לא נהג כמנהגו. היוקר האמיר, והפליטים טרם השתקמו. החיים טרם שבו למסלולם והפרוטה לא היתה מצויה. לא זו בלבד שהיה קושי רב להחזיק את הישיבה, אלא שהרבי זי"ע שאף להגדילה ולהכניס תחת כנפיה יותר ויותר נערים - מפני פיקוח נפשם, כדי שלא יגרפו באוירת הרחוב. ויותר מכך: כדי שהשלטונות הקומוניסטיים לא יחנכום לכפירה בשיטתם. זעקתו זו נשמעת ממכתבו הטהור (מכתבי קודש, לז): "ראה כבודו שעלה בידי לשכלל את ישיבתי ולפארה בבית תבשיל ובית מלון כאשר ראו עיניו. וכאשר הוצאות מוסד כזה דורש בעת היוקר הזה להון רב, וחובות עלו והשתרגו על צווארי, וראשי עלי ככרמל מרוב פחד שלא אמוט ח"ו, כי כבד עלי המשא מנשוא לבדי - על כן הנני פונה אל כמ"ה שיסייעני בדבר גדול זה ויתאמץ בכל עוז לפעול פעולות גדולות לאסוף ולקבץ תמיכות הגונות ומסויימות שאוכל להחזיק ולהרחיב ישיבתי. וחוב גדול הוא על כל מי שיראת הי' נוגע בלבו להיות מן העושים והמעשים, להציל את שארית הפליטה מרוח המושל!".

Institut Talmudic
•AHAVATH ISRAEL•
sub conducerea
rabin. Viliu[ter Rabia CH. M. HAGER
Oradea.

ישיבת "אהבת ישראל" בהנהלת
הרה"צ מוויזניצא
בנראזוואדיין

בי"ה

"ראשי עלי ככרמל מרוב פחד שלא אמוט ח"ו
כי כבד עלי המשא מנשוא לבדי"
המכתב בכת"י הרה"ח ר' צבי ויזניץ מנהל הישיבה בגרוסווארדיין
ובחתימתו של כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע

דאגת אב

זמן קצר בלבד התקיימה הישיבה המחודשת בגרוסווארדיין. ובלב התלמידים נשאר חרוט עמוק עמוק כל פרט ופרט מאותה תקופה. הרבי ראה שאין לשיר את שיר הי על אדמת ניכר, כאשר השלטון הקומוניסטי עומד להשתלט על החיים ולאסור כל פעילות של תורה ומצוות. הוא נשא את עיניו אל ארץ הקודש. עוד בשנת תש"ד כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הגיע ארצה, המתין למעשה כ"ק הדמשק אליעזר זי"ע לבואו של כ"ק האמרי חיים זי"ע (כמכתבו,

שנדפס בספר בעל הדמ"א עמ' רל). כל עוד התאפשרה הצלת הנוער, נותר הרבי בעמק הבכא. כאשר דחקה השעה, החליט לעלות לארץ ישראל. מכיון ששערי הארץ היו סגורים עקב מדיניות הבריטים החליט הרבי לנסוע לאנטוורפן, משם היו סיכויים רבים יותר לקבל אשרת עליה רשמית, ליגאלית.

בשלהי חודש אלול שנת תש"ז הגיע האמרי חיים זי"ע לארץ הקודש, וקיבל עליו את נשיאות הישיבה שהתנהלה על ידי בנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ואת הדאגה לכל צרכיה. הוא השתכן בדירה בבנין הישיבה שברחוב לילינבלום והשפיע מהודו ואורו על תלמידי הישיבה. הוא התייחס אליהם כבניו. אחד מהם זוכר את היום בו חלה במחלת הפרה-טיפוס. הרבי הבהיל את ד"ר פריי ועלה עמו לבקר את הבחור. הרופא איבחן את המחלה ופקד: "מיד לבית חולים!" מספר התלמיד: הרבי התחיל לנסות לשכנעו, כמו אבא שמבקש להשאיר את בנו בבית. אולי יוכל להשאר כאן ולקבל פה את הטיפול הדרוש? "הוא ידביק את כל הישיבה!" פסק הרופא. הרבי הציע לשכן אותו בחדר נפרד (למרות מצוקת הדיור הנוראה ששררה בפנימיה. חדר הלימוד היומי של הרבי, למשל, שימש בלילה כחדר שינה) ויקצו עבורו מערכת כלים נפרדת, כך ריצה את כל דרישות הרופא עד שהלה ניאות להשאיר את הבחור בפנימיה. מובן, שאף אחד מהתלמידים לא נדבק במחלה...

תלמידי הישיבה בתל אביב

בחור אחד סבל מתת-משקל, עקב השהות במחנות. בראש השנה לפני התפלה כשהרבי נכנס לבית המדרש, שאל: איפה פלוני. מיד התייצב הבחור לפניו. גחן אליו הרבי ולחש: "לך לאכול", ומיד סיבב את פני קדשו והתחיל לשורר "אדון עולם". היתה זו ההכנה לתפלה בראש השנה, לדאוג לאכילתו של בחור חלש...

בחור חלש אחר נזכר, כיצד נקרא לחדרו של הרבי באחד הלילות של ההאפלה במלחמת השחרור. הוא זוכר כיצד הרבי ישב ולמד לאורה של מנורה קטנטונת. כאשר נכנס, אמר לו הרבי בקפידא: "דע לך - לא שאני מתיר לך לאכול לפני התפלה, אלא שאני אוסר עליך להתפלל עד שתאכל!"

לבחור הנדהם, סיפר הרבי את הסיפור בהרה"ח רבי מרדכי חנא ז"ל, שהסבא קדישא זי"ע ציוהו לאכול בשבת לפני התפלה מחמת חולשתו הגדולה. פעם חל ערב פסח בשבת, והתפללו כעלות הבוקר. עם שחר, לפני התפלה, נראה רבי מרדכי חנא רץ בבהילות ומבקש שיתנו לו מהר לאכול, משום שהנה עומדים כבר להתפלל. לכאורה יכול היה להבין שפקודת הרבי נסובה על שבת "רגילה", בה מתחילים להתפלל מאוחר, ולא על עת כזו. לא על תפלה באשמורת הבוקר. ברם, רבי מרדכי חנא לא עשה שאלת חכם, וקיים את ציווי הרבי כפשוטו (ראה בענין זה במכתבי קודש, מכתב ק"א).

שנים מספר לאחר מכן הזדמן אותו תלמיד לירושלים ושהה במחיצתו של הגה"צ רבי יודעלע הורביץ זצ"ל. בשבת לפני התפלה ביקש דבר מה לאכול. לתמיהתו של רבי יודעלע הסביר, שזוהי פקודתו של הרבי. "נו", שאל רבי יודעלע, "עד מתי?" השיב התלמיד שהציווי כולל את ההורזה שלא לסבור בו סברות ולא לעשות בו שאלת חכם. "עד שהרבי יורה על ביטולו..."

שמחת אב

גדולה היתה שמחתו של הרבי, כאשר אחד מתלמידי הישיבה נישא והקים בית נאמן בישראל. הוא שמח, כאילו השיא את בנו שלו! לפני המלחמה, כאשר היה הרבי מסדר קידושין בגרוסווארדיין, היה הולך לחופה כשכובעו לראשו. כאשר החופה היתה בחצרו, היה יוצא אליה כשהקולפיק חבוש לראשו. ברם, בחתונה הראשונה שערך תלמידו לאחר השואה, היתה זו חתונתו של הרא"מ מליק הי"ו שנערכה בדעווא, נסע אליה הרבי מגרוסווארדיין לסדר קידושין. הוא היה השושבין, וחבש את השטריימיל - שהרי הוא מחתן בן יקיר! מיני אז, חבש הרבי שטריימיל בחופת תלמידיו. לא זו בלבד, אלא שבבואו לסדר קידושין לאחד התלמידים הבחין באחד המקורבים שבא וכובע לראשו. אמר לו הרבי: "מהר לביתך וחבוש את השטריימיל - הלא אני מחתן ילד!"

כמה מרגש לראות הזמנה לחתונת אחד התלמידים, כשמצד החתן חתומה עליה "ישיבת בית ישראל ודמשק אליעזר בנשיאות כ"ק אדמו"ר מויזניץ שליט"א". הרבי היה אף "העומד מצד החתן" בתנאים והשושבין בחתונה, והסביר לחתן שלמעשה היה מן הראוי שעל ההזמנה לחתונה יתנוסס שמו המפורש. אלא הואיל ואינו יודע אם יוכל להיות השושבין בכל חתונה וחתונה לעתיד לבא, הריהו מסתפק בהזמנה מטעם הישיבה...

השמחה הרקיעה שחקים כאשר באחת השבתות עלו לתורה ארבעה חתנים. ארבעה בנים נישאים, ארבעה בתים נאמנים, ממשיכי מורשת אבות! או אז הנהיג הרבי את הריקוד ב"והיו למשיסה" בליל שבת קודש, שנדמה כי הוא מורשת מקובלת מדורי דורות...

ומענין לענין באותו ענין, מצינו במכתבי קודש (מכתב לה) איגרת "לאהובי חביבי כבני". חתן מתלמידי הישיבה שבא לקבל את ברכת קדשו לנשואיו והרבי מיהר לשגר אחריו מכתב הפותח בהאי לישנא: "בהיותך פה שכחתי לשאלך ולהזכירך אודות אמירת חידושי תורה אי"ה אצל הסעודה ביום שמחת לבך. על כן עתה באתי לעוררך על זה. ואם שכחת, או שאין הזמן מרשה לך לעיין בספרים - הנני שולח לך איזה חידוש קצר... אוהבי חביבי, אף כי יודע אני להעריך את

כך נחוגה חתונתו של תלמיד: בביהמ"ד, בהשתתפות בני הקריה, בכעין "טיש"

רוב טרדותיך, בכל זאת אבקשך לעיין במה שכתבתי לך, כי הענין קל וקצר. מאת אוהבך בכל עת לנצח, ומצפה בכליון עינים לשמוע מכם רב עונג ונחת אמיתי"...

חידוש ימים כקדם

הישיבה חידשה את ימיה כקדם, כבעת ייסודה בגרוסווארדיין, בעולם שלפני החורבן. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א היה מוסר שיעורין כסדרן בעומק העיון, ומהווה דוגמא להתמדה עילאית.

למן הבוקר השכם ועד לשעת לילה מאוחרת היה בישיבה, ברציפות, כאשר לגביו לא קיים מושג של שעת מנוחה בצהרים. אף כאשר בני הישיבה נאספו בחדר האוכל הקטן לסעוד את סעודתם, ידעו שראש הישיבה יושב באולם בית המדרש ולומד. כל הליכותיו היו בזריזות נפלאה. כחות רבים השקיע הרבי בהחדרת לימוד המוסר - ספר חובות הלבבות היה שגור על פיו כלשונו - ובשינון משניות בעל פה. בכל עת פנאי נראה חוזר על משנתו, גורס בעל פה פרק אחר פרק. האמרי חיים זי"ע היה אומר לפני הבחורים את השיעור השבועי בשל"ה הקדוש, כמקדמת דנא, ובוחנם מידי שבוע, כאשר הוא מעניק להם תעודות עם ציונים. כה אופייני הוא, שבשורה מתחת לשם התלמיד, ליד הכותרת "מעיר:" נכתב: "פליט"... ישנם שם ציונים. ביד אחד התלמידים נמצאת עדיין תעודה כזו. להתמדה, על ההצלחה בבחינה, התנהגות - כל הנושאים האלו תוקתקו בתעודה במכונת כתיבה. מרן האמרי חיים זי"ע הוסיף בכתב יד קדשו סעיף נוסף: "יראת שמים - מצויין"...

המעמסה הכספית

תלמידים נוספים באו והתקבלו לישיבה, והמקום היה צר מלהכילם. היו אלו נערים משארית הפליטה וכן תלמידים מקומיים שנהרו אליה עקב "חשיבותה והצטיינותה ושיטת החינוך שלה, שכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה', מסולאים בפז בתורה ויראת שמים ובמעלות ומדות טובות, בפרט בהתמדתם העצומה לילות כימים וקול התורה נשמע מבין כתלי בית מדרשם בלי הפסק" (מתוך כרוז פנימי, בחתימת י"ק של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א). כמו כן נפתחה במקום ישיבה קטנה לנערים צעירים יותר.

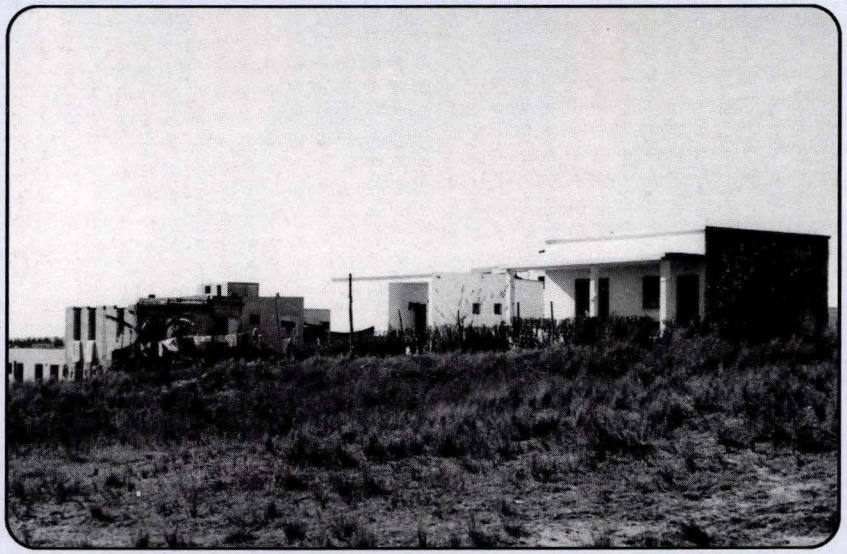
בני הישיבה בלימודם

המעמסה הכספית הלכה וקשתה יותר ויותר. באחד ממכתבי קדשו כותב האמרי חיים זי"ע כי הישיבה "לוחמת מלחמות קיום. חסר להבחורי חמד אוכל לשובע, ועוד עניינים נחוצים הנדרשים לכל חי אי אפשר לנו לתת להם מחסרון כסף. בחורים רבים מאנ"ש, אומללים

ונשדדים מכל, דופקים על פתחינו לספחם בין בני הישיבה, ולצערינו אי אפשר לנו למלא בקשתם עקב המצב הכספי הרעוע" (מכתב ק.)

עקב כך, פנה הרבי "למע"כ אנ"ש מתפללי בתי הכנסת דחסידי ויזניץ הי"ו - תל אביב, ערב יום הכפורים תש"ח.

ביום הקדוש והנורא, ביום שבו מחפשים את הזכויות של כל יהודי ויהודי, ביום שבו אנו מקוים להגמר חתימה טובה, והמרבה בצדקה ביום הקדוש הזה הרי זה משובח, וכל המרחם מרחמין עליו מן השמים (שבת קנא:), בטח צריך כל אחד ואחד לחפש דרכים איך שיצא זכאי בדין, וצריכים לחפש מליצי יושר שימליצו טוב בעדינו.

ראשיתו של השיכון

אי לזאת הננו פונים ומבקשים מאת כל אנ"ש שיזכרו בעת הזכרת הנשמות, בעת שמזכירין את הקדושים והטהורים, שנשחטו ונהרגו ושמתו בכל מיני מיתות משונות ר"ל - לזכור את כל אלה שנשארו בחיים, את היתומים לומדי תוה"ק.

ואנו מבקשים, שבעת הזכרת נשמות יזכור כל אחד את ישיבתנו הקדושה ולנדר צדקה עבורה, שבה לומדים תלמידים פליטי חרב. ובזה תתקשרו בקשר אמיץ עם זכותם של כ"ק מרן אאמו"ר זצללה"ה ואחינו הקדוש (בעל הדמשק אליעזר) זצללה"ה מייסדי ומטפחי הישיבה הקדושה, שכל מגמתם ורצונם היה לראות את בחורי החמד תלמידי הישיבה שיושבים ועוסקים בתורה מתוך הרחבה. זכותם הגדול יעמוד לכל תומכיה וימליצו טוב בעדם" (שם, מכתב סד).

הקמת השיכון

המקום הפך צר מלהכיל את המתדפקים על שערי הישיבה, ובלאו הכי לא היה הרבי שבע רצון מישיבת כרכים זו במטרופולין של חולין וחילוניות. מזה זמן רב פיעם בו החזון לרכז את קהל עדת חסידי ויזניץ בשבת אחים יחדיו. עוד בשהותו באנטוורפן בישר לבן אחיו הרה"צ מהרחי"מ מווישווא זצ"ל כי "החלטנו לייסד בעזהשי"ת קבוץ בא"י על שמות אאמו"ר הקדוש זצלל"ה ואחיו הקדוש מאטיניע נקוב בשם קבוץ "אהבת ישראל ואור החיים" (מכתבי קודש, מד), ובמכתבו למרכז אגודת ישראל הודיע ש"עלינו (על היהדות החרדית) לארגן ולרכז כחותינו להתחיל בעבודה ממשית בענין התישבות בארץ אבותינו... מצידנו התחלנו בכוון זה להעמיד מושבה בארץ ישראל על שם אדונינו אבינו הקדוש זצללה"ה ועל שם דודינו הקדוש מאטיניע זצללה"ה... ובטחוננו חזק בחסדי עליון שמושבה זו תתעלה ותתרומם לקידוש שם שמים. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי חזקים אנחנו בעזהשי"ת ויש בנו

כח ואפשרות לפעול גדולות ונצורות באיחוד ארגון כוחותינו" (שם, מו).

כבר בשנת תש"ז, עוד בטרם עלה ארצה, היו באמתחתו תכניות מפורטות. "חברי הקבוץ יתרכזו מאברכים יראי ה' המתנהגים בכל צעד וצעד מחייהם, הפרטי והצבורי, ברוח תוה"ק וברוח ישראל סבא... נגשנו אל העבודה בכל תוקף ועוז... בדעתנו לגייס סכומים הנצרכים על ידי הוצאת מניות" (שם, מכתב מז), ומיד עם הגיעו ארצה ביקש לפעול בנידון, אלא ש"בעוה"ר המצב המתוח שבארצינו הקדושה מפריע ומקשה בעת הזאת על הגשמת שאיפותנו. רבים אומרים להמתין בקניית נחלה עד שנדע האיך יפול דבר אצל חברת העמים (היינו ארגון האו"ם שהתכנס לדון בהצעת החלוקה הידועה של א"י), אם יהיה חלוקת הארץ, ואיזהו חלק יהיה של ישראל, וכדומה" (שם, מכתב נז).

ואמנם, כעבור זמן קצר רכש הרבי את הקרקע עבור השיכון והביע את תקותו ש"השוכן שמים יכונן מעשי ידינו ויזכנו בקרוב לראות שכונה מיראים וחרדים בנוסח וויזניץ, שלא יתערב בשמחתנו איש זר שאינו חרד לדבר ה' ח"ו" (מכתב סח). "בנוגע לשיכון, כל מגמתי וחפצי בעבודתי זו היא רק זה, לדור יחד עם אנ"ש יראים ושלימים ולעבוד את השי"ת בצבור, בשמחה והרחבת הדעת" (שם, פד). ולא על עבודתו בקודש בלבד חשב, ולא רק על קהל עדתו הק', אלא על היהדות החרדית כולה. באשר "כל שאיפתי הוא לייצר ישוב חרדי ולהציל כבוד היראים אשר בעוה"ר הנהו בדיוטא התחתונה. ההמון אינם מאמינים לדברינו, חושדים שכל מעשינו הוא רק ערמה. אבל אנו נקיים כל הבטחותינו ויתרומם על ידי זה כבוד החסידים. וכשהישוב יתנהג תחת השפעתינו ותורה וגדולה יצמדו שמה, אז יתרבה כבוד שמים... יווכחו לדעת שאנחנו אנשי אומן, מאמינים בני מאמינים!" (מכתב צה).

ימים ראשונים. סדין על החלונות. "מנורת לוקס" משתלשלת מהתקרה

מחיל אל חיל

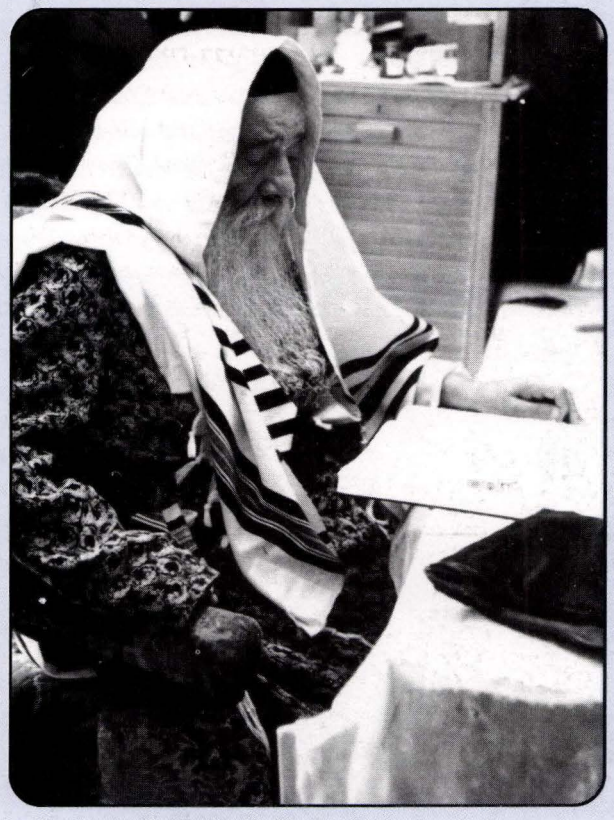
לשם כך, יצא האמרי חיים זי"ע לגולה להשיג את האמצעים הדרושים להקמת השיכון, מבלי לחוס על בריאותו וסדרי עבודתו בקודש.

כאשר האמרי חיים זי"ע שהה בחו"ל, ותפלתם של הבעלי בתים החסידיים שבמניין לא תאמה את מושגיו של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א על הצביון הראוי לתפלתה של הישיבה - הוא לא היסס, והתכנס עם הבחורים באחד מחדרי הפנימיה לתפלת שבת נלהבת שבקעה רקיעים. הבעלי-בתים היו מסיימים את כל התפלה כאשר הבחורים בראשות ראש ישיבתם, שתפלתו היתה אש להבה, היו מגיעים לקריאת התורה

ועולים למעלה, לבית המדרש... חלק מהמתפללים הביעו הבנה, חלקם התמרמרו על התפלגות הישיבה - וכמה מהם ירדו למטה, להצטרף אל התפלה החמה...

שליחותו הקדושה של האמרי חיים זי"ע הצליחה, והשיכון הלך והוקם. אמנם, טרם נסלל אליו כביש. אמנם, טרם חובר לזרם החשמל. הוא ניצב על גבעה מבודדת, שפרדסים וחורשות אקליפטוס חצצו בינה למושבה בני ברק. היתה זו מטרתו של הרבי, שאמר "כתוב: וינהג את הצאן אחר המדבר, יש להנהיג את צאן הקדשים למקום מרוחק מן העיר. בודאי לא בתל אביב..."

כאן הגיע הישיבה אל הנחלה, אף כי לא אל המנוחה. שכן "צדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא לעולם הבא, שנאמר ילכו מחיל אל חיל" - פירש"י, מישיבה לישיבה ומבית מדרש לבית מדרש (סוף מסכת ברכות). שכן הישיבה בלע"ה גדלה והולכת, ובכל פעם יצאו תלמידיה מבית מדרש לבית מדרש, מביהמ"ד הגדול להיכל, ולהיכל המורחב, עד לבנין החדש והמרווח...

כל ההתחלות קשות

ההתחלה, ככל ההתחלות, קשה היתה. אכלו במטבח הקטן, התפללו ולמדו בחדר האוכל לאור מנורות נפט עשנות. כמה מהבחורים ישנו אצל הבעלי-בתים המעטים שבשיכון, ויתרם לנו במבנה מלטשת היהלומים. ראש הישיבה, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, היה מגיע מתל אביב ביום ראשון ושוהה עם התלמידים עד ליום ששי, כשכל ימי השבוע הם חטיבה אחת של לימוד ותפלה, תורה ויראה ברציפות והתעלות. לימים, כאשר בנו בקריה את בית המדרש הגדול החדש, בית הפנימיה נהרס והישיבה עברה לקרית טלז-סטון שבמבואות ירושלים למשך שנתיים ימים, נודע לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהצוות החינוכי נוסע לשם עם שחר וחוזר לבני ברק באישון לילה. הוא לא הסתיר את פליאתו. "אני נסעתי מתל אביב לבני ברק ולא שבתי לביתי כל השבוע - ואתם חוזרים מידי יום ביומו?!"...

מאוחר יותר השתפרו התנאים. כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע ולהבהחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עברו להתגורר בשיכון, הפנימיה נבנתה ואף בית המדרש הגדול עמד על תילו. אין לומר שהיו אלו תנאי חיים מצויינים. בקיץ שרר בבית המדרש חום נורא, וששת המאוררים לא הועילו להפיגו. היתה מעין תחרות בן התלמידים מי יקדים לתפוס מקום מתחת למאורר, לבל יזיע כל כך ויתענה בחום המציק. בחורף, לעומת זאת, שרר קור מקפיא. הבחורים היו צריכים להאבק בכח כנגד הרוח שהדפה את הדלתות ולא נתנה להן להסגר, הגשם חדר בעד החלונות,

הרצפה התכסתה במים והבחורים הניחו את רגליהם על קרשים רטובים...

שערי תירוצים

אבל אם התנאים הגשמיים היו ירודים, הרי האוירה היתה נעלה ומרוממת. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הרצה את שיעוריו בעמקות, שיעורי פלפול ושיעורים בבירורי השיטות. התמנו מגידי שיעור לכתות השונות ונערכו מבחנים תכופים בהם השתתף כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שערך את גליוני הציונים והגישם לכ"ק מרן האמרי חיים זי"ע. מידי שבוע היה האמרי חיים זי"ע אומר את שיעורו בשל"ה הק' (בתחילה בלילי ששי, מאוחר יותר בליל שבת לפני שלחנו הטהור), וגליון הציונים של התלמידים היה פתוח לפניו...

מספר אחד התלמידים: פעם נערכה בחינה כללית על כמה וכמה דפי גמרא, ובחלק מזמן הלימודים הוא היה חולה ולא ידע את אותן סוגיות. לפיכך, אף החזרה לא עזרה לו והוא ידע רק חלק מהדפים הנדרשים. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בחן - ושאל אותו שאלה מהסוגיא שאותה לא ידע. הוא ניסה והתפתל - אבל הציון נקבע... לאחר הבחינה ניגש אל הרבי שליט"א והסביר שהיה חולה, מרותק למיטתו, לא נכח בשיעורים, ולפיכך... הרבי שליט"א שמע את דבריו עד תומם, נענה ואמר: "הכל נכון. אך תירוץ לכאן ותירוץ לשם - דפים אלו אינך יודע..." מסיים אותו תלמיד ואומר: דבריו אלו של הרבי, מלוים אותי מזה עשרות שנים!

לא אחת, כאשר הרבי שליט"א היה שואל מישהו שאלה והלה היה ממהר להשקיע ראשו בגמרא ולחפש בקדחתנות היכן מצויה התשובה, היה הרבי אומר: למעשה, יודע אני מראש מי יצליח ומי לא. רואה אני מי לומד וכיצד הוא לומד. הבחינה נותנת רק גושפנקא לכך. לפיכך, חבל על הטירחה...

בעמלה של תורה

כדרכו, תבע כ"ק אדמו"ר שליט"א עמל ויגיעה. חוזר היה על מאמר הגמרא (סנהדרין צט:) "אדם לעמל יולד, לעמלה של תורה. הכל עמלים הם - אשרי מי שעמלו בתורה". אם הקב"ה, יוצר האדם ויוצר יצרו, קבע ש"בראתי יצר הרע בראת לו תורה תבלין", לא יוכל האדם להתחכם ולבקש "קיצורי דרך". פעם גער בתלמיד

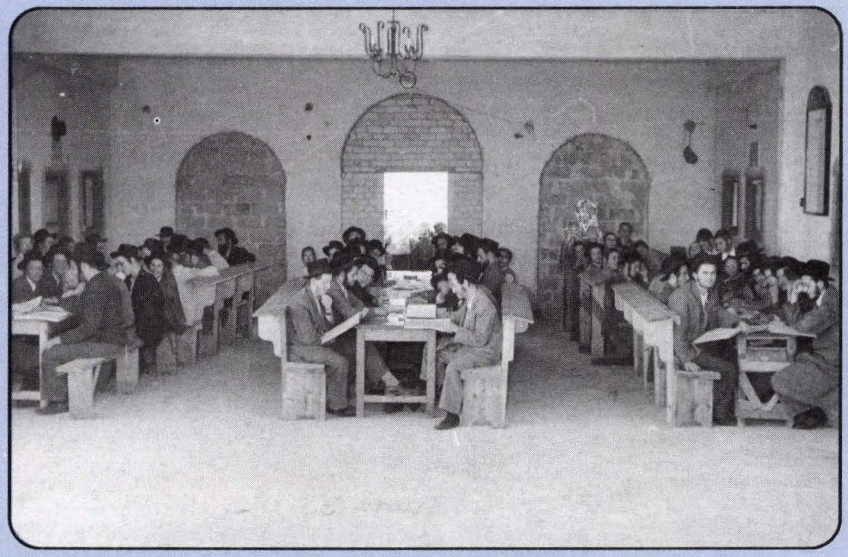
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ראש הישיבה בשעור בהוראה

ואמר: "אתה מחפש לעצמך מצוות קלות, חושב שתצא ידי חובה אם תדליק לאבי הקדוש סיגריה... עצל אתה מלעמול על מדותיך!" תלמיד אחד שלא היה מן המתמידים בא לפניו באחד מימי חול המועד ובפיו שאלה צדקנית באיזה בגד לנסוע. "זה מה שמעסיק

אותך?" קרא בהתמרמרות...

אז טבע כ"ק אדמו"ר שליט"א את פירושו למאמרם ז"ל "המתחיל במצוה אומרים לו גמור" (ירושלמי פסחים פ"י ה"ה) "גמור" - לשון לימוד. מי שמתחיל להתעסק ב"מצוות" - אומרים לו: שב ולמד, תלמוד תורה כנגד כולם...

על היום הששי בשבוע כבר כתב הגרע"א זצ"ל שהוא "יומא דמדפגרי ביה רבנן" (שבת קכט:), יום שאינו מעותד להתמדה רבה. בחורים היו מתכוננים לשבת, נחים מהלימוד עד אשמורת הבוקר ולפני השלחן הטהור שימשך עד לאשמורת הבוקר. כך עמדה קבוצת בחורים, כשלשה ארבעה, ושוחחה לאחר ארוחת הבוקר. לא

הישיבה בימיה הראשונים

דברים אסורים חלילה, ואף לא בקלות ראש מופגנת. סתם שיחת חולין.

לפתע נפתחה דלת חדרו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הוא רץ לעברם במהירות וקרא בחום: "זהו יום הששי - והכינו את אשר יביאו - זוהי ההכנה הראויה לשבת קודש! עם השיחה הזו יקבלו שבת, אתה יבואו לשלחן הטהור?!"...

ישנם ראשי ישיבה, שתפקידם "מסתיים" כביכול כאשר הבחור יוצא מכתלי ישיבתם. לא כן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א! סיפר אחד התלמידים: לאחר כמה שנים בכולל האברכים ובהוראה שלחתי את ידי במסחר, הצלחתי ב"ה, והנה נהפך עלי הגלגל והפסדתי את כל הוני בענין רע. נתקפתי במשבר עמוק ולא מצאתי מנוחה. עליתי אל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - אז עוד ראש הישיבה - והשחתי לפניו את מר לבבי. שפכתי את כל מועקת לבי וסיפרתי את כל צרותי. לאחר שסיימתי את סיפורי אחז הרבי שליט"א בידי וקרא בהתרגשות: "לא האמנתי שיבא זמן, שיעבור עליך יום אחד בלי ללמוד דף גמרא!..."

באותו רגע התגמדו כל צרותי, וחזרתי לראות את הפרופורציה הנכונה. את ה"אלפי זהב וכסף" מול ה"טוב לי תורת פיך"...

מוסר אב

כמה עמל ויגיעה השקיע כ"ק אדמו"ר שליט"א בתלמידיו! קובע היה אתם לימוד בחברותא, בחדרו, להדריכם ולכוונם. הם זוכרים כיצד בעת לימודו עמם היה שקוע כל כולו בעולמה של תורה, וכאשר היו נוקשים על דלת החדר לשאול איזו שאלה היה מזדעזע כל גופו - כיצד אפשר להפריע באמצע הלימוד?! פעמים רבות היה נכנס לבית המדרש, מתיישב ליד חברותא ומשתתף בלימוד. שומע ועונה, שואל ומשיב, ולבסוף היה מקשה קושיא קשה כברזל, קם ממקומו ומבקש להביא בפניו את התירוץ למחרת... "הרושם העז ביותר", נזכרים התלמידים, "היה כאשר הרבי שליט"א הסתגר בחדרו

ללימוד של כמה שעות לפני תפלת מעריב. הוא למד לבדו, ולא ראינוהו בלימודו. אבל כאשר יצא לתפלה ופניו כאש להבה, בזריזות נפלאה ודביקות עלאית - או אז הבנו כיצד למד!..."

כך למד - וכך לימד שיש ללמוד. התלמידים אינם שוכחים כיצד היה מוכיח בחור שאיחר לישון: "אתה ישן? הלא יגיע הזמן בו לא תוכל לישון! יהיו דאגות פרנסה ועול משפחה - כלום אז תלמד?!"

ואם היה בחור שוקע ברפיון של בטלה, היה הרבי שליט"א מזדעזע. "על מה הוא חושב, כאשר הוא הולך בטל? הלא דאגות פרנסה אין לו, צרות אינן טורדות אותו, בתורה אינו הוגה - אז על מה הוא חושב כל היום?!"

ועוד: "חז"ל הקדושים אמרו, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון. היצר טמון בחובנו, אינו נח ואינו שוקט. ישנן רק שתי דרכים להשכיחו מאתנו. או ביגיעת דרך ארץ, בבעיות פרנסה הטורדות גוף ונפש, או בתלמוד תורה המקדש ומזכך את האדם. בבחינת "בראתי לו תורה תבלין". בחור ישיבה, יגיעת דרך ארץ אין לו, ברוך השם. אם גם יגיעת תורה לא תהיה לו - מה ישכח ממנו עוון?"

והוסיף: "הכל יודעים, מהו סתם עוון שבלשון חז"ל...

עידוד ותמיכה

בהדרכה אשר כזו ובהמרצה אשר כזו, היתה בישיבה אוירת התמדה ושקידה עילאית. אבל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לא פסק מלהדגיש אינו מסתפק בכך שכמעט כל הבחורים מתמידים, וכמעט כלם הצליחו במבחנים. "כל תלמיד חשוב אצלי כבני", אמר, "וגם כשישנם הרבה בנים הרי כל אחד יקר וכל אחד חשוב כשלעצמו!" לאותם יחידים שהתרפו, ייחד דברי עידוד ודירבון. הוא היה מצטט בפניהם את דברי הקדושת לוי זי"ע על הפסוק "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני", יש לי מניעות רבות בעבודת הבורא, "איכה אוכל להורישם", כיצד אוכל לגבור עליהם. "לא תירא מהם, כי ה' אלקיך הוא ההולך לפניך", שהרי אלמלי הקב"ה עוזרו - אין יכול לו (סוכה נב.) ובעזר השי"ת ניתן להתגבר על הכל!

"להפך", היה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אומר. "הנועם אלימלך זי"ע (עה"פ וישב יעקב) כותב שהנפילות הן טובה לאדם, כדי שיתחזק יותר בעבודתו יתברך. חייב אדם לראות שלא "יאבד את עצמו" בשעת הנפילה אלא אדרבה יתחזק יותר, שכן זוהי מטרת הנסיון שנשלח לו. כך הוא טבע האדם, כל חייו עליות וירידות. עליו לראות, שהירידה תהיה צורך עליה!

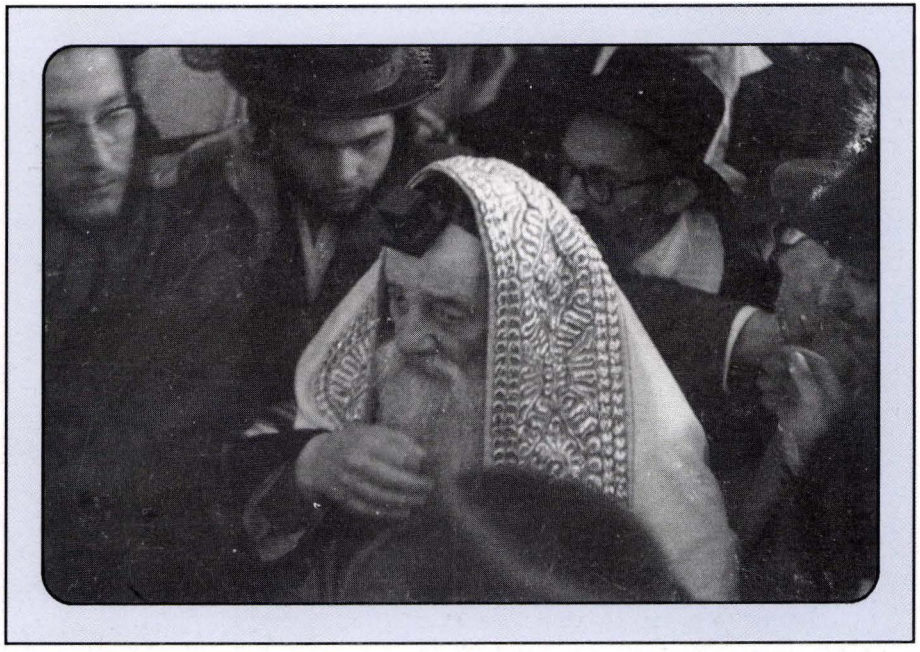
כ"ק אדמו"ר שליט"א, בדיון עם הצוות החינוכי והניהולי של הישיבה

בנעילת זמן החורף תשל"ב - ימים מספר בטרם בא השמש ונר האלקים טרם יכבה, אמר כ"ק מרן אדמו"ר

שליט"א: "... אם בחור צריך דבר מה, שיבא אלי. אין אתם יודעים כמה אהבה יש לי לבחורים, כמה נאמנות יש לי כלפי הבחורים. יתבוננו נא ויראו, שמעולם לא יעצתי והדרכתי שלא לטובתם. הכל אעשה עבורם! אם בחור צריך לקנות דבר מה - שיבא אלי, אעזור לו בחפץ לב! כל מבוקשי בתמורה הוא, שילכו בדרך הישר. שירצו להתחנך. התיבה הראשונה בספר ויקרא יש בה אלף זעירא. ללמדנו, שהאדם צריך לדעת שהוא עומד באל"ף - והיא זעירה. אני עדיין קטן, עדיין צריך ללמוד הרבה. כל אחד צריך מורה דרך. אם הוריכם שלחוכם לכאן, מן הסתם חשבו שכאן מורים את הדרך הישר. אני נכון להורות, לדבר עם כל אחד בפרטות. כל בחור שמשהו מציק לו, שמשהו כואב לו, ברוחניות או בגשמיות - ידע, שדלתי פתוחה בפניו. הקצבתי שעה מיוחדת, אך ורק עבור הבחורים. מי שחפץ בכך - הריני עומד נכון, עם יד מושטת, בכל לבי ובכל נפשי, לעזור ככל יכלתי..."

ואכן, ידעו התלמידים כי ראש ישיבתם הוא כאביהם אוהבם, והם גמלו לו באהבה עזה. בימי הצנע, כאשר בישיבה אכלו לחם וצנון ובביתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לא היה הרבה יותר, היו תלמידים שהתרוצצו להשיג עבורו קמצוץ חמאה וביצה קשה, עגבניה וכוס קפה. הם הביאו את הארוחה בבוקר לאחר התפלה, ובצהרים באו וראו שהמגש מלא כשהיה. נפגעים מעט, התמרמרו: מדוע הרב אינו אוכל, אנו טרחנו כה הרבה! חייך הרבי, הודה להם, ובקשם להביא את המגש לבחור פלוני - הוא חלש, וזקוק לכך...

ובחור שבא ושאל שאלת-רב, האם מותר לו להזדקק לאבקת חלב התעניין כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ושילם לו מכיסו את ההפרש שבין אבקת חלב לחלב ממש...

עינו אל יראיו

הלימודים בישיבה התנהלו תחת פיקוחו הכוונתו והמרצתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ואילו התפלות התנהלו לאורו ולאישו הגדולה של כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע.

התלמידים אינם יכולים לשכוח את ההתלהבות שאחזה בהם בעת התפלות. ביחוד בזמנים ובעתים המיוחדים ומזומנים להתעלות בעבודה שבלב. בי"א אייר, יום ההילולא של הרה"ק מרופשיץ זי"ע, נכנס האמרי חיים לבית המדרש ופניו אש להבה. בלשון הקודש אמר: "היום העמוד הוא שלי!" כשאמר את פרשת העקידה בנגון של קריאת התורה בראש השנה העלה את הצבור לגבהי מרומים. ב"ידיד נפש" נדמה היה שהכתלים רועדים. לאחר התפלה שכחו התלמידים שיש ללכת לאכול! הם חשו בעצמת הרגש שחסידים הראשונים היו מספרים על התפילה במחיצת הצמח צדיק זי"ע!

בשבת שירה היה האמרי חיים עובר בעצמו לפני התיבה בפסוקי דזמרה. כשהגיע לשירת הים פנה לאחור ונטה את ידו בתנועה - והבחורים שוררו את השירה כפי שלא אמרוה מעולם!

ופעם ביום הכפורים, בפיוט "ונתנה תוקף", כשהגיע לומר "ובשופר גדול יתקע; וקול דממה דקה ישמע; ומלאכים יחפזון; וחיל ורעדה יאחזון" - הפך את פניו לעומת הקהל, וקרא: "ויאמרו הנה יום הדין - לפקוד על כל צבא מרום בדין - כי לא יזכו בעינך בדין -" פרצו הכל בבכי...

סיפר הרה"ח הר"ר אריה דוב שמעונוביץ הי"ו: בשנה שלפני הסתלקותו שהה האמרי חיים זי"ע בטבריה בשלהי החורף. בט"ו בשבט הביע את רצונו לנסוע למירון. מובן שניסו להניאו עקב חולשתו ועקב הקור העז. אבל מאומה לא עצר בעדו. בבואו למירון החליט לטבול. אף כאן לא היה מי שיעצור בעדו, למרות חולשתו, חליו, הקור העז, והסכנה הכרוכה בהתקררותו. לאחר הטבילה עלה לציון הקדוש והתחיל לומר "אדון עולם" בניגון הימים הנוראים. החלון היה פתוח. הקור היה עז. רוח פרצים חדרה פנימה. הכל רעדו מקור. רק מפניו של האמרי חיים נטפה זיעה, פני קדשו היו להבה, חם היה לו עד כדי כך שלא הניח לסגור את החלון...

הוא היה מלהיב ומלהיט, ועינו צופה ופקוחה על הנוכחים כולם. הוא ידע מי נמצא במועד ומי איחר - פעם הוציא את שעונו והראה למאחר את השעה... אף היה מוכיח תוכחת אב. פעם אמר לאחד: "אתה חסר לי בתפלה..." ועל בחור מבוגר "שהרשה" לעצמו לאחר קום, אמר: "אילו היה יודע כמה צער נגרם לי - היה בא אף הוא"... לבחור כשרוני ומתמיד ושוקד על סדריו שאירע ונפקד מן התפלה, אמר: "על בגד של משי - ניכר כל כתם!..."

האמרי חיים זי"ע אף הקפיד עד מאד שהבחורים ילכו לישון בזמן, כדי שישכימו ללמוד קודם התפלה ויכינו את עצמם כראוי בלימוד התורה הקדושה.

כמה וכמה פעמים אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שהאמרי חיים זי"ע שם דגש מיוחד על הכנה ראויה, הכנה לכל דבר. לתפילה, ולמצוה, וללימוד עצמו. פעם התבטא האמרי חיים זי"ע ואמר, שאילו לא היו קמים בישיבתו ללימוד שלפני התפלה - היה שוקל אם לייסד את הישיבה!

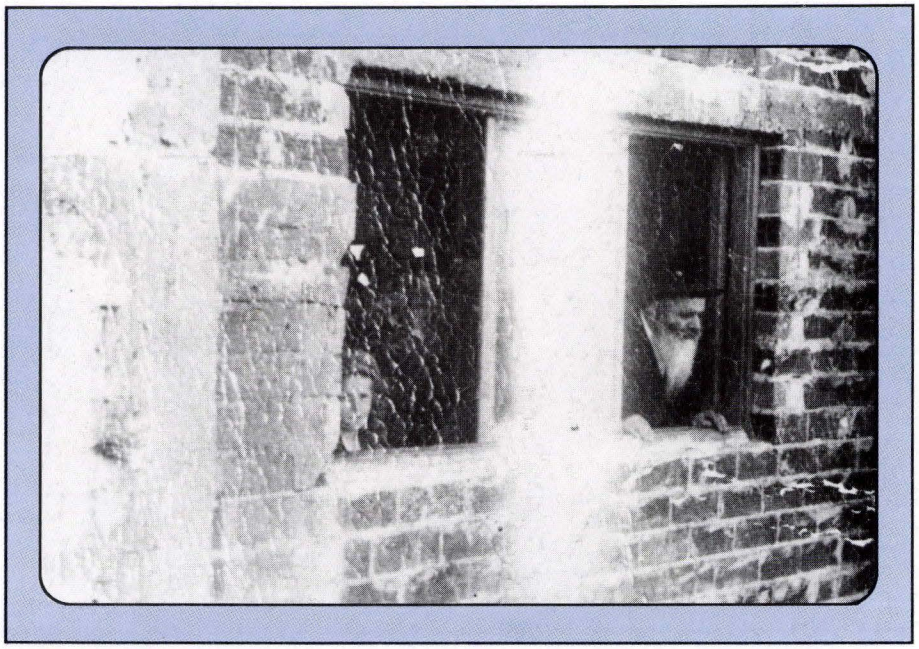

לשם כך, הורה האמרי חיים שמאור החשמל בישיבה יווסת על ידי שעון, שיכבה את כל הנורות בשעה עשר וחצי. בחור אחד התחכם וחשב להתמיד עוד יותר. והזיז את מחוגיו קדימה. הדבר כאב עד מאד לאמרי חיים זי"ע. הוא כינס את התלמידים, השמיעם את רצון קדשו

שבשעה היעודה יעלו על יצועיהם, ואמר: אני מבקש ממי שביצע את הדבר לבא ולהודות על כך בפני. לא אעשה לו מאומה. אך כדי להסיר כל חשד משאר חבריו, שאינם שותפים למעשה...

פעם, בסביבות השעה עשר וחצי, באו שני ילדים במרוצה לפנימיה והודיעו לבחורים שהרבי בדרכו לביקורת. ביקשו התלמידים לגרום לרבי נחת רוח, מיהרו כולם לבית המדרש והתחילו ללמוד בשקידה.

עמד הרבי בפתח, פניו נהרו והוא שמח לשמוע את קול התורה מתרונן. ואז אמר: "שמחתי עד מאד לראותכם לומדים, אך הייתי שמח עוד יותר לו הייתי מוצא אתכם במיטותיכם"...

תוכו כברו

עוד הקפידו האמרי חיים זי"ע ולהבהחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שתלמיד הישיבה הקדושה יהיה תוכו כברו. חז"ל למדו זאת (ביומא עב:) מכך שארון הברית יקדש שם שמים בכל הליכותיו. תלמיד חכם, אמר, אסור שימצא רבב על בגדו. כתם על בגדו פירושו חילול השם חלילה. בכך פירש על דרך המוסר מה שאמרו (בעוקצין פ"ג מא) שפרי נעשה מוכשר לקבל טומאה רק אם באו עליו מים. הפרי הוא האדם, ואין מים אלא תורה. דוקא כאשר הוא הופך לבן תורה עליו להזהר שבעתיים מכל מגע עם טומאה...

הוא הקפיד מאד שהבגדים יהיו נקיים, ושנעליהם של בני הישיבה יהיו מצוחצחים פעם ראה בחור שנעליו מאובקות ואמר לו בכאב: "הגרי"צ דושינסקי זצ"ל ראה קליפות מושלכות על רצפת בית מדרשו, ולא נכנס לבית המדרש שלשה ימים באמרו: איני נכנס לדיר..."

ופעם הלך הרבי זי"ע בבית המדרש הלוך ושוב בעת פסוקי דזמרא, כדרכו בקודש, עצר ליד אחד הבחורים, הביט על נעליו ועליו -והמשיך בדרכו. שוב הגיע אליו. והביט - והמשיך לצעוד. החליט התלמיד: אם הדבר יקרה פעם שלישית - ארוץ לצחצח את הנעלים! ואכן, הדבר קרה בשלישית... התחמק הבחור לחדרו, חלץ את התפלין, צחצח חיש את נעליו, הניח את תפיליו ורץ לעמוד בשורה. האמרי חיים הגיע אליו, העיף מבט, והתעלם ממנו...

לאחר התפלה ביקש הבחור להתחמק, אבל הבחורים הודיעוהו שהרבי קורא לו. ברעדה התייצב לפני הרבי שחייך אליו ואמר: "ואנשי קודש תהיון לי, שהאנושיות שלכם תהיה קדושה!..."

אחד התלמידים סיים את ברכת כהנים ולאחר "שים שלום" ירד מן הדוכן, והנה פונה אליו האמרי חיים זי"ע בקפידא ואומר לו: "הלא אתה מטיל קנאה - שנאה!"

השתומם הלה, מזרעו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, מה עוול מצא בו הרבי! הסביר האמרי חיים בחיוך: "פיאה אחת למטה, פיאה אחת למעלה - אתה מטיל קנאה ביניהן. או שתיהן למטה, או שתיהן סביב האוזן!..."

ופעם, כשביקש להביע מורת רוח ממראהו של בחור עדין נפש ומתמיד, אך מוזנח בלבושו - אמר בחיוך "סחורה טובה, אך אינה ראויה ליצוא..."

אולם טעות תהיה לחשוב, שההקפדה היתה רק על חיצוניות גרידא. שכן כבר הקדמנו ואמרנו ש"מבית ומחוץ תצפנו", ותוכו כברו חייבים להיות זהב טהור.

כבר בפתיחת הזמן הראשון של הישיבה בבני ברק, כאשר התחילו ללמוד פרק הזהב בבבא מציעא, אמר האמרי חיים זי"ע בפתיחה: הגמרא אומרת (ב"מ מה:), מאי טעמא דמאן דאמר אין מטבע נעשה חליפין, משום דדעתיה אצורתא, וצורתא עבידא דבטלה. פירש רש"י, שאין המטבע חשוב אלא על ידי צורה שבו, והצורה עתידא להתבטל שהמלך פוסלה וגוזר לצור צורה אחרת, הלכך הוי כדבר שאינו מסויים ושלם.

ביאר האמרי חיים זי"ע על דרך המוסר: בחור חסידי הדור בלבושו, בלבוש חסידי כדת וכדין. אבל צריך הוא שידע, שאם "דעתיה אצורתא", כל מעייניו בצורה החיצונית, הרי "צורתא עבידא דבטלה". אם הפנימיות אינה שווה דיה - לא תועיל הצורה ועתידה היא להתבטל. אף אם לא תתבטל בפועל - הרי מלך מלכי המלכים יפסלנה ולא יתחשב בה. אין מטבע כזו נחשבת לדבר מסויים ושלם...

פעם באו תלמידים אל האמרי חיים זי"ע, ושאלה בפיהם: האם ללכת חגורי אבנט ברחובה של עיר, בכל שעות היום.

ענה האמרי חיים זי"ע ואמר: אם הבחור הוא כזה, שכאשר יראה יהודי נושא מזודה כבדה - יגש ליטלה ממנו ולשאתה עבורו, וכאשר יראה מישהו זקוק לעזרה - ימהר להגישה לו, ילך חגור באבנט. מדוע לא? ואם הבחור יראה קשיש נושא סל כבד ויתעלם ממנו, יהודי זקוק לעזרה - וימשיך בדרכו בלא לשים לב, כי אז לא רק האבנט, אלא גם הכובע מיותר הוא עבורו..."

עד עצם היום הזה

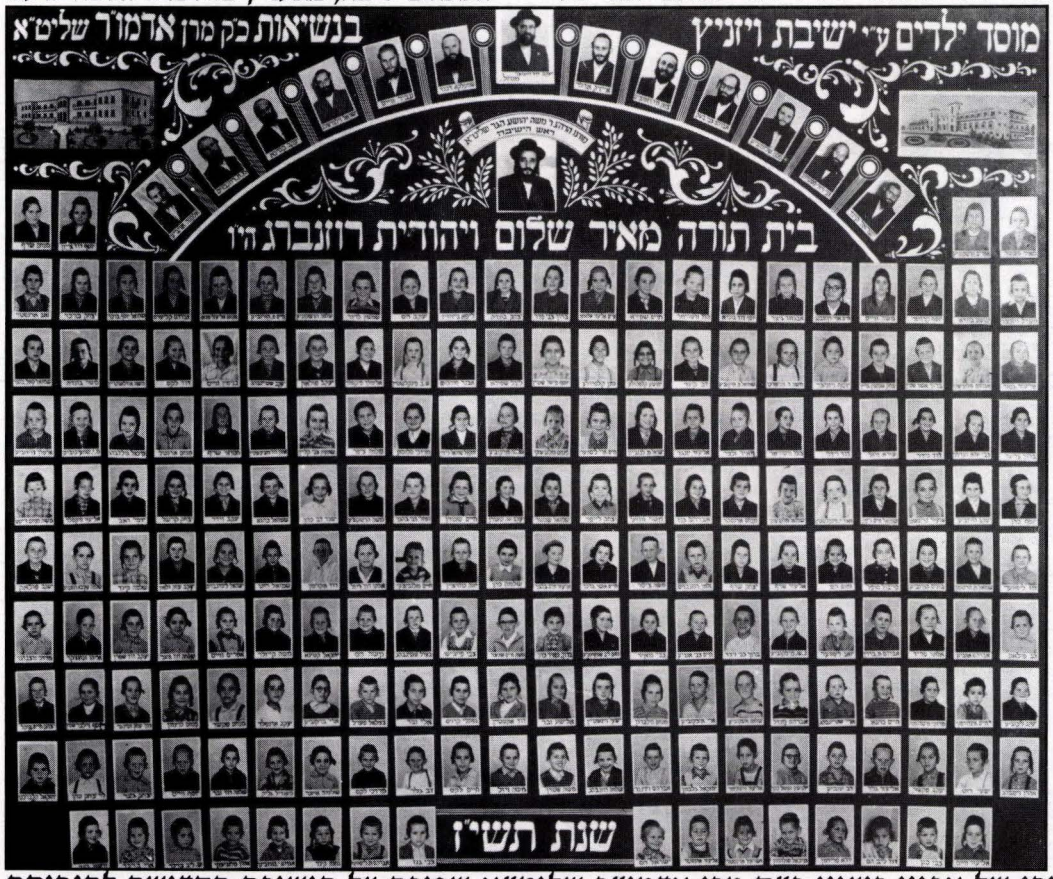
כזה היה החינוך בויזניץ מאז. לתורה וליראה, לפנימי

כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בפתיחת זמן הלימודים בישיבה

ומקיף, שתהא רוח הבריות כרוח המקום נוחה מחניכי הישיבה. כזה היה החינוך מויזניץ וגרוסווארדיין ועד תל אביב ובני ברק. כזה הוא החינוך תחת הנהגתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מאז יסוד הישיבה לפני יובל שנים ועד לעצם היום הזה. גם כאשר חשכו המאורות

ובא השמש בפטירת כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע, וזרח השמש בהנהגת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הודיע רבינו לתלמידים, בפתיחת זמן הקיץ תשל"ב: "בני היקרים, אצלי הישיבה הקדושה היא חמדת לבבי וחיות נפשי. מחזק אותי כאשר אני שומע שאתם לומדים ב"ה בהתמדה. אל תחשבו שיצאתי ח"ו מהישיבה, אני חי הלאה אתכם וזו החיות שלי! אני אוהב את כל התלמידים - הן מהישיבה הקדושה, הן מהכולל, הן מהישיבה הקטנה והתלמוד תורה - אהבת נפש! כולכם חקוקים במורשי לבבי! אני מתעניין בכל פרט ופרט, בכל אחד ואחד מכם, ובעזהשי"ת אמשיך להתעניין!... בקשתי מהמשגיחים, והטלתי על חתני היקר הרה"ג ר' מנחם שליט"א שיתעניין בענינים האלו - אבל בכללות אני הלאה בישיבה, מתעניין בכל פרט ורוצה לדעת על הכל!"

ואכן, רוחו של אבינו רועינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שפוכה על הישיבה הקדושה להנחותה הדרך העולה בית אל, מזה חמשים שנות חינוך של פרי הלולים לגאון ולתפארת, ועוד יוסיף להנחות את תלמידיו כבניו רבות בשנים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ויזכה לראות מהם דורות ישרים יבורכו, זרעא חיא וקיימא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא , עד יבא שילה ונצא לקראתו ברינה של תורה ומלכנו בראשינו, בב"א.

בשנת
היובל הזאת

סקירה על מוסדות החינוך של ויזניץ כיום, בארץ ובעולם

בשנת היובל הזאת

ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר"

תורה בצל הקודש

בנין ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר" שהוקם ע"י הנדיב מוה"ר נפתלי טסלר הי"ו ורעיתו תחי'

הישיבה הגדולה שאנו מציינים עתה בקול רינה ותודה המון חוגג יובל שנים ליסודה על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מתנהלת בראשותו והדרכתו של ראש הישיבה הגאון רבי מנחם ארנסטר שליט"א, חתנא דבי נשיאה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, כשעל ידו עוזר צוות רחב של רמי"ם ונושאים-ונותנים גדולי תורה, ומשגיחים רוחניים בעלי נסיון רב בחינוך. צוות המסור כל כולו לעבודת הקודש, להרבצת תורה והחדרת יראה טהורה, לחינוך למדות טובות תוך טיפוח ויחס אישי לכל אחד ממאות התלמידים. הם מקדישים תשומת לב מרובה לכל בחור, למצות את כשרונותיו לכוונו ולהדריכו, להרחיב את ידיעותיו ולהעמיק את עיונו, ולהנחותו בקניית מדות טובות ובהתעלות בדרכי החסידות.

ההכנה לתפלה

בני הישיבה בלימודם

סדר היום בישיבה מתחיל בלימוד שלפני התפלה. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם תפלתם כדי לכוין את לבם. בישיבה זהו סדר קבוע הנמשך שעה ומחצה לאחר הטבילה במקוה טהרה. בויזניץ מתייחסים לסדר זה בכובד ראש וברצינות. "בחור שאינו מכין עצמו לפני התפלה כראוי, חשוב הוא בעיני כבהמה ערטילאית!" היה כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע אומר. ועוד אמר: "לולי היה קיים סדר הלימוד שלפני התפלה - הייתי שוקל בדעתי האם להחזיק את הישיבה!"... אותם שלמדו בזמנו בישיבה בתל אביב, בראשותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, נזכרים כיום בפליאה: "היינו נערים צעירים, יתומים רכים לאחר השואה הנוראה. שנים שלא פתחנו דף גמרא. אודים עשנים מהגטאות ומחנות ההשמדה. הגענו לישיבה - והרבי שליט"א קידם את פנינו בדרישות מרוממות. ראשית לכל - הלימוד שלפני התפלה, שבחור לא יקפוץ מיצועו ישר לתפלה!"

דרישה זו היא כה יסודית ובסיסית, עד שאפילו בעתות "בין הזמנים" כאשר כל בחור לומד לפי סדר יום משלו ובמקום שלבו חפץ פשוטו כמשמעו, הרי כל בחורי הישיבה מתכנסים יחדיו בסדר זה שלפני התפלה לפי דרישת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כדי להתכונן יחדיו לעבודה שבלב זו תפלה. לגבי סדר לימוד זה - "בין הזמנים" אינו קיים!

הקפדה מיוחדת מקפידים, שלא לשוחח ושלא להוציא מהפה דבר חולין באותן שעתיים שלפני התפלה. שהרי הנועם אלימלך זי"ע כותב שהמשיח בדברי חולין לפני התפלה הריהו דוחה את היראה

בידים. ניתן לשער כיצד נראית התפלה לאחר הכנה-דרבה זו שתחילתה בלימוד גמרא, המשכה בספרי חסידות ויראה, ולימוד פרק מספר "מסילת ישרים" והיא גופא נאמרת בהתלהבות ובחמימות בנוסח הויזניצאי שובה הלב הנובע ממעמקי לב. ואף עליה נאמר "יגעת ומצאת" (מגילה ו:) לאחר היגיעה וההכנה לתפלה, הריהי בבחינת "לעבדו בכל לבבכם" - זו תפלה (תענית ב.).

"בריתי יומם ולילה"

התפלה, אומרים חז"ל, היא מן הדברים העומדים ברומו של עולם. בויזניץ רואים זאת במוחש, עומדת היא התפלה ברום עולמו של כל בחור מבני הישיבה. אבל ישנו דבר שכל העולם כולו תלוי בו: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". מסבירים בספרי החסידות, שהחוקים השמימיים והארציים כאחד, העבודות הרוחניות כגשמיות, תלויים בלימוד התורה (וכמ"ש בסנהדרין צא: הארץ זו הגוף והשמים זו הנשמה). כי התורה היא הדבקות בו יתברך, קוב"ה ואורייתא חד, אשר על כן שוה דבר אחד מן התורה יותר מכל מצוותיה של תורה (כמ"ש בירושלמי ריש פאה) וכמו שהסביר בעל התניא זי"ע (בסוף פ"ה). אף לגבי תפלה שהיא התקרבות לפני המלך, נאמר בה שהמסיר אזנו משמוע תורה, גם תפלתו תועבה. כי במסכת נדרים פירש רבי לשון תועבה - תועה אתה בה. טועה ותועה הוא החושב, שניתן לקנות שלימות זולתי בלימוד התורה. כמובן, תורה משולבת ביראה, ולימוד על מנת לעשות וכל שאר התנאים וההכוונות. אבל התשתית היא תורה, וההתעלות היא על ידה. בדרך צחות נוהג כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לומר: "המתחיל במצוה אומרים לו גמור". גמור, מלשון לימוד. בחור שמתחיל לעסוק ב"מצוות", אומרים לו: שב ולמד, רק בכך תתעלה...

בנין הישיבה "בית טסלר"

הלימוד, כידוע, נחלק לשנים: "סיני, ועוקר הרים". סיני - ידיעת כל התורה כולה, כפי שניתנה חתומה בהר סיני מפי הגבורה. עוקר הרים - הטוחנם בסברא, ועוקרם בפלפולו. שניהם כאחד נחוצים, ובישיבה מושם הדגש על שניהם. לפני הצהרים צוללים התלמידים בעמקה של סוגיא ויורדים לתשתיתה, טוחנים הם הדק היטב סברות דקות וחותרים למקור שיטות הראשונים ומיצוי הנפקא-מינות שביניהם. אין אפשרות לתאר את הריתחא דאורייתא הגועשת בהיכל בית המדרש בשעתיים שלאחר השיעור, כאשר התלמידים חוזרים ובוחנים כל סברא, בונים ומפריכים ומפלסים

דרך בסוגיא.

שעות אחר הצהרים מוקדשות לרכישת בקיאות נרחבת הן בשיעור בקיאות והן בסדר הלימודים שאחריו כאשר הנושאים-והנותנים, אברכים מופלגי תורה, עומדים הכן לענות על כל שאלה שתשאל. והשאלות אינן נשאלות בפשט דברי הגמרא והתוספות. לשם כך אין תלמידי ישיבה גדולה זקוקים לסיוע. אבל סדר הבקיאות בישיבת ויזניץ כולל בקיאות יסודית במהרש"א ומהר"ם כפי שהיו לומדים מקדמת דנא, וכבר החזון איש זצ"ל התאונן באגרותיו שהזנחת לימוד המהרש"א בדור האחרון גורעת מהבנת פשט דברי התוספות.

"סדר שלישי" שהוא רביעי

ה"סדר" השלישי, הלמודים שבשעות הערב, הוא למעשה "סדר רביעי" בישיבת ויזניץ. שכן הסדר הראשון נלמד באשמורת הבוקר לפני התפלה, השני לפני הצהרים, והשלישי אחריהן. אך טבעי היה לו הבחורים היו עייפים והלימוד היה מתנהל בעצלתיים. אבל מי שנכנס לבית המדרש בשעות הערב יופתע לראות את השקידה הנפלאה ואת קול התורה נשמע ברמה. סדר זה יוחד ללמוד הלכה. בעקביות רבה נלמד שלחן ערוך אורח חיים סימן אחר סימן, למן הלכות השכמת הבוקר וברכות השחר. הלימוד עצמו אף הוא עקבי. אין מסתפקים בספרי הפוסקים המסכמים. נאמנה עלינו הבטחת הגר"א זצ"ל ש"הלומד קיצורי הלכות מובטח לו שישכח". הלימוד נפתח בדברי הטור המביא את שיטות הפוסקים השונות ומרן הבית יוסף המציין את מקורן בגמרא. מכוונים את הבחורים לעיין במקור הדברים בגמרא גופא וללמוד את דברי הראשונים על אתר. משיובנו השיטות, יובנו ממילא דברי הפוסקים - האם פסקו כאחת השיטות או ככולן לחומרא, ויובנו מחלוקות הפוסקים לאחר שכבר עמדו על שרשי המחלוקת בהתפלגות השיטות. כך ממשיכים התלמידים לשלחן ערוך ולנושאי כליו ומסיימים בלימוד דברי המשנה ברורה וביאור הלכה. אף כאן עומדים נושאים-ונותנים לכוון ולהדריך, ונערכות בחינות מקיפות ומעמיקות.

מובן, שכל הלימודים נערכים בחברותות, שכן "אין התורה נקנית אלא בחבורה" והגמרא (ברכות סג:) מוקיעה את הלומדים בגפם ומזהירה אותם מפני עיוות השכל הישר. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ובהנחייתו כל צוות המחנכים והמשגיחים מקפידים עד מאד לבל יוותר בחור בלא

כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
בעת מבחן

חברותא מתאימה, ופעמים רבות נדרש בחור ללמוד עם בחור שכשרונותיו נופלים משלו כדי לחזקו ולהנחותו, תוך הבטחה שהדבר לא יזיק לו. הבטחה שיש לה גיבוי בדברי המדרש (ויקרא רבה לד, ד) עה"פ "עשיר ורש נפגשו, עושה כולם ה'" (משלי כב, ב) - "רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה'" (שם כט,יג). "רש" - זהו רש בתורה, ו"איש תככים" זה ששונה סדר או שני סדרים. עמד רש עם איש תככים ואמר לו "השניני פרק אחד", והשנהו - "מאיר עיני שניהם ה' ". אבל אם אמר לו (בלעג): מה אוכל ללמוד אתך, במשקין או במאימתי - לך ולמד עם שכמותך - "עושה כולם ה'". מי שעשה לזה חכם, יכול לעשותו טיפש ומי שעשה לזה טיפש יכול לעשותו חכם!

שימוש ת"ח

שנינו בגמרא (ברכות מז:) "עם הארץ אין מזמנין עליו". נחלקו שם התנאים מיהו הקרוי עם הארץ עד שאמרו: "אחרים אומרים, אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ. אמר רב הונא, הלכה כאחרים". גדול שימושה של תורה יותר מלימודה, שנאמר "פה אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו". למד לא נאמר אלא יצק. מלמד שגדולה שימושה יותר מלימודה (ברכות ז:) עד כדי כך שאמרו בתוס' (כתובות יז.) שמבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ואין מבטלין שימוש תלמידי חכמים לשם כך. כי אין לך מעלה גדולה הימנה!

אשרי תלמידי ישיבת ויזניץ הסמוכים על שלחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ושואבים שפע קדושה מן השלחן אשר לפני ה', שלחנותיו הטהורים של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ודברות קדשו כלהבות אש בחיזוק תמידי לתורה מתוך יראת שמים, לתורה בהתלהבות דקדושה, לתורה מתוך התקשרות בנותן התורה. הם מתחקים אחר אורחותיו ורואים כיצד יש ללמוד וכיצד יש להתפלל, כיצד לנצל כל דקה וכיצד להקפיד על שמירת סדרים - למרות טרדותיו הרבות מקפיד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לצאת מביתו כעשר דקות לפני התחלת התפלה, כדי שלא לאחר דקה. הם למדים לראות מהי דבקות בבורא ומהי דרישת החסידות מהאדם השלם, והרי זוהי תמציתה ומטרתה של מעלת שימוש תלמידי חכמים. ודרכה - קיום מצות עשה של "ולדבקה בו", בהקב"ה כביכול, כדברי הרמב"ם ז"ל.

הואיל וזהו ספר ליובלה של הישיבה הקדושה, לא מנינו אלא את מקצת שבחה בפניה. לא עמדנו

"היכל הישיבה" שחוקם ע"י רב"צ טננבוים הי"ו
ו"היכל התורה" שחוקם ע"י רמ"ג הוך הי"ו שכמו"כ שיפץ את הבנין כולו

על ההתכנסויות לשבת יחדיו - הזיצים - בלילי ששי כהכנה לשבת קודש, לא על שיחות המוסר ולימוד אור החיים הקדוש מפי הגאון ראש הישיבה שליט"א, לא על ההשגחה האוהבת אך הקפדנית, ולא על החינוך המיוחד לחסד בין כתלי הישיבה. בפרטים רבים לא נגענו, וכולם יחד מהווים את המכלול של החינוך המופלא המעמיד דורות ישרים ופרי הלולים, ומעצב את דמותו של בן הישיבה הויזניצאי.

אך לאחר שסקרנו את סדר היום של בן הישיבה, למן אשמורת הבוקר ועד לאישון ליל, את לימוד החסידות והמוסר, העיון והבקיאות וההלכה. זאת - בכל ימות השבוע, והשבת הריהי קודש קדשים, כולה לה', בהתרוממות רוח עילאית. לאחר כל זאת תקבל העובדה הבאה משנה משמעות:

בישיבה הקדושה פועלת קרן פרסים הגומלת למתמידים העומדים בבחינות קפדניות. הבחינות נערכות בתחילת זמן הלימודים על כל הדפים שנלמדו בזמן שעבר - וחמשים דפי גמרא מעבר להם, היינו שהתלמיד שיננם בזמנו הפנוי, או בימי "בין הזמנים"! בתחילת הזמן התייצבו שבעים בחורים למבחנים אלו - שבעים בחורים שנבחנו על כל מה שלמדו בחצי השנה האחרונה ועל חמשים עד מאה ועשרים דפים נוספים! מתי הם הספיקו ללמדם? באותם רגעים שבין סדר לסדר... "לרגעים תבחננו", בחינה על מה שהספיקו ללמוד באותם רגעים!...

שילוב תורה ויראה

במעמד חנוכת הבית של בנין הישיבה המפואר שהוקם על ידי הנדיב הר"ר נפתלי טסלר הי"ו, אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתוך דבריו:

"... יכנסו נא הבעלי בתים אל אולם הישיבה לפנות בוקר, יראו ויווכחו האיך מקיימים תלמידי הישיבה מצות "והגית בו יומם ולילה"! משעת בוקר מוקדמת כאשר האנשים ישנים עדיין על מטתם כבר מהדהד למרחוק קול התורה הבוקע ועולה מבין כתלי הישיבה - וכן במשך כל שעות היום עד לשעות הקטנות של הלילה - בחינת "יום ולילה לא ישבותו"!

תורה - ועבודה, עבודה שבלב זו תפלה. גם תפלתם של תלמידי הישיבה שונה היא מתפלות בעלי הבתים. גם תפלה "פשוטה" של יום חול רגיל מלאה היא חיות והתלהבות, חמימות של אש קודש! עבודה משמעה גם עבודת תיקון המדות. התלמידים בהכוונת מדריכיהם הרוחניים משקיעים

ביהמ"ד הגדול "אהבת ישראל" שהוקם ע"י מוה"ר יצחק קסירר הי"ו ומשפ' שיחי'

בשנת היובל הזאת

מאמצים כבירים לא רק בלימוד התורה הקדושה אלא גם ביראת חטא, להיות גבר דחיל חטאין, גם בענינים שבין אדם למקום וגם בדברים שבין אדם לחברו.

נר לרגליהם הם דברי הגמרא (שבת לא:) שרי סימון ורי אלעזר ישבו, ועבר לפניהם ר' יעקב בר אחא. אמר ר' אלעזר: נקום מפניו, כי הוא אדם ירא חטא, אמר ר' סימון: נקום מפניו, כי הוא בר אוריין, בן תורה. ענה לו ר' אלעזר בתמיהה: אני אומר לך שהוא ירא חטא, שהיא המדריגה העילאית, ואתה משיב שהוא בר אוריין?!

זוהי עבודת התלמידים בישיבתנו הקדושה - לשלב תורה עם יראת חטא!"

אלו הם דברי מורנו ורבינו מאיר נתיבנו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שיסד ישיבה זו לפני יובל שנים והשקיע בה את כל כחותיו הגדולים, "נוצר תאנה יאכל פריה" ומעיד הוא על פרי קודש הילולים לגאון ולתפארת, המשלב תורה ויראה כרצון קדשו.

תורה בצל הקודש

ישיבה קטנה

"אשרי להם ואשרי חלקם, הם ומחנכיהם! מהם יצאו גדולי תורה, שיאירו את העולם!"

(מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בחלוקת הפרסים למצטייני הישיבה, שנבחנו על מאות דפי גמרא בעל פה)

כותרת מהמאמר נלקחה מהמעמד השנתי רב הרושם החוזר על עצמו מבלי שיהפך לשיגרה. עשרות תלמידי הישיבה קטנה של ויזניץ בקרית ויזניץ זוכים לפרסי הוקרה מדי שנה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לאחר שנבחנים עד לשלש מאות דפי גמרא רש"י ותוספות בעל-פה בסדרת מבחנים קשה ומסובכת, בכתב ובעל פה. ובסופם לפני גאונים וגדולי תורה. הן בעיון והן בבקיאות. ומהם הבאים לחגיגה השנתית להביע את התפעלותם.

"שמחתי מאד למראה עיני ולמשמע אזני. הבחורים הצטיינו להשיב כיד ה' הטובה עליהם. הן בידיעות ובבקיאות. והן בבהירות הענינים. ומה מרנין הלב לראות במראה כזה של חלוקת פרסים. כיצד בראשות הרבי מויזניץ שליט"א מהווה קרית ויזניץ עיר גדולה ומלאה של חכמים וסופרים. עם החן הסגולי של יר"ש הנסוך על פניהם של צעירי הצאן..." מדברי הגר"ש וואזנר שליט"א אב"ד ור"מ זכרון מאיר - בעל "שבט הלוי" - בחגיגה של השנה הנוכחית.

אף הגרב"ד פוברסקי שליט"א מראשי ישיבת פונוביז הביע את השתאותו לנוכח ידיעותיהם הנרחבות שלה נבחנים, אך העלה על נס את העובדה שההיקף והבקיאות לא באו על חשבון ההעמקה והעיון, וסיפר כיצד ניהל באריכות משא ומתן של תורה בכמה וכמה מהסוגיות שנלמדו בשיעורי העיון על מפרשיהם הראשונים והאחרונים. "ניכר היה כחה והשפעתה של אכסניה זו של תורה שיסדוה כ"ק אדמו"ר בעל אמרי חיים זצללה"ה ויבלחט"א כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א, ועמלם של המחנכים שהצליחו להחדיר בתלמידיהם את הרגשת מתיקות ונועם התורה", אמר הגרב"ד פוברסקי שליט"א. "עליהם ניתן להמליץ את דרשת המדרש בשיר השירים על הפסוק דבש וחלב תחת לשונך, שהאומר דברי תורה ברבים חייב לראות שיהיו ערבים על שומעיהם כחלב ודבש המעורבים זה בזה!"

הגר"נ געשטטנר שליט"א אב"ד ור"מ קרית אגו"י כותב מכתב מיוחד מלא התפעלות בשבח

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מחלק את תעודות ההצטיינות לתלמידי הישיבה קטנה

הנבחנים ובשבח המחנכים. "הנה מצאתים יודעים את התורה בהדק היטב, וענו ואמרו בטוב טעם ודעת, איבעית אימא גמרא ואיבעית אימא סברא ישרה, ומתוכן דבריהם ניכר גודל שקידתם בלימודם".

גם הגר"א גניחובסקי שליט"א מראשי ישיבת טשעבין הביע התפעלות יתירה לאחר שהשתעשע עמם בחידושי תורה ופלפולי דאורייתא.

כשמהגרי"ד גאלדשטיין זצ"ל נבצר להשתתף אישית במעמד. הריץ מכתב הוקרה חם ולבבי ובין השאר כותב "כבר הייתי מוכן להשתתף בחפץ לב.... אך בכ"ז הנני משתתף ברוחי. עדיין לא פג זכר הבחורים המצטיינים שהיו לי הכבוד לבחון אותם" ואכן לשנה האחרת כיבד את המעמד בנוכחותו האישית. בין אלו שבחנו ונאמו אנו מוצאים גם את כ"ק האדמו"ר מסקולן שליט"א - בעצמו תלמיד מרן בעל "דמשק אליעזר" זי"ע בויזניץ. רבה של בני ברק הגרמי"ל לנדא שליט"א. שנשא משא עמוק על לימוד התורה במשנת החסידות, ועוד.

בנין הישיבה קטנה
שהוקם ע"י
מוה"ר
ברוך גרינברגר הי"ו

התרשמות מכלי ראשון

אכן צדקו הגאונים שליט"א בדבריהם. שהרי כלל נקוט בידנו: "לא יגעת ומצאת - אל תאמין" (מגילה ו:). אותם אלפי דפי גמרא ששוננו על ידי הבחורים בפני הבוחנים אינם אלא קצה הקרחון לעמל המתמיד המושקע בין כתלי הישיבה קטנה, עמל התורה של התלמידים, ועמלם בקודש של המחנכים והמשגיחים שליט"א. כדאי לעמוד על כך מכלי ראשון, סיפורו האישי של אחד התלמידים, ולצטט קטעים מכתיבת רשמיו.

הוא מקדים ואומר שאין בדעתו להתעכב על הלמודים הרגילים, שיעורי העיון והבקיאות, ההלכה ופרשת השבוע עם פירש"י.

אף לא על הרמה הלימודית הגבוהה המפורסמת לשבח ולא על השקידה וההתמדה בהם יוכל להווכח כל המבקר בבית המדרש ובכתות הלימוד בכל שעות היום. אין הוא רוצה להתמקד אלא באוירה המיוחדת שיש לחיות אותה כדי לחוש בה, ולפרט כמה מן המבצעים המיוחדים שמטרתם להעלות את מתח הלימודים עוד ועוד, בבחינת "ואני בעודי אהללה בוראי" - בשאיפה להשיג עוד יותר, להעפיל מעלה מעלה...

רשות הדיבור לאותו תלמיד:

"עם הכנס בחור לישיבה, מתעוררת אצלו שאיפה להשתנות ולהתעלות. זאת, בזכות האוירה הרוחנית הרצינית השוררת בישיבה. אוירה זו מקיפה את כל שטחי עבודת ה'. תורה ותפלה, חסידות ותיקון המדות. כאשר התלמיד מתבונן בהנהגתם ואורחות חייהם של כל הסובבים אותו, למן המחנכים ועד לתלמידים, אין הוא יכול להשאר שוה נפש ומבקש הוא בכל לבו להשתלב באוירה זו ולהתעלות עם חבריו.

רושם מיוחד עשה עלי תוכן השיחות, שיחות החולין, של בני הישיבה וההשגות הגבוהות שלהם יחסית לגילם כגון בהליכתם לחדר האוכל וכדומה. פעם ציטטו ממאמריו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, פעם השמיעו אימרה חסידית עמוקה וקולעת או מסיפורי צדיקים מאלפים. אחרים התלוו לרמי"ם לאחר השיעור כדי להבין על בוריה סברא שנאמרה, או שפלפלו בינם לבין עצמם בדברי הראשונים והאחרונים בסוגיא הנלמדת. נוכחתי לדעת, ש"כאשר סוגרים את הגמרא - לא סוגרים את הראש", והשפתיים ממשיכות להיות דובבות...

מעמד הנחת אבן הפינה לבנין הישיבה קטנה מעל לכ"ק אדמו"ר שליט"א עומד הרה"ח רבי יעקב דוד ויז'ניצר ז"ל, מנכ"ל מוסדות ויז'ניץ במשך י"ד שנים ויד ימינו של כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בנשיאה בעול לקיום וביסוס המוסדות הק'

התמדה מעל ומעבר

אם כך מתנהגים בשעת פנאי שלאחר הלימודים, על אחת כמה וכמה גדולה היא ההתמדה ועצומה השקידה בעת הלימודים עצמם. אך יש לציין, שהבחורים ממשיכים מיזמתם "להוסיף מחול על הקודש" וללמוד בשעות שמעבר לזמני הלימוד הרגילים. כך בליל ששי לאחר אסיפת המרעים, הזיץ, נשארים בחורים ללמוד בהתמדה וכן בליל שבת קודש לאחר השלחן הטהור ישנם בחורים הפונים לשקוד על תלמודם.

זאת, באישון לילה. עם שחר קמים כל הבחורים לפני השעה שש בבוקר, ואף כאן פועלת חבורה בשם "אשמורת הבוקר" שמטרתה לקום שעה לפני כן ולקשר לילה ויום בלימוד תורה "שיהיו הם מעוררים השחר". הם מבינים במוחש את דבריו של כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע שבשיעורים הנלמדים באשמורת הבוקר כהכנה לתפלה מרגישים מתיקות מיוחדת.

בנוסף לכך, שקדה הנהלת הישיבה על הקנאת "התמדה לעומק". לכאורה, זהו מושג תמוה. כידוע, ההתמדה היא "לרוחב", משתרעת על פני מרחב הזמן, והעיון הוא לעומק בהנחיית הרמי"ם שליט"א. אבל ישנו עוד מימד של התמדה. בחור נתקל במראה מקום, ומתעצל לקום לעיין שם.

מתמיד הוא, ואף מעיין הוא, אבל יש להרגילו להרחיב את מעגל ההתעניינות, לראות כל דין במקורו, להתייחס ל"עיין שם" כמו לקיום מצוה מדברי סופרים לפנות לשם ולעיין.

לשם כך מוגשות לתלמידים חמש שאלות מידי שבוע. שאלות הלכתיות מורכבות, שהתשובות עליהן פזורות בכמה וכמה מקומות, למן סוגיות הש"ס ושיטות הראשונים ז"ל ועד לשות"ים ומפרשי השלחן ערוך. התלמידים נדרשים לעיין בהם, להתעמק, לתמצת, ולערוך תשובה בהירה וממצה.

היומן

אך התמדה רבה נבחנת ככלות הכל בכמות, כמות זמן. המבחנים מורים אף הם על כמות, כמות דפים. אמנם חשוב הדבר עד מאד, אבל בישיבה קטנה מבקשים לעצב דמות ויזניצאית מושלמת. פירושו של דבר שלמות ומזיגה של תורה ויראה, חסידות ומוסר, מדות טובות ועידון הליכות. בבואה לדרישה המקיפה מהתלמידים, ניתן לראות ביומן היומי שהתלמידים ממלאים.

תלמידי הישיבה קטנה בלימודם

היומן מקיף את כל סדר יומו של התלמיד, למן ההשכמה ועד לשינה. בהכנה לתפלה יש מעקב הן על לימוד, ההכנה לשיעור העיון בספרי מוסר ואמירת התהלים, והן על ההמנעות משיחה במשך כל השעה ומחצה, שהרי מקובל בידינו מהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שהשח שיחת חולין לפני התפלה הריהו דוחה את היראה בידים. בתפלה עצמה, נדרש הבחור לבחור קטע מסויים ולהתחייב לכוון בו בכל מלה.

מהתפלה והכנתה, ללימודים ולשיעורים. ציון נפרד להקשבה בשיעור עיון ושיעור בקיאות, וציון לשמירת הסדרים והזמנים. הקפדה מיוחדת מוקדשת לבקשתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שלא להפסיק אף בדיבור כלשהו בלימוד של אחר הצהריים.

מכאן לתיקון המדות. מעקב אחר הזהירות מליצנות. כת לצים, כידוע, אינה מקבלת פני שכינה רח"ל (כמ"ש חז"ל בסוטה מב.) נורא למתבונן במה שכתב המבי"ט בספרו בית אלקים (שער התשובה פא.) שאותן ד' כתות אינן מקבלות פני שכינה אף לאחר התשובה! ובמסילת ישרים (פרק ה) כתב שהשוקע בליצנות כמוהו כטובע בים הגדול שקשה מאד להמלט ממנו והרי הוא כשיכור או שוטה שאי אפשר להנחותו ולהנהיגו, "ובליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות ולא יעשה בו רושם כלל... ! והחלק השני - זהירות בכבוד חברים. אין

להאריך בגודל הנחיצות בזה בפרט בין חברים לספסל הלימודים שהזלזול בכבודם או בממונם נעשה כהיתר גמור ולמעשה הרי זה כמשחק באש, כי אף עקימת שפתיים הוי מעשה ובדיבור קל עלול הוא לכרות את עצמו מן העולם הבא. וכבר כתב רבינו יונה (שם, אות קלט) שעונש הלבנת פנים חמור מעונש רציחה ממש מכיון שהעובר אינו מודע לחומרת המעשה ואינו מזדעזע לשוב בתשובה! בואו ונחזיק טובה לרבותינו שעוררו אותנו על כך!

י"ד עתים

מדור מיוחד מוקדש ביומן הציונים האישי ל"זהירות בסעודה וברכת המזון".

הגענו לחלק האחרון שביומן, שלא לשוחח אחר קריאת שמע שעל המטה, אלא לקיים "אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה". שכשהוא שוכב ידע לפני מי הוא שוכב ועל ידי כך יוכל להתגבר כארי לעבודת בוראו בבוקר יום המחרת. הנה כי כן, סקרנו ולו ברפרוף את דרישת ההנהלה מהתלמידים - דרישתה, שהם ידרשו דברים אלו מעצמם. לא סיפרנו, למשל, שהסעיף על "שמירת הזמן" כולל לא פחות מארבע עשרה זמנים ביממה שנדרש מהתלמיד לשמרם. דוגמא אחת שתעיד על הכלל היא, שחמש דקות מזמן תום השיעור - נדרש כבר הבחור לשבת במקומו ולהתחיל בחזרה. כל הבקי בסדר ישיבתי יודע להעריך אל נכון נקודה זו... מבצעים מיוחדים מתקיימים בימי השובבי"ם ובפרט בעניני שמירת הלשון. בימי הספירה ושלשת ימי הגבלה, ועוד. ע"י ההנהלה הרוחנית כבר יצאו לאור קונטרסים הן בחידושי תורה שנאמרו ע"י התלמידים ב"חבורות" בשם "עץ חיים", והן במילי דחסידותא. בשם "מדרכי רבותינו".

תלמידי הישיבה קטנה במעמד חלוקת הפרסים

השיחה והסיכום

עמדתי להתבונן, מנין צמחו פירות הילולים אלו, בחורי חמד הבקיאים במאות דפי גמרא ותוספות בעל פה, המתמידים מעבר לתחומי זמני הסדרים, אחר כל סדר יומם על התורה התפלה והמדות הטובות?

כשהתבוננתי בדבר הבנתי, שהפירות גדלו ממסירות אין קץ של המחנכים המעולים שומרי מטע הקודש, שבנוסף להקנאת חכמה והרבצת תורה, הם משקיעים כחות בל יתוארו בחינוך ובהדרכה.

החל משיחות מוסר יום יומיות מפי הרמי"ם בפתיחת השיעור, דרך השיחות הפרטיות של המשגיח שליט"א ועד לשיחות הכלליות של המנהל הרוחני שליט"א. לא אשכח את השיחה הראשונה ששמעתי מפיו, שבעיני הריהי התויית דרך החינוך של הישיבה כולה: ענשו של המקושש עצים - הסביר על פי דרך החסידות - כי עץ הוא בבחינת צדיק, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק "היש בה עץ אם אין", ובבחינת שבת כמ"ש בזוה"ק, והוא בחר לעצמו מה לקיים ומה לא, במה לכוף את עצמו ולשמוע לצדיק ובמה דעתו שלו קובעת... אשרינו - אמר - שאנו מקושרים בכל הוייתנו לאילנא דחיי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ומשתדלים לצעוד בדרך שסלל לנו, ובחורי הישיבה כפופים לרמי"ם ולמשגיחים שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הפקיד בידם את החינוך ואין הם רוצים אלא בטובתו של כל בחור, שיגדל לאילן רב פארות לתפארת, ואסור לנו "לקוששׁ" בציוויים ובהוראות, אלא להשמע בנכונות - לטוב לנו כל הימים.

עד כאן מרשמיו של תלמיד, ואין צורך להוסיף עליהם דבר...

מסיבת מלוה מלכה השנתית. רביעי משמאל הרי"ד לבין הי"ו, מנכ"ל המוסדות, עומד הר"ב ולצר הי"ו, מ"מ מנכ"ל המוסדות.

העושים במלאכה

מוסדות התורה של ויזניץ הם למעשה אימפריה של חינוך, תשלובת של עשרות מוסדות, מאות מגידי שעור, מלמדים ומחנכים. התקציב החודשי הוא מהמם בגודלו, על כל אלו חולשים אנשי ההנהלה המסורים. בראשם מנכ"ל המוסדות ***הרה"ח רבי ישכר דוב לבין הי"ו****, ת"ח מובהק ואיש מסחר ומעש המנהל את המוסדות בתבונה ובמיומנות מירבית. על ידו פועל מ"מ, רב המעוף וברוך היוזמה* ***הרה"ח רבי ברוך ולצר הי"ו****, המופקד על הניהול היום-יומי השוטף ועל נושאי הפיתוח והבניה הנמשכים בכל העת במלא התנופה, לאור הקצב הגובר וההולך של התרחבות המוסדות.*

צוות ההנהלה התמנה על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לדאוג "לקמחו" שבלעדיו אין תורה, והוא פועל בהשראתו ובהכוונתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהחינוך הטהור הוא בראש מעייניו, כ"ק אדמו"ר שליט"א מעורה בכל הנעשה, הוא "הרוח החיה באופנים", והרה"ח רבי ישכר דוב לבין והרה"ח רבי ברוך ולצר, הי"ו, נועצים עמו בכל פרט ומברכתו יבורכו, הם והעסקנים המסורים די בכל אתר ואתר, הנדיבים וכל מחזיקי התורה, ומכחה של ברכת קדשו נושאים הם במעמסה היום יומית הכבדה לאפשר את קיומם של המוסדות הקי ושגשוגם.

כוללי ויזניץ

כולל הוראה

הדרגה הגבוהה ביותר של לימוד התורה היא היכולת לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. שלבי החינוך במוסדות ויזניץ מעלים את התלמיד מדרגה לדרגה, עד ללימוד בכולל ההוראה, ועד להתעטרות בכתר ההוראה.

"טוב מראה עינים מהלך נפש", אמר החכם מכל אדם. ראיה גדולה משמיעה. אם נרצה לעמוד על איפיונו ומהותו של כולל ויזניץ להוראה, לא נזדקק לעדויות ושמועות. אמנם, שמעו הטוב של הכולל יצא למרחוק וכבר הגיעו ראשי כוללים שונים ובקשו לעמוד על סודו והצלחתו. אבל הדרך הבדוקה יותר והאמינה יותר היא מראה העינים. עמוד נא בכיכר שלפני בית המדרש הגדול בשלש דקות לשלש, למשל, ותראה את התהירה הגדולה. גדודים גדודים של אברכים ממהרים לתלמודם. נהירה שהתחילה שתי דקות לפני כן, ותסתיים שלש דקות לאחר מכן. לאחריה - תהיה הכיכר שוממת כבתחילה. כל האברכים שוקדים כבר על משנתם... אכן כך. די להעיף מבט בבֵית המדרש המלא מפה לפה, לראות את הרצינות והריכוז שבפני האברכים, ולהאזין לקולות הלימוד הערבים, ניגון הגמרא המתמזג בויכוחים שבריתחא דאורייתא.

תמונת המחזור הראשון של לומדי הכולל, תשי"ד

אל חשש, יכול אתה ללכת בין שורות הספסלים ולראות, כיצד כל האברכים שקועים בלימוד אותה סוגיא, להטות אוזן לפלפולם ולבחון את הדף שעל הלוח, ובו פירוט ההספק השבועי הנדרש. אינך צריך לחשוש פן תפריע למישהו בלימודו. הם שקועים בתלמודם ולא יסיחו את דעתם.

עתה תבקש מראש הכולל שליט"א, להקצות לך שעה קלה ולהסביר על אלו יסודות מושתת הכולל. ראשית כל, ימשיך ראש הכולל להדהים אותך ב"מראה עינים". במאות תעודות סמיכה בהם עוטרו אברכי הכולל על ידי גדולי תורה אנשי שם שלא חסכו שבחים ולא הסתירו התפעלות:

"ידיעותיו כמונחות בקופסה, לא מש מאהלה של תורה..."

"ראיתי ידיעותיו המקיפות בעומק וברוחב, החל משיטות הראשונים ועד לאחרוני האחרונים

חרוטים על לבו..."

"נרשמתי מן המראה, כי ידיעותיו המקיפות מראות על שקידה עצומה ואהבת תורה גדולה..."

אף אנו נתרשמנו מן המראה, ובקשנו מראש הכולל לגלות את סוד ההצלחה.

ראש הכולל מחייך. "המרשם להצלחה אחד הוא. דברי הגמרא במסכת מגילה, שיגעת ומצאת תאמן, לא יגעת ומצאת אל תאמן..."

"ובכל זאת", דוחקים אנו.

"אכן כן", מסכים ראש הכולל. "אם האדם יגע ועמל, חורש וזורע באדמת טרשים זיבורית, יניב כל עמלו פרי דל ומצומק. יש לדעת מה לזרוע והיכן, כיצד להכין את הקרקע ולטפל בעצים. כך הדבר אף בהתעלותו של האדם. היגיעה בכולל אינה נוצרת בחלל ריק.

אנו מקבלים ב"ה קרקע חרושה ומעובדת. אברך מגיע אלינו לכולל לאחר שעבר את מסלול החינוך היחודי של ויזניץ למן המסד ועד לטפחות. בכל שלב ושלב השקיעו בו עמל ויגיעה, ולא פחות מכך - הוא השקיע בעצמו, בהכוונתו והדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המפקח אישית על סדרי החינוך ומתח הלימודים. הוא מקבל דיווח אישי על כל תלמיד ותלמיד פעמים מספר במהלך השנה. בכל שלחנותיו הטהורים משמיע הוא דברי חיזוק והדרכה. צוותי חינוך מעולים מלווים את הנער שנה אחר שנה, בבחינת מה שאמרו חז"ל שאין לך כל עשב שאין מלאך עומד על גבו ואומר לו "גדל". הן רק טבעי הדבר, שאברך מגיע לכולל כשבאוצרותיו ידיעה מקיפה בסדרי משנה ומסכתות גמרא. גם בשטח ההלכה ישנה הכוונה מזה שנים. עוד בישיבה קטנה ישנם שיעורי הלכה וישנן שאלות הלכה מורכבות שהתלמידים נדרשים לענות עליהן לאחר עיון במקורות וחדירה לעמקה של הלכה. אלא מאי, עד לשלב הכולל למד התלמיד לאור הנחיית רמי"ם ומחנכים. עתה נדרש הוא לעמוד על רגליו שלו. לאחר שרכש בקיאות מפליגה וקנה דרך סלולה בלימוד, עמל הוא בעצמו ומוכיח את עצמו.

אברכי הכולל בלימוד משניות לעילוי נשמת החברים הרשומים בחברת המשניות שע"י הישיבה

מסלול הלימודים בכולל האברכים נקבע מראש לתקופה ארוכה. כך יודע האברך שלפניו שנתיים ימים לרכוש בקיאות וידיעה מקיפה בשלחן ערוך יורה דעה חלק א', ושנתיים לאחר מכן יתחילו הכל בלימוד החלק השני. עצם הידיעה הזו מכניסה ללחץ לימודים ולמשטר עצמי קפדן, שהרי יום שחלף לא ישוב, ומה שכבר נלמד - חייבים לדעתו על בוריו.

כידוע, בלימוד עצמו קיימות מדריגות שונות. הלימוד כשלעצמו בכל דרגה שהיא, אין ערוך לו וכל העולם אינו שוה לדבר אחד מן התורה (ירושלמי ריש פאה) אך מעבר לכך קיימת התביעה שהתורה תהא "ערוכה בכל ושמורה" ושגורה על לשונו של לומדה. כמו שאמרו (קדושין ל.) עה"פ "ושננתם", שיהיו דברי תורה מחודדים בפיך, שאם ישאלך אדם אל תגמגם אלא אמור לו מיד. ופירש רש"י: מחודדים בפיך, חזור עליהם ובדוק לעמקם. החידוד הוא התבטלות השכל האנושי ושעבודו לשכל התורה, והוא דורש יגיעה עצומה, חזרה מתמדת וחדירה לעומק הסוגיא. רק כשהוא יורד עד לתשתיתה של הסוגיא וחושף את מקורותיה, מבין את מקור וטעם שיטות הראשונים ז"ל וחילוקי הדינים ביניהם, עד לשיטות הפוסקים והנפקא מינות להלכה. ואז, אם ישאלו אי מי, לא יגמגם אלא תהיה בפיו הלכה ברורה.

התנאי השני הוא לימוד מתוך ענוה, כמו שאמרו (שבת סג.) על הפסוק "צלח ורכב על דבר אמת, וענוה צדק" - לימוד לאמיתה של תורה מתוך ענוה. הענוה היא תנאי לתורה, הקב"ה השרה את שכינתו על הר סיני ולפיכך ניתנה התורה במדבר ולפיכך נמשלה למים. ואז אומר הקב"ה ש"אני והוא יכולים לדור כאחד", והוא זוכה ל"אוקמי גירסא סייעתא דשמיא". התורה מוצאת אצלו דירת קבע ומתיישבת בלבו בבחינת ובתורתו שלו יהגה יומם ולילה.

הדרגה העליונה היא בחינת "והי עמו - שהלכה כמותו בכל מקום". לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא. הגמרא (סוטה כא) ממשילה את התלמיד חכם לאדם המהלך באישון לילה ואפלה ומתיירא מן הבורות ומן הפחתים, מן הקוצים ומן הברקנים, מחיות רעות ומליסטים, ואינו יודע באיזו דרך מהלך. כיון שהגיע לפרשת דרכים - ניצול מכולם. ואומרת הגמרא שפרשת דרכים פירושה דסלקא ליה שמעתתא אליבא דהלכתא. כי תלמיד חכם כזה הגיע למדריגה הגבוהה ביותר.

ואכן, זוהי מגמת הכולל, לכוון את האברכים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. לשם כך מודרכים האברכים על ידי ראש הכולל הגאון רבי מרדכי שלמה שטיינמץ שליט"א מחבר ספר שומר שבת ודומ"צ קרית ויזניץ בהר נוף והמשגיחים המסייעים על ידו, לשם כך מעיינים האברכים ולומדים לעמקן את סוגיות הש"ס עם שיטות הראשונים חלקי הדק היטב וכך מבינים הם על בוריין את שיטות הפוסקים, הטור הבית יוסף והדרכי משה, הב"ח והפרישה, ורק לאחר מכן הם ניגשים ללמוד את השלחן ערוך עם נושאי כליו.

בנין הכולל
ע"ש ה"דמשק אליעזר"
ומשרדי המוסדות
שנבנה ע"י מוה"ר
זונדל ניימן ז"ל

כדי לרכז את החומר הנלמד, נערכות על ידי ראש הכולל בחינות בכתב ובעל פה. מדי חודש נערכת בחינה בכתב, כשלאחריה מקבל האברך תשובות כתובות להשוואה ולהכוונה, שידע לפעם הבאה מה נדרש ממנו. פעם בשלשה חדשים נערכת בחינה בעל פה בה נוטל לפעמים חלק הג״ר זושא לוריא שליט״א המשתף את האברכים בנסיונו העשיר להלכה ולמעשה.

אף השיעורים הנאמרים על ידי ראש הכולל מכוונים את אפיקי החידוש של האברכים ומדרבנים אותם להסדיר את משנתם ולהרצותה בבהירות לפני חבריהם. הלימודים עצמם מתקיימים מתוך דיבוק חברים, וכבר בשעות הבוקר המוקדמות מתפללים הכל בצוותא ולאחר מכן לומדים בצוותא חדא עד לאחר השיעור הכללי הקבוע בשמונה בערב.

כל אלו מניבים פרי הלולים, הן חידושי תורה שבעל פה הנמסרים בחבורות, הן חידושי תורה שמועלים על הכתב ויוצאים לאור בקבצי חידו״ת. עשרות מאברכי הכולל זכו לפרסים נכבדים ומכתבי הוקרה מקרנות פרסים כלליות לחידושי תורה, כמו הקרן ע״ש מהר״ם שפירא מלובלין זצ״ל. אך בעיקר, חקוקה תורתם על לבם, בידיעות המפליגות וביכולת לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. כעדות הרבנים הגאונים שהכתירום בהתלהבות בכתר ההוראה.

פינה בכולל האברכים

בסמיכות לכולל קיים ״בית הוראה״ העומד תחת חסותו של הגאון רבי שמואל ואזנר בעל ״שבט הלוי״ אב״ד ור״מ זכרון מאיר. בראש בית ההוראה עומד הרה״ג מוהר״ר יעקב מאיר שטרן שליט״א ולידו עושים ״שימוש״ אברכי הכולל ומתמחים בהוראה הלכה למעשה.

כולל עיון וכולל ש״ס

בכוללי העיון והש״ס שבקריה לומדים עשרות אברכים כשמטרת הכוללים היא להכשיר אברכים מופלגי תורה לשמש כרמי״ם וראשי כוללים ומרביצי תורה לעדרים בארץ ובחו״ל,

תלמוד תורה דויזניץ בקרית ויזניץ

"תלמוד תורה" כנגד כולם

כאשר כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע הגיע מארץ אויב בשלהי מלחמת העולם השניה, קידמו שרידי חסידי ויזניץ את פניו במעבר הגבול שבראש הניקרה ובשרוהו, שהם מוסרים לידיו את המתנה היקרה מפז: את נשיאות הישיבה שהקימו בארץ הקודש, על מתי מספר תלמידיה. חייך הרבי ואמר לתלמידיו אהוביו: שמח הייתי יותר לו הייתם מבשרים לי, שיסדתם גן ילדים ויזניצאי... היינו, לו הייתם מייסדים בתים נאמנים ומחנכים צאצאים רכים לאור מסורת הדורות...

שנים אחדות לאחר מכן עלה ארצה כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע וקיבל לידיו את נשיאות הישיבה מבנו, ראש הישיבה, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. בתנופת שיקום ובניה יסד כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע את הקריה הנאמנה והעביר אליה את הישיבה, ואמר: "אם הקב"ה היה בעזרינו וזכינו להקים בארץ הקודש את בית ויזניץ, הרי אחד הדברים הראשונים שמחובתנו לדאוג להם הוא שלילדינו יהיה מקום ללמד בו!

אמר ועשה, כדרכו בקודש. בשנת תשי"א נפתחה הכתה הראשונה על ידי המלמד הרה"ח רבי בן ציון וייס הי"ו. שלשה תלמידים מנה התלמוד תורה דאז ובחסדי השי"ת הוכפל מספרם יותר מפי מאתיים!...

הכתות הנמוכות בתלמוד תורה

ראשיתו מצער היה, ואחריתו ישגא מאד. בתחילה התמקם התי"ת בחדר שבין בית המדרש הישן לבין בנין חדר האוכל. מיני אז שימש אותו חדר בתפקידים רבים ומגוונים. החסיד הישיש רבי וואלף אפטר שהה בו, חדר ההוראה נקבע בו, אוצר הספרים, ועוד. בהמשך השנה גדל מספר התלמידים והגיע לעשרה. משנתווספו כתות נוספות השתכן התי"ת בחדרים שמעל לחדר האוכל הישן. ביום למדו שם הילדים הרכים, בלילה ישנו שם הבחורים, ובשבתות השתכנו שם האורחים שבאו לשבות בצלו של כ"ק האמרי חיים זי"ע. כאשר המקום נהיה צר מלהכיל את התלמידים, עברו לבנין הכולל ממול. הכולל טרם היה, הקומה השניה טרם הוקמה. במקום בו שוכנים משרדי הישיבה נשמע קול התורה ברמה. כאשר גם באותם חדרים לא היה די, נבנה על ידי הנדיב הרה"ח ר' שלמה רוטמן ז"ל מבנה בן

שתי קומות לתלמוד תורה. הוא נחנך בשנת תשכ"ג על ידי כ"ק מרן האמרי חיים זצ"ל. מספר התלמידים הלך וגדל, ולאחר מספר שנים התווספו שתי קומות, פרי נדבתם של תורמים רבים מאנ"ש, ביניהם הנדיב הרה"ח ר' משה אהרן רוזנגרטן ז"ל מציריך. לא מכבר התעורר הנדיב הרה"ח ר' שמעון פייג והשלים את הבנין ושיפצו, כלול בהדרו.

אין כמו התלמוד תורה והתפתחותו המדהימה והמפעימה. כדי להמחיש את התפתחותה ושיגשוגה של מלכות ויזניץ לאחר החורבן האיום והשואה הנוראה. לפני ארבעים שנה, כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וביתו התגוררו בתל אביב בדחקות רבה וכל המאמץ היה מכוון להפיח רוח בגחלת העוממת שלא תכבה כליל חלילה, פגש בו אחד מנכבדי הישוב דאז, צאצא לנושפחת הרבנית תליט"א, והתעניין במעשיו. כיצד נקלט בארץ, וממה יתפרנס.

"מובן מאליו", אמר ויעץ, "אל לכם לחשוב על רבנות והנהגה. העולם ההוא - חלף עבר לו, גז - ולא ישוב עוד..." כיום, למראה הממלכה המסועפת. מחייכים אנו על דבריו. אך לאמיתו של דבר הצדק היה עמו. אין לתבוע מאדם להביא בחשבון נסים ופלאות. וכי הוא בלבד היה קטן אמונה, והלא מנכבדי וזקני אנ"ש באו לפני כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע ו"הזהירוהו" לבל יפנה ל"הרפתקה" של הקמת השיכון. שכן מי ילך אחריו לארץ ציה, לגבעה המבודדת שבין המושבה בני ברק לבין שיכון נוה אחיעזר. נוה אחיעזר, לפחות, ממוקם על כביש גהה, וניתן להגיע אליו בקו האוטובוס העצמאי הנוסע לתל ליטוינסקי (תל השומר דהיום)... מהיכן יחיה, מי יבוא לשם כדי למסור פתקא... מי פילל ומי מילל לראות את השיכון מלא וגדוש בלע"ה, וכל משפחות האברכים המתגוררים סביבו. אין לכך המחשה טובה יותר מהתלמוד תורה שנפתח עם מלמד אחד ושלש ילדים והגיע לעשרים וארבע כתות ובהן כשש מאות תלמידים כ"י.

הכתות הגבוהות בתלמוד תורה

אחת הסיבות - ואולי המרכזית שבהן - שהביאו את כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע ליסוד הקריה. היה רצונו העז לבצר מקום ישוב שכולו על טהרת הקודש, בו יפכו חיים יהודיים שרשיים כמסורת הנקוטה בידינו מימי קדם. אף לכך מהווה התלמוד תורה בבואה נאמנה. הוא היה התלמוד תורה הראשון בבני ברק אשר בו למדו באידיש, שפת האם, וכל לימודם על טהרת הקודש ב ניהולו של המחנך הדגול הרה"ח מו"ה צבי הירש ויזניצר ז"ל אשר מסר את נפשו להרחבתו ושכלולו במשך טו"ב השנים שעמד בראשו, ולאחר מכן בניהולו של המחנך הדגול הרה"ח מו"ה עביר וייס שליט"א

ועתה תחת שרביט ניהולו של הרה"ח מו"ה מאיר זומר שליט"א.

ההנהלה והמלמדים שליט"א משקיעים עמל ללא ליאות לא רק בעבודה החינוכיית היום יומית המתמדת, אלא אף במציאת דרכים ובסלילת נתיבים להעלאת מתח הלימודים,להעמקת החינוך ולהידוק הקשר עם ההורים. חלק מהאמצעים הללו הועתק כבר למקומות אחרים. לדוגמה: הדף הניתן מידי שבוע לילדי הכתות הנמוכות ובו נמסר להורים מה נלמד באותו שבוע כדי שיכלו לבחון את בניהם ולכתוב למלמד על מדת ידיעותיהם. ארגון המתמידים "תורת חיים" ובו לומדים הילדים לאחר שעות הלימוד הארוכות ומקבלים פרסי עידוד בהתאם ללימודם ושקידתם. כמו כן הוקמו מסגרות ליומי דפגרא. בשבת קודש שוהים התלמידים במסגרת כשבע שעות! שעה לפני התפילה, ובתפלה עצמה הנערכת תחת השגחה בת"ת, ולימודי אחר הצהרים ותפלת מנחה, שלאחריה מסבים כל התלמידים לסעודה שלישית בצוותא. גם בימי "בין הזמנים" היה הת"ת בויזניץ הראשון שמארגן מסגרת מחייבת של לימודים ותפלות בצוותא. העובדה שהימים הם ימי חופשה באה לידי ביטוי בקיצור הלימודים, ובפרסים יקרי הערך הניתנים לתלמידים...

בנין הת"ת
נבנה ע"י מוה"ר
שלמה רוטמן ז"ל.
קומה נוספה ע"י מוה"ר
משה אהרן רוזנגרטן ז"ל.
המבנה שופץ ע"י ר'
שמעון (ארתור) פייג הי"ו
מטורונטו

המבצעים דלעיל ורבים נוספים (כגון שינון המשניות בעל פה במסגרת ארגון "יד חרוצים", או לימוד ל"ט מלאכות שבת והלכות תפלין בצוותא בכתות הגבוהות באמצעות חוברות לימודים מיוחדות שחוברו על ידי מחנכי הת"ת, ועוד) הם בנוסף לעבודה השיגרתית המבורכת, הכוללת חזרות תכופות ומבחנים ממריצים, והמתאפשרת עקב מסירותם הרבה של המלמדים והעבודה בצוותא ובשיתוף פעולה הדוק ופורה בין המלמדים עצמם (העורכים מפגשים תכופים במסגרת סעודות מלוה מלכה, בהם נידונות בעיות שונות, מוצעים פתרונות ונמסרים דיווחים על פעולות ותוצאותיהן. כפתגם השגור, שהחכם לומד מנסיונם של אחרים ואינו צריך לבוא לידי לימוד מכשלונותיו שלו...) שיתוף פעולה בין המלמדים לבין ההנהלה ובינם לבין ההורים.

"הלומד ואינו חוזר, כזורע ואינו קוצר". בת"ת ויזניץ נערכות חזרות תכופות, אך בנוסף להן נבחנים בסוף שנת הלימודים שלש פעמים על כל החומר שנלמד במשך השנה. המבחן האחרון בסידרה נערך בפומבי על ידי אחד מגאוני עירנו והמעמד עצמו מהווה עידוד לתלמידים, בנוסף לפרסים יקרי הערך שהם מקבלים בו.

בראותנו את הישיבה הקטנה המשגשגת, את הישיבה הגדולה הנודעת לשם ולתהלה, ואת

עשרות עשרות אברכי הכולל המתעטרים בנזר ההוראה, נדע שאת הבסיס ואת התשתית קבלו בתלמוד תורה שעיצבם וייצבם על הדרך הישרה המסילה העולה בית א-ל בדרך רבותינו הקדושים ולאור הדרכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. שהרי "אם אין גדיים אין תיישים". הגירסתא דינקותא המוקנית בין כתלי התלמוד תורה מניבה ת"ל פירות לתפארת!

תלמוד תורה

"באר חיים מרדכי"

בנוסף לתלמוד-תורה הקיים בקרית ויזניץ, פועל בבני ברק עצמה במרכז העיר תלמוד-תורה ששמו הולך לפניו, ת"ת "באר חיים מרדכי" על שמו של הגאון מניאמץ זצ"ל. מתחנכים בו מאות תלמידים מבתים חסידיים, הן משפחות ויזניצאיות והן כאלו ששמעו של החינוך הויזניצאי לתורה ולחסידות, למדות טובות ולדרך ארץ הגיע אליהן והן מבקשות להעניקו לבניהן.

צוות מלמדים מגובש ומיומן פועל כחטיבה אחת לקידום התלמידים תוך הענקת תשומת לב אישית לכל אחד ואחד מהם. במבחנים הנערכים בתדירות מגלים התלמידים ידיעות נרחבות והבנה מעמיקה, אות ועדות להצלחתם של המחנכים וביטוי מוחשי להשקעה ולמסירות של הצוות כולו.

אף כאן, כבשאר תלמודי התורה של ויזניץ, מתחיל סדר היום בתפלת שחרית בצוותא. תפלה בחום ובהתלהבות בנוסח הויזניצאי הלוהט והמרטיט, שלאחריה לומדים ביתר התלהבות ואף ההפסקות מתאפיינות ביתר כובד ראש. השם הטוב שהת"ת קנה לעצמו הביא להתדפקות על דלתותיו, ולאחרונה הוסיפו לו קומה מתרוממתו של הנדיב הרה"ח רבי משה גדליה הוך הי"ו (בונה היכל התורה בקריה ומשפץ היכל הישיבה) שלאחר שבנה לפני כמה שנים את היכל התורה והחסד במקום ואת המכינה, כאב לבו על הלחץ זה הדחק שבגינו מפוזרות הכתות בכמה מקומות ונאלצים לדחות תלמידים מחוסר מקום. עתה באה הרווחה והתאפשרה קליטת תלמידים נוספים המבקשים להתחמם לאש וללכת לאורו של החינוך הויזניצאי המעולה.

בנין הת"ת.
בית המדרש נבנה ע"י
מוה"ר
יהודה דוד ליבוביץ הי"ו.
קומה נבנתה ע"י
מוה"ר אברהם צויבל ז"ל.
קומה נוספת
והיכל תורה וחסד
נבנו ע"י מוה"ר
משה גדליה הוך הי"ו

ארגון "יד חרוצים"
ללימוד ושינון משניות בעל פה

מוסיף והולך

אין כל חידוש בכך, שילדי חמד בני חמש ושש לומדים משעת בוקר מוקדמת ועד לשעות החשכה. עם הפסקת צהרים, כמובן. בעוד שראשי מערכת החינוך החילונית יצאו בהכרזות פומביות בקול רעש גדול על תכנית מהפכנית להחלת יום לימודים "ארוך" במרכאות, תוספת של שעתים-שלש שעות הבלותות, ואף רעיון זה נגוז ונמוג בקול דממה דקה ולא יצא אל הפועל - בה בעת שוקדים המוני ילדי התלמוד תורה והוגים בחשק ובמתיקות בתורה א-ל חי, ומקיימים את העולם בהבל פיהם שאין בו חטא. הם אינם מסתפקים בכך, וגודשים בהמוניהם את חברת המתמידים בשעות הערב. ואף בכך - אינם אומרים די. שהרי ישנה הפסקת צהרים בלתי מנוצלת... לא שתלמידי התלמוד תורה אינם אוהבים לשחק ולהשתובב. גם את הפסוק "שמח בחור בילדותיך" מקיימים הם בלא שהמקרא יצא מידי פשוטו. אבל מי שיכנס לחדר האוכל שבמסעדת ה"חדר" ומי שיאזין לשיחתה של קבוצת ילדים מסתודדת או למילמולו של ילד בפאתי החצר, ישמע את פרקי המשניות המשוננים בעל פה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מעיין בדוחו"ת המפעל וסקירת פעולתו

הדוגמא האישית

ההמרצה ללימוד המשניות ולשינונן שואבת את השראתה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שאינו פוסק מלדרבן ולהמריץ לשלוט בעל פה במשניות, לקיום מצות "ובלכתך בדרך" וכתועלת גדולה לכל הלימוד. כלשון בעל חוות יאיר (בשו"ת, סימן קכ"ד) ש"הוא תועלת ותכלית גדול לכל לימודיו אחרי כן". ולא לתלמידי התי"ת בלבד, אלא גם מבני הישיבה דרש זאת. וכעדות בעל התוספות יום טוב בהקדמתו, ש"רבינו הגדול מרנא ורבנא הגאון רבי יהודה ליווא בר בצלאל (המהר"ל מפראג) זלה"ה שנתעסק בישיבה והרביץ תורה לרבים כמפורסם, אחר כך דרש לרוץ למשנה עד שנתחברו חבורות

חבורות, כתות כתות של תלמידי חכמים לחזור שוב ושוב על המשניות". הכל זוכרים כיצד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א היה חוזר על משנתו ומשניותיו בכל עת מצוא, כאשר כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע היה עוזב לרגעים את השלחן הקדוש, וכיוצא באלו הזמנים.

מעלה מעלה

במסגרת התי"ת נלמדות אחת עשרה מסכתות (ברכות, שבת, פסחים, שקלים, יומא, סוכה, תענית, ראש השנה, מגילה, בבא קמא, אבות). כאשר הרה"ח רבי יעקב דוד ויזניצר ז"ל, מנכ"ל מוסדות ויזניץ ("רבן של עסקנים" כלשון כ"ק מרן האמרי חיים זצ"ל) נפטר, החליטו בני משפחתו להנציח את זכרו בהקמת ארגון לעידוד שינון משניות בעל פה.

התחילו בבחינות על מסכתות שבת ופסחים, והתלמידים שידעו שתי מסכתות אלו על בוריין ובהבנה - עם פירוש רבינו עובדיה מברטנורא ז"ל - זכו בפרס נאה. ששת כרכי השיטה מקובצת.

חתני הפרס ותעודותיהם

זה היה בשנת תשמ"ב. בשנה שלאחריה גדל "התיאבון", והוכפלו מספר המשניות. הפעם נבחנו על ברכות, שבת, פסחים, שקלים, יומא, סוכה, ראש השנה - למעלה מחמש מאות משניות! הבחינה עוררה הד רב, הילדים למדו בהתמדה ושיננו בכל עת פנאי, האבות נדרשו להחלץ לעזרה, להסביר משניות קשות ולבחון האם הפרקים שגורים על לשון צאצאיהם. ברוב עם נערך מבחן פומבי, כשהילדים מתרגשים וההורים קורנים מנחת, וניתנו פרסי סדרת ההלכה של "כף החיים".

האתגר

באותה שעת חדוה קמו בני משפחת הרי"ד ויזניצר ז"ל והכריזו באופן ספונטני, שהילד שיבחן על הסכום העצום של אלף משניות - כפלים מהמשניות שנבחנו אז, ופי ארבעה ויותר מכמות המשניות במבחן הראשון - יזכה בפרס של ש"ס! המארגנים עצמם היו ספקנים ולא האמינו שיהיה מי שייענה לאתגר. ככלות הכל, התלמידים נתונים בלחץ לימודים מתמיד משעות הבוקר ועד לשעות הליל, במתח של שינון ומבחנים. התלמוד תורה עצמו מקציב לשינון המשניות רבע שעה ליום. מי יוכל איפוא להספיק ולשנן אלף משניות?

התשובה ניתנה עד מהרה. התלמידים נענו לאתגר, ובשנת תשד"מ נבחנו על אלף משניות! ולא מבחן אקראי אחד, אלא סידרה של חמש בחינות אצל רבנים וגדולי תורה שהשתוממו להיקף הידיעות ובהירותן והפליגו עד מאד בשבח הנבחנים הצעירים. נקבע מבחן פומבי ומעמד חלוקת השסי"ם, אליו הגיע במפתיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כדי להביע את שמחת לבו על כך שפרחי התלמידים נבחנים על אלף משניות בעל פה!

כיון שכך, עלה מפלס הציפיות, ותיקרת המבחן הועלתה לאלף וחמש מאות משניות!

צעירי הצאן

"התיקרה" הוגבהה מעלה מעלה, אבל המארגנים - הנושא העיקרי בעול הוא האברך החשוב הרב ישראל פערל שליט"א ועמו הג"ר יעקב לבין שליט"א ראש כולל הש"ס בויזניץ - לא שכחו את העובדה שהמבחנים כוללים את כל ילדי התי"ת בכל כתותיו, ולא כולם מסוגלים לשנן כה הרבה מסכתות ופרקים. משום כך קבעו "מחיר" לכל משנה - "מחיר מציאה", שהרי "טוב סחרה מכל סחורה"... וכך נבחנים ילדים רכים מכתה ד' במאתיים משניות בעל פה, כשהם נדרשים לדעת משמעות כל מלה בפני עצמה, סיכום המשנה ופסק ההלכה לפי פירוש הר"ב, ומאתיים משניות אלו עבורם אינו מבצע קל יותר מאלף וחמש מאות לחבריהם הגדולים - שאף הם לפני גיל בר המצוה...

חלק מהקהל במבחן הפומבי

תשומת הלב לנבחנים הקטנים, תרתי משמע, והרצון העז לחזק את ידיהם ולעודדם מתוך בטחון שאף הם יהיו "מוסיפים והולכים" ובכל שנה יתעלו ויבחנו על מסכתות נוספות, תשומת לב זו הביאה להחלטה מרגשת. במבחנים הראשונים ניתנו פרסי הספרים על ידי הרבנים הבוחנים, בסיומו של המבחן הפומבי. הנערים הגדולים, בני ה-12-13, סחבו את השסי"ם הגדולים כפרס על אלף המשניות ששיננו. אחרים - שיטה מקובצת וספרי ראשונים. הפעוטות נגשו לבסוף, וקבלו ספר בודד, או שני ספרים... מדוע "אשמים" הם על שטרם מלאו להם שמונה שנים, כלום לא השקיעו עשרות שעות של שינון וחזרה, התרגשות וחרדה? לפיכך, החליטו לתת לכולם מעטפה חתומה, ובתוכה הפניה לחנות הספרים לקנות בסכום הנקוב בהמחאה. בטקס עצמו היו כולם שוים לטובה, כולם חתני השמחה...

המבחן שלאחר המבחן

כיצד נבחנים התלמידים? על המסכתות שנלמדות בכתות - הם נבחנים בבחינות שבועיות על ידי אחד מהורי התלמידים, ומידי ששה שבועות נערך מבחן מסכם שבו זוכים בפרסי עידוד. לאחר כל אלו - מתקיימים ששה שלבים של מבחן קפדני בכתב על לשון המשנה, תוכנה ופירושה. בנוסף, מתקיימים מבחנים על מסכתות קדושין, בבא מציעא, תמיד ועוקצין שאינן נלמדות בכתות. מי שעובר את כל השלבים בהצלחה - והוברר שהוא שולט בלמעלה מאלף משניות - זכאי להשתתף במבחן הפומבי שבו שלשה שלבים: באחד - דגש על לשון המשנה, בשני - על הבנת התוכן, והשלישי - שאלות בעל פה. שלשת המצטיינים זוכים לתואר "כתר המשנה", הארבעה שאחריהם - "שרי המשנה", הנותרים - "אלופי המשנה".

לא תמיד מסתיים המבחן בכך. לא אחת נכנס חתן הפרס עם אביו אל הקודש פנימה להתברך מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - והרבי שליט"א מתחיל לבחון אותו פרק אחר פרק במסכת פרה או עוקצין. הקהל הרב מחכה, התור הולך ומתארך, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א רווה רוב נחת מצאן הקדשים...

לומדי "יד חרוצים" בשעת מבחן בכתב

"קל כנשר"

לזכות הארגון נזקפות בשנה אחת בלבד למעלה משבעים אלף משניות משוננות בעל פה ובהבנה! למעלה מארבעים שסי"ם חולקו ומאות מאות של ספרים. אך בכך לא די. כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א חילק אשתקד את התעודות למצטיינים הוא נשא בפניהם את דבר קדשו לאמר:

"ילדים יקרים! כלל גדול יהא נקוט בידכם: לא לזנוח ולא לשכוח את אשר למדתם! היצר הרע רב תחבולות הוא. לפעמים אינו מונע את האדם מללמוד את כל הש"ס כולו, ואת כל כחו משקיע הוא במניעת החזרה. כי החזרה על הלימוד, לא זו בלבד שהיא מועילה על לשעבר, שלא לשכוח את מה שלמדו, הריהי מדרבנת ללימוד בעתיד כאשר האדם רואה ברכה בעמלו ומוצא את עצמו מלא וגדוש בתורה. כבר ראינו אנשים שעברו על הש"ס כולו ואינם שולטים בו מכיון שהתרפו והתעצלו מלחזור ולשנן, ומאידך גיסא ראינו גדולי תורה שהש"ס היה שגור על לשונם עקב החזרה המתמדת. לכן החזרה היא התנאי להתעלות, "אם שמוע בישן - תשמע בחדש"!

בעקבות קריאתו של מעכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הוחלט אשתקד על המבצע "קל כנשר", ובו מתאפשר לכל מי שנבחן בעבר וזכה בפרס, להבחן שוב מידי שנה בשנה. אדרבה, יחזור שוב ושוב על תלמודו ויהיה קנוי בידו. שהרי דברי תורה קשה לקנותם ככלי זהב ונוח לאבדם ככלי זכוכית, "התעיף עינך בו - ואיננו". יש לחזור על הלימוד עד שיהא דומה לו כמונח בכיסו, ואז עליו למשמש בכיסו בכל שעה, לראות אם לא נשכח דבר מה...

על הטוב ייזכרו

ידידנו הנכבדים הנדיבים החשובים נדיבי לב
שתרמו מהונם להקמת בניני המוסודת

מוה"ר יצחק קסירר הי"ו	אנטוורפן
מוה"ר נפתלי טסלר הי"ו	שיקגו
מוה"ר מנחם מנעדיל גנז ורעיתו הי"ו	מקסיקו
מוה"ר שלמה ברוך קסט ורעיתו הי"ו	לוס אנגלס
מוה"ר בנציון טננבוים ורעיתו הי"ו	ניו-יורק
מוה"ר ברוך גרינברגר ורעיתו הי"ו	תל-אביב
מוה"ר משה גדליה הויך ורעיתו הי"ו	בני-ברק
מוה"ר מנחם מנדל קסירר הי"ו	אנטוורפן
מוה"ר יודא דוד ליבוביץ הי"ו	טורונטו
מוה"ר יצחק רוט ורעיתו הי"ו	מונטריאול
הרה"ח ר' אלתר יעקב ויזל	
מוה"ר צבי ברנזון הי"ו	צירך
מוה"ר שמעון פייג ורעיתו הי"ו	טורונטו

ישלם להם ה' כפעלם הטוב ויתברכו כולם
ויזכו לעשות טוב וחסד מתוך שפע הרחבה וכל טוב

יזכרו לעד

הנדיבים הנכבדים כבירי הפעלים לתורה ולחסד,
שנדבה לבם להוזיל מכספם, והשאירו מהונם ויזמו
הקמת מוסדות התורה והחסד שע"י מוסדותינו הק'

הרה"ח ר' יעקב דוד ויזניצר ז"ל	
מנכ"ל המוסדות,	נפ' ט"ו סיון
הרה"ח ר' מאיר שלום רוזנברג ז"ל	נפ' כ"ג כסלו
הרה"ח ר' אפרים פישל פלדמן ז"ל	נפ' כ"ב ניסן
הרה"ח ר' מרדכי הלפרין ז"ל	נפ' כ"ו חשון
הרה"ח ר' שלום פריד ז"ל	נפ' ט"ו אדר
הרה"ח ר' משה זאב הוניג ז"ל	נפ' כ"א אייר
הרה"ח ר' שלמה רוטמן ז"ל	נפ' י"ח ניסן
הרה"ח ר' זונדל ניימן ז"ל	נפ' י"ט טבת
הרה"ח ר' מנחם מנדל גוטמן ז"ל	נפ' כ"ד סיון
הרה"ח ר' אברהם צויבל ז"ל	נפ' כ' סיון
הרה"ח ר' זושא וינר ז"ל	נפ' י"ח שבט
הרה"ח ר' בנציון פרייזלר ז"ל	נפ' ג' ניסן
הרה"ח ר' משה אהרן רוזנגרטן ז"ל	נפ' א' כסלו
הרה"ח ר' שמעון שפילפוגל ז"ל	נפ' כ"ג סיון
הרה"ח בנש"ק מוהר"ר נחמיה הלוי הורוביץ ז"ל	נפ' כב כסלו
הרה"ח ר' אברהם חיים נדל ז"ל	נפ' י"ג אייר
הרה"ח ר' ישראל פלדמן ז"ל	נפ' ט"ו אלול

ת. נ. צ. ב. ה.

בשנת היובל הזאת

תלמוד תורה "אמרי חיים"
וישיבה קטנה "בית דמשק אליעזר"
ויזניץ - ירושלים עיה"ק ת"ו

מוסדות ויזניץ בירושלים

הכל שמעו על ברכתו - הבטחתו של כ"ק הסבא קדישא בעל אהבת ישראל זי"ע לתלמידי הישיבה הקדושה בויזניצא, שהישיבה תתקיים עד לביאת גואל, בב"א. הכל יודעים באיזו דרך מופלאה התקיימה ברכת קדשו, כאשר בהנתק חמת המציק ובהסגר הישיבות הקדושות בויזניץ בווישווא ובסערט - נפתחה הישיבה בגרוסווארדיין על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. ובשנת תש"ג כאשר בתוקף הצרות התפזרה גם הישיבה הקדושה שבגרוסווארדיין - נפתחה הישיבה בארץ הקודש ולימים נמסרה לנשיאותו של כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע, ולאחר מכן לנשיאותו של כ"ק מרן בעל אמרי חיים זי"ע ולהבהחל"ח מתנהלת היא בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עד כי יבא שילה.

המקום בו נפתחה הישיבה בשנת תש"ג ובו התנהלה עד לעלייתו של בעל הדמשק אליעזר, היתה ירושלים עיר הקודש.

זכתה ירושלים והיהלום ממשיך להתנוסס ולזרוח בכתרה. תלמוד תורה "אמרי חיים" והישיבה לצעירים "בית דמשק אליעזר" ששמם הטוב הולך לפניהם. אמנם, אדם קרוב אצל עצמו, ונאמר "יהללך זר". לפיכך נצטט את דבריו של אחד מגדולי הרבנים וראשי הישיבות, הגאון רבי ישראל גרוסמן שליט"א שבחן את תלמידי הישיבה ושיבח והילל את ידיעותיהם המופלגות. עד שכתב לאמר כי הם הגיעו -

"לרמה גבוהה כזו של ישיבה הכי טובה בעולם!"

חינוך מן היסוד

החינוך הויזניצאי מתחיל כידוע מן היסוד. לא מהתלמוד תורה בלבד, אף לא מכיתותיו הראשונות, אלא החל מגן הילדים, כאשר צאן הקדשים משננים את ה"קמץ - אלף - או", ואתה

ה"תורה ציוה לנו משה מורשה קהלת יעקב". כבר אז ניתן לכל ילד טיפוח וטיפול אישי וצמוד. צוות מחנכים מסור שוקד על כך בהכוונת ההנהלה ומשקיע כחות רבים, מיטב הכשרון ומירב המרץ כדי להלוך כנגד רוחו של כל ילד וילד ולהפיק את מלא כשרונותיו. דגש מיוחד מושם בתלמוד תורה לא רק על הבקיאות הנרחבת והבנת העניינים הנלמדים, אלא גם ובעיקר על החדרת חשק עז ללימוד התורה והטעמת הטעם המתוק והערב. מתוך בטחון וידיעה שאם הנער יגיע ל"טעמו וראו כי טוב", לחוש שדברי התורה הם "מתוקים מדבש ונופת צופים", כי אז תבער בו התשוקה והכמיהה להתעלות בתורה ולשקוד על לימודה.

אהבת תורה ויראת שמים

"בית גדול", אומרים חז"ל (מגילה כז.) שהוא בית שמגדלים בו תורה, ובית שמגדלים בו תפלה. בויזניץ למדנו שהא בלא הא לא סגי, והן תרי רעין דלא מתפרשין. התורה והתפלה משלימים זה את זה. אמוראים קדושים היו מתפללים במקום לימודם, באמרם "במקום רינה של תורה שם תהא תפלה" (ברכות ח.), ואחרים היו גורסים את לימודם בבתי כנסיות שבהם השכינה שורה כדכתיב "ה' אהבתי מעון ביתך" (מגילה כט.). אף בתלמוד תורה "אמרי חיים" (ששמו, אגב, ניתן עוד בחיים חיותו של כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע לכבודו) מתחנכים התלמידים להתפלל כראוי בנוסח הויזניצאי עתיק היומין המחמם את הלב, מרומם את הנפש ומטעים את פירוש המלות. מה נפלא מראה הילדים הרכים בתפלתם הנלהבת, קול תינוקות של בית רבן והבל פיהם שאין בו חטא עולה ובוקע רקיעים בחום ובתום!

ילדי החמד
בעת ביקורו של
כ"ק אדמו"ר שליט"א

חום ואש קודש שואבים התלמידים אף מחצר הקודש. מפעם לפעם (ולא יותר מדאי...) מקבלים התלמידים כפרס הצטיינות נסיעה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, לחזות בנועמו ולבקר בהיכלו. חויות אלו נחרטות עמוק בלבבות הצעירים. כמו כן מושרש בתלמידים החינוך לחסידות למדות טובות משחר ילדותם. תשומת לב קפדנית והשגחה מתמדת מושמים על הליכותיהם והתנהגותו של התלמידים. דורשים מהם ומחנכים אותם לכך שתהא רוח הבריות נוחה מהם כרוח המקום, וכי כל רואיהם יכירום כי חניכי ת"ת אמרי חיים הם, ויהא שם ויזניץ מתאהב על ידם...

שבעים דפי גמרא בעל פה

אוירת ההתמדה שמקורה כאמור בחום ובהתלהבות המושרשים בתלמידים הביאום לשינון וחזרה על תלמודם, עד שדברי תורה מחודדים בפיהם. תלמידים צעירים שטרם מלאו להם עשר נבחנים על תריסר דפי גמרא בעל פה, והתלמידים בכתה הגבוהה של התי"ת - שמחנכים מגדירים אותה כישיבה ממש - נבחנים על שבעים דפי גמרא "ישר והפוך", להשתאותם של הבוחנים שאינם מסתירים את התפעלותם. המצטיינים שבהם מקבלים ש"ס כפרס הצטיינות, ולפי קצב לימודם לא ירחק היום והם ידעוהו על בוריו...

הפרסים ניתנים במעמד רב רושם לכבודה של תורה, בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וגדולי תורה מעיה"ק ת"ו.

הגאון רבי יצחק פלקסר שליט"א, ראב"ד בד"ץ אגו"י ציין את הייחודיות שבהצטיינותם של תלמידים צעירים שטרם נכנסו לעול המצוות אשר הוכיחו ידיעה מקיפה ושליטה יסודית בדפי גמרא כה רבים השגורים על לשונם אשר למדום ושיננום במשך שנה אחת בלבד.

הגאון רבי מרדכי שלמה שטיינמץ שליט"א, ראש כוללי ויזניץ ורבה של קרית ויזניץ בשכונת הר נוף שבירושלים דיבר בשם הורי התלמידים וביטא את הרגשתם הטובה בידעם שילדיהם נמצאים בידים נאמנות וגדלים לתפארת בתורה ובדרכי החסידות.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בביקורו במוסדות ויזניץ בירושלים

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עמד בדברי קדשו בהרחבה על הטוב הטמון בחינוך התורני - חסידי הן לאב והן לצאצאיו, וחשף את הסיבה להצלחתם הגדולה של ילדי התי"ת בלימודם:

"... הכרת פניהם ענתה בם, כי זרע ברך ה' המה. ניכר בהם בתלמידים אלו שהם לומדים תורה בקדושה ובטהרה. לימוד כזה הוא בדבקות בבורא ברוך הוא. ואז זוכים לסייעתא דשמיא שהוא התנאי המוזכר בגמרא "לאוקמי גירסא" (מגילה ו:). דוד המלך ע"ה דורש מאתנו לחוש ולהרגיש - "טעמו וראו כי טוב ה'". ביותר ניתן להגיע לכך על ידי לימוד תורה בדרכי החסידות כפי אשר הורונו הבעש"ט הק' ותלמידיו הקדושים. ידיעותיהם של התלמידים מקבילות ללימודם בקדושה!"

הישיבה קטנה

מהתלמוד תורה עולים התלמידים לישיבה קטנה. שלשה שיעורים בה, הנמסרים על ידי רמי"ם גדולי תורה ויראה, מעולים ומסורים, שאינם מסתפקים באמירת השיעור אלא עוקבים הם מקרוב אחר התקדמות כל תלמיד ותלמיד, ומטפחים אותו באופן אישי. הדגש המושם על ידם להבנה עמוקה ובהירה של הסוגיות הנלמדות - גמרא רש"י ותוס', ראשונים ואחרונים - מביא את התלמידים לטעום את נועם מתיקות התורה. אך במקביל לשיעורי העיון הפוקחים את עיני התלמידים להבנה ישרה, עמקות ופלפול נלמדים גם שיעורי בקיאות. על הכל מתקיימות בחינות מקיפות מדי שבוע, ובסופי הזמן נבחנים התלמידים על ידי רבנים גדולי תורה וראשי ישיבות. ביניהם: הגרי"ד גולדשטיין זצ"ל רב חוג חת"ס בירושלים, הגר"י גרוסמן שליט"א, הגר"ח ברים שליט"א, הגר"נ נוסבוים שליט"א, הגר"א קופשיץ שליט"א, הגר"ד וייס שליט"א, ועוד.

גם ההתמדה בלימודים נשמרת ברוח התלהבות סוחפת וב"קנאת סופרים תרבה חכמה", כאשר קול התורה הנישא ברמה והאוירה הנפלאה מהוים דירבון עז להתעלות במעלות התורה. לאוירה זו תורמים גם "מבצעי הרציפות" - בהם שקועים התלמידים בלימודם שעות רצופות ללא כל הפסק כאשר הם רושמים לעצמם בדף מיוחד כמה שעות התמידו כך בשקידה.

בית
הישיבה קטנה

אם אין יראה אין תורה

על פי הוראת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, נלמד לפני השיעור החשבון היומי משער חשבון הנפש שבחובות הלבבות. בנוסף לכך נלמד לאחר תפלת שחרית קטע מהספה"ק יסוד ושורש העבודה. מידי שבוע נאמרת שיחה מוסרית על ידי המשגיח שליט"א, ובכל ליל שישי נערכת התוועדות תלמידים - זיץ - לקראת שבת קודש, כמנהג הקדוש בחצר ויזניץ.בכל לימודי המוסר מושם הדגש על השתלמות במדות טובות והנהגות נאצלות כיאות וכראוי לתלמידי ויזניץ שעל דגלה חרוטות שלשת האהבות: אהבת השי"ת, אהבת התורה ואהבת ישראל. כדי לעצב את דמותם ואישיותם של התלמידים בשלמות של תורה ויראת שמים, הנהגות ומדות טובות, אהבת ה' ואהבת ישראל, פועלת הישיבה במסגרת של פנימיה ואף ברוב שבתות השנה נשארים התלמידים בישיבה ורק אחת לשלש שבתות שבים הם לביתם. והשבת בין כתלי הישיבה קטנה - שבת ויזניצאית טיפוסית היא, התפלות וזמירות השבת, הכל באשר לכל! אין פלא איפוא בכך,

ש"אם יש יראה יש תורה", והספק הלימודים הוא בגדר "מוסיף והולך", ואם בשנה האחת נבחנו על שבעים דפים - הספיקו בשנה שלאחריה ללמוד שמונים דפים גמרא עם ר"ן במסכת נדרים!

לא נותר לנו אלא לסיים בדברי סיכומו של אחד הבוחנים, הגאון רבי ישראל גרוסמן שליט"א: "נבחנו אצלי מסכת בבא מציעא, גמרא רש"י תוס' ומפרשים בעל פה, וידעו באופן מצויין ביותר. הן בבקיאות כל הסוגיות מרישא לסיפא, והן בהבנה עמוקה ובסברא ישרה. ממש התפלאתי להקשיב התשובות המלאות והמקיפות למרות שהצגתי בפניהם שאלות מאד קשות ומסובכות..."

יגעו תלמידי הישיבה - ומצאו!

קרית ויזניץ הר נוף בירושלים

בפסגת הר נוף שבפאתיה המערביים של עיה"ק ירושלים מתנוססת לתפארת קרית ויזניץ החדשה. שלא כאחותה הבכורה והבכירה, קרית מלך רב בבני ברק, שהתחילה במתי מעט ובדירות קטנות וצפופות חסרות הדר ונוחות עד שהתפתחה והגיעה להתרחבותה המרשימה, הרי שהשכונה בהר נוף "בצביונה נבראה", מושלמת וכלולה בהדרה. בניני המגורים הם ברמת תכנון גבוהה, בה סגנון הבניה המודרני מתמזג בנוף המיוחד - יערות מוריקים על מדרונותיהם של הרי ירושלים. מפרט טכני חדשני המיועד לרווחתו של המשתכן ואף מביא בחשבון את התרחבותן העתידית של המשפחות הצעירות ולא זו בלבד שהוא כולל תכניות מאושרות להוספת חדר לכל דירה, אלא שהוא כולל אף את יציקת היסודות לאותה תוספת מעותדת!

בניני הקריה הנבנית בהר נוף

מובן, שהקריה כולה בנויה ומרוכזת סביב מוסדותיה הרוחניים. הולך ומוקם בית המדרש הגדול ובנין "בית דמשק אליעזר" אליו תעבור הישיבה הקטנה הירושלמית. עתה היא מפוצלת בין חלק מהמבנה של בית ספר כצנלסון לשעבר, חדרי הלימוד מצויים בחלקם במקלטים ולחדר האוכל חייבים לנדוד החוצה... אף חדרי הפנימיה אינם יכולים לעמוד בתקן המצוי... תלמידי הישיבה ומחנכיהם נושאים עינים אל המבנה המפואר שבנייתו הולכת ומושלמת שיאפשר להם ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת, שהרי דירה נאה מרחיבה את דעתו של אדם.

כמו כן הוקצו שטחים נרחבים לגני ילדים ומעונות יום, ואף מתוכננת הקמת בית אבות מודרני ומשוכלל ברמה גבוהה במיוחד. כך שהקריה על מוסדותיה הקהלתיים תהווה מרכז חרדי ייחודי שיקרין מהודו על שכונת הר נוף כולה.

מוסדות "אהבת ישראל" ויזניץ - רחובות

כי הרחיב ה' לנו

שנת תש"ן היא שנת שמחה לחסידי ויזניץ בכלל, לרגל שנת היובל ליסוד הישיבה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. אך לא הכל יודעים ששנה זו מציינת תאריך ראוי לציון למפעל אדיר נוסף של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. ימלאו בה עשר שנים ליסוד קרית ויזניץ ומוסדותיה בעיר רחובות.

המהפך

רחובות ידועה כעיר המדע. אך זהו מצב עכשוי בלבד. בעבר, היתה זו מושבה של יראים ושלמים. אף יהודים רבים מרומניה פנו אליה ובנו בה את ביתם ועדיין זכור לרבים ביקורו של כ"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע שפעל רבות לחיזוקם ועידודם. במשך השנים שינתה העיר את פניה והרוחות החזקות שנשבו ברחוב עשו שמות בפרדס היהדות במקום. כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל שנטע את אהלו בפאתי העיר עצר במעט את הסחף, אבל בשנת תש"מ עדיין לא היה מצב היהדות מזהיר.

כיום ניתן לומר, שרחובות עוברת מהפכה שקטה. איטית אך מתמדת ומתמשכת: שיכון ויזניץ ומוסדותיו, הישיבה הגדולה "מאור התורה" והישיבה הקטנה הצעירה, רשת כוללים ומכללות לבעלי תשובה. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אמר, שהיא עוד תקרא עיר התורה במקום עיר המדע...

בניני הקריה ברחובות

הדחיפה להקמת הקריה הגיעה משני כיוונים כאחד. הציבור הויזניצאי המושרש. בעיר כמה וייחל לתיגבור ולפריחה. מהם, כנדיבים הר"ר בן ציון פריזלר ז"ל והר"ר חיים נדל ז"ל שתרמו מגרשים לבניית שיכון למשפחות אברכים מחסידי ויזניץ. ומאידך גיסא מצוקת הדיור ההולכת ומחריפה ומטילה עול כבד מנשוא על כתפי ההורים הזוכים להשיא את בניהם וכורעים תחת הנטל. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הרועה הנאמן לעדתו, כאב את כאבם של ההורים וחיפש דרכים להקל עליהם. אחת מהם היתה היציאה למרחב - לעיר רחובות. בשנת תש"מ, בי"ב בתמוז, ביום שנכפל בו כי טוב, חגגה העיר את הנחת אבן הפינה לקריה בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בהשתתפות

רבנים וראשי ישיבות ובמעמד אלפים מבני העיר שוחרי תורה וקהל חסידי ויזניץ.
חמש שנים עברו, וששים דירות התאכלסו במשפחות צעירות תלמידי הישיבה הקדושה. עוד חמש שנים עברו, וכבר נראים בשיכון מאות ילדי חמד...

כתר שם טוב

מיד עם הגיע המשפחות הראשונות נחנך כולל האברכים בקריה. האברכים המקומיים המעטים "תוגברו" בקבוצת אברכים מהכולל בבני ברק שהגיעו ללמודים מידי יום ביומו, כשהם נהנים מתמיכתו ועזרתו של הנדיב הנכבד הר"ר נחמן הלר הי"ו שהשקיע רבות בפיתוח הקריה ומפעליה.
כאשר הושלם איכלוס שלב ב' בקריה קיבל הכולל תנופה ביתר שאת ויתר עז. בהכוונתם של ראשי הכולל הרה"ג רבי צבי לוריא שליט"א והרה"ג רבי מאיר צבי גנץ שליט"א, ובסיועו המתמיד של רב הקהלה הגאון רבי ישראל אליעזר אדלר שליט"א, המקובל על כל החוגים בעיר, ורבים הנוהרים להוועץ בו בנושאים ציבוריים ואישיים כאחד.

על אף השנים המעטות שעברו מאז יסוד הכולל, זכה ורכש לו כתר שם טוב בעולם התורה ולא בעיר רחובות לבדה אלא שמעו יצא לתהילה אף מחוצה לה. לא מכבר זכו האברכים לברך על המוגמר - סיום לימוד הלכות שבת בעמקות וביסודיות.
הלכות אלו, שהירושלמי מספר שרבי יוחנן וריש לקיש נדרשו לשנתיים ומחצה כדי להקיפם לפרטיהם. למן סוגיות הגמרא ושיטות הראשונים, דרך טור ובית יוסף, שלחן ערוך ונושאי כליו, ט"ז ומגן אברהם וכל שלטי הגבורים. הם השקיעו את כל אונם בעמלה של תורה מתוך מיעוט שינה ומיעוט שיחה וכל קנייני תורה, יגעו - ומצאו וקנו שליטה בדיני שבת שהמשנה מעידה עליהם שהם כהררים התלויים בשערה ובכל מעידה קלה עלולים לגעת בהם באיסור סקילה וחיוב חטאת. הגאון בעל שבט הלוי שליט"א בחנם על תלמודם והעיד, שלא זכורה לו קבוצה כה חזקה בעיון ובבקיאות שהגיעה להוראה. הנה משפט אחד ממכתב תעודה שכתב: "יקר סהדותא דנא על כבוד הרב האברך השלם בתורה ויראה... שידע להשיב עד כדי להפליא בדעת תורה ודעת נוטה לגופו של ענין ובסברא ישרה, והיות הלכות שבת הוא הגדולה שבהלכות ארבע חלקי השלחן ערוך ראוי הוא לשבח ולתהלה".
והגר"ש וואזנר שליט"א הסמיכם להורות בהלכות סבוכות אלו שכיום, בהתחדש אמצעי

חלק
מאברכי הכולל

הטכנולוגיה, זקוקים להבחנה מיוחדת ולבקיאות מושלמת כדי לסווג כל דבר ולאבחן את החששות שבו ולקבוע את דיניו.

תורה וגמ"ח

התנא אומר: "אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך". רבני הכולל ברחובות לומדים תורה הרבה, אבל אין הם מחזיקים טובה לעצמם. פועלים הם במלא המרץ לא רק להוסיף וללמוד תורה בשיעורים השונים הנערכים בקהלה על ידי רבנים ומגידי שיעור מעולים המרצים שיעורים בעיון ובבקיאות מוסר וחסידות. ולא רק בהתאגדות פנימית במסגרת החבורות הקדושות המתכנסות לעסוק בהתעלות בחסידות ובעבודת ה' בהכוונת כ"ק מרן עט"ר שליט"א. בנוסף לכל אלו, אין האברכים מחזיקים טובה לעצמם אלא מוסרים שיעורי תורה בבתי כנסיות ובתי מדרשות בעיר, ומארגנים שיעורי תורה בבתי אבות כדי להחדיר ולהפיץ את אור התורה והקדושה.

"תורת חסד על לשונה" - תורת חסד, אומרת הגמרא (סוכה מט) היא תורה ללמדה.

כ"ק מרן עט"ר שליט"א חזר ואמר לנו פעמים אין ספור בשמו של הבני יששכר זי"ע שהגדולה שבצדקות היא המלמד דעת לעני בדעת. תורת חסד על לשונם של אברכי קרית ויזניץ ברחובות.

אך מלבד זאת, החסד הוא מיסודות התורה. "תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים" כמאמר הגמרא (סוטה יד.). אף בקרית ויזניץ ברחובות מוקפת תורתם של האברכים בגמילות חסד מכל צד. נסקור מקצת ממפעלי חסד אלו:

חלוקת חבילות שי לחולים

נתחיל בשמחות, כן ירבו. בקריה פועל גמ"ח כלים לשמחות והכנסת אורחים (לע"נ ר"מ בייגל ז"ל) וגמ"ח לעריסות תינוקות (לע"נ ר"י הופמן ז"ל). ארגון עזר ליולדות הדואג במסירות ליולדות ולבני משפחתן, משגר ארוחות חמות לביתן ומסייע בניהול הבית, בטיפול בילדים ועוד. הארגון, קרוי ע"ש ולזכרה של אמה של מלכות "זהר המרגלית" ע"ה, שהיתה סמל לדאגה ועזרה לזולת.

כן פועל בקריה גמ"ח למצרכי מזון לתינוקות (אף כאלו המוזנים באוכל יקר ונדיר) בשם "אור שלמה" (לע"נ רש"ז טסלר ז"ל) שעל שמו קיים גם גמ"ח להשאלת קלטות לילדים במבחר ומגוון עשיר.

למבוגרים משאילים קלטות לימוד בגמ"ח קול יצחק (ע"ש ר"א ויזניצר ז"ל) שלזכותו ניתן לזקוף למעלה מחמשת אלפים שעות תלמוד תורה והגות מוסר!

ולא קלטות בלבד, אלא אף ספרים. הספריה התורנית העשירה שעל יד הכולל מונה המוני ספרים בכל שטחי ומכמני התורה, ביניהם ספרים יקרים ונדירים.

אך בקריה עצמה מתנהלת גם ספרית השאלה לנשים ולנוער עד לגיל הרך, ספרים מבוקרים ומעולים, בהכוונתו של רב הקריה שליט"א.

אך כמובן, סתם גמ"ח - כוונתו להלוואות כספים. אף כאלו קרנות פועלים בקריה. הגמ"ח המרכזי ה"מגלגל" מחזור של עשרות אלפי שקלים, הקרן ע"ש הריב"י גליצקי ז"ל, והקרן ע"ש הרה"צ רמ"מ גפנר ז"ל שנועדה לסייע ולהקל בעריכת שמחות.

לא סיפרנו עדיין על ארגוני הנוער החנוכיים המתנהלים על ידי אברכים מוכשרים ונמרצים מבני הקריה. ארגונים ללימוד הלכות ולאמירת תהלים, לפעילות חינוכית ולתפלות בצוותא. סניף פעיל ותוסס של "חיים מאירים"-רשת המתמידים הארצית של ויזניץ, וסניף של "רפואה וחיים". עזרת חולים ויד לקשיש.

כולל האברכים בו לומדים האבות ודור העתיד

עולם שלם של עשיה. עשיה בתורה, בעבודת ה' ובגמילות חסדים. התגלמות דגלה של ויזניץ, הסיסמה החרוטה בסמל המוכר: "אהבת השי"ת -אהבת התורה - אהבת ישראל".

כל אלו בקרית "אהבת ישראל", בשיכון ויזניץ שברחובות.

ויזניץ בתפוצות

ארה"ב

אחרי שנים רבות של צפיפות גוברת והולכת בלע"ה בבית המדרש דחסידי ויזניץ בויליאמסבורג שבניו-יורק, החליטה הנהלת ביהמ"ד, כי יש צורך דחוף לרכוש בנין מרכזי גדול אשר יפתור את בעיית הצפיפות. ואמנם נרכש בנין גדול, ובו בית מדרש, מקוה טהרה, וכן מקום לפתוח בע"ה בעתיד ת"ת וישיבה קטנה ושאר מוסדות החסד וכו'.

ביהמ"ד
"קהל צמח צדיק"
בויליאמסבורג

לצורך זה נכנס לפעולה ועד עשרה עסקנים, אשר פועל כבר שנים רבות בכל הקשור בצרכי קהילת ויזניץ במקום, הן מבחינה כספית והן מבחינה טכנית. הועד נחלץ לגייס את הכספים הגדולים הדרושים לכך. חלק גדול נתרם ע"י המתפללים ונדיבים שונים, אך בעיקר התאפשר הדבר בתרומותיהם של גדולי תומכי ויזניץ בעולם. כולל האברכים כבר הספיק לעבור לבנין מרכזי זה, הנמצא בראסס סטר. וכן סניף ישיבת המתמידים "חיים מאירים", וקול תורה ותפלה נשמע בו ביום ובלילה. גם בבורו פארק לא היה הרבה יותר טוב מצב הצפיפות בביהמ"ד של ויזניץ, וגם כאן נרתמו מתפללי ביהמ"ד למשימה הגדולה, ועשו מעל ליכולתם והקימו בעזרת נגידי ויזניץ מקום תורה ותפלה קבוע בנוי לתפארת. משרדי ויזניץ בארה"ב שמרכזם בניו יורק, הוא המקום המרכזי לפעילויות השונות בחו"ל, הן מבחינה כספית והן מבחינה כללית, והם מהווים את מרכז התקשורת בין החסידים בארה"ב. משרד זה גם מאושר לפעול ע"י הממשל לפי חוקי ארה"ב.

מנהל המשרד המרכזי של מוסדות ויזניץ בארה"ב הוא הרה"ח הר"ר חיים אריה רוזנברג נ"י, עסקן ותיק ומיומן, שזה לו כבר 20 שנה ויותר שעומד בראש הפעילויות למען ויזניץ במסירות ובתבונה, כשהוא נעזר על ידי צוות עסקנים נאמנים ומסורים. משרד זה חולש גם על פעולות העסקנות בשאר ערי ארה"ב, כמו: שיקאגו, פילדלפיה ועוד.

לונדון

הקהילה הויזניצאית של לונדון היא בעלת ותק ומוניטין בלונדון הבירה ה"שטיבל" של ויזניץ הוא מבתי החסידים הראשונים שהתיסדו בלונדון, בתחילה בביתו של הרב שנייבלג, ביקורו הראשון של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בלונדון סימן את התפנית הגדולה, על פי הנחיותיו שלו נבנה בתשל"ה בית המדרש של ויזניץ שהוא תל תלפיות לתורה ולחסידות בלונדון רבתי, מתקיימים בו שיעורי תורה תמידין כסידרן ולידו נוסד תלמוד תורה על פי הוראותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בתשל"ז בביקורו בלונדון.

ההתחלה היתה מצער, ארבעה ילדים, אך ההמשך היה מרשים, בביקורו הבא של כ"ק אדמו"ר שליט"א בתשמ"ב כבר התקבלה ההחלטה להקים את בנין התלמוד תורה דבר שסימן את ההתרחבות המרשימה וכיום לומדים בתלמוד תורה למעלה ממאתיים תלמידים כ"י!

שנת תש"ן היא שנת מיפנה והתרחבות.

על פי הסימנים יגדל הת"ת בצורה משמעותית, יקום לידו המשך בצורת הישיבה קטנה שעומדת להתיסד באלה הימים, ההרשמה לישיבה מחזקת את ידי פעילי ויזניץ בלונדון בתוכניתם להקים בקרוב את המיבנה שבו תשוכן הישיבה הקטנה שבסייעתא דשמיא תקים את קרן התורה והחסידות בלונדון כעתירת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נושא דברים בפני ילדי הת"ת הויזניצאי בלונדון

בד בבד עם הפעולות למען המוסדות המקומיים, קיים צוות נרחב של עסקנים למען המוסדות בארץ, כשבראש העסקנים עומד האברך הנמרץ הר"ר פישל גוטספלד נ"י שנבחר ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א לנהל את המשרד הרשמי של המוסדות במקום

המשרד מוכר ע"י ממשלת בריטניה, וממוקם בביתו של ותיק העסקנים בלונדון הרה"ח ר' חיים מאיר פוקס ז"ל, שפעל עשרות שנים, כיחיד וכראש צוות עסקנים במסירות נפלאה, למען מוסדות ויזניץ בארץ הקודש.

אנטוורפן

מוסדות החינוך של ויזניץ באנטוורפן עומדים על תילם זה כ-12 שנים. במשך שנים מועטות אלו, יחסית, הספיקו המוסדות להעפיל לראש הסולם ברשימת כלל מוסדות החינוך שבעיר. ואין הדברים אמורים, ח"ו, בכדי לזלזל במעמדם ובחשיבותם של שאר המוסדות, כבודם ומעמדם במקומם מונח. אולם מבחינת ההיקף אין דומה לו. מוסדות החינוך של ויזניץ מהוים אכסניה של תורה וקדושה לכלל תושבי העיר ללא הבדל חוג או עדה.

קרוב ל-350 תלמידים מתחנכים במוסדות אלו, הכוללים: גן ילדים, תלמוד תורה וישיבה קטנה לצעירים, כשעליהם מופקדים כעשרים אנשי צוות, כולם מחנכים ותיקים מסורים ומנוסים. הכתות המאוכלסות בצפיפות - עובדה שאינה פוגעת ברמת וטיב הלימודים - מהוים עדות נאמנה על שמם ומעמדם של המוסדות.

רק לפני כשנה וחצי נחנך בנין התלמוד תורה החדש, במעמד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, לאחר שהבנין הקודם לא עמד במשימה, וכבר עתה שוב צר המקום מהכיל את כל התלמידים. תורם הבנין, הנדיב הנכבד הר"ר מנדל קסירר הי"ו, כבר קיבל רמז שקוף על כך...

השנה נתוספה גם כתה נוספת בישיבה קטנה, לאחר שההורים הביעו את משאלתם להמשיך את הלימודים ברמה הגבוהה והמיוחדת שלה.

ילדי הת"ת הויזניצאי באנטוורפן

הלימודים מתחילים מדי יום בשעות הבוקר המוקדמות, עם שעור לפני התפלה, ומסתיימים בשעות הערב המאוחרות. תכנית הלימודים מקיפה את כל מקצועות לימודי הקודש הכוללים גם שיעורי כתיבה בלשון הקודש (בנוסף לשיעורים בשפה המדוברת עפ"י החוק המחייב).

בנוסף ללימודים מתקיימים גם מבצעים מיוחדים בעניני כבוד הורים וכדומה.

בצד הת"ת והישיבה קטנה פועלת גם ישיבת המתמידים "חיים מאירים", במסגרתה מקדישים התלמידים שעות נוספות בלימוד הלכות ובשינון החומר הנלמד בכתות. מדי שנה נערך מבחן פומבי ע"י רבני העיר, מעמד האהוד על הורי התלמידים, בהוכחם בהשקעה העצומה הנושאת פירות יפים ומבורכים.

ישיבת המתמידים משלימה למעשה את העבודה שבמסגרת התי"ת והישיבה קטנה. מטבע הדברים חייבים המחנכים להקדיש תשומת לב נאותה לכל תלמיד, אי לזאת קשה להעניק במסגרת הכתה לתלמידים המוכשרים את המגיע להם, בישיבת המתמידים ניתנת להם האפשרות לנצל את כשרונותיהם ולמצותם. ואכן החומר המרשים עליו נבחנים התלמידים בסוף השנה להעלותם על רמתם הנאותה.

מוסדות החינוך פועלים כמובן לאור הנחיותיו של נשיא כלל מוסדות ויזניץ, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המתעניין דרך קבע בהתקדמותם. צוות החינוך של המוסדות מבקר מדי שנה בסט. מוריץ בעת שהותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בחדשי הקיץ. כ"ק האדמו"ר שליט"א מתעניין על כל פרט, מקשיב לדיווחים ומעניק מנסיונו האישי לצוות המחנכים.

* מנהלי התלמוד תורה והישיבה קטנה הם: הר"ר אברהם איצקוביץ והר"ר יוסף צבי דכנר הי"ו.

* מנהלי ישיבת המתמידים הם: הר"ר יצחק אייזיק אוביץ והר"ר יהושע כץ הי"ו.

בנין ביהמ"ד באנטוורפן שנבנה ע"י הנדיב מוה"ר יצחק קסירר הי"ו ורעיתו תחי'

מונטריאל

קהלת ויזניץ בקנדה, נוצרה מגרעין קטן שנזרע לפני שנים, כאשר הגיע לשם העסקן הנפלא, הרה"ח מוה"ר אברהם אדלשטיין ז"ל, שהיה השו"ב במקום, ועסקנותו הנמרצת במסירות אין קץ יחד עם צוות עסקנים מצומצם, שפעלו בהכוונתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, הצמיחה קהלה קדושה ומאורגנת.

במשך הזמן, אחרי תלאות רבות הגיעה קהלת ויזניץ במונטרעאל גם לבית מדרש משלה, עם מקוה טהרה, וכיום גם כולל אברכים לתפארת שנוסד לפני מספר שנים ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א שביקר במקום.

את משרד מוסדות ויזניץ במונטרעאל שבארה"ב מנהל כיום האברך הנמרץ הר"ר יוסף פנחס אדלשטיין נ"י שמעשה אבותיו בידו, וממשיך מסורת אבות בעסקנותו המסורה למען מוסדות ויזניץ שירש מאביו המנוח ז"ל, ולצדו עוזרים צוות עסקנים מקומיים במשך כל השנה.

המשרד במונטרעאל מאושר ע"י ממשלת קנדה.

ארגון צעירי ויזניץ

"ושבו בנים לגבולם"

כשבת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על כסא ממלכתו, אמר: "כס זה מטיל אחריות רבה. אצטרך למסור דין וחשבון בפני אבותי הקדושים - היכן הם הרבבות המקושרים לשורש ויזניץ. רוחות סערה נשאים לכל עבר, אבל מקומם כאן הוא, ואחריותם עלי! יש לעשות הכל, להשיבם לשרשם ולטעת אותם על אדמת קודש זו של עבודת השי"ת ויראת השי"ת, של החום וההתלהבות הויזניצאית!"

כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני בני החבורות

ברוח זו נקרא הרה"ח רב המרץ הר"ר מיכאל שרייבר הי"ו אל הקודש פנימה וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הטיל עליו את המשימה להביא את בשורתה של ויזניץ לבני בניהם של חסידי השושלת לדורותם, מאז האהבת שלום זי"ע ועד דורנו אנו. להראותם את האור ואת הזוהר ולקרבם להתחמם בשלהבת האש הגדולה היוקדת.

תוך זמן קצר נפרשה רשת הארגון בכל הישיבות במרחבי הארץ. בכל מקום בו לומדים בחורים מבתים ויזניצאיים התארגנו חבורות בהדרכתו של אברך המקנה להם את דרכי החסידות ומדריכם בנתיבותיה.

מידי פעם נכנסים בני החבורה אל הקודש פנימה לקבל הדרכה אישית מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המקבל דיווח שוטף. על כל חבורה ומשתתפיה.

אחת בשנה נערך כינוס של כל בני החבורות הבאים לשבות בצילא דמהימנותא בצוותא חדא עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ובחדשי הקיץ הם מתוועדים בש"ק ליד ציונו הקדוש של רשב"י במירון, כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א משגר אליהם מכתב קודש מיוחד לחיזוק ולהדרכה.

תוצאות פעילות הארגון הם מאות האברכים, בוגריו, שהקימו בתים חסידיים לתפארת - "ושבו בנים לגבולם"!

רשת ישיבות המתמידים

"חיים מאירים"

עם פטירת כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע, ייסד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את רשת ישיבות המתמידים "חיים מאירים" על שמו ולזכרו הקדוש.

רשת זו פרושה ברחבי הארץ. בעשרות סניפים מתכנסים אלפי ילדים לאחר לימודיהם וחוזרים על תלמודם בהכוונת מדריכים ורכזים מסורים.

הבל פיהם של תינוקות של בית רבן שבזכותו העולם קיים נשמע בכל מרכזי התורה ברמה. התלמידים מסתייעים במדריכים העונים על כל שאלותיהם ועוזרים להם בשינונם.

מידי שנה בשנה נקבעות הלכות מסויימות - כהלכות ברכות או חגים - אותן משננים התלמידים ועליהם הם נבחנים.

למצטיינים נערך מבחן פומבי בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בפני כל ילדי הרשת.

על פעולתה והצלחתה תעיד העובדה, שתוך מספר שנים התפרסה הרשת על פני רוב איזורי מרכז הארץ וחלקים גדולים בצפונה ובדרומה, ובקשות רבות מוסיפות להגיע מבתי ספר שונים המבקשים לפתוח סניפים של הרשת באיזורם ולשלב את תלמידיהם בלימודי הרשת.

המבחן הפומבי הארצי לתלמידי רשת המתמידים של "חיים מאירים"

ישיבת "שובה ישראל"

חדשי אלול ותשרי הם ימי חשבון נפש לכל יחיד מישראל באשר הוא שם. קול השופר מנסר ואומר: "עורו ישנים משנתכם והקיצו מהבלי הזמן!" בויזניץ כרויה האוזן לבת-קול היוצאת ומחרידה את הלבבות, וייסדו מסגרת לימודים מיוחדת לאותם הטרודים בעסקיהם כל השנה כולה. בימי התשובה מתקבצים כולם למסגרת של שיעורי תורה ברבים, הנמסרים על ידי גאוני דורנו שליט"א, ושיחות יראה ומוסר כהכנה לימי הדין הממשמשים ובאים.

הישיבה משלבת את השנה היוצאת עם השנה הנכנסת בבריח-התיכון של לימוד התורה. "הכל הולך אחר החיתום", והחיתום חתום בחותמת של תורה, והתחלה של תורה מבשרת שנה של תורה, כשם שהרמ"א כתב שסימן טוב הוא לפתוח בלימוד בראש חודש - סימן טוב הוא לחודש כולו לטובה ולברכה.

לאור זיכוי הרבים העצום וההשתתפות הגדולה ולנוכח ההדים החיוביים והדרישה הגואה, נפתחו "סניפים" לישיבת "שובה ישראל" בבתי המדרש של ויזניץ ברחובות ובירושלים, בקריות ויזניץ המתנוססות שם לתפארת.

על אופיה של הישיבה, יעיד עובר אורח שנקלע אליה במקרה, ולא יכול היה להבליג. הוא שיגר מכתב למערכת עיתון חרדי, בו כתב:

"...באחד מערבי עשרת ימי תשובה עליתי לבית המדרש החדש שבקרית ויזניץ ועיני הסתנוורו מהפאר וההדר. לא הפאר החיצוני, אלא למראה האברכים והבעלי בתים ואנשי הישיבה, היושבים דרוכים ומקשיבים לשיעורו של הגר"ש וואזנר שליט"א אב"ד ור"מ זכרון מאיר. אלפי איש מקשיבים בריכוז. הענין סיקרן אותי מאד: לכבוד מי המאורע הגדול הזה, לרגל מה? שאלתי והתברר לי כי השיעור נאמר מידי שנה במסגרת ישיבת "שובה ישראל" המתקיימת בימי התשובה. הרב מסיים את שיעורו וממשיך בענייני אגדה, מוסר והתעוררות לקראת הימים הנוראים - נעים מאד לאור הנברשות הנוצצות ומיזוג האויר, אבל בלב נעשה קצת לא נעים לשמוע את דברי המוסר ולהווכח לדעת עד כמה רחוקים אנו משלמות וכמה חייבים אנו להתכונן ולהכין את עצמינו לקראת הימים הנוראים. אשריכם ישראל קדושים המתאספים לשמוע דברי אלקים חיים, אשריכם - תלמידי "שובה ישראל"!...

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בפתיחת ישיבת "שובה ישראל"

רפואה וחיים

עולם של חסד

אגודת רפואה וחיים נוסדה בשנת תשכ"ז ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - בברכתו של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל במטרה לדאוג לשלומם ולרווחתם של החולים, לעזור ולסייע לנזקקים מעוטי יכולת בעת מצוקה רפואית.

מאז עברה האגודה כברת דרך ארוכה, התפתחה והיתה לאגודה דינמית העונה לכל קורא בכל שעות היממה. את האגודה מאיישים דרך קבע עשרות פעילים ומתנדבים, ובעלי רכב התורמים מזמנם וממרצם ומושיטים עזר וסיוע לכל נזקק.

בין פעולות האגודה נמנים:

א. יעוץ והכוונה

בעניני רפואה:

הציבור הרחב נענה בעצה ותושיה ע"י הרה"ח ר' ישראל לינדנבוים הי"ו, ומקבל על ידו מידע על מיטב הרופאים ובתי החולים בארץ, אשר אתם פיתחה האגודה קשרים הדוקים. בנוסף לכך עוקבת האגודה אחר גישת הרופאים למאושפזים בבתי החולים. הדבר משפיע על התייחסותם ולפעמים אף על טיפולים. הטיפול מזורז ואף משופר יותר, ומצוקת החולים פוחתת. גם הם וגם הרופאים מודעים לכך שיש להם דואג בר סמכא.

ב. גמ"ח מכשירי רפואה:

מכשירים יקרי ערך מושאלים לצרכי ריפוי וסעד, הן לחולים ולנזקקים בביתם, והן למאושפזים בבתיה"ח ובמסגדות הסיעודיים, כמו"כ מסופקים על ידי האגודה צורכי יולדות ותינוקות. אך "אין הקומץ משביע את הארי" הדרישה גוברת על ההיצע ומחוסר תקציב נמנע מההנהלה להמשיך ולרכוש ציוד ומיכשור לתועלת הכלל.

ג. ביקור חולים:

ביקורים תכופים נערכים ע"י פעילינו לחולים ונזקקים גלמדים, השואלים בשלומם ודואגים למחסורם. הפעילים נוכחים יום יום במשמעות מאמר חז"ל, ש"כל שאינו מבקר את החולה - כאילו שופך דמים". בשעת הצורך דואגת האגודה לשהייה לילית ליד מיטות זקנים, ילדים ושאר הנזקקים, ובכך מקילה על נטל המשפחה. כמו"כ יוצאים מדי שבוע עשרות פעילים ופוקדים את בתיה"ח במרכז הארץ, עוברים ממטה למטה, משוחחים מתעניינים ומעודדים, מחלקים שי ומביאים נוחם ומרגוע ללבות המאושפזים.

חלק מהמכשור הרפואי הניתן בהשאלה

ד. ארגון נסיעות בקו ב"ב - בילינסון:
מזה כשנה ומחצה, מארגנת האגודה קו תחבורה סדיר 11 פעמים ביום מבני ברק לבית החולים בילינסון וחזור. הקו מסובסד ע"י האגודה.

ה. רכב מתנדב:
הודות לאברכים בעלי רגש ולב חם המוכנים לתרום מזמנם וממרצם ארגנה האגודה בס"ד צי של כלי רכב, המסיעים בכל שעות היממה, את המתנדבים לפעולותיהם, וכן את החולים, המבקרים, ובני משפחה, לכל בתי החולים באיזור.

ו. גמ"ח תרופות:
בזמנים בהם נעולים בתי המרקחת, אפשר לקבל בשעת חרום כנגד מרשם רפואי את כל התרופות הנחוצות, גמ"ח התרופות מנוהל ע"י משפחת שכטר הי"ו, אמרי ברוך 17, טל: 779661.

ז. גמ"ח ותמיכות כספיות:
הלוואות כספיות לצרכי ריפוי, והבאת מזור לחולים ונזקקים. "שלא נדע מצרות", אבל מלבד היותן כואבות רח"ל הריהן עלולות הון עתק, ומהוות נטל כבד על המשפחות ביוזמת האגודה הוקם הגמ"ח, אבל הצרכים מרובים מעל ומעבר לקרנות שברשותנו. במקרים מסויימים, נותנת האגודה תמיכות כספיות עבור הוצאות רפואיות.

ח. אירועים מיוחדים:
עריכת אירועים מיוחדים לרווחת החולים, בכל בתי החולים במרכז הארץ, כגון, מסיבות חנוכה, ט"ו בשבט, שמחות בית השואבה, פורים, חלוקת הגדות לפסח וכו'.

עידוד לחולים גלמודים

ט. בדיקות
בדיקות דם - סכרת, ובדיקות לחץ דם, מתבצעות מדי שבוע, ללא כל תמורה כספית, הבדיקות חוסכות עמל וטורח רב, ומסייעות לכלל הציבור הנזקק לכך.
לגברים: יום א' 7.30 בבוקר.
לנשים: יום ב' 8.30 בבוקר.
כמו"כ ניתן לבצע מדידות לחץ דם, לגברים ולנשים אצל משפ' ויזל גבעת פנחס 10 בכל שעות היום.

יב. בנק הדם:
בשעות חרום מספקת האגודה מנות דם עבור נזקקים, ניתוחים וכו' ללא כל תמורה.

יא. עזרה ראשונה:
במקה של פציעה וכדי ל"ע, ניתן לפנות ישירות לר' אורי טייטלבוים - גבעת פנחס 8, או לר' יחיאל שיין - אהבת שלום 7.

מעונות וגני ילדים

מעון יום לתינוקות

הדאגה והטפול לילדים (ולהוריהם) מתחילה, בהיות עדיין התינוקות בערשם, ובכדי להקל על האמהות היוצאות מביתן לצורך פרנסת הבית, הוקם ע"י הנהלת המוסדות מעון יום לתינוקות, בו מתקבלים עשרות תינוקות מידי יום, כשהם נמצאים תחת השגחה של מטפלות מיוחדות המיומנות לטפל בתינוקות, המעון זכה לשבחים רבים מהנהלת העיריה ומשרדי הממשלה, ואין צורך להוסיף כי ההורים אינם מפסיקים להרעיף שבחים על הצוות ועל העומד מאחוריהם, הוה אומר הנהלת המוסדות.

גני ילדים

כשהילדים גדלים ומגיעים לגיל הגן, כבר מחכים להם גני ילדים הפזורים בקריה, כשכל ילד מותאם לבקר בגן שלו, אם בגלל קרבתו לביתו ואם בגלל גילו וכדי. וכבר בגיל הגן מחדירים לפעוטות רצון לגדול בתורה, ובמדות, ע"י סיפורים מושכי לב על צדיקים וקדושים והתנהגותם בקודש.

בתי חינוך לבנות

בתי החנוך לבנות של ויזניץ מקיפים כיום את כל הגילים, החל מגיל הגן ועד לסמינר. בתי החינוך שהחלו דרכם רק לפני שנים מספר, נחלו הצלחה בלתי משוערת ובצורה יוצאת מגדר הרגיל התמלאו הכתות עד מהרה עד אפס מקום. שמם של בתי החנוך יצא לתהלה בחנוך המקורי על טהרת הקודש בניהול מוצלח וצוות מעולה ומיומן. הכתות מפוזרות כיום במספר מקומות וחלקן נמצאות בדירות שכורות, והנהלת המוסדות מתלבטת במציאת פתרון מתאים למצב זה.

גני ילדות ובתי ספר לבנות בקרית ויזניץ

בכל מספר שנים יש צורך בלע"ה לפתוח כתה חדשה בגני הילדות המפוזרים בקריה שבבני ברק, ובאותו זמן יש כמובן גם לדאוג להוספת כתות בבית הספר לבנות שבקריה.

מערכת החנוך לבנות בקרית ויזניץ מקיפה כאלף בנות כ"י, החל מגיל הגן דרך בית הספר היסודי, ויחד עם זה מושם דגש מיוחד על החנוך לצניעות בלבוש ובהתנהגות, והחרדת ערכים חסידיים, כדי שהבנות יוכלו בבוא הזמן להשתית ביתם בדרך החסידות הצרופה.

בנין ביה"ס לבנות

בנין ביה"ס על שלושת קומותיו אינו מסוגל לקלוט לתוכו את כל הבנות שרוצות להתקבל אליו, וזה שנים שהצפיפות הגדולה מונעת קבלת בנות מחוץ לקריה לביה"ס, וזה לא מכבר אותר מגרש מתאים לא הרחק מהקריה להקמת בית ספר חדש, הנהלת מוסדות ויזניץ נכנסו מיד לפעולה, והוחל מיד בתכנון הבנין, ועם קבלת האישורים הדרושים נגשו ללא שהיות לבניה, וכבר ניתן כיום לראות את העמודים והקירות המתנוססים ומטפסים לגובה בקצב מהיר, והנהלת המוסדות מקוים כי לשנת הלימודים תשנ"א יזכו (סוף סוף) הבנות והמורות ללמוד בחדרים מרווחים ומאווררים ובלי הפרעות צפיפות.

מפעל עזרת נשואין

ביום כ"א אדר תשכ"ו הוזעקה קבוצת אברכים לבית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - אז ראש הישיבה, אב"ד ור"מ. "לבי שותת דם", זעק הרבי שליט"א, "בחור ישיבה מגיע לפרקו ואין מי שיעמוד לצידו לעזור לו במצוקתו. המצב הוא בכי רע, אין לתאר איזה סבל ועגמת נפש נגרמים לחתן ולהוריו כשאין בכיסם פרוטה לפורטה, ואין להם למי לפנות! לא עת לחשות עתה, ואף לא עת לדבר- עת לעשות!"

הדברים מצוטטים מהפרוטקול הראשון של המפעל לעזרת נישואין, שפעילותה התחדשה ביתר עז כתוצאה מקריאה נרגשת זו, ומאז ועד עתה עוסקים העסקנים המסורים בלהט אש במשימה קדושה זו שלא על מנת לקבל פרס מלבד הסיפוק שבהכרה ברווחה הרבה שהם מביאים למשפחות הזקוקות לכך כל כך.

סעודת מלוה מלכה השנתית של מפעל עזרת נישואין לתלמידי ישיבת ויזניץ

חברי הועד עוסקים בכל הלהט במלאכת קודש של השגת מקורות המימון לפעולותיהם. מה נעשה בכסף? מפעם לפעם מתכנסים חברי הועד כדי לסקור את מצב הקופה מחד גיסא, ומאידך גיסא נערמות על שלחנם המוני פניות ומכתבי בקשה מרגשים של חתנים העומדים לפני נישואיהם, כל בקשה נדונה בפני עצמה לכל פרטיה, ואלו מאושרים בדרך כלל לפי קריטריונים מסויימים שהציבה לעצמה הנהלת המפעל, לפיהן נקבע גובה המענק וגובה ההלואה הניתנים.

התנאים נקבעו בהתאם להנחיות שכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א סמך ידו עליהם. תנאי חיוני הוא החתמת המקבל על תזכיר התחייבות ובו סעיפים מסויימים להמנע מניצול כספי הסיוע למצרכי מותרות בלתי חיוניים, דבר המנוגד בתכלית למטרה הקדושה: להפנות את המשאבים הכספיים רק להוצאות נשואין בסיסיים! במקרה של אי כיבוד החתימה ע"י המקבל נדרשת ממנו החזרת כל סכום הסיוע! כל אלו ושיקולים שונים נוספים לתועלת הענין מכוונים את החלטות חברי הועד.

עד לפני שנים מספר נדד המפעל, באין לו משכן קבע, ה"מחלקות" השונות היו מפוזרות בין החברים, אצל אחד הכרטסת, משנהו הטפסים השונים וכו' דבר זה גרם לקשיים מרובים בהחלטות

שונות בגלל הקושי בקיבוץ כל החברים לפונדק אחד, ואם היה צורך במסמכים מסויימים לעיון וכדו' הם לא היו בהישג יד, בין הסובלים העיקריים ממצב זה היו מקבלי המענק שהיו צריכים לכתת רגליהם לכמה כתובות עד שהיו מצליחים לרכז בידיהם את הטפסים והחתימות הדרושות לקבלת המענק.

מצב בלתי נסבל זה הביא את הנהלת המפעל לחשוב על משרד קבוע שיאגד את כל הפעולות והציוד תחת קורת גג אחת, דרישה מוצדקת זו הופנתה להנהלת המוסדות שידעה על הבעיה, הבינה לרוח העסקנים, וזו אכן נענתה בחיוב לבקשה והעמידה חדר בבנין מוסד הילדים שיועד לשמש כמשרד למפעל. רוב הבעיות נפתרו על ידי כן, ותודתינו נתונה להם על-כך.

המפעל הוא אחד מהבודדים שיכול להתפאר שכל פרוטה ופרוטה קודש למטרתה. גם הציוד המשרדי נתרם ע"י תורמים שנוסף לתרומתם הקבועה למפעל הפרישו מממונם לציוד שהוא חיוני לניהול תקין של הפעולות, כרטסת בת מאות רבות של שמות חברים קבועים מסודרת להפליא, ולפיה עוקבים אחרי הכנסות החברים הנרשמות בדייקנות, איש קשר מיוחד מעביר את רשימת הפרעונות החדשית מהבנק למפעל וכל פעולה נרשמת הישר לזכות התורם בכרטיסו האישי.

כל הפעולות עומדות תחת חסותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהוא האוטוריטה והסמכות העליונה, העסקנים הם שליחיו הנאמנים היוצאים לקרב הפעולות ודעתו היא הקובעת בכל העניינים. מרן האדמו"ר שליט"א חוקר, דורש, בודק, ומתעניין מה נעשה במפעל ותגובותיו החיוביות הרבות תבאנה לידי ביטוי חם במסיבות המלוה דמלכה ובשיחות אישיות עם חברי הועד, גם במכתביו משוייך שהוא שולח מידי שנה אנו רואים את הערכתו הנלבבת.

היעד הסופי - הקצבת המענק, כמעט בפאתי כל יום נשמעים במשרדו הצנוע של המפעל ברכות "זאלסט ניצן דאס געלד געזונטערהייט... אסאך נחת פון דעם קינד און פון אלע דיינע קינדער... דער פון אויבן זאל העלפין זאלסט זיי קענען לייכט ערציהען, און חתונה מאכין מתוך הרחבת הדעת... סיזאל זיין אין א גיטע מזלידיגע שעה..."

כ"ק מרן ה"אמרי חיים" זי"ע חדשים אחדים לפני פטירתו ויבלח"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהנחת אבן הפינה ל"בית לזוגות צעירי ויזניץ" להקלת מצוקת הדיור של הזוגות הצעירים תלמידי הישיבה הקדושה. מפעל זה אכלס עשרות אברכים צעירים "כולם לומדי תורה חסידים ואנשי מעשה שזכו למקום מגוריהם בתנאים נוחים ביותר" כדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במכתבו, בו הוא פונה לאנ"ש די בכל אתר ואתר שיאפשרו להרחיב את המפעל הגדול עקב הדרישה הרבה.

אלו ודומיהן מצורפים למענק הניתן לחבר המשיא את צאצאיו, החיוך הלבבי ומאור הפנים המתלוים לנתינה מוסיפים טעם לשבח בהתאם לדברי חז"ל: (בבא בתרא ט' ב') "והמפייסו בדברים מתברך בי"א".

המענק ניתן בצמוד למט"ח לפי השער בשעת הנתינה, והנה קטע מפרטיכל מס' 75 כ"ג חשון תשמ"ג הדן בסוגיא זו: "...הוצאות הנישואין במיוחד דירות נקבעות במונחים דולריים, לכן הוחלט על דעת כל חברי הועד להצמיד את ההקצבה הניתנת לדולר, בכדי להקל על המקבלים..."; בחודש טבת תשמ"א בא לידי ביצוע רעיון מהפכני וחלוצי בתולדות המפעל כמצוין בפרטיכל מס' 53 "...נתקבלה החלטה על דעת כל החברים, באישור כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א להעניק הקצבה מוגדלת לבנות שהוריהן הם חברי התאחדות תלמידי ויזניץ, ונישאות לבחור מישיבת ויזניץ..."

יחד עם המענק מקבל כל חתן שי בעל ערך הסטורי רב קסטה מוקלטת מדברי רבותינו הקדושים כ"ק מרן בעל ה"אמרי חיים" זצ"ל ולהבחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על רוממות ערך המצוה ועל המפעל הקדוש.

רגעים אלו - אומרים בהנהלת המפעל - של חלוקת הכספים הם רגעי הסיפוק על עבודתנו המיגעת, לראות יהודים יוצאים עם צ'ק חתום, פניהם נוהרות משמחה על שיש מישהו שהשתתף בפועל לשמחתם, ואנחנו שותפים לשמחתו, אנו גרמנו לכך שיוכל בלב יותר שקט ורגוע להוליך את בנו או בתו לחופה, זה חלקנו בעולם הזה זה אושרנו.

התרומות וגיוסם

שיטות גיוס הכספים מה רבים הם, כל רעיון שיהיה לתועלת הענין זוכה לתשומת לב מירבית ומנוצל עד קצה גבול האפשרות "גמירי דצבור לא מעני" פיסקה זו צוטטה מספר פעמים ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במלוה דמלכה לטובת המפעל, ושיטה זו היא אכן אבן הפינה ביציבותו של קופת המפעל, צבור המונה מאות חברים, או במילים אחרות: כל אחד הרואה עצמו משתייך לדגל בית ויזניץ ואף מחוגים אחרים שמחים להושיט יד תומכת, ואלו מכסים חלקו הארי של התקציב.

שיטות הגביה מהחברים גם הם נשתנו במשך הזמן, אם בהתחלה היה נהוג גביה אישית, כל אחד מחברי הועד החזיק בידו רשימת שמות של קבוצת חברים מסויימת שעליו הוטל התפקיד לפוקדה, ו-7 - 6 פעמים בשנה נשלח תזכיר לחברים להזכירם על כך, הרי שעתה עם ההתקדמות

הרבה שחלה בכל מישורי הגביה, עברה גם הנהלת המפעל לשיטה זו. והיא: בשעת מלוה דמלכה הנערכת אחת בשנה מחולקים טופסי התחייבות, רצופים בהוראת קבע חדשיות שהעתקן מועבר ישירות לבנק וכל חבר בוחר לעצמו מסלול נוח מבחינתו, הסכום מנוכה אוטומטית מחשבון החבר ומועבר הישר לחשבון המפעל, שיטה זו הוכיחה עצמה כיעילה ביותר, חוסך כאבי ראש גם לחברים וגם להנהלה חוסך 90% מהזמן שהיה דרוש עד עתה לגביה אישית, ומאפשרת להפנות את משאבי כוחות הגביה לאפיקים נוספים שעד עתה - מחוסר פנאי - לא יכלו, עם כל רצונם הטוב, לחרוש בהם.

הצד השוה שבין השיטה הנושנה לבין זו האחרונה, שבשתיהן אין התרומות הנגבות מהחברים כרוכות למס' החתנים העומדים על הפרק באותו שנה, לדוגמא: בשנה האחרונה שלם כל חבר 12 פעם בעד שמספר החתנים עמד על 40! וכל זאת בכדי לא להכביד על החברים העמוסים גם בלאו-הכי עם התחייבויות שונות למיניהם. כמובן שעקב כך נטלה על עצמה הנהלת המפעל דאגה מרובה למצוא מקורות חליפיים לכסות את התקציב, שככל שמתרבים החתנים ב"ה כן גודל התקציב.

ההענות העצומה מצד הצבור שאינו פוסק מלהרעיף עליו טללי שבח והערכה ותורמים בעין יפה, אינה משאירה פתח ל"אוברדרפט" שהוא מנת חלקם של מוסדות רבים, אמנם גם רזרבות אין, אבל גרעונות מאן דכר שמיה, אדרבה מצב של רזרבות בקופה סימנה כי אין ביקוש גדול, מצב כזה מדאיג יותר את הנהלת המפעל מאשר גרעון, אדרבה אומרים בהנהלה יתרבו החתנים ותגדלנה הדרישות ובע"ה נוכל להמשיך בדרכנו, כל כולו קודש למטרה הנכספת של עזרה לחתנים ואין שום אינטרס שיתגלגלו כספים לא מנוצלים.

המפעל רשום כאגודה שהתרומות המועברות אליו פטורות ממס הכנסה, רישום זה התאפשר בהשתדלותם הנמרצת של רואה החשבון של המפעל מר חיים ליברמן, הפועל למען המפעל בהכנת המאזנים וכו' ללא קבלת פרס, נוסף לתרומותיו בפועל עבור מצוה זו, וע"י עורך הדין מר שמואל אפל, ועמיתו עורך הדין מר דוד זעירא, חוט משולש זה השכיל בקשריו להשיג את הרישום הנדרש הנ"ל.

שלוחת המפעל פועלת, כאמור, גם בארה"ב ואירופה עם חוליות של עסקנים שניקבנום בשמותם, אלה מעבדים כל חלקה טובה ופירותיהם ניכרות היטב בתקציבו השוטף של המפעל, צבור אנ"ש ושאר השכבות המעריך את המפעל תומך בו ביותר, ואפשר לומר בפה מלא כי מצבורי ההערכה למפעל פועלים את פעולתם הרצוי, כל מחוז משתמש בשיטות משלו, לא נלך כרוכל לפרט כל פרט, אולם אחד מהם מחובתנו לציין משום שזה בא דווקא במכוון של התורמים, יוזמה שהעמיקה חדור בארצות הברית ושמה "פארטי" מסיבה מפוארת מאורגנת ע"י צוות עסקניות מנשי אנ"ש שהשכילו לגבש רעיון נפלא ומיוחד במינו להביאו לידי ביצוע.

ערבי החורף הארוכים בארה"ב מהוים הזדמנות מצויינת לעריכת כנסים ועצרות למטרות צדקה וחסד. גם נשי אנ"ש החליטו לעלות על עגלה זו ולנצלה היטב לטובת המפעל, וזה שנים אחדות תמידין כסדרן הן מארגנות מסיבה מפוארת, אליה מוזמנות צבור נשים במספר גדול, המסיבה הנערכת באחד האולמות הגדולים בוויליאמסבורג מתוכננת לפרטי פרטים בהידור רב ובאלגנטיות מושכת, והינה אחת המסיבות המפוארות ביותר במבנה ובצורתה, התכנית מגוונת ובמהלכה מציגות קבוצת נואמות את המפעל בפני המשתתפות באורו הנכון, הגוררת תרומות ברוח נדיבה, נערכות הגרלות ומכירת חפצי אמנות במקום, שנתרמו בידי בעלי החנויות במקום, המתחרים ביניהם על גודל המתנות שיתרמו. מסיבה זו מכניסה סכום רציני למפעל, וזו מאורגנת מתוך רצון חופשי של כל המארגנות בהתנדבות מופתית והבנה הדדית מופלאה וב"ה התוצאות בולטות בשטח.

גם נשי אנ"ש בבלגיה אשר באירופה נחלצות לעזרת המפעל בצורה דומה, ארגון "מסיבת תה" בעיר אנטוורפן לנשים, נהפכה לתופעת קבע חיובית ביותר, תופעה שברכתה בצדה, חושבות על כל מיני קומבינציות בכדי ליפות ולפאר את המסיבה, להפיק את מקסימום התועלת, עומדות בקשר מתמיד עם הנהלת המפעל בארץ על קבלת חומר הסברה מדווחות על התוצאות. הדיה המעשיות של פעולות אלו ניכרות היטב בתחומי התקציב של המפעל, וכמוהם גם אנגליה ושווייץ בשיטות משלהם מיישמים

אמצעים ורעיונות מזהירים להשגת המטרה, אם זה עריכת מגביות בשבתות בבתי כנסת ועוד. ואף לאוסטרליה הרחוקה הגיע שמעו הטוב של המפעל ותרומות זורמות אף משם.

בין השאר מאורגנת ע"י הנהלת המפעל מניינים לקריאת התורה בימי החגים שהכנסותיהם מהוים הכנסה נאה, שיגור מכתבי התרמה מספר עונות בשנה לאנשים שאינם נמנים בין החברים, וביקורים אצל אנשים אמידים שענין זה של הכנסת כלה קרוב ללבם, גוזלים חלק גדול מזמנם של העסקנים, אין להם שעה קבועה, אינם עובדים עם שעון ביד, אדרבה הם מתאימים עצמם לסוג הפעולות, כל רגע עומדים מוכנים ומזומנים לבצע את הנדרש מהם, והצבור היודע ומכיר כי המפעל אינו במה לכיבודים וגינוני כבוד אלא כר נרחב של פעולות חסד כולו לשם שמים בבחינת "שררות אני נותן לכם? עבדות אני נותן לכם!" מכיר טובה על כך ע"י מתנות יד הגונים. רמתו הניהולית וארגונו הנפלאה טכנית ומעשית מנבטים זרעים.

עזרה רבת השפעה מוגשת ע"י תלמידי הישיבה בימי בין הזמנים, עושים ומעשים מעבירים סכומים ראויים להתפאר, במדת טובם הם עוזרים לחבריהם העומדים לפני פרקם, ההנהלה מקבלת ע"כ עידוד פסיכולוגי בראותם כי התלמידים שעבורם מוקדש המפעל עומדים לימינם, משתפים פעולה ושמים כתף לנטל הכבד.

כמו-כן נהוג בבתי חסידים של אנ"ש בחו"ל בעת "הזכרת נשמות" נודרים צדקה למפעל עזרת נשואין בסכומים נכבדים, תכניות נוספות עם שיטות גיוס נמצאים בידי ההנהלה אולם משכנו ידינו מהן משום שהשתיקה יפה להן ולפחות בחלק מן הפעולות אנו נאמנים לכלל העתיק בדברי חז"ל "אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין".

קבענו לעצמנו כנקודה עיקרית בדרכי הפעולות לתת לצבור התורמים הרגשת הערכה מיוחדת שאנו רוחשים לו על השתתפותו עמנו בנשיאת העול הכבד, שיבין כי כל תרומה המתקבלת על-ידו אינה כדבר שיגרתי אלא עוזר ומסייע להקים בתים נאמנים. אחד הדרכים לגילוי הערכה זו, מלוה דמלכה לצבור החברים שבמקורה נועדה ל"שבת אחים גם יחד" ושנים רבות לא התקיימה מגבית במסיבה קדושה זו, משתתפים בה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וזקני וחשובי אנ"ש המעלים בדבריהם על נס גודל מפעלות למצות הכנסת כלה. והנהלת המפעל מוסרת דו"ח שנתי ועל המשך הדרך. זהו מעמד מפואר ומפגן אדיר של צבור המרגיש את חובת העזרה לזולת. הנהלת המפעל נותנת לצבור לחוש כי הוא בפועל מבסס את המפעל, אין זה מפעל יחיד אלא צבורי.

בשנים האחרונות מחתימים באותו מעמד את הצבור על טופס התחייבות, בין השאר מחולקת שי הערכה לכל חבר, וכאמור אין השי ממומנת ע"י המפעל אלא תורם או קבוצת תורמים המעריכים את המפעל ונוסף לתרומותיהם הקבועות מוזילים מכספם גם על כך, גם מכתבי ברכת מזל-טוב לחברים 4 פעמים בשנה, הינו קשר רצוף ביניהם, ובמסגרת זו הוצא לאור ע"י המפעל "סדר הדלקת נר חנוכה", "סדר אושפיזין", "סדר הקפות לשמחת תורה" שבשנים קודמות נשלחו והופצו בקרב התומכים, יחד עם דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע.

קרן קת"ו

הקרן הוקם לפני כעשור ע"י הנדיב הדגול חבר ועד העולמי למען מוסדות ויזניץ, הרה"ח מוהר"ר מנחם זאב אדלשטיין נ"י ממיאמי במטרה שפירותיה יהיו קודש להחזקת המוסדות.

במשך השנים נוהל הקרן על ידי מקימו במסירות רבה ואף הורחב במשך הזמן. ובשנה האחרונה הצטרפו אל הקרן שלושה חברים נוספים, מחשובי אנ"ש וחברי ועד העולמי, ה"ה הנדיבים הדגולים שמם מפארים, הרה"ח מוה"ר שלמה קעסט נ"י מלוס אנגלס, הרה"ח מוה"ר יצחק קסירר נ"י מאנטוורפן, והרה"ח מוה"ר חיים משה פלדמן נ"י מלונדון אשר נרתמו להגדיל את הקרן בסכומים נכבדים, בתקווה שבבוא מועד יוכל להוות בסיס קבוע ומשמעותי במסגרת תקציב המוסדות, ובכך יקל על ראשי המוסדות בהחזקה שוטפת ומסודרת. לשלושת הנדיבים עבר מפואר וזכויות רבות בתמיכתם האיתנה במוסדותינו, וידם רב להם בהקמתם ובהחזקתם של המוסדות הקדושים.

בית צדיקים

קורות בית דעעש והרה"צ מהרחמ"מ פאנעט זצ"ל וביתו, הי"ד

לרגל הכנסת ספר תורה שנכתב לע"נ הורי הרבנית תליט"א
הגה"צ רבי חיים מנחם מנדל בהגה"צ רבי משה פאנעט זצ"ל
ורעייתו הרבנית מרת שאשא בהגה"צ רבי יעקב שמשון קאנער זצ"ל
ובנם הבחור יחזקאל שרגא זצ"ל, הי"ד

שושלת הזהב של דעעש

הגה"צ הרחמ"מ מדעעש זצ"ל ובנו הבחור רבי יחזקאל זצ"ל, הי"ד

ראשיתה של שושלת הקודש מדעעש בהגה"ק בעל "מראה יחזקאל" זי"ע רבה של קארלסבורג וגלילותיה, מחוז זיבנבירגן (שבע הקהלות). בתורת הנגלה היה המראה יחזקאל תלמידו של הגאון בעל ה"ברוך טעם" מלייפניק זצ"ל, חמיו של הגה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנז זצ"ל. בחסידות היה תלמידו המובהק של הגה"ק הרבי ר' מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל. בספרו (שו"ת מראה יחזקאל סי' קד) כותב הוא בלבת אש על רבו הקדוש, אשר "כל עבודותיו ופעולותיו מנעוריו המה רק על ישראל אמונתו, שושבינא דמלכא ודמטרוניתא, מן ההר אל העם לקרבם תחת כנפי השכינה, לימד דעת את העם לייחד לבבם לאהבה וליראה את השם הנכבד והנורא. והיה כל מבקש ה' אשר נפשו איוותה באמת ובתמים לעבוד עבודת הקודש לפחד אל ה' ואל טובו, לדעת את המעשה אשר ייטב בעיניו, יבוא לחצרות קדשו. כי לחמו ניתן מימיו נאמנים לכל עובר ושב, וגם אני לחמתי בלחמו... וכולם עומדים מרעידים, כשפותח פיו בדברי תורה הכל נעשין כחרשין, ומעידים פה אחד שהם דברים שלא שמעתן אוזן, נעלמים ונסתרים, וכל אחד ואחד מבין ומשיג לפי מדרגתו וכח שכלו כפי אשר הכין לו, וקשר מחשבתו ובינתו ודעתו להתהלך לפני ה'... וידעתי שאנכי כאפרוח שלא נפתחו עיניו ולא בינת אדם לי, ואין בכח תבונתי להשיג אף דיבור קל שבקלים משיחתן של התלמידים היושבים לפניו..."

רבה של ביסטריץ בא ביום ל"ד בעומר, יום הילולא דהרמ"מ מרימנוב זי"ע, אל הדברי חיים מצאנז זי"ע, ומצאו יושב ומעיין בתשובה הארוכה כשעיניו זולגות דמעות שליש. לנו די במשפט אחד מתשובה זו: "כשיתבונן בדברים אלו ידע איניש בנפשיה, שאין בידו לנסות ולעמוד על סוף דעתם של קטני החסידים"!

הצופה לבית ישראל

ה"מראה יחזקאל" זי"ע היה רב באוסטריק ולאחר מכן בטערצל. אתה עת היה מחוז זיבנבירגן ירוד עד מאד מבחינה רוחנית. מסופר, שהגה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע ישב בשלחנו הטהור וסיפר מגדולת אבותיו הקדושים מצוקי תבל גאוני ארץ - הוא היה אומר שזוהי סגולה לענוה, שכן עליו לחשוב אימתי יגיעו מעשיו למעשה אבותיו - וסיים ואמר: "מיוחס כמוני מכל הצדדים, האבות והאמהות, אין עוד בעולם. אם ישנו, הייתי חפץ לראותו!" נענה אחד המסובין, חסיד ממחוז זיבנבירגן, ואמר: "רבי, אני מיוחס יותר!" מיד נקרא לבוא לפניו ונשאל, "מהו יחוסך?" השיב החסיד: "אני הנני היחיד מכל בני משפחתי, המניח תפילין ונוטל ידי לאכילת פת!" שחק הרבי ואמר: "היהודי מזיבנבירגן צודק..." (אהל נפתלי, שסא, שסב).

ספר
מראה יחזקאל
דרושים
Nachdruck vorbehalten.

כזה היה המצב שם, עד לשנת תקפ"ג.

עד לאותה שנה, היה ה"מראה יחזקאל" זי"ע רב בטערצל. לראש השנה נסע להסתופף בצל קדשו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע. בליל ר"ה אמר לו הרבי: "הרב מטערצל, ידע נא שיש לי רבנות טובה עבורו בקארלסבורג, כי יש הרבה מה לתקן באותה מדינה!" ה"מראה יחזקאל" שב לביתו ושמע שהגאון

מוהרמ"מ זצ"ל התקבל לכס הרבנות בקארלסבורג. כאשר נסע שוב לקאליב חזר הרבי ואמר לו שיעלה אל הר העברים, למדינת זיבנבירגן, כי מן השמים מינוהו להיות צופה לבית ישראל באותה ארץ. השיב ה"מראה יחזקאל" שכבר מינו שם רב. הגיב הרבי ואמר "מאנן האט נישט אויפגענומען". כשה"מראה יחזקאל" נסע משם, שמע שהרב החדש נפטר בפתאומיות. במקומו התקבל ה"מראה יחזקאל" כרב ותיקן שם תקנות גדולות, ותוך שנים ספורות הפך המחוז כולו למעוז של תורה וחסידות (הקדמת שו"ת "דרך יבחר").

לא לחינם אמרו: המראה יחזקאל "הכשיר" את שבע הקהלות!

קדושת המעגלי צדק

ביום ד' דחול המועד פסח שנת תר"ה נפטר ה"מראה יחזקאל" זי"ע, ובמקומו התמנה בנו הגה"ק רבי מנחם מנדל זי"ע, הידוע על שם ספרו "מעגלי צדק" (ספריו הנוספים: "שערי צדק", "אבני צדק" ו"משפט צדק".

כידוע, צדק בגימטריא מענדל, כשמו). אף ה"מעגלי צדק" זי"ע, כאביו הק', רכש את תורתו בנגלה אצל גדול דורו מרן ה"חתם סופר" זצ"ל ובד בבד הסתופף בצל קדושתם של הגה"ק ה"ישמח משה" מאוהעל וה"דברי חיים" מצאנז, זי"ע. מסופר, שהחת"ם סופר עצמו שלחו למצות את מדותיו של ה"ישמח משה", ושם באוהעל אף מצא את זווגו עקב מעשה מאלף המלמד על קדושתו ופרישותו ורום מדרגותיו. הוא ביקש לקנות את פרי המילון באחד הדוכנים, אבל המוכרת דרשה מחיר שנראה בעיניו כמופרז. הוא פנה ללכת, והמוכרת נעתרה להוזיל את המחיר ואמרה במליצה: אפשר צדיק זה בא לבית "מלוני" ויפטר בלא מלון... הוא הופתע לשמע המליצה ונשא את עיניו בפעם הראשונה - והיחידה - וראה את פני המוכרת הצעירה. ואז נחרד ונשא את רגליו, בא לאכסנייתו ושם פרץ בבכי תמרורים על חטא שחטא בשיקור עין. האכנסאי לא הצליח להרגיעו. לפתע עלה רעיון במוחו. הוא הלך וחקר אחר משפחתה של הנערה המוכרת, אופיה ומדותיה, והכל גמרו עליהם את ההלל. אז חזר לאכסניה והציע לבחור - פאר תלמידיו של החת"ם סופר ובנו של רב המדינה בזיבנבירגן, לשאת את הנערה לאשה. והואיל וחז"ל אסרו לקדש את האשה עד שיראנה, הרי יתוקן למפרע איסור הראיה... ה"מעגלי צדק" התנה את הסכמתו בהסכמת ה"ישמח משה", שנתן את ברכתו לשידוך והזמין את ה"מראה יחזקאל" וב"ב לאוהעל לברך על המוגמר. הם מיהרו לבוא, והרבנית מקארלסבורג ניסתה לטעון שעילוי ומתמיד, גאון וקדוש ומיוחס כבנה, ראוי לשידוך נעלה יותר. פרץ הבן בבכי וקרא: "אך מה יהיה על המבטי?!"... המליץ ה"ישמח משה" בפניהם שיסכימו לשידוך והוא מבטיחם שיראו מבנם דורות ישרים יבורכו עדי עד, ברכת צדיק שהתקיימה במלואה (עובדא דאהרן, פ"י).

ייסוד חצר דעעש

תקופה מסוימת דר ה"מעגלי צדק" באוהעל והסתופף בצל ה"ישמח משה", שם התחבר עם שני נכדיו הגדולים,

הגה"ק רבי יקותיאל יהודה מסיגעט בעל ה"ייטב לב" זי"ע והגה"ק רבי יחזקאל שרגא בעל "דברי יחזקאל" משינאווא זצ"ל, בנו בכורו של ה"דברי חיים" מצאנז וחתנו של האריה דבי עילאה מוישניצא, זצ"ל, חתן הישמח משה. שניהם אכלו מזונות על שלחן סבם וריכזו סביבם את טובי הלומדים באוהעל, ביניהם הגה"ק בעל "מעגלי צדק" "אשר כל יומא ויומא היה הולך לשמוע חידושין דאורייתא מפיו הקדוש (של ה"דברי יחזקאל")" כעדות נכדו של ה"מעגלי צדק", בעל ה"כנסת יחזקאל" מדעעש זי"ע (פרשת ויחי).

לאחר פטירת אביו, ה"מראה יחזקאל" זי"ע, נקרא המעגלי צדק למלא את מקומו. אולם המשכילים השתלטו על הנהגת הקהלה בקארלסבורג ומשום כך ויתר על נשיאת התואר "רב הכולל למחוז טרנסילבניה". הוא עבר לכהן ברבנות דעעש הסמוכה לקלויזנבורג שם ייסד את חצרו הגדולה. אולם היהדות הנאמנה המשיכה לראותו כרב הכולל. נראה, שאף השלטונות הבינו ש"רב הכולל" שנבחר על ידי המשכילים ועבור בצע כסף אינו מייצג את ההנהגה הרוחנית של המחוז, והיא נשארה בידי ממשיכי מורשתו של ה"מראה יחזקאל". משום כך הוזמן הגה"ק רבי משה מדעעש זצ"ל להשתתף כנציג יהדות המחוז בטקס הכתרתו של הקיסר פרנץ יוזף בוינה. הוא הגיע לשם במרכבה הדורה הרתומה לארבעה סוסים, שנשמרה לאחר מכן בחצר הרבי בדעעש. אף נשיאות ארץ ישראל מטעם כולל "אהבת ציון", שריכז את כספי תרומת רמבעה"נ להחזקת לומדי התורה בעיה"ק ירושלים תי"ו, היתה ביד אדמור"י בית דעעש לדורותיהם.

שלשת האחים לבית דעעש

בי"ג תשרי תרמ"ה נפטר ה"מעגלי צדק" זי"ע, ואת מקומו ברבנות ובאדמורו"ת מילא בנו הגה"ק רבי משה פאנעט זי"ע, שכיהן לפני כן כרב באורישא נימוזא. הוא קיבל לידיו את הנהגת העדה שמנתה אלפי חסידים נלהבים ואת ניהול הישיבה הגדולה שיסד אביו ואשר היתה למגדל אור של תורה וקדושה לכל המחוז כולו.

הגה"ק רבי משה מדעעש לא זכה להאריך ימים על ממלכתו. כשמונה עשרה שנה לאחר הכרתו, בכ"ד כסלו תרס"ג, השיב את נשמתו הטהורה לבוראו. הוא השאיר אחריו שלשה בנים, שחלקו ביניהם את מורשתו. הבכור, הגה"ק רבי יצחק יחיאל מיכל זצ"ל, ירש את נשיאות ארץ ישראל והאחריות לכולל "אהבת ציון". הבן השני, הגה"ק רבי יחזקאל זי"ע, בעל ה"כנסת יחזקאל", שבהיותו בן י"ח כבר כיהן כרב במורושויבר וניהל שם ישיבה גדולה, התמנה כרב וכאדמו"ר בדעעש. הבן השלישי, בן הזקונים, הגה"ק רבי חיים מנחם מנדל זי"ע, היה כבן תשע בפטירת אביו. אחיו רבי יחזקאל היה מבוגר ממנו ביותר מעשרים שנה. הרבנית האלמנה שאלה את רבי יחזקאל מה יהיה על האח הצעיר, והוא השיב: הריני מקבל על עצמי לדאוג לו, ובכוונתי לתת לו את בתי לאשה. כמו כן, הועידוהו לכהן כרב בבית הכנסת

הגדול שבדעעש.

האחים הקדושים המשיכו במסורת המפוארת של שושלת בית דעעש, המשלבת תורה וקדושה, גאונות וצדקות. כשם שה"מראה יחזקאל" למד את חלקה הנגלה של התורה במקום אחד ושאב קדושה עילאה במקום אחר - זאת אצל ה"ברוך טעם" וזאת אצל הרבי ר' מנחם מנדל מרימנוב זי"ע, ובנו ה"מעגלי צדק" למד אצל ה"חתם סופר" והסתופף בצל קדושת ה"ישמח משה" וה"דברי חיים" זי"ע, כך נסע ה"כנסת יחזקאל" בהיותו כבן עשר ללמוד בישיבתו של הגה"ק השם שלמה ממונקאטש זי"ע ולמד שם בצוותא עם נכדו הגה"ק בעל ה"מנחת אלעזר" זי"ע, ובד בבד הסתופף בצילו של הגה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע שקרבו מאד ואף סמכו להנהגת עדה בשנתו האחרונה.

אף אחיו הצעיר, הגה"ק רבי חיים מנחם מנדל זצ"ל, הי"ד, למד תורה במקום אחד וחסידות במקום אחר. הוא נסע ללמוד בישיבתו של הגה"ק בעל "ערוגות הבושם" בחוסט, ובישיבתו של הגה"ק בעץ קרן לדוד בווישווא, והיה מסתופף בצילו של הגה"ק רבי משה משינאווא בנו של ה"דברי יחזקאל" זצ"ל.

בין בית צאנז-שינאווא לדעעש

הקשר שבין בית שינאווא לדעעש התחיל עשרות שנים לפני כן. ה"מעגלי צדק" מדעעש הכיר את ה"דברי יחזקאל" משינאווא בימי אברכותם של השנים באוהעל. הקשר ביניהם התהדק בשנת תרכ"ח, כאשר ה"דברי יחזקאל" עבר מרבנות שינאווא שבגליציה לסטרופקוב שבהונגריה (כיום, בציכיה) והשפעתו היתה גדולה עד מאד ברחבי המדינה. ברם, בנוסף לקשרים ההדוקים עם חברו משכבר הימים, כפף עצמו ה"מעגלי צדק" תחת הנהגתו של הגה"ק ה"דברי חיים" מצאנז, אביו של הגה"ק משינאווא. למרות שצאנז שבגליציה היתה רחוקה מדעעש, היה ה"מעגלי צדק" נוסע לצאנז מדי שנה בשנה, כשהוא פוקד את מעונם של רבני העיירות שבדרכו ומפלפל עמם בהלכה. אף בנו, הגה"ק רבי משה זצ"ל,

ציור של הגה"ק משינאווא זצ"ל מורכב מפסוקים בכתב יד זעיר על רקע ירושלים והכותל המערבי

היה נוסע להסתופף בצלו של הרבי מצאנז. מסופר, שבשנת תרל"ו נסע רבי משה לצאנז, ובנו רבי יחזקאל ביקש והפציר בו שיקחהו עמו. היסס רבי משה ליטול עמו את הילד לדרך הארוכה. בכ"ה ניסן אותה שנה נפטר הרבי מצאנז, ורבי משה הצטער מאד על שלא לקח את בנו לראות את פני הצדיק (ראה מש"כ ב"מעגלי צדק", פרשת אמור: "הכלל, ראיית פני צדיק עושה רושם ורוח טהרה לא בלבד בשעת ראייתו, רק גם אחר כך כשנזכר בו. והטעם, שכשנזכר בו וזוכר מעשיו הטובים ומה שהוכיחו ולמדו דרך הטוב, בזה מתעורר בו רוח טהרה". וראה עוד מש"כ שם פ' כי תשא עה"פ "והביטו אחרי משה"). ובכך החמיץ הזדמנות שלא תשוב עוד. נגלה אליו הרבי מצאנז בחלום ואמר לו: "אל נא תצטער, בני. אני

אלמד עם בנך תורה בגן העדן."

לאחר פטירת הרבי מצאנז, קיבל רבי משה את מרותו של הרבי משינאווא. למרות העובדה שהרבי עזב את סטרופקוב בשנת תרמ"א ושב לשינאווא הרחוקה, היתה מצודתו פרוסה בהונגריה מימי שהותו בה, והקשר היה מתחדש מדי שנה בשנה כאשר הרבי משינאווא היה נופש במרחצאות קרעניץ וגדולי הונגריה היו נוהרים לשם להסתופף בצילו. הרבי משינאווא נפטר בו' טבת תרנ"ט, ובנו הגה"ק רבי משה מילא את מקומו. ארבע שנים לאחר מכן נפטר רבי משה מדעעש, ובנו הכנסת יחזקאל סירב בענוותנותו לנהל עדה וליטול פתקאות. רבו, רבי משה משינאווא, בא לדעעש והפציר בו במשך שלשה ימים לקבל את האדמורו"ת.

קשר החיתון בין שינאווא לדעעש

כאמור, חשב הכנסת יחזקאל מדעעש להשיא את בתו לאחיו הצעיר, רבי חיים מנחם מענדל זי"ע, הי"ד. אך יום אחד נסעה הכלה המיועדת בדרך בוצית, העגלה התהפכה והיא נכלאה תחתיה במים קפואים במשך שעות ארוכות עד שהגיעה העזרה מישוב סמוך. היא חלתה בדלקת ריאות, ונפטרה. או אז נקשר הקשר המשפחתי בין בית דעעש לבית צאנז-שינאווא. שתי בנותיו הגדולות של האדמו"ר מטשכויב הרה"צ רבי יעקב שמשון הלוי קנר זצ"ל, חתנו של רבי משה משינאווא, נישאו לבית דעעש. מרת שאשא ע"ה נשאה לרבי חיים מנחם מנדל זצ"ל, ומרת מרים יוכבד ע"ה נשאה לרבי יעקב אלימלך זצ"ל, בנו וממלא מקומו של ה"כנסת יחזקאל".

רבי יעקב שמשון היה נכדו של הגביר הצנזאי המפורסם רבי אביש קנר זצ"ל, שהיה מופלא במדת החסד שלו. את בנו, רבי משה, השיא רבי אביש לבתו של הגה"צ רבי פנחס יוסף מקוסוב זצ"ל. הוא העניק לזוג הצעיר הון רב כנדוניה ורבי משה השליש את הסכום ביד עשיר אחד שפשט את הרגל ואיבד את הכסף. נסע רבי משה לצאנז, וסיפר על כך לרבי. אמר לו הדברי חיים: אם תתן מאתים וחמשים לחמניות עבור האורחים שבאו לכאן, תזכה לגבות את כספך. שמח רבי משה, אבל לא היה לו את הסכום הדרוש. התפשר עם רבי משה שמואל המשמש על סכום של מאה וחמשים חלות. כשנסע לביתו פגש בסוחר אחד, שהביע נכונות לקנות את החוב האבוד תמורת מחיר מוזל. שמח רבי משה להזדמנות, והתפשר עמו על מעט יותר ממחצית הסכום. כאשר הגיע לביתו התברר לו, שאחיו העשיר של פושט הרגל הגיע והוא

במרכז: הרה"צ רבי משה קנר מסאניק זצ"ל.

מימינו: בנו הגה"צ רבי יעקב שמשון מטשכויב זצ"ל. משמאלו: בנו הגה"צ רבי פנחס יוסף אב"ד זגורז'.

מסלק את חובות אחיו במלואן... הבין רבי משה, שבכך שלא קנה את מלא סכום הלחמניות נמנע ממנו מלהחזיר לעצמו את כל כספו בשלמות... (אהל קדושים, פא)

על שלחנו של רבי משה קנר התאחדו תורה וגדולה במקום אחד. כאשר נכדו סיפר פעם לרבי משה משינאווא על הנהגה מהנהגותיו, נענה הרבי משינאווא ואמר: "מה אתה משווה אותי לזקנך. הלא הוא צדיק תמים, שהרי אינו לוקח פדיונות כמוני"... (שם, קעב).

ביתו של הרבי מטשכויב

רבי משה קנר זכה לדור ישרים יבורך. בנו האחד היה הגאון רבי פנחס יוסף רבה של זגורז', והבכור - רבי יעקב שמשון רבה של טשכויב (כשנאלץ לברוח בעת מלחמת העולם הראשונה השתקע בקלויזנבורג ופתח בה בית מדרש משלו), שנשא לאשה את הרבנית מרת חיה חנה, בתו של רבו רבי משה משינאווא.

רבי יעקב שמשון היה לא רק תלמיד חכם, אלא חכם ופיקח מופלג. ממרחקים נהרו אליו לטשכויב לערוך בפניו דיני תורה סבוכים ולקבל את הכרעותיו. בבית חותנו הגדול שררה ענוית ודלות במופגן, כהוראה וההנהגה. כאשר אחד מחסידיו של הרבי משינאווא שלח לרבו עגלה עמוסה ברהיטים חדשים הורה הרבי להשיבה על עקבותיה. בבית רבי יעקב שמשון, לעומת זאת, שררה רוח של תורה וגדולה ברוחו של האב רבי משה קנר מסאניק.

הרבנית מטשכויב, בתו של הרבי משינאווא, הנהיגה בבית את האוירה של שינאווא. היא היתה קמה בכל לילה בחצות, רגליים לדבר שערכה תיקון חצות וקוננה על גלות השכינה. בדחילו ורחימו היתה ניגשת להפרשת חלה מן העיסה כשלראשה שלשה כיסויים, לכבוד המצוה, ותמיד היתה בפיה אימרה חסידית, סיפור מעשה או הנהגה מבית אבא.

כאשר השתקעו בקלויזנבורג, פתח רבי יעקב שמשון בית מדרש חסידי בסמוך לביתו. במעלה הרחוב היה בית כנסת גדול בו התפללו כמה מניינים בנוסח אשכנז. מובן שהעניים הרבים - והעניות היתה אז נוראה - ביכרו לאסוף כספים בבית הכנסת הגדול. כאשר התפלה הסתיימה, והעניים פנו לרדת במורד הרחוב, היתה הרבנית מטשכויב מחכה להם בפתח ביתה ושואלת במאור פנים: "ר' יהודי, האם שתית הבוקר כוס קפה? אולי תסור לטעום משהו?!" ובפנים כבר היה השלחן ערוך, וארוחת הבוקר סדורה עליו...

כאשר הרבנית מטשכויב נפטרה (בכ"ו שבט תרצ"ט) הספידה רב העיר ואמר: "בני קלויזנבורג, איבדנו את המלכה שלנו! זי איז געווען גוט, פרום, און קלוג!..."

הגה"צ רבי חיים מנחם מנדל זצ"ל

דעעש כחצר חסידית, הריהי שם דבר. הישיבה הגדולה שהיתה בדעעש נודעה אף היא לשם ולתהלה. אבל בעיר דעעש בכללה היו אלפי משפחות מישראל שנמנו על חוגים שונים. היו בה אפילו עוד שני אדמורי"ם, מגזע שיניווא

ורופשיץ, שקיימו בה אף ישיבות משלהם, ושתי ישיבות נוספות, של הגר"מ מייזלס והגר"י ברוין, זצ"ל, והיה בה בית מדרש מרכזי שנחנך בשנת תרנ"ט ונחשב לאחד מבתי הכנסת הגדולים והיפים ביותר בטרנסילבניה כולה.

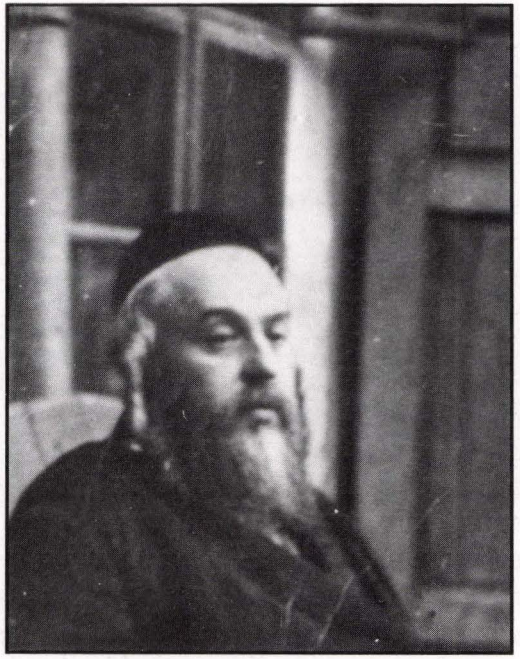
בבית כנסת זה התפלל רבי חיים מנחם מנדל, ובו נחשב כמרא דאתרא. תפלותיו היו בהשתפכות הנפש, בהתעוררות נפלאה. בעל רגש אדיר היה, וכשהוא התפלל ידע לפני מי הוא עומד. עוד בנעוריו שבה את לב הכל בתפלתו.

לפני שנים רבות פגש יהודי קשיש, משרידי הדור שלפני-פנינו, בבתו הרבנית תליט"א. כאשר שמע ששם נעוריה היה פאנעט, נזכר בבחור אחד, ממצויניי התלמידים בישיבתו של "ערוגות הבושם", בה למד. "את גדלותו בתורה לא השגתי, אבל על תפלתו הרי גם אני יכול להיות "מבין". כשהוא היה מתפלל, היו הקירות רוקדים עמו!..."

היה זה רבי חיים מנחם מענדל זצ"ל.

הוא היה בעל תפלה בימים הנוראים. עד עצם היום הזה זוכרים שרידי דעעש תפלות אלו בערגה. אחד מהם מעיד, שכאשר אמר "שלש עשרה מדות", היתה הרצפה תחתיו רטובה מדמעות. "לא זו בלבד שבמשך עשרות השנים שעברו מיני אז, ועשרות בעלי התפלה ושליחי הצבור ששמעתי, בכולם לא היה שני לו - אלא שבשום מקום לא נתקלתי בהתעוררות כזו של הקהל בעת תפלתו של שליח הציבור!"

ולא בימים הנוראים בלבד, ולא בעירו ובקהלתו בלבד. סיפר בן דעעש שגוייס לצבא ושירת בעיר קארלסבורג, מקום מנוחתו של מייסד השושלת. יום אחד פגש ברבי חיים מנחם מענדל שאמר לו: בוא ונלך לפקוד את הציון הקדוש. הם הלכו לאוהלו של המראה יחזקאל, ושם היה אותו חייל עד לאמירת תהלים נרגשת עד כלות הנפש. בחום, בהתלהבות, במתיקות והשתפכות הנפש - והוא שב ומדגיש: לא ביום היארצייט, ללא קהל חסידים. בסתם יום של חול, בינו לבין עצמו. בינו לבין קונו...

בית של תורה, עבודה וגמילות חסדים

חוגים שונים היו בדעעש, ורבי חיים מנחם מענדל היה מכובד ונערץ על כולם. בהתמדתו וגדלותו בתורה, מדותיו הנעלות ואצילותו. הוא קיים במלואה את דרישת חז"ל: "המלך את חברך בנחת רוח": אל כל ילד קט התייחס כאילו היה רבו. בסבלנות באורך רוח, במאור פנים ורוב כבוד. רוח הבריות, כרוח המקום, היתה נוחה הימנו. הוא היה התגלמות ההוראה "שיהא שם שמים מתאהב על ידך"!

הרבנית שאשא ע"ה, בתו של הרבי מטשכויב, קיימה בית של חסד פתוח לרווחה. המוני עניים ממחוזותיה הדלים של הונגריה שהיו מסובבים בערים לפשוט יד, היו מוצאים שלחן ערוך, מתת יד ומילות ניחומים בבית הרב. בחורים מסכנים, דלים בדעת, חסרי בית, היו אורחים קבועים בביתם. הרבנית נחלצה לעזרה בכל עת שמחה כבעת צרה, אם בבית יולדת או בביתו של חולה. היא היתה אופה או מבשלת, עוזרת בעצה ובמלה טובה ומעמידה את כישוריה לטובת הנזקקים. את השכלתה ופקחותה, ידיעת השפה הגרמנית הרהוטה בפיה וכושר הניסוח שלה, בעזרתם ניסחה את בקשות התושבים מהשלטונות הרשמיים.

היה זה בית של תורה, בית של חסד, בית של עבודת

ה' ועבודת המדות. היתה, למשל, הקפדה מוחלטת על האמת. אך לא רק אמת במובן הפשוט של אי אמירת שקר. זה היה מובן מאליו. אפילו הילדים הפעוטים, הבן והבת, לא העלו בדעתם שאפשר להוציא מהפה דבר שאינו אמת. אבל ישנה אמת פנימית ועמוקה יותר, בבחינת "דובר אמת בלבבו". מגיע האדם להכרה מסויימת, ומבין שיש לעשות פעולה מסויימת, ויודע שיהיו כאלו שלא יבינו ויהיו כאלו שיתנגדו, ויהיו שיפרשו את המעשה שלא כהוגן, ואין דבר קל מלנקוט בשב ואל תעשה, ואין הוא נשמע אלא לצו האמת. כזו היתה דרכו של רבי חיים מנחם מנדל.

הבן, הבחור יחזקאל שרגא זצ"ל

שני צאצאים היו לרבי חיים מנחם מנדל זצ"ל ולרבנית שאשא ע"ה, הי"ד. הבכורה היא הרבנית תליט"א, ואחיה הבחור יחזקאל שרגא זצ"ל, הי"ד, שנקרא על שם הרבי משיניווא זצ"ל. יחזקאל שרגא היה ברא כרעא דאבוה, אציל ועדין נפש, בעל מדות נעלות ואהוב על כל רואיו. הוא ניחון בכשרונות מופלאים וניצל אותם בהתמדה ובשקידה על תלמודו יומם ולילה. לומד היה עד שעה

בחלון, להעירו ליום חדש של שינון ולימוד. אבל יחזקאל שרגא לא היה רק מתמיד של שעות וימים. הוא היה מתמיד של רגעים. הוא חשב כיצד לנצל כל רגע, וכיצד לנצל אותו באופן הטוב ביותר. כך חשב, לדוגמא, שלימוד בלילה, כאשר עייפים מכל היום שעבר, ולאחר ארוחת הערב - לימוד כזה מתנהל בעצלתיים, ברפיון. לפיכך לא אכל ארוחת ערב עד לגמר סדרי הלימודים, בשתיים אחר חצות. מובן שניסו להניאו מדעתו, ובקשוהו לאכול מוקדם יותר. אבל הוא בשלו, לא ימיר צלילות דעת בפרוסת לחם...

בשנת תש"ב השיא רבי חיים מנחם מנדל את בתו הרבנית תליט"א לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. בין בית דעעש לבית ויזניץ שררו קשרי הערצה מאז שהגה"ק בעל הצמח צדיק מויזניץ זי"ע והגה"ק בעל מעגלי צדק מדעעש כיהנו יחדיו כנשיאי ארץ ישראל וכאחראיים על מעות כולל אסטרייך-גליציה. כאשר כ"ק הצמח צדיק ביקר בסעליש ורבים מגאוני וצדיקי הונגריה באו לחלות את פניו, היה ביניהם גם כ"ק המעגלי צדק זי"ע (תפארת שבמלכות, עמ' קסד) בנו של המעגלי צדק זצ"ל, הגה"ק רבי משה מדעעש זצ"ל, הגדיר את כ"ק הסבא קדישא בעל אהבת ישראל זי"ע בעודו בצעירותו בשם "ספר תורה"! בנו של הגה"ק רבי משה מדעעש, ה"כנסת יחזקאל", העריץ אף הוא את הס"ק עד למאד. פעם בא לפניו אחד מחסידיו, תלמיד חכם וירא שמים, ושמו ר' אהרן ניימן ובפיו שאלה: הוא חלם שעליו לנסוע אל צדיק הדור. למי יסע? הורה לו ה"כנסת יחזקאל" לנסוע אל הסבא קדישא מויזניץ, כי הוא צדיק הדור! הכנסת יחזקאל אף נסע פעם לשבות בצל הס"ק בגרוסוורדיין.

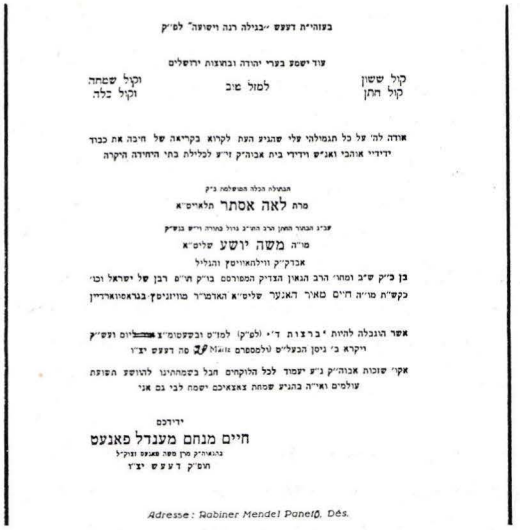
פעם נסע הס"ק ברכבת לגרוסוורדיין, וחשש שלא יוכל להגיע בזמן לקריאת התורה. לכן ירד בדעעש ונכנס לבית המדרש להתפלל. הזמינו הכנסת יחזקאל לסעוד בביתו. בהגיעם לבית, כיבד הכנסת יחזקאל את הסבא קדישא להכנס ראשון. סירב הס"ק באמרו, ש"בעל הבית נכנס תחילה, ואח"כ אורח" (דרך ארץ רבה, פ"ד). השיב הכנסת יחזקאל, שהוא מסר את ביתו להס"ק, וממילא הוא בעל

הבית ועליו להכנס תחילה... פתחו החסידים את שתי כנפות הדלת, ושני הצדיקים נכנסו כאחד... (קדוש ישראל, עמ' צ). עתה התאחדו שתי החצרות בקשר נישואין. בהזמנה לחתונה מכתיר רבי חיים מנחם מענדל את כ"ק מרן האמרי חיים זי"ע בתואר "כ"ק ש"ב ומחו', רבן של ישראל", עקב קרבת המשפחה בין רבי יעקב שמשון קנר לבין בית קוסוב, בהיות אביו רבי משה חתנו של הגה"צ רבי פנחס יוסף מקוסוב, חתנו של כ"ק התורת חיים מקוסוב זי"ע.

מלחמת העולם היתה באותה עת בעיצומה. כ"ק האמרי חיים זי"ע הגגיע לדעעש בלויית מתי מספר מחסידיו ועדיין זכורה לאותם שרידים השבת המרוממת, השלחן הטהור והדרשה שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א נשא בשבת זו. לאחר מכן נשאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בדעעש כשנה. הוא נזכר בערגה בבית חותנו, באצילות ההנהגה והשקידה בתורה, אבל יותר מכל התפעל מיחזקאל שרגא, גיסו: "אין כל ספק", התבטא פעם ואמר, "לו היינו זוכים שיחיה עמנו, היה לאחד מגדולי הדור!"

ביום חרון אף ה'

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וביתו נסעו לוילחוביץ, בה כיהן ברבנות, ואליה העביר חלק מהישיבה שהקים בגרוסווארדיין. בינתיים הורע המצב בהונגריה. הצוררים כבשו את המדינה, כלאו את היהודים בגטאות והתחילו לארגן את המשלוחים למחנות ההשמדה. מגטו דעעש יצאו שלשה טרונספורטים. הגויים עצמם הותירו את בני משפחת המלוכה, רבני שושלת דעעש, ודחו את יציאתם מטרנספורט לטרנספורט, בתקוה שהגזירה תתבטל ויציאתם תתעכב. בתם הרבנית תליט"א שלחה ממקום מושבה ברומניה גוי אחד ובידו סכום כסף ומכתב. היה עליו להביאם עמו לרומניה, בה היה המצב טוב לאין שיעור. הגוי יצא לדרכו, ולא חזר. המתינו לו בכליון עינים, ולשוא. בינתיים הורע המצב גם ברומניה, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וביתו יצאו למסע הצלתם, שבסופו הגיעו לארץ ישראל בחסדי שמים. רק לאחר המלחמה,

בעזהי"ת דעעש "בבילה רנה וישועה" לפ"ק

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

קול ששון קול חתן — לסול טוב — וקול שמחה וקול כלה

אודה לה' על כל הגמולהי עלי שהגיע העת לקרוא בקריאה של חיבה את כבוד ידידיי אוהבי ואוהביי בית אבוה"ק זי"ע לכלילה בחי החידה והקרה

הגאולה הכלה הנשלמה בי"ק
פרח **לאה אסתר** תלאריים"א

עבור הבחור החתן הרב החו"ב נחמד ונעים מו"ה **משה יושע** שליט"א
אבוה"ק ווילהאוויטש והגליל

בן כ"ק ש"ב ומחו' הרב הגאון הצדיק המפורסם בריק חו"ם רבן של ישראל וכו' כקש"ת מו"ה חיים מאיר האנער שליט"א האדמו"ר מוזניטש בנראסוארדיין

אשר הנגלה להיות ב' ברצות ד' י' (לפ"ק) למנ"ש ובשמחת יום ע"ש ויקרא בי' ניסן הבעל"ט (לספרם **ZF** Mais) סה דעעש יצ"ו

אקו' שזכות אבוה"ק נ"ע יעמוד לכל הלוקחים חבל בשמחתינו להושע השועת עולמים ואי"ה בהגיע שמחת צאצאיכם ישמח לבי גם אני

ידידכם
חיים מנחם מענדל פאנעט
בהגה"ח מרן משה פאנעט זצוק"ל
חמ"ק דעעש יצ"ו

Adresse: Rabiner Mendel Panet, Dés.

כאשר התלקטו ובאו השרידים, הוברר שהגוי מילא את שליחותו, אבל כבר נגזרה הגזירה. רבי חיים מנחם מנדל לא מצא בעצמו כח לצאת לדרך הרחוקה והמסוכנת, ותחת זאת הובל בטרנספורט האחרון לאושביץ. עדי ראיה ספרו, שהוא והרבנית נשלחו לצד השמאלי, ואילו יחזקאל שרגא נשלח לימין, לחיים. המספרים לא ידעו מה עלה בגורלו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א החל ללקט נפזרים בישיבה שבנשיאות דודו, הגה"ק בעל הדמשק אליעזר זי"ע. לקומם את הריסות בית ויזניץ, ולהקים את ישיבתה מחדש. הבחורים הגיעו, שבורים בגוף וברוח, יתומים חסרי כל, חולים ומותשים. הישיבה היתה ביתם, וראש הישיבה והרבנית - כהוריהם. יום אחד הלכה הרבנית עם אחד מהם אל הרופא. בעודם מחכים בחדר ההמתנה, אמר הבחור לרבנית: "הרבנית היא ממשפחת פאנעט? היה אתי, באושוויץ, בחור אחד, צדיק. היו מחלקים את מנת לחם-הרעב, פרוסת לחם יבשה ועבשה. מנה כה זעומה, שקרובי משפחה היו גונבים פירורים האחד מהשני כדי שיוכלו להוותר בחיים, לחטוף עוד לעיסה... וביום ששי, כשהיה מקבל את מנתו, היה מתאפק מלאכלה. הוא חילק אותה לשלשה חלקים ושמר אותה למחר, לשבת. כי אם לא יתנו מחר אוכל - שיהיה לו מה לאכול בשבת. ואם יתנו - שיהיה לו לחם משנה... כן, קראו לו יחזקאל פאנעט... יום אחד פשט נמק באצבעו ואישפזו אותו בבית חולים. משם, לא חזרו...

לפני שנתיים ימים, כאשר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עלה לפקוד את קברי הצדיקים בפולין וביקר במחנות ההשמדה להתפלל על נשמות הקדושים הי"ד, ביקור קורע לב שהותיר רושם בל ימחה, כאשר ראה את הקרמטוריום - המשרפות - נאנח אנחה כבדה, והזכיר את שמו של גיסו הקדוש יחזקאילה, הי"ד...

לזכרם ולעילוי נשמתם של הורי הרבנית תליט"א ואחיה, הי"ד, שהיו בבחינת גוילין נשרפים ואותיות פורחות באויר - תורתם וקדושתם, צדקתם ומעשיהם הטובים היו כאותיות של אש להאיר דרך לדורות יבואו - נכתב ספר התורה ומוכנס לארון הקודש ברוב פאר והדר ביום הכינוס העולמי, במלאות יובל שנים להקמת הישיבה הקדושה על ידי חתנם וגיסם, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

הגה"ק בעל המעגלי צדק מדעעש זי"ע

על כ"ק האהבת שלום מקוסוב זי"ע

"בימי חורפי כתב לי הרב הגה"צ חסידא קדישא מו"ה מנחם מנדל פאנעט זצ"ל אבד"ק דעעש, כי רבינו (הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוסוב זי"ע) אמר על עצמו שכל מדריגות רוח הקודש לקח על ידי לימוד חושן משפט".

(עשר צחצחות, מערכה ג אות ד).

"ברך את
"בית ישראל"...
"ברך יראי ה"...

ברכות לכבוד כ"ק מרן עט"ר אדמו"ר שליט"א ולישבה"ק לרגל חגה

לקראת המעמד הגדול והמרומם

התוועדות עולמית של תלמידי וחסידי ויזניץ

הרינו משגרים בזה ברכה נאמנה

לאיש אשר על העדה

כ"ק מרן הגה"ק אדמו"ר מויזניץ שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה

אנו תפלה לנורא עלילה, צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה,
עוד ינוב בשיבה טובה דשן ורענן יהי', יאריך השי"ת ימיו על ממלכתו
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, להלוך כעמוד אש בניהול וחיזוק
מערכות היהדות הנאמנה בכלל, ובפרט לפני עדת צאן מרעיתו
בהקמת לגיונו של ממ"ה.

ומן הבאר ההיא שחפרוה שרים כרוה נדיבי עם במחוקק במשענותם,
ישקו העדרים - עדרי צאן קדשים השפעות רוחניות וגשמיות
להוושע בדבר ישועה ורחמים, עדי נזכה לראות בבנין בית מקדשנו
ותפארתנו בעגלא ובזמן קריב אמן

מועצת גדולי התורה

של אגודת ישראל בארץ ישראל

ומשם בארה, הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסף את העם ואתנה להם מים

אז ישיר ישראל את השירה הזאת

אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו

לבנו מלא שמחה והלל, שבח והודאה להשי"ת על אשר שפר חסדו עלינו,

וברוב טובו וגודל רחמיו זיכנו להסתפח בנחלת ה', לגיונו של מלך מלכי המלכים,

ביני עמודי דבי מדרשא - הישיבה הק', פנת יקרת ותל תלפיות,

והי' כל מבקש ה' יבא אל אהל מועד לשאוב בה מלא חפניים מן באר מים חיים - אין מים אלא תורה - בדרך החיים - דרך האור כי טוב - אור שבעת הימים מורנו הבעשטה"ק ותלמידיו הק' זי"ע,

נהר היוצא מעדן להשקות את הגן - כל נפש שוקקה וצמאה,

בצלא דמהימנותא, האי רעיא מהימנא, מאור עינינו ורוח אפינו,

נזר ראשנו ועטרת תפארתנו, אשר מפיו אנו חיים

כקש"ת מרן אדמו"ר הקוה"ט שליט"א

ובהאי שעתא דחדוותא עילאה - בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל

לרגל התוועדות עולמית של כל קהל אנ"ש, לציון יובל שנות חינוך של רבינו שליט"א

נשא ברכה ותפלה מעומקא דלבא

ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור

יהא רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שיזכה רבינו שליט"א עוד רבות בשנים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא להנחותנו במעגלי צדק, יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, למען דעת הדרך אשר נלך בה והמעשה אשר נעשה, ונהי' כלים ראויים ומוכנים לקבל הדרכתו, לאורו נסע ונלך באמונת אומן, ומברכותיו יתברכו כל עדת צאן מרעיתו המקושרים בלו"נ בעץ החיים, ויוליכנו קוממיות לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אנס"ו.

כעתירת וברכת רבנן ותלמידיהון

ישיבה גדולה - "בית ישראל ודמשק אליעזר"

ישיבה קטנה - קרית ויזניץ ***ישיבה קטנה "דמשק אליעזר" ירושלים***

ישיבה קטנה אנטוורפן ***ישיבה קטנה - לונדון***

עץ חיים היא למחזיקים בה
ותומכיה מאושר

וקדשתם את שנת החמישים

מתוך שיר ושבח לחי העולמים על גודל הזכיה שנפלה בחלקנו

לשמש ככלי שרת לעבודת הקודש של חינוך הדור ע"י מאיר עינינו ועטרת ראשנו,

תפארת ישראל והדרו, רועינו הנאמן אשר בצילו אנו חוסים ומימיו אנו שותים

כקש"ת מרן אדמו"ר הקוה"ט שליט"א

הננו להביע רגשי לבנו ההומים וגועשים לעת השמחה רבתי

בהתאסף כל קהל עדת אנ"ש תלמידי וחסידי ויזניץ

להתוועדות רבתי לציון יובל שנות חינוך של רבינו שליט"א

מרן דבשמיא יהא בסעדו, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו,

להשפיע עלינו שפע קודש רוחניות וגשמיות, באורו נראה אור המשך

העמדת דורות ישרים מבורכים ומחונכים ע"ד רבותינו הקדושים

עדי נזכה לקבל פני משיח צדקנו ומלכנו בראשנו אמן

כעתירת

הנהלת המוסדות

ישכר דב לבין - *מנכ"ל* ***ברוך ולצר*** - *מ"מ מנכ"ל*

יצחק קסירר ***ברוך גרינברגר***

חיים משה פלדמן ***שמואל יהודה דסקל***

זלמן כהן

נסא דברכתא

כי יובל היא קדש תהיי לכם

נישא לבבנו אל כפים מלאות רחשי ואיחולי ברכות שמים, להביע רעותא וחדותא דלבא קדם רוח אפינו, מאור עינינו, נזר ועטרת ראשנו, רעיא מהימנא מדברנא דאומתיה תפארת ישראל והדרו

כ"ק מרן הקוה"ט אדמו"ר שליט"א

לרגל מלאת יובל שנות חינוך בכרם בית ויזניץ, מאז יסדו - בברכת אביו הקדוש מרן בעל אמרי חיים זי"ע ועכ"י - הישיבה הק' בעיר גראסווארדיין בשנות הזעם והעברה על אדמת אירופה הבוערת.

ובחזונו המופלא רום-מעלה הקים עדות ביעקב להכינה ולסעדה במשפט, על אדני התורה ויראה טהורה מושרשת על פלגי מי חסידות צרופה, ומתוך מסירות אין קץ זכה להנחיל מורשה מורשת אבותיו רבותה"ק, באורח חיים למעלה למשכיל שהוא אורח צדיקים כאור נוגה.

ואנו תפלה לנורא עלילה

כי מאסיפה קדושה זו - התוועדות עולמית דחבריא רחימתא הי"ו - יושפע לנו שפע רב ברכות, שנזכה עוד רבות בשנים להסתופף בצילא דמיהמנותא ליהנות ולקבל מזיו אורו הק', ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא יוליכנו קוממיות קדם פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

כברכת ועתירת

אברכי רבני ורמ"י
כוללי הוראה - ש"ס - ועיון

ראש הכולל
מרדכי שלמה שטיינמץ

מוסדות ויזניץ **"אמרי חיים"** ירושלים עיה"ק תובב"א

בנשיאות **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**

המרכז: רח' נחמיה 14 ירושלים טל. 02-280711-285511

נשיש ונשמח בזאת התורה
כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה

מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות

לרגל היום הגדול

בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ

בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו מאיר נתיבנו שליט"א

לציון מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל קדם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

ההנהלה

מוסדות "אהבת ישראל" ויזניץ - רחובות

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יאמרו גאולי ה' וגו' ומארצות קבצם ממזרח וממערב
מצפון ומים... יודו להי' חסדו ונפלאותיו לבני אדם

יחד עם כל אנ"ש הי"ו מקצוי תבל וביניהם גאולי ה' מראשוני תלמידי הישיבה"ק
שרידי שנות הזעם שבאו לחצרות הקודש לחגוג את "ההתוועדות העולמית" דחסידי ויזניץ
לרגל מלאת חמישים שנות חינוך ע"י

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מאז - עמדו לימין אביו הקדוש מרן אדמו"ר זצללה"ה - ביסדו הישיבה"ק בגרוסווארדיין
הננו מביעים רננות לנורא עלילות על הטוב שגמלנו עד הנה לראות בפריחתו המפוארת של
כרם בית ויזניץ על פני תבל בהנהגת כ"ק רבינו שליט"א
ונשא לבבנו אל כפים אל קל בשמים "ימים על ימי מלך תוסיף"
בבריות גופא ונהורא מעליא ונזכה שימשיך
להזריח לנו מקרני הודו ולהאיר לנו את המסילה
העולה בית קל, עד כי יעמוד הכהן לאורים במהרה בימינו אכי"ר

תלמידיו וחסידיו המקושרים אליו בעבותות אהבה
ומתאבקים בעפר רגליו עבגוצ"א בב"א

הנהלת המוסדות **תושבי הקריה**

וציבור אנ"ש ברחובות

לקראת המעמד הגדול והמרומם

התוועדות עולמית של תלמידי וחסידי ויזניץ

במלאת חמישים שנות חינוך של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הננו להגיש מלא חפניים ברכה ותהלה לראש הנגיד,

ידידינו הדגול, האי גברא יקירא,

ראש וראשון לעזרתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהקמת

קרן תומכי ויזניץ

ה"ה מוהר"ר **מענדל וואלף אדלשטיין נ"י** - ממיאמי, ארה"ב

אשר זה כמה שנים שיד ה' עליו השכיל להקים קרן קיימת אשר פירותיה קודש לעזרת המוסדות הקדושים

ובשנת היובל הזאת הצטרפו אליו להגדיל הקרן ידידינו הנכבדים הנגידים רודפי צדקה וחסד, רו"ר לכל דבר שבקדושה

מוהר"ר **שלמה קעסט נ"י** - לוס אנגלס

מוהר"ר **יצחק קאסירר נ"י** - אנטוורפן

מוהר"ר **חיים משה פלדמן נ"י** - לונדון

אשר בזה זכו לעמוד לעזר ואחיסמך לכ"ק רבינו שליט"א בהקלת עול החזקת המוסדות הק'

יהא רעווא שיזכו עוד רבות בשנים להגדיל עשות במעשי הצדקה וחסד, שמח זבולון בצאתך כשישכר באהלך, אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, לעמוד לימין רבינו שליט"א לאורך ימים ושנים טובות.

הנהלת המוסדות

ציבור יהדות התורה המאורגן בהסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל,
מוסדותיה העליונים - המועצה הארצית - המרכז הארצי - ההנהלה,
סניפיה בכל אתר ואתר, שליחיה ונציגיה במוסדות הממלכתיים
והציבוריים, ורבבות אלפי ישראל הנאמנים לה' ולתורתו המאורגנים
בשורותיה, מביעים בזה ברכתם תוך כבוד ויקר

למעכקש"ת מרן אדמו"ר מויזניץ שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה

לחסידי ויזניץ ולמוסדות התורה בארץ הקודש אשר תחת נשיאותו
לרגל כנס התועדות לציון יובל החמישים ליסוד הישיבה בגרוסווארדיין

יזכה לנהל עדת ישורון והשרשרת המפוארה לקראת ביאת גוא"צ בב"א

הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל
ארגון העובדים של אגו"י בארי"
המרכז הארצי
המשרד הראשי: ברדיצבסקי 5 ת"א, ת.ד. 1053 61009
טל' 5622152, פקס' 5612974

הנני בזה משתתף מרחוק מקום, אך מקרב לב, בהכנס ההתוועדות העולמי לתלמידי וחסידי ויזניץ לציין את יובל החמישים ליסוד של ישיבת ויזניץ בגרויסוורדיין ע"י

כ"ק מרן האדמו"ר מויזניץ שליט"א

קורות ישיבת ויזניץ המפוארה להרבצת התורה הנהדרת שלה, ידועה היא לשם ולתהלה בתולדות עם התורה. השפעתה הברוכה שלה מורגשת וניכרת היא עד היום ע"י שארית תלמידיה שהשאיר השי"ת לנו בחסדו לפליטה אחרי החורבן הנורא שקרה בימינו

גדול ורב הוא חלקם של שארית הפליטה הזאת מישיבת ויזניץ בהקמת עולה של תורה וחסידות בימינו, ולכן שלוחה בזה ברכתי החמה לכנס ההתוועדות לתלמידי וחסידי ויזניץ
שיזכו שיאריך ה' ימיו ושנותיו
של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בנעימים,
שיזכו תלמידיו וחסידיו ליהנות מזיו הנהגתו עוד רבות בשנים וילכו כולם מחיל אל חיל עד יראה ה' בציון בב"א.

בכל הכבוד הראוי
הרב משה שרד
נשיא

Agudath Israel of America
אגודת ישראל באמריקה

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גוא"צ בב"א

כעתירת

שלמה ברוך קסט וזוגתו

לוס אנגילס - ווילחאוויטץ

נשיש ונשמח בזאת התורה

כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה

מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות

לרגל היום הגדול

בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ

בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו מאיר נתיבנו שליט"א

לציון מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל קדם כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

המאחל מקרב לב

יצחק קסירר ומשפחתו

אנטוורפן

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מאת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

מנחם זאב אידלשטיין

מיאמי

זהב-13

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

נפתלי טסלר ומשפחתו

שיקאגו

ברכה והצלחה

מאחל

חיים משה פלדמן ומשפחתו

לונדון

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

ויזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא

עד לביאת גוא"צ בב"א

מנחם מנדל גנץ

מקסיקו

ברכות מקרב לב

לכ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

תפארת עירנו ונשיא מועצת גדולי התורה

ולציבור חסידי ויז'ניץ די בכל אתר ואתר

לרגל היובל

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

אבן היסוד לישיבת ויז'ניץ המעטירה בארצנו הקדושה,

ולרגל ההתוועדות העולמית של תלמידי וחסידי ויז'ניץ.

יהא רעווא מן שמיא שנזכה בעזהשי"ת לראות בשגשוג ישיבת ויז'ניץ

וכל המוסדות המרובים המסונפים

בראשותו ובהדרכתו של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

ויהא זה לברכה לעירנו - עיר התורה והחסידות

ולכל בית ישראל

בברכה,

משה אירנשטיין

ראש העיר

ברכות נאמנות
ממקור אמירתן בתורה

להוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה

"איש אמונות רב ברכות" (משלי כח, ב) זה משה

(שמו"ר נא, א)

כמשה *- ה"מנהיג את הצאן אחר המדבר...*

ועושה שלום בין הרועים" (פס"ר ו, ח)

שכן "אין לך מומחה לרבים בישראל יותר ממשה"

(ר"ה כה, ב)

וכיהושע *- שעומד תמיד על משמר הקודש*

"המשכן שעשה משה, יהושע היה תמיד עומד ושומר אותו"

(זוהר ח"ב, קסד)

במשוך היובל יזכה להמשיך לנהל ולחנך את עדתו אל הר ה'

לקבלת פני משיח צדקנו בב"א

אברהם יוסף שפירא

תל אביב

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

יצחק רוט נתניה

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

ישכר דב לבין ומשפחתו

ירושלים

כוס של ברכה

הגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

מנחם מנדל מאירוביץ ומשפ'

ווינה

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרויסווארדיין

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

יוסף נייימאן ומשפ'

ברוקלין ניו יורק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרויסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ן

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

שמואל יהודא דסקל

ומשפחתו

כוס של ברכה

בגיל ושמחה מגישים אנו את אחולינו וברכתינו הנאמנה

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אשר כאב רחום הוא לי כל השנים

מאת נצלתי בחסדי ד' מגיא ההריגה ועד הלום

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאת יובל שנות חינוך

מהקמת הישיבה הק' בגרויסווארדיין

בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולראשי המוסדות המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ ולכל העוזרים לו בעבודת הקודש

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מיו"ח מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

המאחל מקרב הלב

ברוך גרינברגר ומשפ'

תל אביב

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרויסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו והמוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גוא"צ בב"א

כעתירת תלמידיו

הרב אברהם צבי בעק - רב ואב"ד דק"ק "עדת ישראל" מלבורון

דב גולדברגר **מרדכי גולדברגר**

בעריל גולדברגר **ישראל אבלס**

אוסטרליה

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש

ויראת הרוממות

נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו

לרגל מלאת יובל שנות חינוך

מעת הקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין

ע"י ובהדרכתו

ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו

עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

כעתירת

חיים קסירר ובנו יקותיאל זלמן

לוס אנגילס

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ״ק מרן אדמו״ר שליט״א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ״ק אדונינו מורינו ורבינו שליט״א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גוא״צ בב״א

כעתירת

בן ציון טננבוים

ניו-יורק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרויסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת תלמידיו

גבריאל יוסף ויזניצר

יקותיאל זלמן סנדרוביץ **אליעזר שלומוביץ**

אפרים יחזקאל וידר **שמואל גפנר**

עזריאל זאב כהנא **אליעזר ליטמן ברטלר**

ברכות עד בלי די

ברכותינו הנאמנה

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

למלאת יובל שנות חינוך

להקמת ישיבתה"ק בגרויסווארדיין

במקום בו זכיתי להסתופף הרבה בצל קדשו

השי"ת יעזור לכולנו שנזכה לקבל את פני משיח צדקנו

עם מלכינו עט"ר בראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

זאב גנוט וזוג'

וחתניו: ברוך קלמן פלגמן ומשפחתו

מנחם זאב גרוס ומשפחתו

ראובן אריה למפרט ומשפחתו

בנו: אשר זליג גנוט נ"י

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

ראשי המוסדות הק' המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה בגרוסווארדיין

ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

ויה"ר שנזכה לקבל פני משיח צדקנו

עם מלכנו בראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בב"א

יצחק בה"ר אברהם יוסף **שפירא**

לונדון

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרויסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

אברהם יצחק פרידמן ומשפ'

בנו: מרדכי פרידמן ומשפ'

מעיר גרוסווארדיין

לכבוד מרן הגה"ק נזר ישראל ותפארתו

כ"ק אדמו"ר מויזניץ שליט"א

ילכו יונקותיו, ויהי כזית הודו
וירביץ חילים כסיני ועוקר הרים
בדשנים ורעננים, עד עמוד כהן לאורים
ועיננו תחזינה מישרים

שמואל אליעזר
ארנשטיין וב"ב
אנטוורפען יצ"ו

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש

ויראת הרוממות

נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו

לרגל מלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד הישיבה הק' בגרויסוורדיין

ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו

עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

אפרים צבי ובנו שלמה חיימוביץ

ניו יורק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירוה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

המתאבק בעפר רגליו

חיים שטרן - קווינס

ברכות עד בלי די'

ברגשי קודש

ויראת הרוממות

נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו

לרגל מלאת יובל שנות חינוך

מעת הקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין ע"י ובהדרכתו

ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו

עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

המאחלים מעומק הלב

שמואל פישמן ומשפחתו

בנו: **דוד פישמן ומשפחתו**

מונטריאול

ברכות שלוחות

לכ"ק האדמו"ר שליט"א

ולעדת ויזניץ המפוארת

לחג היובל

יזכה הקב"ה את כ"ק רבינו שליט"א

להאריך ימים על ממלכתו תוך הרבצת תורה

וחסידות בכלל ישראל,

מתוך הרחבת הדעת רבתי.

כעתירת

חיים גרוס ומשפחתו

בורו-פארק נ. י.

לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם

בהאי שעתא דחדוותא רבתי, בהתאסף יחד כל קהל אנ"ש

להתוועדות עולמית

לציון חמישים שנות חינוך של כ"ק רבינו שליט"א

נגיש בשמחה רבה וחרדת קודש, ברכות נאמנות, לנטעי שעשועים.

ה"ה הרב הגדול, מעוז ומגדול, אוצר כל כלי חמדה, שמו מפארים,
חוטר מגזע אראלים ותרשישים, פרי צדיק עץ חיים

הרה"ג רבי מנחם מענדיל הגר שליט"א

לרגל העטרה שהוענדה על ראשו, עלותו לכהן פאר

כרב אב"ד קרית ויזניץ בני ברק

יהא רעווא מקמי אבוהון דבשמיא, שיזכה לנהל עדתו על מי מנוחות,
לעמוד על משמרת הקודש לימין אביו רבינו הקוה"ט שליט"א,
בימיו ובימינו יושע יהודה וישראל בישועת עולמים בביאת גוא"צ, אכי"ר.

וה"ה הרב הגדול, המהולל בתשבחות,
חו"ב טובא, צנא מלא ספרא, ענף עץ אבות
חתדב"נ - כ"ק רבינו שליט"א - העומד לימינו בחינוך הדור, בחורי חמד לצבא ה'

הרה"ג רבי מנחם ארנסטר שליט"א

ראש ישיבתנו הקדושה

יהא רעווא מקמי אבוהון דבשמיא שיזכה עוד רבות בשנים להרביץ תורה יראה וחסידות
לעדרי צאן קדשים, להמשיך ולעמוד על משמרת החינוך הקדוש בהעמדת דורות נאמנים לה'
ולתורתו בדרך ישראל סבא עדי נזכה לבנין בית מקדשנו ותפארתנו, אנס"ו.

חסידי ויזניץ בארץ הקודש ובתפוצות

נסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

אברהם ברוך כהנא ומשפ'

לומדון

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מאת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

משה ברכר ומשפחתו

ניו יורק

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גוא"צ בב"א

כעתירת

יוסף יו"ט גנץ ומשפ'

מאינטער ווישויא

בנו: יעקב גנץ חתנו: דניאל דויד

קרית אתא

בסף-4

ברכות לראש המשביר

כעבדא קמיה מריה הריני מתכבד להעביר בזה
מעומקא דליבא מלוא ברכותי, ברכות הדיוט,
לרומעינקשת שר התורה והיראה, רבא דעמיה
מדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא

הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה

למלאת יובל שנים לייסוד הישיבה הקדושה בראשותו
ולקראת ההתוועדות העולמית של אנ"ש בשעטו"מ
יזכהו ה' יתברך להנהיג את עדרנו וכלל היהדות
הנאמנה לאורך ימים ושנים ולהרעיף טל-תחיה
תורתי-חסידי לאחינו בני ישראל בארץ הקודש
ובכל אתר ואתר, מתוך שפע של בריאות ושובע שמחות,
עד כי יבוא שילה במהרה בימינו

משאבים
מרכז ספרותי-חברתי

משאבים
מרכז ספרותי-חברתי ירושלים
רח' תחכמוני 21 טל' 02-383093

שמואל אבישי שטוקהמר
מזכיר מועצת גדולי התורה

בגיל ובשמחה וברגשי קודש

מגישים אנו את איחולי לבנו

להוד כ"ק אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל שמחת בית ויזניץ

עם מלאת יובל שנות חינוך

לבית שמגדלין בו תורה ותפלה

ישיבת ויזניץ המעטירה

ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ימים על ימי מלך תוסיף, שנותיו כמו דור ודור

יזכה כ"ק רבינו שליט"א להנחותנו על מבועי התורה והחסידות

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

עדי יבוא שילה בב"א

כעתירת

מאיר שמרלר ומשפ'

ירושלים ת"ו

שמרלר ביטוחים

יעוץ ושירות לכל ענפי הביטוח

מדל

חברה לביטוח בע"מ

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

פנחס אריה ב"ר יוסף משה **ניימן**

וכל משפחתו

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

אלעזר זאב ניימן ומשפ'

ברוקלין

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

מנדל גנץ - חדרה

יצחק גנץ - בני ברק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

מאיר דוב פיקסלר ומשפ'

ויזניץ - בני ברק

בלב מלא רגשות שמחה, שהחיינו, קיימנו והגיענו לזמן הזה
יום ההתוועדות העולמית
ויהי בישורון מלך, בהתאסף ראשי עם, לרגל מלאת יובל שנים
ליסוד הישיבה הקדושה בגרוסוורדיין ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
אביע איחולים וברכות לרוב, לקדם עטרת ראשנו, רוח אפינו,
מופת הדור והדרו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כי עוד רבות בשנים יאריך שבת על ממלכתו בקרב ישראל
להנחיל מורשה לקהילות יעקב, מתוך בריאות ושלוות הנפש,
להגביר חיילים לתורה ולתעודה, זרע ברך ה', כמשאת נפשו הקדושה והטהורה.

וכשם שזכיתי לשמש עד-עתה את פני הקודש,
ב עתות מרגוע ומנוחת הדעת,
כן יזכני השי"ת לעמוד לשרת באהל מועד עוד רבות בשנים לעבוד ולמשא,
עד יבוא ינון לבשרנו בבית נכון ונשא

נחמן דוב הלר
קרית ויזניץ
קנה-פלסט בע"מ

קנה-פלסט
מפעל לשקיות ושרוולי פוליאתילן
עם ובלי הדפסה

רחוב יואל 4, בני-ברק, טלפון 03-784825, 789671

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

אפרים, זאב, חיים זישא גוטמן ומשפחתם

ברוקלין

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

ראשי המוסדות הק'

המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית לי סיון תש"נ

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הק' בגרוסווארדיין ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

יהא רעווא מן שמיא

שנזכה בעזהשי"ת לראות בשגשוג ישיבת ויזניץ

וכל המוסדות המסונפים בראשותו ובהדרכתו

של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

נוה הורים "בית יצחק" לסיעודיים ותשושים

רח' דמשק אליעזר 12 בני ברק 03-779523

ההנהלה, הצוות, התושבים

גם אנו מצטרפים לברכה: דב רבינוביץ - ארי'ה גולדברג

אין העולם מתקיים אלא בזכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן

בשיר וקול תודה נברך לאלקינו על רוב טובו וגודל חסדו
אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו
שזיכנו להסתופף ולחסות בצילא דמהימנותא, ציסו"ע, פאר הדור
והדרו, עטרת תפארת ישראל

כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט שליט"א

ובהאי שעתא דחדוותא דמלכא, בהתאסף תלמידים וחסידים

להתוועדות עולמית

במלאת יובל שנים מעת שנטה שכמו להתמסר למען חינוך הדורות,
להורותם הדרך אשר ילכו בה, דרך התורה - דרך ישראל סבא,
ולהזריחם מן האור האמיתי, אור שבעת הימים מורינו הבעשטה"ק
ותלמידיו זי"ע, נעתיר תפלה לשוכן מרומים שיאריך ימים
על ממלכתו, ולהשפיענו השפעות טובות ברו"ג מתוך בריות.
גופא ונהורא מעליא, ונזכה שהתקשרותנו יהא קשר של קיימא
ונתברך בכל הני תלתא בני חיי ומזונא דנפשא ומזוני דגופא אכיה"ר

המחנכים והתלמידים
בבתי התלמודי תורה
קרית ויזניץ - באר חיים מרדכי - אנטוורפן - לונדון

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו לפני

כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' - בגרוסוורדיין ע"י ובהדרכתו

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

משה גדלי' הוך

ומשפחתו

קול צהלה ורנה
שפתינו אז תרננה

ביראת הכבוד ובחרדת קודש, בחדוותא ורעותא דלבא

תבענה שפתותינו רחשי ברכה ותפלה

לאבינו רועינו רועה ישראל, פאר הדור והדרו,

עטרת ראשנו ונזר תפארתנו

כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט שליט"א

לרגל

ההתוועדות העולמית של תלמידי וחסידי ויזניץ

במלאת יובל חמישים לשנות חינוך של רבינו שליט"א

יהא רעווא מן קדם אבוהון דבשמיא שיזכה להעניק עלינו טובו וחסדו,

יתן כח ועוז לכ"ק רבינו שליט"א להדריכנו ולנהלנו על מי מנוחות,

ללמדנו תורה ודעת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא,

ונזכה עוד רבות בשנים להתענג על ה' במחיצת קדשו

עד ביאת משיח צדקנו בב"א.

צוות עובדי המשרד המרכזי של המוסדות

נשיש ונשמח בזאת התורה
כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה

מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות

לרגל היום הגדול בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ

בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו מאיר נתיבנו שליט"א

לציון מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל קדם כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

כעתירת וברכת

משרד מוסדות ויזניץ בארה"ק

בארה"ב

בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

179 טיילור סטריט 718-3845609

בשם ההנהלה - חיים אריה רוזנברג

וקדשתם את שנת החמשים שנה...
יובל הוא, שנת החמשים שנה תהיה לכם...
כי יובל הוא קדש תהיה לכם.. בשנת היובל הזאת...
(ויקרא כה, י-יג)

לתיקים יקשרו כתר להוד נזר ראשנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מלכותו נצח,

ויובל ליסדו ישיבת ויזניץ הקדושה והמעטירה, לה נאוה תהלה בפצח.

עם נשא תש"ש כח עמנו, כפרוץ השואה ויהי לשון צער והסתר פנים,

וצר תאנה הקדים רפואה, בשתלו בבית ה' נטעים ברים ונאמנים,

לאכל פרי הכולים בשבתו על ממלכתו בקרב ישראל לאורך ימים ושנים רבות, נעימות וטובות.

עץ חיים הוא למחזיקים בו, תומכיו, חניכיו ותלמידיו מאושרים בנים על אבות.

מאחלים בפה מלא ברכות,

מאיר ושמואל יהודה בני לאה תחי' קוהן

בני ברק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

לייבל איינהורן

ובנו אברהם שלמה איינהורן

בורו-פארק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו לפני

כ"ק מרן אור חיינו ועטרת ראשינו

מקים עולה של תורה

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

מיסד הישיבה הקדושה

נשיא מועצת גדולי התורה

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידי וחסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

סיעה המאוחדת באגודת ישראל

הרב ש. שמעלקי הלפרט

חבר הכנסת

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

*ביהמ"ד **"אמרי חיים"** ויזניץ* *כולל אברכים **"אמרי חיים"** דחסידי ויזניץ*

מונטריאל

נשיש ונשמח בזאת התורה

כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה

מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות

לרגל היום הגדול

בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ

בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו מאיר נתיבנו שליט"א

לציין מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל קדם כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

הרה"ג **פנחס ברויער** מג"ש דביהמ"ד

מנדל פוגל - שלום גרוס גבאים

א. פישל דיק מזכיר

ביהמ"ד דחסידי ויזניץ

באנטווערפן

יעאקוב יעקוב 33 סטריט

ברכות מאליפות

לקדם מורה מורינו משובב נתיבות ומתוה דרך

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

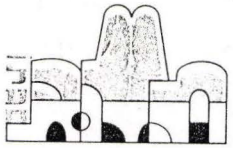
למנהלי המוסדות, לגבאים ולעסקנים החשובים,
ולכל המוני בית ויזניץ, ד' עליהם יחיו.

להתוועדות העולמית, יוד סיון תש"נ,
במלאת יובל שנים לייסוד הישיבה הק' בגראסוורדיין

ימים על ימי מלך, יוסיף הקב"ה, ויזכה לנהל עדת ישורון
על מי מנוחות, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא - עד כי יבא שילה בב"א.

תורה ויהדות לעם

מרדכי דוד לודמיר, *מנכ"ל*

זה היום עשה ה'
נגילה ונשמחה בו

בחרדת קודש ויראת הכבוד ברעותא וחדותא תבענה שפתותינו

איחולי ברכה מעומקא דלבא קדם עטרת ראשינו מאור עינינו

ורוח אפינו רבן של ישראל רעיא מהימנא

כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו עט"ר שליט"א

לרגל התועדות העולמית ליובל חמישים שנות חינוך

ע"י כ"ק מרן עט"ר שליט"א

נישא תפלה וברכה שהשי"ת יעניק עלינו טובו וחסדו ויתן כח ועוז

לכ"ק רבינו שליט"א להדריכנו ולנהלינו על מי מנוחות וללמדנו

תורה ודעת מתוך הרחבה ורוב נחת

ויוליכנו לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן

מאחלים תלמידיו הנאמנים

ברוך ולצר **יוסף ברי"א ויזניצר** **צבי ברי"א כץ**

מנחם מנדל איזנברג **יעקב בר"ב ולצר** **צבי פייביש מילר**

משה מרגליות

הועדה המכינה ההתועדות העולמית י' סיון תש"ע

ברכות עד בלי די'

ברגשי קודש

ויראת הרוממות

נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו

לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'

ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו

עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

כעתירת

אברהם אביש מאנדעל ומשפ'

ברוקלין ניו-יורק

מוסדות חנוך לבנות

סמינר ויזניץ בני-ברק ביה"ס בית יעקב ויזניץ

קרית ויזניץ בני ברק

ברכות מקרב לב

למתווה דרכנו ומאיר אורחות חיינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

למלאות יובל שנים מעת נטה שכמו והקדיש

כוחות נפשו לחנוך דורות ישרים,

ובתים נאמנים לד' ולתורתו, בדרך החסידות הצרופה.

ההנהלה

ברכות עד בלי די'

ברגשי קודש

ויראת הרוממות

נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו

לרגל מלאת יובל שנות חינוך

מעת הקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור בבריות

גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

יחזקאל אפל **קלמן רובינשטיין**

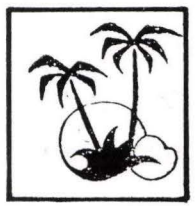
יוסף הרצנו **אלי' רוזנברג**

מבורו-פארק

ברכה והצלחה

בית הדקל פ"ת

בית הורים
"בית הדקל"
"BETH HADEKEL"

ברכת שמים מעל

בהדרת קודש ויראת הכבוד בגילה ורעדה

אנו מגישים ברכותינו ברכת הדיוט

לעט"ר נזר תפארתינו

אבינו רועינו ורועה הנאמן לכלל ישראל

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל מלאת יובל השנים ליסוד הישיבה הק' בגרוסווארדיין

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שיתן כוח ועוז לכ"ק רבינו שליט"א

להדריכנו וללמדנו תורה ודעת מתוך הרחבה ורוב נחת דקדושה

ויוליכנו לקבל פני משיח צדקנו בב"א

המברכים בקידה ובהשתחוויה

יהושע מנדל ובניו

הרב משה מנדל

אברהם מנדל

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

אייזיק נייימן

(סוכן נסיעות)

ארה"ב

CASTLES IN THE SKY
TRAVEL CENTER

איחולים לבניים

ושפע ברכות

לכ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א

למנהלי המוסדות ולכל תושבי השכונה

במלאת יובל שנים ליסודה של ישיבת ויזניץ בגרוסוורדיין ע"י האדמו"ר שליט"א

יה"ר שתזכו להמשיך בדרככם הקדושה בבנין הארץ ושגשוגה עוד רבות בשנים

מתוך אושר וכל טוב

מאחלים

פרוייקט שיקום שכונות

אברהם אלזון - *מנהל ארצי לשיקום שכונות*

דוד רון - *מנהל מחוזי לשיקום שכונות*

צבי ווינשטיין - *ראש ענף שיקום שכונות*

ישראל משה פרוימוביץ - *מנהל הפרויקט*

מחלקת שיקום שכונות
עירית בני ברק

הרב ***מיכאל שרייבר***

הרב ***משה ויינברג***

עירית בני ברק — משרד הבינוי והשיכון

פרוייקט שיקום השכונות

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

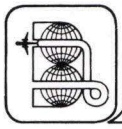
לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

"ביג בן טורס"

בהנהלת **שמואל שמעלקא** *פלדמן*

בני ברק

ביג בן טורס
נסיעות ותיירות
רח' ר' עקיבא 115 בני ברק
טל. 03/5706670, 5707735

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת תלמידו

צבי הערש פולק

ברוקלין

בעזהשי"ת. ירחא תליתאי שנת החמישים
יחד עם כל המון קהל עדת ישורון בארה"ק ובחו"ל
הנני להביע את ברכתי הלבבית ואיחולי העמוקים
ביום הזה, עשה ה', נגילה ונשישה בו, בעידן חדוותא דמלכא
ראש גולת אריאל, מופת הדור והדרו, פאר מקדושים

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במלאת יובל שנים ברוכות לישיבת ויזניץ
המפוארה והמהוללה, והנודעת לשם ולתהילה

בהודאה על העבר, שזיכני השי"ת לשאוב טללי תחי
בהסתופפי בצילא דמהימנותא בישבה"ק בשחר ימיה,
בדיבוק חברים, אודים מוצלים מאש, תחת הדרכתו

המאירה של
רבנו הקוה"ט שליט"א
לשמוע לקח טובו ולהתבשם מניחוח תורתו,

אפרוש כפי אל ה' בבקשה לעתיד, כי יאריך ימים על
ממלכתו בקרב ישראל, ויזכה להשפיע עוד רבות בשנים
בחסדו הגדול לעדרי צאן מרעיתו, ולראות תלמידי
מתיקי, מתוך חיי אריכי ומזוני רוויחי, בבריות גופא
ובנהורא מעליא, זרעא חיא וקיימא, כשאיפתו הטהורה
והזכה מימי קדם, עד בוא גואל-צדק במהרה בימינו

החותם בפה מלא ברכות
יוסף קרמר ומשפ'
רמת גן

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מאת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

מרדכי פישר ומשפחתו

ברזיל-סאן פאול

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

יוסף משה פרלשטיין ומשפ'

לונדון

ברכת שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

לעט"ר מאיר דרכנו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך ע"י ובהדרכתו

מעת יסוד ישיבתנו ה"ק בגרוסווארדיין עד הלום

יה"ר שירווה רב נחת דקדושה מכל תלמידיו לדורותיהם

המאחל מכל הלב

יחזקאל מרמלשטיין

ומשפ'

ברוקלין ניו-יורק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די

יאתיו ממקור הברכות

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום

יהא רעוא מן שמיא

שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו

לדורותיהם

המאחל מעומק הלב

שמואל יצחק יהודא גומבו ומשפ'

ברוקלין

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים

ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גוא"צ בב"א

כעתירת

אברהם חיים גולדשטיין

ומשפ'

ברוקלין ניו-יורק

כוס של ברכה

ברכות לישיבת ויזניץ
לראשיה, מנהליה ותלמידיה

לרגל מלאת
יובל שנים ליסודה

ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יזכו להמשך שגשוג ופריחה
בהנהגתו הקדושה

המאחלים
א. אביבית השקעות בע"מ
בהנהלת **צבי גורן**

ברכות שמים מעל

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

לציין מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל

קדם כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

משרד מוסדות ויזניץ בארה"ק **שויץ**

מאיר רוזנבוים

אפרים זלמן בעק

ושאר העסקנים

משרד מוסדות ויזניץ בארה"ק **וויען**

זאב רוזן

נחמיה דויטש

יהושע ספיר

ושאר העסקנים

שפע ברכות עד בלי די

לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

לציין מלאת יובל שנות חינוך

במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו

ברגשות קודש נאחל

קדם כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

משרד מוסדות ויזניץ בארה"ק **אנטוורפן**

הרב יוסף וייס שו"ב

יוסף יונג

דוב ברקוביץ

ברוך מילר

וכל שאר העסקנים

משרד מוסדות ויזניץ בארה"ק **לונדון**

אפרים פישל גוטספלד

מנהל

וכל שאר העסקנים

ועסקני מנטשסטר

ביהמ"ד אהבת ישראל דחסידי ויזניץ בעיה"ק ירושלים תובב"א
רח' נחמיה 14 ירושלים

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו
לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו
אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
למלאות יובל שנים
להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולרגל הכינוס העולמי
של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור
בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

הגבאים

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

המאחל מעומק הלב
ביהמ"ד אהבת ישראל דחסידי ויזניץ
לונדון

נשיש ונשמח בזאת התורה
כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות
לרגל היום הגדול בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ
בראשות עט"ר ואור חיינו כ"ק אדונינו מורינו ורבינו, מאיר נתיבנו, שליט"א
לציון מלאת יובל שנות חינוך
במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו
ברגשות קודש נאחל קדם

כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

ביהמ"ד דחסידי ויזניץ הר נוף ***ביהמ"ד דחסידי ויזניץ סנהדריה המורחבת***
ביהמ"ד דחסידי ויזניץ אונסדורף ***ביהמ"ד דחסידי ויזניץ רמות***

נשיש ונשמח בזאת התורה

כי היא לנו עוז ואורה
בלב הומה רגש וחדוה
מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות
לרגל היום הגדול
בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ
בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו, מאיר נתיבנו, שליט"א

לציין מלאת יובל שנות חינוך
במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו
ברגשות קודש נאחל קדם כ"ק מרן שליט"א
שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

ביהמ"ד דקהל צמח צדיק ויזניץ - ***וילימסבורג***
כולל אברכים צמח צדיק ויזניץ - ***וילימסבורג***

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו
לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו
אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
למלאות יובל שנים
להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולרגל הכינוס העולמי
של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור
בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת ביהמ"ד
דקהל צמח צדיק ויזניץ
בורו פארק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

המאחלים מעומק הלב
ביהמ"ד דחסידי ויזניץ
פתח תקוה
הגבאים

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו
קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'

שיזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור בבריות
גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

ביהמ"ד אהבת ישראל דחסידי ויזניץ בריאלמונטליי

אנטוורפן

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

ביהמ"ד דחסידי בורשא ב"ב

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך

מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

קהל אהבת ישראל **קופת גמ"ח מרכזי ההנהלה**

ברכות עד בלי די

לעטרת תפארת ישראל רעיא מהימנא

הוד כ"ק עט"ר מרן אדמו"ר שליט"א

נשיא המפעל

למלאת חמישים שנות עבודת קודש בהרבצת תורה ויראת שמים והרחבת גבולות הקדושה
נישא בזה תפילה ובקשה להשי"ת, שישפיע עלינו חסדו וטובו, ויתן כח ועוז לכ"ק מרן עט"ר שליט"א רבה דעמי-ה ומדברנא דאומתי-ה, להמשיך ולהרבות פעלים ולבנות בתים נאמנים לד' ולתורתו הק' בדרכו הצרופה, וישפיע עלינו ועל כל הנלוים אליו, שפע ברכה והצלחה ברוחו"ג, ונזכה לשתות ממי בארו באר מים חיים, ויוליכנו קוממיות לקראת משיח צדקנו בב"א

בקידה מול פני הקודש
הנהלת מפעל "עזרת נשואין"

מפעל
עזרת נשואין
לתלמידי ישיבת ויזניץ בב

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

משרד מוסדות ויזניץ
מונטריאל
יוסף פנחס אדלשטיין
מנהל

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

עסקני המוסדות במנטשסטר
וכל העסקנים בלונדון

משרד מוסדות ויזניץ דארה"ק
לונדון
אפרים פישל גוטספלד
מנהל

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו לפני

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה בגרוסווארדיין הק' בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

מוסדות אנטניא

בני ברק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

כולל אברכים ויזניץ ברוקלין ניו-יורק

בנימין יצחק טאוב

מנהל

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
זלמן כהן ומשפ'

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

ת"ת וישיבה קטנה ויזניץ
אנטוורפן

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר מויזניץ שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה
ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו, מורינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
מנחם פרוש ח"כ
ירושלים

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה
ראשי המוסדות הק'
המנהלים והעסקנים החשובים
ולכל המוני בית ויזניץ
ליום חגם
בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע
הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א
ויה"ר שיזכה להמשיך עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

קרן התרבות דגל ירושלים
במסגרת אגודת ישראל ירושלים

ברכות מקרב לב

לכ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה

ולציבור חסידי ויזניץ בכל אתר ואתר

לרגל היובל ליסוד הישיבה הקדושה בגרוסווארדיין

ולרגל ההתוועדות העולמית של תלמידי וחסידי ויזניץ

יהא רעווא מן שמיא

שנזכה בעזהשי"ת לראות בשגשוג ישיבת ויזניץ

וכל המוסדות המסונפים

מרכז אגודת ישראל ירושלים

מנחם פרוש יו"ר

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

ראשי המוסדות הק'

המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית י' סיון תש"נ

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה בגרוסווארדיין ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

ויה"ר שנזכה לקבל פני משיח צדקנו עם מלכנו בראשנו בב"א

ועד הפועל אגודת ישראל

בלגיה

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה
ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

מרכז החינוך העצמאי בארץ ישראל

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

מרכז חינוכי -חיים מאירים
רשת ישיבות מתמידים ארצית
ההנהלה - המחנכים - התלמידים

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

רשת חיים מאירים ויזניץ אנטוורפן

אלי' יצחק אייזיק אובּיץ **יהושע כץ**

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
למלאות יובל שנים
להקמת הישיבה הק' בְּגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולרגל הכינוס העולמי
של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור
בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

ארגון צעירי ויזניץ

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו

לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו

אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

למלאות יובל שנים

להקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים

ולרגל הכינוס העולמי

של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם

להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור

בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת

התאחדות תלמידי ואברכי ויזניץ

בארה"ק ובחו"ל

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

ראשי המוסדות הק'

המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

"קול שר" בע"מ

בהנהלת שמואל רבקין

כפר חב"ד

טל. 03-9607111, 03-9606850

איגוד תלמידי בעל "דמשק אליעזר" ויזניץ

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה אנו מגישים את ברכותינו הנאמנה

למעלת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מויז'ניץ

למלאות יובל שנים מהקמת הישיבה הק' בגרוסווארדיין
בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולכל בית ויזניץ ביום התכנסות העולמית ב-י' סיון השנה
ויה"ר שיזכה כ"ק אדמו"ר שליט"א לרוות שפע ונחת
מכל תלמידיו ואנ"ש, ולהמשיך בעבודת הקודש בבריות גופא
ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בבב"א.

המאחלים מקרב הלב

ההנהלה

הנני מצרף את ברכתי הנאמנה מעומק לבבי
ה"ק פנחס הלוי הורוביץ
ויזניץ בני ברק

הכתר הנזר והעטרה

למעכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מקים עולה של תורה

מייסדה של הישיבה
המעטירה ולאחר השואה
והחורבן הנורא פנה לשקמה
מתוך התבערה עת קיבץ
ניפזרים בעתות בצרה הדריכם
והורם בדרך הישרה בתורה
וחסידות, בקדושה וטהרה כן
יוסיף להעמידנו בקרן אורה עד
לביאת גואל צדק במהרה

כעתירת

מתתיהו ישראל

גרוזינגר

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסורדיין

יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
שלום גרוס ומשפחתו
אנטוורפן

ברכות מקרב לב

לכ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

נשיא מועצת גדולי התורה
ולציבור חסידי ויז'ניץ בכל אתר ואתר
לרגל היובל ליסוד הישיבה הקדושה בגרוסוורדיין
ולרגל ההתוועדות העולמית של תלמידי וחסידי ויז'ניץ

יהא רעוא מן שמיא
שנזכה בעזהשי"ת לראות בשגשוג ישיבת ויז'ניץ
וכל המוסדות המסונפים
בראשותו ובהדרכתו של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

אגודת ישראל סניף ב"ב
הרב אברהם חיים הרשקוביץ יו"ר

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
רפאל ברגמן ומשפ'
לונדון

ברכות עד בלי די'

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה
ראשי המוסדות הק'
המנהלים והעסקנים החשובים
ולכל המוני בית ויזניץ
ליום חגם
בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע
הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הק' בגרוסורדיין ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א
ויה"ר שנזכה לקבל פני משיח צדקנו בב"א

"מוסדות אשל אברהם"

ע"ש כ"ק אדמו"ר הרה"צ הראי"ה וינברג זצ"ל מסלונים
"מכון אוצר ערכי התורה"
בנשיאות
הר"ר **שמואל וינברג** שליט"א
סגן ראשון לראש עירית ב"ב

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

המאחל מעומק הלב
שלמה זלמן הופמן ומשפ'
לונדון

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ולראשי המוסדות המפוארים
ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'

ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

יצחק טסלר ומשפחתו
יהנסבורג

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
שלום אריה גרטנר
ובנו אליעזר יצחק
בניו ברק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

המאחל מעומק הלב
אהרן שלמה פלדמן
מונטריאל

נשיש ונשמח בזאת התורה
כי היא לנו עוז ואורה

בלב הומה רגש וחדוה
מגישים אנו בשמחה מלא הטנא ברכות
לרגל היום הגדול
בו יתכנסו כל תלמידי בית ויזניץ
בראשות עט"ר ואור חיינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו, מאיר נתיבנו, שליט"א

לציין מלאת יובל שנות חינוך
במוסדותינו הק' שנוסדו, התפתחו ושגשגו על ידו ובהדרכתו
ברגשות קודש נאחל קדם

כ"ק מרן שליט"א

שיזכה לרוות שפע תענוג ונחת מכל יו"ח ותלמידיו ואנ"ש
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת כנפשו הטהורה

המאחלים מקרב לב
חיים יצחק שטרן - יצחק הכהן ברכר
תיוך המצליח בני ברק

נשא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
ז. שמואל אפל
סוכנות לכל ענפי הביטוח
רח' נחמיה 2 בני ברק
טל. 790758-791276

כסא דברכתא

ברגשי קודש וחדותא דליבא
מגישים אנו את ברכותינו ואחולי לבנו קדם

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עם מלאת יובל שנות חינוך מיסוד הישיבה בגרוסווארדיין
לרגל התוועדות עולמית של תלמידיו היקרים הי"ו
ימים על ימי מלך תוסיף, שנותיו כמו דור ודור
ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא
יוליכנו קוממיות לקבל פני משיח צדקינו ב"ב אמן

כעתירת
אברהם ב"ר מרדכי אפל ומשפ'
לונג-ביץ

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

ראשי המוסדות הק'
המנהלים והעסקנים החשובים
ולכל המוני בית ויזניץ
ליום חגם
בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע
הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

כעתירת
מודיעים בינוי ופיתוח בע"מ
שמואל אפל עו"ד **דוד זעירא עו"ד**

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה

ראשי המוסדות הק'

המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

בנק פא"י סניף חזון איש 42 ב"ב

כסא דברכתא

צרור ברכות

לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ

לרגל היום הגדול

במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין

יתברך ממקור הברכות

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים

מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

שמואל ברנר ומשפ'

משרד להנהלת חשבונות

ירושלים תובב"א

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

נתן נטע בריזל ומשפחתו
מגדנית "בריזל" קרית ויזניץ

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת

צבי ברנזון ומשפ' צירינ - שוויץ

בנו פסח ברנזון ומשפ' ירושלים עיה"ק

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו
לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו
אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
למלאות יובל שנים
להקמת הישיבה הק' בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולרגל הכינוס העולמי
של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור
בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

כעתירת
יעקב צבי גרטנר ומשפ'
לונדון - גולדס גרין

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

דב בערל גוטמאן (וורצברגר) ומשפ'
ברוקלין

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

המאחל מעומק הלב
הק' נטע זאב גוטמן
מווישווא - באר שבע

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

בתוככי ירושלים-הלבשה

בהנהלת

איסר זבלינגר שלמה רובין

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

כעתירת
שרגא יעקב הופמן ומשפ'
ברוקלין

כוס של ברכה

בגיל ובשמחה מגישים אנו את אחולינו וברכותינו
לפני כ"ק מרן, אור חיינו ועטרת ראשינו
אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
למלאות יובל שנים
להקמת הישיבה הק' בגרוסוורדיין בית היוצר לדורות ישרים מבורכים
ולרגל הכינוס העולמי
של תלמידיו המוני חסידי בית ויזניץ הי"ו

יזכה כ"ק מרן עט"ר שליט"א

לרוות שפע נחת מתלמידיו וכל אנ"ש לדורותיהם
להמשיך בעבודת הקודש כחפצו הטהור
בבריות גופא ונהורא מעליא עד לביאת גו"צ בב"א

יעקב אליעזר כהנא

שמואל כהנא ***חיים ארי' כהנא***

משה שמחה כהנא ***עזריאל זאב כהנא***

יהודא צבי כהנא

כסא דברכתא

צרור ברכות
לאור חיינו ועטרת ראשינו
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ולכל בית ויזניץ
לרגל היום הגדול
במלאת יובל שנים ליסוד הישיבה הקדושה בגרויסוורדיין
יתברך ממקור הברכות
כ"ק אדונינו ורבינו שליט"א
כחפצו הטהור להמשיך להשקות לעדרים
מי דעת של תורה וקדושה עד ביאת גו"צ בב"א

כעתירת
אברהם פולק
לונדון

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו קדם
כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א
ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

כעתירת וברכת
אברהם וייס **אברהם אליעזר שלומוביץ**
בורו - פארק

ברכות שמים מעל

שפע ברכות עד בלי די
יאתיו ממקור הברכות
לעטרת ראשינו מאיר דרכינו

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מעת יסוד ישיבתנו הקדושה בגרויסוורדיין עד הלום
יהא רעוא מן שמיא
שירווה רוב נחת דקדושה מכל תלמידיו
לדורותיהם

המאחל מעומק הלב
משה שטרולי
אנטוורפן

כשא דברכתא

ברגשי קודש וחדותא דליבא
מגישים אנו את ברכותינו ואחולי לבנו קדם

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עם מלאת יובל שנות חינוך מיסוד הישיבה בגרוסווארדיין
לרגל התוועדות עולמית של תלמידיו היקרים הי"ו
ימים על ימי מלך תוסיף, שנותיו כמו דור ודור
ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא
יוליכנו קוממיות לקבל פני משיח צדקינו ב"ב אמן

כעתירת
יעקב גלובער ומשפ'
מונסי ניו-יורק

ברכה לראש משביר

ברכתנו שלוחה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל יובל שנים של עבודתו הק'
בהרבצת תורה ויראה לעדרי צאן קדשים
יעזור השי"ת עוד רבות בשנים להמשיך בעבודתו הק'
להגדיל תורה ולהאדירה

צבי מאירוביץ ובניו
ישראל מאיר-מרדכי מנחם-יוסף ברוך ומשפ'
טורונטו

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה
ראשי המוסדות הק'
המנהלים והעסקנים החשובים
ולכל המוני בית ויזניץ
ליום חגם
בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע
הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

ישעיהו לייב רוזנר ובנו חיים יצחק רוזנר
בורו-פארק

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו קדם

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

דוב בעריש הכהן רפפורט
יהושע חיים פישמן
ברוקלין

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

המאחלים מעומק הלב
חיים מנחם מנדיל פוגל
אלתר מרדכי פוגל
קלמן אנטשיל פוגל
אנטוורפן

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

המאחלים מקרב לבם
עקיבא טורס בע"מ
בהנהלת
זלמן לייב וייס **שלמה אלחנן שליסל**
בני ברק

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

נשיא מועצת גדולי התורה
ראשי המוסדות הק'
המנהלים והעסקנים החשובים
ולכל המוני בית ויזניץ
ליום חגם
בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע
הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

מלון גלי צאנז
קרית צאנז נתניה

מלון גלי צאנז
GALEI SANZ HOTEL
טלפון: Tel. 053-621777

ברכות עד בלי די

ברכותינו

למעלת כ"ק אדמו"ר שליט"א מויזניץ

ראשי המוסדות הק'

המנהלים והעסקנים החשובים

ולכל המוני בית ויזניץ

ליום חגם

בהתכנסות העולמית י' סיון תש"ע

הנערכת לרגל מלאת יובל שנים ליסוד הישיבה בגרוסווארדיין ע"י כ"ק האדמו"ר שליט"א

מלון ויזניץ קרית ויזניץ

ב"ב

אליעזר טסלר

מנהל

צרור ברכות

ברכות מקרב לב

למוסדות החינוך המפוארים

של חסידות ויזניץ המעטירה

למלאות חמישים שנה

ליסוד הישיבה בגרוסווארדיין ע"י

כ"ק האדמו"ר שליט"א

ולרגל הכינוס העולמי של חסידי ויזניץ

י' סיון תש"ע

ויה"ר שיזכה להמשיך עוד רבות עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

המאחל

משה (מונה) רוזנבלום ומשפ'

ברכות עד בלי די

בחרדת קודש ויראת הכבוד ברעותא וחדותא
תבענה שפתותינו איחולי ברכה מעומקה דלבא,
לעטרת ראשינו אור חיינו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במלאת יובל שנות חינוך
מאז ייסוד ישיבתינו הק' בגרוסווארדיין ע"י רבינו שליט"א
יהא רעוא שיזכה כ"ק עט"ר שליט"א למשאת נפשו הטהורה
בהשפעת תורה ויראת שמים בפרט לצעירי צאן קדשים תשב"ר
לאורו נסע ונלך ויוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

המחנכים - התלמידים - ההנהלה

נתן נטע בריזל

משה הלוי ויזל בריו"ט

משה מרגליות

ברכות עד בלי די

ברגשי קודש
ויראת הרוממות
נבוא להגיש את ברכותינו

קדם כ"ק אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

ביום התכנסותנו
לרגל מלאת יובל שנות חינוך במוסדותינו הק'
ויה"ר שנזכה להמשיך ולהתחנך לאורו
עוד רבות בשנים עד כי יוליכנו לקראת משיח צדקנו בב"א

יחיאל מיכל שטרולי ומשפ'

מקור הזהב ר' עקיבא 56 ב"ב